35. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 2-án. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza. Ollep-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és sörfőződe r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## Szászok és románok.

„Vakulj külföld!" Erre variálták a szélső románok az ismert magyar szálló igét, midőn néhány évvel ezelőtt elhatározták, hogy ők többé nem mennek be a magyar parlamentbe. Port hintettek azzal a tájékozatlan, idegen közvélemény szemébe. Elakarták hitetni, hogy a magyarok »pressziója« kényszeritette őket, a szegény „elnyomottakat", e lépésre. És nemrég már elég vakmerőségük volt a külföld előtt azt állitani, hogy a románok Magyarországon nem is élveznek politikai jogokat; hisz a képviselőházba nem eresztik be őket! »Vakulj, külföld!« Talán akad, aki ezt a rémmesét is elhiszi. Nos, akadt ugyan annak idején egy pár lap, amely közölte, de ma már alig van még akár a „latin unio" körében is számottevő tényező, akinek ez oláh füllentés komolyan szemet szurna. Nem is igen folytatják ők a rágalmazásnak ezt a nemét. Majd találnak ők más „érveket" igazuk mellett. Hátha összeállanának a szászokkal, hogy azután megerősödve indulhassanak a gyülölt magyar állam hegemóniája ellen!

A szász nemzetiség pedig nem hiába „prudens ac circumspectus." Lefőzte őket. Kereken visszautasitotta a „hizelgő" ajánlatot. És hegyibe meglehetős kemény lec két adott neki abból, hogy mi az oktalan passzivitás és mi a józan politika.

Egy erdélyrészi szásznemzetiségi pártlap minap behatóán tárgyalta az okokat, melyek a szászok higgadt felfogásu többségét arra birták, hogy a brassói „zöldek" által nekik felajánlott fuziót a román „nemzeti párttal" el ne fogadják. Ez okok elseje a románok passzivitási politikája, melyet a szászok kétélű fegyvernek tekintenek; kevésbbé sujtja, ugymondják helyesen, az ellenfélt, mint inkább mély sebeket ejt azon, aki alkalmazza. Folytatólag kifejti a szász lap, hogy a passzivitás a románok ügyének többet ártott, mint amennyit használt, a mennyiben a „magyar rendszerrel" szemben ez a magatartás csupán afféle plátói tiltakozás, magyar részről pedig még olyanok körében is, akik addig jóakarattal voltak az oláhok iránt, merő visszatetszést szült.

Az ajánlat visszautasításának másik főokául a szászok közlönye nagyon találóan hangsulyozza azt a legkevésbbé sem válogatós módot, ahogy a románok szövetséges elemek után néznek. Nem átallják ők a legszélsőbb, államelenes pártok barátságát sem. Jók nekik az ifju csehek, a bécsi antiszemiták a nemzetközi szocialisták épugy, miként a „néppárt" reakcionáriusai. És végül a jó szászokat szerették volna lépre csalni.

Ezek pedig szépen megköszönték e szövetséget.

Elismerés és dicséret illeti a szászok józan többségét, amiért ők a román tulzókkal karöltve haladni nem akarnak. Tudják ők jól, hogy a törvényes alapon álló aktivitás nekik is, a közös magyar hazának is többet ér, mint az eszeveszett, jóravaló eredményre nem vezető passziv dacolás, mely végre is csak arra való, hogy a tájékozatlan külföld szemébe ideig-óráig port hintsen.

Használják fel a románok is a törvénybiztositotta eszközöket teljesithető óhajaik megvalósitására, és ne zárják ki önönmagukat a törvényhozás házából, öblös szájjal hirdetve a kapu előtt, hogy a ház urai nem eresztik be őket.

Elismerés illeti — ismételjük — a szászokat, hogy az oláh tulzókat nem követték a passzivitás, a törvénytelenség s a hazárulás lejtőjére.

— ***A béke helyreállitása képviselőház és főrendiház közt.*** *Miután a magyar képviselőház, mint a nemzeti akarat törvényes képviselője, az izraelita vallás recepciójáról szóló törvényjavaslatot impozans többséggel elfogadta most már harmadszor, miután, ugyanez a szabadelvü és reformbarát többség a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatot szintén elfogadta, — alapos kilátás van arra nézve, hogy a főrendiházban legközelebb megismétlendő tárgyalás alkalmával végre sikerülni fog a béke és összhang helyreállitása a magyar parlament két háza közt. Annál inkább jogosult e várakozás, mert báró Bánffy miniszterelnök amaz őszinte törekvését, hogy a törvényhozás e két tényezője közt biztositsa az egyetértést, — a korona kiváló bizalma támogatja. A magyar kormány e még elintézetlen két törvényjavaslatnak minden alaki kodifikácionális kérdésében elment a kormány-*

## A „ZALA" tárcája.

### Prológ.*

*Az ember-nem szegény és árva volt.*
*Sokáig járt és kelt a földön itt —*
*S a természet ezernyi bája nem*
*Hatott szivére; ő hideg maradt.*
*Bokor tőében a kis csalogány*
*Hiába énekelte bús dalát*
*Oly bánatos és siró hangokon.*
*Hiába hangzott el a rigó füttye,*
*A pacsirtának lelkes vig dandája*
*A gyöngyharmatos üde reggelen.*
*A természet bűvös harmóniája*
*Rideg keblét át nem hatotta még;*
*Sem az erdő ezernyi dallosának*
*Lelket enyhitő édes éneke.*
*Érzéketlen maradt az emberszív.*
*Vágy, fájdalom nem bántá sohasem,*
*Nem ismeré a kint és a gyönyört.*

*

*De leszállt hozzá a dal istennője,*
*Az égből szállt a sivár földre le;*
*S lelkébe önte érzést, meleget,*
*S dalának édes-bús harmóniája*
*A földről fel az égiek honába*
*Emelte a hideg, fásult szivet.*

*S nem volt ő többé árva és szegény;*
*Gazdagyá tette őt a dal hatalma.*

*

*Légy áldott, áldott, isteni művészet;*
*Mi gazdag kincset nyújtasz te nekünk!*
*Azért jövénk ide, hogy ünnepeljünk.*
*A te bűbájod enyhiti fájdalmunk,*
*A csüggedőt te bátorrá teszed,*
*Kitartást adsz a nehéz küzdelemben.*
*S ha bánat dúlja, tépi kebelünk,*
*Te vigaszt nyújtasz, nyújtasz uj reményt!*
*Te vagy, mely minden érzést kifejez;*
*S mi bennünk szunnyad sejtjeim gyanánt,*
*Kimondhatatlan vágyaink, reményink, —*
*A szenvedély emésztő lángjait,*
*A megtört szivnek vérző sebeit,*
*A szabadságnak dicső érzelmét,*
*Rémes zenéjét csörgő rabbilincsnek,*
*Mi szép az égen és a földön van,*
*Mi jó az ember szivét csak betölti,*
*A szeretetnek isteni erényét,*
*Mely egybeköti a földet a menynyel,*
*A végtelent és a határtalant —*
*Mindent kimondasz és megértjük szódat!*

*

*Légy áldott, áldott isteni művészet,*
*Te gazdag kincset nyújtasz mi nekünk,*
*Azért jövénk mi ünnepelni téged,*
*Azért jövénk, hogy hódoljunk mi néked!*

**Hoffmann Mór.**

* A Hofrichter Emma k. a. és Bischitzky Miksa ur tanitványai által april hó 28-án tartott hangversenyen szavalta *Rapoch Lujza* k. a.

### Komjáthy Jenő.*

Irta: **Hevesi Sándor.**

Nagy korszakokban a nagy költőket megérti a nemzet, a gazdasági fölvirágzás korszakai a középszerüségnek kedveznek. Nagy korszakokban a nemzet és nagy költői egy gondolatban fornnak össze s ilyen pillanatban összedől egy régi világ s mégszületik az uj korszak. Eszmékben meddő korszakokban a költő csak akkor boldogulhat, ha tehetségét élelmességgel tudja párositani.

Ilyen korszakokban, a mikor rendesen megszaporodnak a vásutak és a pálinkás bollok, az igazi tehetség, mely érzi tulajdon becsét: választutra kerül. Választani kell a külső siker és a népszerütlenség között. De a külső sikert csak lelkének jobbik felén vásárolhatja meg.

De a ki Mefisztóval köt alkut, halála órájában teljesen megsemmisül és testével együtt elporlad minden, a mit alkotott. Mig az, a ki megállotta a próbát s nem vetette magát a kisértő ördög karjaiba, a földi életében az ismeretlenség homályában bolyong, de abban a perceben, a mikor testét a sirba teszik, a földön maradt szelleme diadalutra kel s a nemzet igazi kincsévé válik.

Ezért van az, hogy Komjáthy Jenőről halála órájáig alig tudott valaki.* S ezért kell nekünk igazságot szolgáltatnunk annak, a ki életében sohasem fordult hozzánk. Komjáthy sohasem kereste a nyilvánosságot, nekünk kell tehát felke-

* Szerzőnek az Egyetemi Kör irod. rhet. szakosztályán tartott felolvasásából. Szerk.

*program integritásának fentartása mellett lehetséges békés előzékenység legszélsőbb határáig. Ennek folytán, — mint lapunk megbizható oldalról értesül, néhány konzervativ főrendi tag állásfoglalása lehetővé fogja tenni, hogy az ujabb tárgyalás alkalmával a főrendiházban a reformbarát főrendek többségben lesznek. — Őfelségének a parlament két háza közt a béke helyreállitása érdekében érvényesülő nézetét épen a legmagasabb rangu magyar főrendek ismerik legtüzetesebben.*

## Kossuth végrendelete.

A nagy halott temetése után egy esztendővel látott napvilágot az ő Iratainak befejező kötete. Ez alkalommal ismét sürüen foglalkozik a magyar közvélemény a Kossuth Lajos működésének birálásával. (Mert hála Istennek, annyira vagyunk már, hogy *ezt* a nemzeti nagyságot is többé nemcsak dicsőitjük, de *birdljuk* is.) Ha elfogadjuk a függetlenségi tulzóknak e könyvről terjesztett nézeteire vonatkozólag a „kritika“ elnevezést, nem tehetjük ezt anélkül, hogy rá ne mutassunk e helyütt néhány szóval e nézetek merőben egyoldalu, igazságtalan voltára. Hisz legtöbbje csupa *ellentétességet* lát a *Kossuth* meg a *Deák* működése között — Deák Ferenc rovására. Pedig e két államférfi nem az a bizonyos két véglet, mely egymást kizárná annyira, hogy ha az egyiknek — a 48-asnak — érdemeit *elismerjük*, ne *követhessük* a másik, a 67-es által inaugurált politikát.

Ha tárgyilagosan szemügyre vesszük Kossuth működésének igazán áldásos eredményeit és azokat egybevetjük a Deák Ferenc örökbecsü nagy sikerével, azt találjuk, hogy a kettő nem ellentéte, de *kiegészitése* egymásnak. Kossuth volt az, ki a nemzetet hosszu tespedéséből felrázta és legszentebb jogait, szabadságait érvényre jutni segitette. Az ő vezetése alatt a magyar nép igazai elismerést nyertek. Megmutatta, hogy ennek a népnek ezredéves jogaiban oly őserő lakik, mely ellen tartósan véteni nem lehet. Kossuth a magyar faj *erejét* képviseli, melyet a tulnyomó erőszak később ideiglenesen elfojthatott, de végkép el nem temethetett, mert támadt a nemzetnek egy másik nagy fia, aki *bölcs mérséklettel* nemcsak visszaszerezte azt, amit elvesztettünk, de még többet is biztositott e hazának: a békés, szabad fejlődést. *Kossuth ereje* lerakta az alapját annak a fenséges épületnek, melyre *Deák bölcsesége* tette le a befejező kupolát s melynek neve: egy virágzó Magyarország.

Ott, a hol Kossuth és Deák utai egymástól elágaznak, nincs többé helye az összehasonlitásnak, hacsak azt nem akarjuk, hogy ez föltétlenül a 48 utáni Kossuth hátrányára történjék. Mig Kossuth egyre az inkompatibilitást, a forradalmat hirdette, mely beláthatatlan veszedelmekbe sodorta volna az országot, addig Deák kibékitette a nemzetet királyával, kiben a koronázás óta az a l k o t m á n y o s f e j e d e l e m mintaképét látjuk és kibékitette hasonlóképp a szomszéd állammal, mely éppugy mireánk van szorulva, mint mi ő reá, ha mindketten elmerülni nem akarunk az európai népek óceánjában...

„Az inkompatibilitás zászlójának a kitüzése cselekvést, jelentene, amelynek neve a forradalom. Ez pedig a népek ultima ratiója és alkalmazásához folyamodni csak akkor szabad, ha a jog védelmére a békés eszköz kimeritése sikertelennek bizonyult... Magyarországon ez az eset még nem forog fenn; az ellentétes érdekek kiegyeztetésére 1848-ban megkisérlett mód sikerülhetése felül az utolsó szó még nincs kimondva.“ — Ebben a két mondatban kulminál a Kossuth »végrendelete.« Tévedéseivel a nagy embernek kiengesztel a *belátás*. Kossuth, a kibékülhetetlen, a békét ajánlja a nemzetnek. Persze az 1848-as alapon. Magyarország népének tulnyomó többsége pedig rajta lesz, hogy a boldogult eszményképét: a *szabadon fejlődő hazát* azon a békés, *biztos* uton létesitse, melyet *Deák* Ferenc bölcsesége kijelölt.

## Lévay Henrik röpirata.

Közgazdaságunk nagy tiszteletnek örvendő vezéregyéniségétől, L é v a y H e n r i k főrendiházi tagtól, egyik legszilárdabb és legnépszerübb hazai intézetünk, az „Első Magyar Általános Biztositó-Társaság“ geniális megteremtőjétől és munkás vezetőjétől, igen érdekes röpirat jelent meg a napokban.

„N é h á n y s z ó m e z ő g a z d a s á g i b a j a i n k o r v o s l á s á r ó l“ — ez a röpirat igénytelennek látszó cime. Tárgya nagyon közérdekü, mert fájdalom, abban, hogy mezőgazdaságunk válságban szenved, mindnyájan egyetértünk. A betegség gyógyitására hivatott orvosok és ferde észjárásu, félművelt kuruzslók hirdetik az életmentő gyógyszereket. Az utóbbiak, rendszerint politikai irányzatok, szolgálatában a nehéz válság gyógyitásának örve alatt, összezavarják a kérdést s hasznos munka helyett csak kárt okoznak.

A zürzavarban örömmel olvastuk egy értelmes, józan és praktikus fő megindokolt diagnozisát a nagy betegségről s azt a tervezetet, melynek megvalósitásával a sulyos betegség enyhithető lenne. L é v a y Henrik, ki ifju kora óta nagy tehetséggel szolgálja a magyar közgazdaságot s évtizedek óta a legszorosabb viszonyban áll a magyar birtokosság korifeusaival, ebben a kis munkában nemcsak alkotó képességgel, de a legtisztább hazafias lelkesedéssel karolta föl a megoldásra váró fontos kérdést. Óhajtandó, hogy az általa fölvetett eszme, mint gyümölcsöző mag, termékeny talajra találjon a magyar társadalom azon részénél, melyhez a szerző bizalommal fordul.

A röpirat hangsulyozza, hogy a mezőgazdasági válság különös sulylyal nehezedik hazánkra, mert az államnak, a nemzetnek és társadalomnak egyaránt, a mezőgazdaságban van legmélyebb erőforrása. Igy tehát nekünk igen nagy okunk van reá, hogy a gyógyitás eszközeiről a leggyakorlatiasabb szempontból gondolkodjunk.

Gyakorlati segitségre s nem elméletekre s nem spekulacióval összekötött bankalapitásokra van szükség. Itt a külföld utánzása nem elégséges.

Lévay Henrik szerint a magyar mezőgazdaság sorsát szivükön viselő, önzetlen s a dologhoz értő hazafiaknak az a feladatuk, hogy ki ne engedjék szolgáltatni a különben is nehéz válsággal küzdő mezőgazdaságot a spekulatiónak, hanem igyekezzenek olyan intézményt létesiteni, melynek első rangu, legfőbb, sőt egyedüli célja a válság kártékony következéseinek elháritása.

Van rá elég példa hazánk közgazdasági történetében, hogy itt éppen azok a pénz- és kereskedelmi vállalatok sikerültek és virágzottak fel legjobban, melyeket a valódi közszükség érzetében, maga a magyar társadalom, illetőleg a magyar társadalom tekintélyes és vagyonos vezető eleme teremtett meg. *Az első hazai takarékpénztárnál, a magyar kereskedelmi banknál, az első magyar általános biztositó társaságnál* a haza legjelesebb fiai vállalkoztak a közérdekü alapitásokra, melyek idővel nem remélt dus gyümölcsöket hoztak.

Különösen például emliti a *magyar földhitelintézet* alapitását, melyre a haza kitünő fiait az urbériség 1848-iki radikális megszüntetéséből eredő mezőgazdasági válság inditotta. Az intézmény egyáltalán nem kecsegtette ugyan a vállalkozókat anyagi nyereséggel, de gátat vetett a földesuri osztály teljes pusztulásának s amellett maga is, mint tisztán közérdekü gazdasági tényező, mihamar igen hatalmassá fejlődött.

A mai válság nem csupán a nemesi nagy- és középbirtokosokat sujtja, hanem a földmiveléssel foglalkozó összes osztályokat. Sőt hazánkban és különösen annak alföldjén, igen élesen sujtja azokat a földmiveseket is, kik maguk földbir-

---

resnünk őt magányában, melyet költeményeivel megszentelt.

Tizenhat esztendőn keresztül egy vidéki városkában szőtte álmait. Végre, hosszas habozás és töprenkedés után elszánta magát arra, hogy a nyilvánosság elé lép. De a sors kegyetlen következetességben megpecsételte a költő életét s elszólitotta e földi világból, hogy a költeményeinek adandó elismerés meg ne cáfolhassa magukat a költeményeket. Igy hát igaza lett Komjáthynak, a ki egyik szép versében ezeket mondja magáról:

*Nem vont könnyü siker, vásári lárma*
*És ködruhában nesztelenül járva,*
*Maradtam ismeretlen, néma, árva.*

Mig élt, titok volt az élete s halála napján felpattant a titok. Az a vaskos költemény-kötet, mely halála napján került a nyilvánosságra, fölfedi előttünk az elhunyt költő egész egyéniségét. Megismerhetjük belőle minden titkát, minden gondolatát, minden szenvedését, ha kutató szemmel tekintünk beléje.

De ne gondolja senki, hogy az ismeretség megkötése révén megtudhatja a költőtől, »szőke volt-e a kedvese, vagy barna?« A japáni salátát szerette-e, vagy a francia pezsgőt? Még olyan módon sem köthet vele ismeretséget, mint Petőfivel vagy Byronnal. Petőfi költeményeit olvasva, nincs szükségünk terjedelmes életleirásokra. Megtudjuk a költőtől egész élete folyását, gyermekkorát, szerelmeit, szülőföldjének leirását, katonáskodását, házasságát, családi örömeit s ihletében még azt is megjósolja: milyen halállal fog meghalni. A poeták önmaguknak legjobb és leghübb életirói. És ez Komjáthyra nézve is áll. Költeményeit olvasva, megismerkedünk egész belső evoluciójával, de sehol sem látjuk az élményt, a külső okot, mely a költeményt kipattantotta. Pedig a költői egyéniség az élmények különféleségében ezer és ezer szinben játszva mutatkozik, mint a nap fehér fénye a prizmán keresztül s a kritika feladata az, hogy megtalálja azt a másik prizmát, melyen keresztül a sokféle szin ismét egy szinbe olvad. Komjáthy ugy tünik fel előttünk, mint a régi szinpadokon játszó művészek, a szinpadnak nincs festői háttere, nincsenek diszletei, a háttér fekete posztó, a szinpad homályos; egész figyelmünket és érdeklődésünket a művészi alakitás foglalja le. Olyan ez a költő, mint Rembrandt arcképei. Homályos, bizonytalan háttérből sugárzóan emelkedik ki az arc. Ez a realisztikus háttér nélkül való szükölködés legjellemzőbb vonása a költőnek.

A realisztikumnak e hiánya gondolkodóba ejthet. Hiszen a poetának mindig az egyes élmény álarca alatt kell kifejezni az eszmét, mely a filozofusnál képletesség nélkül jelentkezik. Milyen különös poéta ez, a ki egy teljesen benső harcot viv magával, hasonlóan a bölcselőhöz? Ez a harc, melyet minden nagy lélek megviv önmagával, rettenetesebb bármily külső harcnál és küzdelemnél Az a harc ez, melyet Milton megirt két nagy költeményében. Az elvesztett és a visszanyert paradicsomban. A földi paradicsomnak csak addig lehetünk lakói, a míg nem izleljük meg a tudás fájának gyümölcsét. A megismerés kiábrándit bennünket a földi lét gyönyörüségeiből. Olyan ez, mint a mikor az álarcos bálon a forró vérü ifju szerelmi vallomásaival üldöz egy csillogó ruháju maszkot. A mikor tizenkettőt üt az óra, az álarc lehull s az igazi arc láttára a szerelem helyét az undor foglalja el... A földi paradicsom romba dől a tudás egyetlen szavára, mint varázsvesszőre a boszorkányvárak. De vajjon az élvezetes paradicsomért kárpótol-e a tudás? Van-e egy visszanyerhető paradicsom, melyhez a tudás utjain jutunk? Igen is van s ez az a paradicsom, a melyben az eszmék apostolai, a bölcselet nagyjai élnek.

Komjáthy egész költészete ezt a nagy processzust tünteti föl. Költészetét két részre szeli a megismerés. E két részlet egymással olyan ellentétes, mint a nappal és az éjszaka és mégis összevágnak. Az örök embernek kétféle vágya nyilatkozik meg benne, két tipusa, melyeknek egyikét a világirodalomban Don Juan, a másikat Prometheusz képviseli. Don Jnan és Prometheusz, e két alapgondolat alá foglalható Komjáthynak valamennyi költeménye. Don Juan a materialista, az élvezete mámorában elégő ifju ember. Prometheusz az öntudatra, a magában rejlő istenségnek tudatára és megismerésére ébredt férfi. Az egyik a földi gyönyöröktől való ittasság, a másik a halhatatlan eszmétől való fellángolás. Az egyik a végesség, a másik a végtelenség imádata. Az egyik materialista, a másik idealista. Melyiknek adjunk előnyt a másikkal szemben? A felelet nagyon könnyü: Don Juannak az élet a cél, a halál a megsemmisülés, Prometheusznak az élet a

tokkal nem rendelkeznek, mindazonáltal mezőgazdasági munkájukból élnek, mert hiszen hajlamaiknál és körülményeiknél fogva bánya vagy gyári munkára nem is valók.

A válság mai általános fóka eléggé ismeretes és világszerte egy. A földmivelés legnagyobb produktuma, a gabona, az óriásilag megnövekedett kinálat folytán árából tetemesen veszitett, mig ellenben a termelési költségek a fokozódó életigényekkel párhuzamosan megnövekedtek.

Ily körülmények között a föld birtokosai mind sürübben kénytelenek a föld hitelképességét igénybe venni. Amde a földhitel hazánkban csak egy bizonyos határig képez erőforrást a földbirtokosra s e határon tul vajmi könnyen a földbirtokos romlására vezet. A föld hitelképessége ugyanis nálunk általában az egész földbirtok értékének feléig terjed. Az ezerholdas földbirtokos, ha földhitelét teljesen kimeritette, azaz ha ezer holdas birtokát immár ötszáz hold értékének megfelelő jelzálog terheli, megszünt földje révén továbbra is hitelképesnek lenni s legteljebb még személyi hitelt élvezhet. Ha ezután bárminő körülmény vagy kalamitás szoritja is arra, hogy gazdasági érdekében hitelt vegyen igénybe, jelzálogkölcsönt sem banktól, sem földhitelintézettől többé nem kaphat. Ekkor már egyéb, veszedelmesebb kölcsön forrásokat kénytelen hajhászni s a régi kamatteher s az uj zavaros pénzmüveletek, egyesülve egy-két rossz termésü esztendővel, minden valószinüség szerint gyorsan és teljesen tönkre juttatják őt. Pedig ez a földbirtokos még földhitelének teljes kimeritése után is, földbirtoka feleértékének, vagyis — a példa mellett maradva — tehermentes 500 holdnak teljes ura. Semmikép sincs tehát megokolva az, hogy immár mint hitelképességére nézve kimerült, eladósodott ember tétessék ki a teljes tönkremenés veszedelmének. A kereskedői hitelviszonyok nagyobb fejlettsége folytán például a kereskedő hitelképességének távolról sincs ilyen határ szabva. A kereskedő passivái messze tulhaladják activáinak ötven százalékát s azért még az illető kereskedő szükség esetén a legrendesebb bankoknál is könnyen jut kölcsönhöz. Már pedig a kereskedővel szemben a hitelnyujtásnak soha sincs olyan biztos censurája és világos ellenőrzése, mint a földbirtokossal szemben; mert a kereskedő könyveibe a hitelező biráló szeme nem tekinthet be, mig ellenben a földbirtokos telekkönyvi lapja előttő mindig nyitva áll.

*Olyan hitelintézet létesitéséről kell tehát gondoskodnunk, mely első sorban gondja alá veszi azokat a földbirtokosokat, akik a mai földhitelviszonyok között a tönkremenésnek vannak kitéve*; holott még mindig realis értékek tulajdonosai s igy észszerü eszközökkel s minden kockáztatás nélkül megmenthetők. Olyan hitelintézetet kellene teremtenünk, mely vállalkozhatnék arra, hogy a földje hitelképességét kimeritett földbirtokosoknak ugyszólván *ügyvédje pénztárnoka és tanácsadója* lesz, azt terheitől megszabaditja, ügyeit rendezi s részére birtokának még tehermentes fele részét minden körülmények között megmenti.

Lévay Henrik nézete szerint ezt a feladatot a hitelintézet csakis egy uton oldhatná meg: a *jelzálogteher összegének megfelelő birtokrész megvásárlásával.*

A hitelintézetnek azután szüksége volna egy olyan klientélára, mely tőle az igy megvásárolt birtokterületeket késedelem nélkül átveszi.

Ilyen klientéla pedig van, mert a magyar mezőgazdasági válság másik szembeszökő tünete az, hogy a földmivelő osztály alsóbb rétegeiben meg van a földbirtok szerzésére irányuló természetes erős vágy, nemkülönben a földbirtok vásárlására a vagyoni képesség is.

Ennek a két fontos feladatnak összhangba hozatala által, a nemesen gondolkodó szerző szerint *az agrár-szocializmus legerősebb éltető gyökere lenne kiirtva.* És igy a magyar mezőgazdasági bajok két legnagyobbika: egyrészt a földbirtokosok tökéletlen hitelviszonyaiból eredő sürü földbirtokos-pusztulás, másrészt a kisbirtok-szerzés végtelen nehézségéből eredő agrár-szocializmus egymásnak kölcsönös gyógyitó szere lehet.

Azt az intézményt, mely ezt a célt szolgálná, nézete szerint, a magyar társadalom vagyonos és vezető része létesitheti és pedig csakis a traditionális, hazafias önzetlen és takarékos szellemben. Hite az, hogy az intézmény ebben a szellemben, minden szubvencio, minden üzéri speculáció és minden idegen tőke igénybevételele nélkül is létesülhet, s ha egyszer létesült, mint közszükséget képező vállalat okvetlenül fel is fog virágozni.

Nagyon érdekesen vázolja a kitünő nemzetgazda ezután a hitelintézet szervezetét, mely intézmény készséggel támogatná a *gazdasági fogyasztó szövetkezetek létesitésére célzó okszerü törekvéseket.* Az egyetlen állami kedvezmény, melyet az igy alakuló s igy szervezett hitelintézet méltán kérne és venne igénybe, a birtoktestek vétele, illetve a parcellák eladása alkalmával az átiratási dij és illeték elengedése volna.

Korlátolt terünk nem engedi, hogy a tervezet részleteit apróra ismertessük s azokat, ebből az alkalomból, birálgassuk. Elismeréssel adózunk azonban a nemes buzgalomért, a hazafias törekvésért, a közcélokat szolgáló tervekért annak a férfiunak, ki munkás életének majdnem minden pillanatát a közjónak szentelte. Kivánatosnak tartjuk, hogy a magyar társadalom illetékes tényezői most felvetett, nagyszabásu tervét megfontolás és megvitatás tárgyává tegyék, és azt vállvetve ügybuzgalommal megvalósitsák.

Szeretett hazánk érdeke az, hogy a politikai és társadalmi harcok által szétzilált erők, a subjectiv érzékenységek leküzdésével, a gazdasági válságok orvoslására tömörüljenek és józan intézkedésekkel megerősitsék a magyar fajt, mely — mint Lévay Henrik hangsulyozza — »földbirtokos faj volt, annak is kell maradnia s azzá kell tenni.«

## Tollfuttában.

Valami kesvebb dolgot alig lehet képzelni mint aminő: ártatlan kis bakfisok hangversenye.

Ilyen hangversenyt rendeztek apr. 28-án d. u. 4 órakor Hofrichter Emma kisasszony és Bischitzky Miksa ur. Bemutatták az érdeklődő közönségnek haladottabb tanitványaikat, az aranyos kis bakfisokat; kik között ott komolykodtak a »nagyreményü« ifjak is, teljes tudatával a hozzájok fűződő nagy reményeknek.

Lépjünk hát be a nagykanizsai »Casino« disztermébe, kellő ujságiról lemondással: kivül hagyva a nagy reményeket s a szükséges discretióhoz: magunkkal vive a legmelegebb érdeklődés jóakaratát.....

A teremben csend és félhomály uralkodnak.

A szürke égen kavargó felhők lejebb ereszkednek, borus, ködös szemekkel bámulnak be a nagy ives ablakok üveg-tábláin, a felrevont sötét bordó függönyök között.

A terem hallgató levegőjében vigan röpköd, ide-oda illan a kellemes parfüm-illat.

Az aranyos bakfisok szorongva ülnek a bordóbársony-pamlagokon, mint megannyi viharvert pillangó.

— Te félsz?

— Én nem. Hát te?

— Én se.

— Minek is félnénk!

Olyan pompás bátorsággal, hősiességgel játszszák egymás előtt az otthonos hangversenyzőt, hogy szinte reszketnek bele szederjes ajkaik.

»A nagyreményü« ifjak példás halálmegvetésel huzzák ki mellőket. A hangversenyző meghal, de meg nem retirál.

Lassan-lassan szállingóznak be az érdeklődők A teremben megindul az a megnyugtató zson-

---

börtön, a halál a felszabadulás. Don Juan egész lénye, teljes mivolta megsemmisül abban a pillanatban, a mikor a halál szele érinti. Prometheusznak ninesen halála, mert az *eszme* halhatatlan.

Komjáthy költészetének első fele a don juani korszak. Viharos szenvedélyivel, ittas mámorral öleli át a teremtést, a világot, az érzékekkel felfogható tárgyakat. Ilyen ifjui hévvel még csak Petőfinél találkozunk. Mind a két költő olvasásakor megcsap bennünket az ifjuság szilaj tüze, elragadtatása, féktelen csapongása, korlátokat nem türő szabadsága. És mégis nagy a különbség közöttük. Petőfi Sándor maga duzzadó egészség, maga az üdeség, a hamisitatlan természetesség. Ő az a Pán, a kinek bűvös dalára buja mezt öltt magára a természet s csillogóbb szinekben tündöklik a valóság. Hangulatai percről-percre változnak, az egyik percben kacag, a másikban busong, hangulatai oly töméntelenek, hogy elkábit bennünket. Komjáthyt a földi élet szépsége az elragadtatás állandó lázába kergeti. Petőfivel szembe állitva, ő vérszegény poéta, kinek a valóságról lázálmai vannak, telve csodálatos szinekkel, megdöbbentő hasonlatokkal. A tárgyak kinyulnak természetes árnyaikból s nem is a földi fényben tündökölnek.

A prometheuszi korszakban Komjáthy arra az utra lép, melyen Petőfi után a legnagyobb magyar lirai költő: Vajda János halad. Bölcselkedésük sok tekintetben hasonló. A végtelenség után való vágyakozás, a tömeg megvetése, a költői öntudat erős érzete s az a törekvés, hogy az érzéki világ fölszin ragyogásától el nem kábitva, a dolgok lényegére hatoljanak, mind a kettőben közös. Tagadhatatlan az is, hogy Vajda János hatott Komjáthy Jenőre. És mégis e hasonlatosságok mellett is mily különbözők egymástól. Mind a kettő kitünő a természeti lirában. De mig Vajdánál a természetes a maga ős erejében és fönségében jelenik meg, a mig Vajda képei tisztán, határozottak, körvonalazottak; Komjáthynál a természet nem az a természet, melyet mi is megtalálhatunk a valóságban. Komjáthy erdei, Komjáthy tavai és vidékei a valóságban nem léteznek. Az ő fantáziájában olyan természeti vidékek alakulnak, a melyek mintha nem volnának anyagból. Más a szinük, más a formájuk. A különböző tárgyak egymásba folynak s nála a természet valami csodálatos életet él át.

Egyszóval Petőfivel és Vajdával, e telivér realistákkal, e bámulatos festőkkel szemben Komjáthy egy *álmodó*, a ki nem tud szilárd alakba törődni s a ki nem tud megállani a föld szilárd talaján, hasonlóan a füsthöz, melynek sorsát megirigyeli:

*A füst szabad! Nem köti törvény,*
*Mint tégedet, oh föld fia!*

Komjáthy rajongó, a kinek kezdetben viharos, nehéz, lázas álmai vannak, a melyek később a bölcselem tisztitó tüzén keresztül fönséges, légi álmokká szürődnek. Ő, a ki lázas álmaiban a napot a föld salakját csókoló kéjleánynak, vagy cédaságra virágokat himző égaranymivesnek mondja, később ugy imádja ezt a fényes égitest, mint az isten csillogó szemét, vagy mint magát a teremtő és romboló istent.

Komjáthy álmodó, a mint maga is mondja, az álmok fejedelme, a vágyak óriása, s ezért van az, hogy költeményeiben hiába keressük a külső körülményeinek rajzát, realis világban tett élményeit. Nála a költészet nem a való égi mása, hanem álom, melynek semmi köze a valósághoz, sőt a mely egyenes ellentétben áll a valóval. Ezért mondja Álom és valóság cimü költeményében:

*Álmodni fényes, büszke álmot,*
*Kimozditám az ő világot*
*Iromba sarkiból,*
*S eltünt a gond, a kín, a bánat,*
*Érezte ember és az állat,*
*Hogy megoldtója szól.*

*Johádzó tengerek enyelgve*
*Lehellek csókot a kezemre.*
*S nyaldosták lábamat.*
*Futott a vak halál előlem,*
*Sáppadva szélfolyó erőben,*
*Futalva lángokat.*

*Álmodtam nagy dicső napokrul,*
*De im szemeimből most kicsordul,*
*A bánat harmata.*
*A levegő egy jajkiáltás,*
*A föld még most is ádáz*
*Helóták gyarmata.*

A költészet és valóság itt szemben állanak egy-

gás, ami legalább néhány pillanatra leemeli a szivekről a szorongás, a lámpaláz mázsás kövét.

A terem hátsó részében egy-egy szelidebb kacagás csendül meg. Ott egy ujságiró-kompania mondja el a hangverseny-prologot sziporkázó élcekben.

Másik oldalon a „nagyreményü“ hangversenyző ifjak diák-kollegái gesztikulálnak erősen és gyürkőznek az elmaradhatatlan tapsviharra. Kettős feladat tudata sugárzik homlokukon. Eleget kell tenni a kollegialitásnak és meg kell menteni az aranyos bakfisok előtt a lovagiasság hirnevét.

Egyszerre taps-zápor jelenti, hogy kezdődik a hangverseny.

A papák, mamák és a kritikusok nyujtogatják nyakukat.

Föllibben a podiumra az első aranyos pillangó: Rapoch Lujza.

Hoffmann Mór barátunk szive nagyot dobban, valahol a rejtőző helyen.

A pillangó-ajkakról foly a művészet apotheozisának édes méze. A lelkes szavalatot zajosan megtapsolják.

Most két kis apró teremtés: Weiser Ella és Gutmann Stefi röpülnek a zongora billentyüire s csókolni való fürgeséggel játszszák el a hangverseny-leckét.

Zerkovitz Zsigmond komoly képpel lép a kótaállvány elé, azután szive egész szorongását belesirja hegedüje négy hurjába.

Irmler Julcsa nagy technikai jártassággal röpköd a zongora billentyüin.

Gutmann Annie moll-hangulattal veszi kezébe hegedüjét, de csakhamar belemelegszik s ujjai vigan futkoznak a hurokon.

Gutmann Lilly megszokott keresetlenséggel lép a podiumra s diszkréten játszsza el darabjait, olyan biztosan, mintha nem is a billentyükkel, hanem az iró-tollal volna dolga.

Weiser Klára és Práger Sarolta, a fiatal leányoknál szintén szokatlan harmoniával segitik egymást a zongora billentyüin, a négy kezesben, persze a közös dicsőség okáért.

Weiser János — ugy látszik — bizalmas ismeretségben van hegedüjével; teljes precizitással elmondatja vele, amit a kótából kierez.

Prager Sarolta énekkel is be akar surranni a közönség szivébe és (bár a programmban csak is német dalok szerepelnek) érvényre akarja juttatni az osztrák és magyar dualizmust: előbb németül, azután magyarul énekel.

Fuchs Károly zongorán mutat be egy csinos zeneszerzeményt.

Prager Ilona hegedün, Blau János pedig zongorán (külön-külön) bemutatják, hogy fiatal hangversenyzőknek is sikerül zenei gondolatokat interpretálni.

Végül Rapoch Lujza a Rákócy-indulóval tudtára adja a hallgatóságnak, hogy a két óráig tartó hangverseny véget ért, megindulhat......

A közönség minden hangversenyzőnek bőven juttatott a tapsokból. A diák-urak önérzetesen dörzsölték lelkiismeretesen használt tenyereiket.

A hangversenyző, himporos szárnyu pillangók pedig megkönnyebbült szivvel röpködték körül a dicsőség és boldogság verőfényében sütkérező mamákat.

# HIREK.

— **Májusi előléptetések.** *Háziezredünk a cs. és kir. 48-ik gyalogezrednél* előléptettettek: *Madrovcic* József százados őrnagygyá és beosztatott a 46-ik gyalogezredhez. *Geöcz* Virgil 2. oszt. százados 1-ső oszt. századossá; századosokká a következő főhadnagyok: *Gerstl* Károly, *Ebner* Manó és *Seydl* József. Főhadnagyokká a következő hadnagyok: *Fejér Dénes, Luby Károly, Stüdemann Mór, Pékáry Pál, Kaán János és Neuwirth János*; hadnagyokká: *Tilkovszky* Géza és *Lenz* Rudolf hadapród-tiszthelyettesek; Dr. *Kartschmaroff* Sándor főorvos ezredorvossá. *Bellosics* Károly és *Frankl* Jenő tartalékos hadnagyok a 48. cs. és kir. gyalogezrednél a honvédség tényleges állományába vétettek fel. N.-Kanizsa tartózkodásu *Kaufmann* Izidor tartalék altiszt a cs. és kir. 32. gy. e. hadapródtiszthelyettessé léptettetett elő. *Áthelyeztettek*: *Conrád* Ferenc ezredes a 48-ik cs. és kir. gyalogezredben a 38-ik cs. és kir. gyalogezredhez; *Komáry* Ferenc százados a 83. cs. és kir. gyalogezredben, *Strausz* József hadnagy a 73-ik gyalogezredben a 48-ik cs. és kir. gyalogezredhez. — A *20-ik honvéd gyalogezredben* a következő előléptetések voltak: *Bessenyei* Kálmán főhadnagy századossá, *Juhász* József hadnagy főhadnagygyá és *Rusa* Boldizsár hadapród tiszthelyettes hadnagygyá.

— **Dr. Fried Ödön** köz- és váltó-ügyvéd Nagy-Kanizsán irodáját áttette a *Király*-utcai *Zerkovitz*-féle házba.

— **Kinevezés.** Molnár István perlaki kir. járásbirósági aljegyzőt az igazságügyminiszter a pécsi kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Jancsó Gyula csáktornyai kir. járásbirósági telekkönyvvezetői az igazságügyi miniszter a debreceni kir. törvényszékhez helyezte át.

† **Koller Ferenc**, Zala-megye közéletének egyik legrokonszenvesebb tagja, mint részvéttel értesültünk, e hó 28-ikán, Alsó-Rajkon, jobblétre szenderült. A boldogult, mint kitünő gazda, példányképe volt a munkásságnak, szorgalomnak és takarékosságnak. A hatvanas években Alsó-Pahokot vette bérbe a veszprémi püspökségtől s e korántsem nagy terjedelmü birtokon józan elvek és szerencsés viszonyok mellett, oly eredményekkel gazdálkodott, hogy a vármegye birtokossága, ugy a földmivelés, mint különösen az állattenyésztés terén, *tekintélynek* tisztelte őt. E mellett mint gondos, nemesszivü családapát, szerető rokont és hü barátot, munkás életének alkonyáig, ragaszkodás, bizalom és közszeretet környezte. Elhunyta az egész vármegyében mély és őszinte részvétet keltett, s a közbecsülésben álló fia, *Koller István* birtokos és családja gyászában kiterjedt rokonság és a tisztelők egész serege osztozik. A család a következő jelentésben tudatta veszteségét:

Nagymányai Koller István és neje vindornyalaki és hertelendi Hertelendy Rózsa, gyermekeik: Irma, Vilma, István, Feri, Izabella és Rózsa, mégis dr. Pethő Gyula és fia: Emil a maguk s az összes rokonság nevében mélyen megszomorodott szivvel jelentik a legjobb apa, após, nagyapának, illetve jó rokonnak nagymányai Koller Ferenc urnak folyó hó 28-án reggeli 7 órakor munkás és tevékeny életének 75 ik évében agyszélhüdés következtében történt gyászos elhunytát.

A boldogult hült tetemei folyó hó 30-án d. u. 3 órakor fognak a röm. kath. szertartás szerint az alsó-rajki családi sirboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 30 án délelőtt 10 órakor fog A l s ó-R a j k o n a családi kápolnában az Urnak bemutattatni. Alsó-Rajkon, 1895. április hó 20-án. Áldás és béke poraira!

— **Állami segélyek.** A vallás- közoktatásügyi m. kir. minister a csáktornyai egyesületi kisdedóvó intézet folyó kiadásainak födözésére ez évre 130 frt segélyt utalványozott ki. Az ottani alsófoku iparos-tanonciskola fentartási költségeihez meg 800 frttal járult hozzá, melyet a vármegyei iparalapból rendelt el kifizettetni.

— **Jegyzőválasztás.** Letényei levelezőnk irja: A már régen üresedésben levő lentii körjegyzői állásra az eddigi ügybuzgó helyettes Höhn Béla választatott meg nagy szótöbbséggel.

— **Alapitvány iskolai célokra.** Gelsei *Gutmann* Vilmosné urnő mult hó 28-án, édes atyja: néhai megyeri *Krausz* Mayer emlékére a helybeli izr. hitközségnél 2000 koronás alapitványt tett, melynek kamatait felváltva, az egyik évben a helybeli közép-kereskedelmi iskola, — a másik évben a helybeli k. r. (főgymnasium IV--VIII. oszt.) legjobb tanulója kapja. Az alapitványozó fenkölt gondolkozását alapitványi levelének következő, belejező mondata legjobban

---

mással, mint kiengesztelhetetlen ellenlábasok. Komjáthy elveti a valót s azt mondja:

*Ha álom volt, mit általéltem,*
*Dicső volt a mit álmodám.*
*A szenvedést, a kint is áldom,*
*Hogy e nagy álmot láthatám.*

S ne vegyük kicsinybe az álmok fejedelmét. Ebben az áloméletben leperdül előttünk a költő belső világának érdekes, megható története: az ifjuság viharos küzdelme, gyönyörre való sóvárgása, a kiábrándulás s az ettől való undor s végre az *eszme* kitörő lángjaiban való megtisztulás és megdicsőülés, a visszanyert paradicsomon való örömhozsánna. A költő diadalt nyer önmagán.

De a szellemnek az anyagtól való megszabadulása sok és nagy áldozatba kerül. Schoppenhauernek igaza van. A költőre nézve az elismerés, az ünneplés termékenyitő harmat. Komjáthy erről lemondott, de nagy kinok árán. Egymás után szakadnak el a kötelek, melyek léghajóját a föld szinéhez csatolják s a légi hajós dobogó szivvel, csillogó szemekkel száll a magasba. Az éther hullámaiban lebegve, egyik homokzsákot a másik után röpiti ki a léghajóból s száll olyan magasra, a honnan nincs többé visszatérés a földre.

Pedig szerette az életet, melyet fiatalos csapongó képzelete tündéri képekbe szőtt. Don juani korszakába való költeményei tele vannak féktelen szilajsággal, határtalan szenvedélylyel és önteltséggel. Nagynak érzi magát, de velünk még nem tudja elhitetni. Minő buja vágygyal énekli:

*Az életláz, a kéjek árja*
*Elönti izzó véremet.*
*Mámorba ringat, szent varázsba*
*Az izzó lég, a hüs liget.*
*A nyár, az ég dicső leánya*
*Gyönyörtől duzzad és piheg;*
*A természet keblét kitárva*
*Csókokba fojtja lelkemet.*
*Gyönyör, hangoceán, világzene,*
*Szépség és bujaság nászünnepe.*

Milyen keserü e kéjtől való megundorodás, melynek kifejezést ad a *Don Juan bánata* csinos költeményében:

*Nincs tiszta üdv a vérgyönyörben.*
*Mi hevitett nem tiszta láng;*
*Belátom bütól összetörten,*
*Bün volt ölelnem földi lányt.*
*Mert földi láng szolgái voltak,*
*El fog száradni két karom,*
*Testem atómi szét oszolnak*
*Széthull, elzüllik alakom.*

Ezt a paradicsomot elvesztette, de visszanyeri az eszme végtelen birodalmában.

Az élet többé nem kéj, gyönyör a szemében, hanem iszonyu szfinksz, melyre választ akar. A „Kérdések“ cimü költeményében kétségbeesve igy kiált föl:

*Isten az égben, ördög a mélyben*
*Válaszod esdem követelem;*
*Eleget láttam, eleget éltem.*
*Gunyt minek üz a játszma velem.*

*Céltalan célra, uttalan uton,*
*Járjak é mindig almatagon.*
*És az egészről, e csodalétről,*
*Végre lemondjak hallgatagon!*

Később már e kétségbeesés sem kinozza. Az élet lassanként elveszti előtte értékét s igy szól róla:

*Babonás hatalom járma alatt*
*Nyög a földünyérzés, gondolat*
*Szakadozva, csonka alakban*
*Jelenik meg a láthatatlan*
*Töredezve ferde tükörben*
*Jelenik meg a pipogya rögben*
*Az isten.*

Ime mivé lett az élet csodaképe? Pipogya röggé ferde tükörré.

S csoda-e, ha lelke megtisztulásában az életet rossznak tartja s a halál után vágyódik.

*Dib dáb öröm és ti tünde élvek*
*Ragyogó gunyos semmiségek,*
*Suhanjatok el nyomtalan*
*Rajongó szivem egyet áhit,*
*Meghalni boldogan.*

*Feledve minden földiséget,*
*Egy gondolatnak langja éget,*

jellemzi: *Benső óhajom, hogy ezen szerény alapitvány által, ha csak parányi mértékben is a szorgalom fokozásához hozzájárultam legyen.*«

— **Wlassics a tanitókért.** A közoktatási miniszter ujabb és ujabb tényekkel igazolja, hogy nála nem puszta és üres szó egyfelül a tanitók anyagi sorsának fokozatos javitására irányuló törekvés, valamint munkájok megbecsülése és méltánylása; másfelől a kulturának nemzeti irányban való fejlesztése. Ugyanis, mint értesülünk, Wlassics közoktatási miniszter legutóbb elrendelte, hogy a három tanitóval működő állami elemi népiskolák igazgató-tanitói is f. é. jul. elsejétől kezdődőleg évi 50 frt igazgatói dijban részesittessenek. (Az eddig érvényben volt szabályzat szerint az állami elemi igazgatók dijazása csak a négy tanitós iskolánál kezdődött.) Végül ugyancsak Wlassics miniszter a magyar nyelv kötelező oktatását elrendelő 1879. évi 18. törv.-cikk szellemének megfelelőleg 120 elemi iskolai tanitónak (tekintet nélkül iskoláik jellegére) a magyar nyelv sikeres tanitása körül szerzett érdemeik jutalmául egyenként 50—50 forint jutalomdijat engedélyezett. Az e cimen való rendszeres jutalmazás 1893. évben vette kezdetét, mikor 100 tanitó 25—25 frt jutalomban részesült. 1894-ben e jutalmak egyenként 40 frtra, mig a folyó évben már 50 frtra emeltettek. Mind ezek az intézkedések önmagukat dicsérik s meg vagyunk győződve, hogy óhajtott üdvös hatással lesznek a tanitóságra.

— **Megyei rendes közgyülés.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága május hó 6 án és folytatva fogja tartani rendes közgyülését, a melynek egyik tárgyát a megüresedett IV. aljegyzői állásnak választás utján való betöltése képezi. Elfogadás végett folytatólag előterjesztetnek a megyei számvevőség részéről már megvizsgált különböző számadások; megalakittatnak az 1895. évre a lóállitási bizottságok; előterjesztetik a közigazgatási bizottság átirata egyes körjegyzőségek aránytalan területi beosztásának módositása tárgyában, továbbá egyes miniszteri leiratok a vármegye részéről alkotott szabályrendeletekre, több községnek a vármegye törvényhatóságához intézett megkeresése képviselőtestületi határozataik jóváhagyása tárgyában stb. A közgyülés tárgysorozatába 95 ügy van felvéve.

— **Hangverseny.** *Hofrichter* Emma k. a. és *Bischitzky* Miksa ur tanitványai április hó 28-án hangversenyt adtak a „Casino" disztermében, szépszámu előkelő közönség jelenlétében. A megjelentek örömmel győződhettek meg, hogy a hangversenyzők nem eredménytelenül tanultak és a bátoritó tapsok, melyek sürün hangzottak fel, egyszersmind a növendékek tanárait illető elismerés nyilvánitásául is volt tekinthető. Sajnálattal constatáljuk azonban, hogy a magyar zeneirodalomnak egyetlenegy terméke sem volt felvéve a nagy műsorba és a nemzeti szellem csak a Rapoch Lujza k. a. által jó felfogással előadott prologban és ugyancsak ő általa kitünően elzongorázott Rákóczy-indulóban nyilvánult. A tanárok ebbeli mulasztását némileg pótolták Prager Sarolta k. a. ki ráadásképen néhány magyar népdal eléneklésével kedveskedett és Blau János, ki a Bajazzo ábránd zsenialis eljátszása után, magyar darabokat adott elő zongorán, rendkivüli ügyességet tanusitó módon. Kellemesen lepte meg a közönséget Irmler Julcsa k. a. perfect játéka. A fiatal leányka Weber: Perpetuum nobile, cimü darabját oly tökéletességgel és biztossággal adta elő zongorán, hogy a közönség igazi gyönyört lelt benne. Mi a többi hangversenyzőt illeti, várakozásunkat nemcsak kielégitették, hanem ezt jóval felül is multák. Meglátszott mindegyiken azon elismerést érdemlő törekvés, hogy játékukkal meggyőzzék a hallgatóságot, miszerint a zenével előszeretettel foglalkoznak és ugy hisszük, hogy ez elegendő is, művészi babérok után ugy sem vágyódik egyikök sem, ők beérik a szülők és tanárok megelégedésével, melyhez a hangverseny alkalmából az összes jelenlevőké járult. — A prologot követő tapsvihar után két kedves megjelenésü leányka Weiser Ella és Gutmann Stefi léptek a podiumra és apró kacsóikkal kedvesen ütötték a zongora billentyüit. Zerkowitz Zsigmond és Gutmann Annie hegedüjátékkal szórakoztattak a közönséget. Gutmann Lilly pedig szokott eleganciával játszott két zongora darabot. Weiser Klára és Prager Sarolta szintén zongorán mutatták be zenei készültségüket, Weiser János és Fuchs Károly pedig hegedün; mindketten igen ügyesen kezelték a vonót. Prager Sarolta meleg érzéssel igen tetszetősen énekelt néhány dalt. Prager Ilona hegedü játéka, a megelőző piecekhez hasonlóan igen rokonszenves fogadtatásban részesült, nemkülönben Blau János és Rapoch Lujza zongorajátéka.

-- **Május elseje Nagy-Kanizsán.** Pompás idővel köszöntött be május hava, melynek első napját a munkások egész Európában óhajtanák megtartani. A legtöbb munkaadó szivesen meg is adja munkásainak ezen napra a szabadságot, melyet a békésebb természetüek, mint például a mieink itt Nagy-Kanizsán nem is használnak fel másra, mint kedélyes szórakozásra. Munkásgyülésekről nálunk szó sincs, mi tán a munkaadóknak válik dicséretére, kik soha nem zárkoznak el munkásaik jogos kivánalmai elől. Május 1-én indult meg *Goczán* omnibusza is, és ennek sok vendége, de még több bámulója akadt.

-- **Galambok** községben azzal tették emlékezetessé május 1-ét, hogy utcai lámpákat állitottak fel, melyek először május 1-én gyujtattak meg. Körjegyzőé a fő érdem, hogy Galambok utczái most oly világosak, hogy méltán versenyezhetnek Nagy-Kanizsával.

— **A Torna-Egylet közgyülése.** Vasárnap délutánra volt egybehiva a Torna-Egylet ujabbi közgyülése, mely tekintet nélkül a megjelentek számára jogérvényesen határozhatott volna. Meg is jelentek a közgyülésen heten, kik annak rendje és módja szerint hozzáfogtak a tárgysorozat letárgyalásához. Minthogy azonban a mint az ülés folyamán kitünt — a tárgysorozat néhány pontja kellőleg elkészitve nem volt, az elnök a közgyülést ujból elnapolta.

— **Egy magyar mágnás.** A zirci járás Oszlop községében a mult héten volt a községi számadások megvizsgálása, amelyen Henc Tamás csesszneki földbirtokos elnökölt. A számadások közt volt egy 50 kros és egy 37 kros tétel, amely a honvéd- és Kossuth-szobor költségeire volt forditva, de amely költséget Veszprémmegye minden egyes községre kivetett. A számadások vizsgálása teljes rendben volt, midőn egyszer csak megjelenik a gyülésen gróf Esterházy György oszlopi földbirtokos s kifogásolta, hogy a fenti tételek a község terhére rovassanak, s a német ajku kupak-tanácsnak tartott egy német dikciót, mert — mint levelezőnk megjegyzi, — a nemes magyar mágnás magyarul nem tud és kapacitálta a képviselőtestületet, hogy ezen költségeket ne szavazza meg. Henc Tamás elnök ezután felkelt, tiltakozását kérte jegyzőkönybe vétetni s könyes szemekkel hagyva el elnöki székét, hazament. Megjegyzendő, hogy a nemes gróf sohasem szokott eljárni a községi gyülésekre, hanem ezuttal értesitve lett, hogy miféle tételek vannak a számadásokba felvéve, s csupán ez okból ment el a gyülésre, hogy ezeket kifogásolja.

— **Nagy tüzvész Padraghon.** Padragh, Veszprém vármegye egyik virágzó község-, april. hó 25-én virradóra hat helyen meggyujtatván, 39 ház kivételével, az összes gazdasági épületekkel együtt, teljesen leégett. Emberáldozat nem volt ugyan, de az oltás és mentés folyamán számosan sulyosan megsebesültek. 300 család teljesen tönkre ment. A kár 50.000 forint, a tönkrement gazdák felsegélyezésére remélhetőleg megyeszerte gyüjtés fog indittatni.

— **Akasztott ember** és a birói hatáskör. A napokban a somogymegyei Udvarhely és Zsitfa közti erdőben egy akasztott embert találtak. Az udvarhelyi előljáróság a leletet a csurgói főszolgabirónak bejelentvén, az azonnal kiküldöttet menesztett a helyszinére. A bizottság alig érkezett a helyszinére, midőn ugyan ott megjelent a nagyatádi csendőr őrs, magának vindicálva a hullát s jelentést tett, hogy legközelebb a nagy-atádi szolgabiróság szintén interveniál. A csurgói szolgabiró, tekintve, miszerint az akasztófául szolgáló fa a nagy-atádi járás területére esett, a hullától bucsut véve, mint Szt. Pál az oláhokat, ott hagyta. Annyit azonban megállapitott, hogy az illető Szabó István cseléd volt s hogy már 6 nap óta függ ég és föld között. Testén a földi hatóságok osztozkodnak, lelke talán jobban járt, ha a felső hatalmak befogadták. Meglehet, ott is vitatkoznak, hogy tulajdonkép melyik »illetékes«, a menny-e, vagy a pokol. Szegény Szabó talán még ma is függ. A hatáskör kérdés eldöltéig, hogy el ne lopják, egy ember állandóan őrzi a hullát.

— **Gyógyszerészek és az italadó.** Gyógyszerészeknek égetett szeszes folyadékokat általában más beszédesi körből nem kimérés végett italadó mentesen behozniok szabad, és igy a gyógyszerészekre a törvény azon intézkedése, hogy likörök, puncseszenciák és más édesitett égetett szeszes folyadékok, továbbá: konyak, rum, arrak és különleges pálinka-félék, mint szilvórium, gyümölcspálinka 100 literen alul csakis az italmérési adó előzetes lefizetése mellett hozhatók be, ki nem terjed.

— **Tizkoronás bankjegyek.** A jelenleg még forgalomban levő 5 forintos államjegyek helyett, mint értesülünk, tizkoronás bankjegyek hozatnak forgalomba. A tizkoronás bankjegyeket nem a bank, hanem a két pénzügyminiszter bocsátja ki, és hasonló jellegü lesz a németországi birodalmi pénztárjegyekhez

— **A lipiki gyógyfürdő.** A közeledő fürdő-idény alkalmából, ugy mint eddig is, ujólag a lipiki gyógyfürdőre hivjuk fel tisztelt olvasóink figyelmét, annál inkább, minthogy ezen csudatevő forrásai és kitünő berendezésénél fogva rendkivüli gyógyhatásunak ismert jódfürdő az utóbbi években még olyan irányban is nagy gyógysikereket ért el, melyek eddig egyetlen gyógyfürdőnél sem tapasztaltattak. Ismeretes volt ugyan, hogy e forrás gazdag natron-tartalommal bir és hogy ezen tulajdonságánál fogva érvényesitette csodatevő hatását csuzos és köszvényes bántalmaknál. A tudományos vizsgálatok, melyek az utóbbi években Németországban folytak, azt mutatták, hogy minden hires külföldi források, melyek mint a csuz és köszvény kiváló gyógyvizei tekintetnek, ezen hatásukat csak épen a natron-tartalomnak köszönik. Igy történt, hogy a wiesbadeni, emsi, plombieresi stb. hason vegyhatással biró fürdők mint a köszvény gyógyitására való specifikus hirébe jutottak. Magyarországon nincsen több hasonnemü forrás, mely ilyen magas hőfoknál fogva (64° C.) annyi natront tartalmazna, mint épen Lipik és azért azon tény, miszerint az emlitett köszvényes és csuzos bajokban szenvedő betegek Lipiken visszanyerték egészségüket, miután másutt hiába keresték bajuk ellen gyógyulást, csak az utóbbi időben találta a tudomány megfejtését. A mi a lipiki fürdőnek gyógyjavaslatait illeti, t. i. görvélykórnál, bőrbántalmaknál, izzadmányoknál, vérbetegségeknél stb., azokról fölösleges volna még külön megemlékezni, amennyiben ez köztudomású s igy nem szükséges arra az olvasó figyelmét különösen felhivni. A lipiki fürdő a legmodernebb épitkezésekkel, gyógyépületekkel, szállodával, kényelmes és célszerü belső berendezéseivel egy szinvonalon áll a külföldi nagy fürdőhelyekkel. A nagy kiterjedésü angol parkban levő gyógyépületekben nagy és gyönyörü gyógyterem, kávéház, vendéglő, olvasó- és játszótermek, valamint szinpad van, ugy, hogy a fürdőző közönség a kura idejét kellemes szórakozással töltheti ki. Az összes fürdőépületek és az egész telep villamos világitással van ellátva. 97 1-1

## Szinészet.

Szombaton a „*Citerás*" cimü operette, melyet *Csiky Gergely* nyomán *Murai Károly* irt, és *Konti József* zenésitett, adatott. Magát az operettet közönségünk már előző előadásokból ösmeri, és ennélfogva a különben is tartalom nélküli mesét fölösleges itt ismertetni.

A két főszerep kitünő kezekbe volt letéve, amennyiben *Kaposi Józsa* adta Rosettát és *Kiss Pista* Pablot. A nagyszámban egybegyült közönség többször adott tetszésének zajos és jól megérdemelt kifejezést. Hosszabb szünet után láttuk ismét szinen *Heresi Jankát* (Kukorilli), kinek macára annak, hogy meghütés következtében még

---

*Hatalmas vágya megrohan,*
*Az üdvözitő kinok árán*
*Meghalni boldogan.*

Tudja, hogy a halállal élete nem ért véget. — Fölismerte magában a hallhatatlan szellemet, melynek gyönyörű kifejezést ad Prometheusz cimü költeményében.

Prometheuszban egész életének szomoruságát megrögzitette. Prometheuszt, a ki ellopta az égi szikrát, az istenek királya sziklához láncolta. Nem volt-e ő is ilyen Prometheusz Ilyen fogva tartott szellem? Ellopta ő is az égi szikrát, mely homlokán égett, megostromolta az isteni házat és — homályban maradt egy kis vidéki város kicsinyes nyügős viszonyai között. De sohasem lett hasonlóvá azokhoz, a kik körülötte voltak. Az örök dacu Prometheusz sohasem alkudott meg a körülményekkel. De Prometheuszhoz hasonló ő más oldalról tekintve is Vajjon nem leláncolt Prometheusz a költő, a ki ihletében teremt egy egész világot, hasonlóan az istenhez s mégis a földhöz van tapadva, ettől el nem válhat, el nem szabadulhat, csak a halállal.

Fájdalom, ez a halál nagyon is hamar elkövetkezett. Komjáthy elégett, mint a főniksz önnön tüzében. De ezekből a hamvakból uj élet kel s Revicky szavait alkalmazva Komjáthyra:

*A vén idővel versenyt szállani*
*Fognak dicső mélységes álmai.*

mindig nem nyerte vissza teljesen hangja üde csengését, belépő énekét meg kellett ismételnie.

Jeles alakitás volt *Follinus* Kukurilloja, valamint *Bodroghyné* Kukurillája.

*Dezséri* és *Polgár* a két titkos rendőrt pompásan alakitották, és folytonos derültségben tartották a közönséget.

*Kenedics* Ricardója, dacára annak a rekedtségnek, melylyel ügylátszik inkább a beszéd mint ének alatt küzd, igen jó volt.

*Vasárnap* itt először került szinre *Bokor* József 100 arany pályadijat nyert népszinműve: „*Télen*". E darab tárgya tulajdonképen társadalmi dráma, amelyből három kellék alakitott népszinművet; először az, hogy a szereplő személyek az istenadta népből kölcsönözvék, másodszor az, hogy a játék szine falúsi fonodába, korcsmába és polgárhajlékba van helyezvé, és harmadszor, hogy társadalmi problémák gomolyitásához és kifejezéséhez *Bokor* nem ért. Igy lett a „*Télen*" népszinmű; mert ami rossz a szinművek magasabb válfajához, abba csak egy pár népdalt kell szőni, hogy megállhasson népszinműnek. Persze a pályadijnyertesség, az más — arról számoljanak azok, a kik odaitélték a 100 aranyat..

Hogy miért „*Télen*" a cime e téremunkának, az nem sokáig marad titok. Télen nincsen mezei munka és ekkor az egész falúnak van ráérő ideje a megszólaláshoz. Ez különben kisebb városokban is megvan, csak azzal a különbséggel, hogy ezekben még a nyáron sem szünetel a megszólás.

*Vasas Józsi* más falúból hoz feleséget, holott *özvegy Bogárné* erősen számitott rea, hogy az ő *Anna* leányát fogja főkötő alá juttatni. Hát ez még nem volna baj — de *tél* van, és ez már sokkal komolyabb dolog, mert *Bogárné* ráér aljas boszút forralni, az idegenből hozott menyecskének csapdát állitani, a falú közönségét a maga részére hóditani, és jól kifundált, de rosszul elsült haditervvel két jóravaló embert, Vasast és feleségét, csaknem világéletére boldogtalanná tenni.

Világos mint a vakablak, hogy mindennek a tél az oka. A tél, amely köszvényt érlel, csüzt fejleszt, és náthát teremt. Valjon, nem tél volt akkor is, mikor *Bokor* megirta ezt a »pályadijat nyert« népszinművét?

A szereplők megtették a magukét, hogy a közönség tapsait kiérdemeljék. Különösen kiemelendő *Kézdy Juliska* (Katalin) ki befejezett ügyességü játékával és tisztán csengő szép énekével viharos tetszésnyilatkozatokra ragadta a közönséget. *Kapósi Józsa* (Anna) a tőle megszokott élénkséggel és igen kedves hanggal játszta illetve énekelte szerepét, és sürü tapsot aratott természethü játékáért. *Somogyi* a Vasas szerepét erőteljes jó alakitásban mutatta be. A többi szereplők is dicséretesen teleltek meg.

*Hétfőn* „*Vadorzók*", Wittmann és Herzl 4 felvonásos vigjátéka került szinre. Az előadás nem azzal a gyorsasággal perdült, amelyet ez a darab okvetlen megkivánt volna, és — ha már a kifogásolásokon kezdtük, hát mondjuk meg mindjárt, hogy *Paumann báró* nem bohózatos alak, mint amilyenné *Dezséry* tette, és *Knöpke* is salonképesebb roué, mint amilyennek *Polgár* festette. „Csak ezt akartam mondani" — mondaná *Peterdi*, mint *Brown*, mely különben is az est legsikerültebb alakitása volt. *Kalmár Piroska* tényestehetséggel játszta *Emmit*, csak ott hagyván némi kivánni valót hátra, ahol atyját ismeri fel, nem azzal a kitörő hévvel adván e jelenetet, a mely a természetességet megközelitette volna.

Az ő partnere *Somogyi* (Sorau) ugyanezzel a váddal illethető; mig különben jeles interpretációt mutatott be. Igen jó volt *Balla* mint Thürmer, és dicséretet érdemelt *Breznay Anna* (Möller Julia) az ő természetes játékával.

*Kedden* „*Francillon*" Dumas szinműve adatott, és őszinte megelégedéssel konstatáljuk, hogy az előadás gördülékeny és fokozott igényeknek is megfelelő volt. Kimagasló alakitás kettő volt: *Balogh Etelé*, aki művészies en játszta *Francinet*, a szenvedély és szenvedés áthatóan hangját mindenkor eltalálva, és *Peterdi*, akit eddig még hozzá illőbb szerepben, mint a *Rivérolles*-ben, nem láttunk.

*Balla* Lucienje nem egészen kiforrt alak volt. *Follinus* (Grandredon) és *Mészáros* (Simeux) epizodszerepüknek igen jól feleltek meg.

*Kalmár Piroska* az *Anettát* azzal a bájjal adta, amelyet e szerep megkiván. *Breznay Anna* a Smithné szerepében jó volt.

*x y z.*

# Közgazdaság.

## Gabona-üzlet.

N.-Kanizsa, 1895. április 29.

Az időjárás a mult héten változó volt, de nagyjában mégis kedvezett a növényzetnek. A vetések állásáról alig van ujabb mondani valónk. Buza és repce kielégitően állanak, rozs iránt tovább tartanak a panaszok. A tavasziak csekély kivétellel immár el vannak vetve.

Az üzletmenetel a lefolyt héten ép oly élénk, mint izgalmas volt. Valamint máskor is ezen időszakban, most is az irányzat teljesen a külföldi hirektől van függővé téve s minthogy ezen hirek e napokban változatosságban eléggé bővelkedtek, 15—20 krnyi árhullámzások napirenden voltak. Nem egyszer történt meg, hogy ha az árak délelőtt az amerikai hausse-hirek folytán 20 krral emelkedtek, délután a berlini, vagy párizsi olcsóbb jegyzések miatt ugyanannyival hanyatlottak. A határidő-üzlet a mostani évszakban roppant érzékeny és a készáru-üzlet teljesen ennek uralma alatt áll.

Buza a hét folyamán 20—25 krral emelkedett, az utolsó napokban azonban ismét hanyatló irányzatot követett. Az alaphangulat mindamellett szilárd.

Rozs nem igen volt kinálva, ellenben a keresletis korlátolt volt s igy ebben a cikkben nem igen nagy forgalom fejlődhetett.

Árpa csak itt-ott talál még figyelemre, főképen takarmányárnban.

Zab takarmányi, vetési célokra is keresteik; árak emelkednek.

Tengeriben az emelkedő irányzat e héten ismét nagyobb tért hóditott magának. Tagadhatlan, hogy a készletek az egész országban eléggé szükek s hacsak a bajon külföldi termény behozatala által segitve nem lesz, miként ez sok oldalról kilátásba helyeztetik, az áremelkedések sligha tovább nem tartanak.

Mai jegyzéseink:

| | |
|---|---|
| Buza | 6.70—7.— frt |
| Rozs | 5.70—5.90 frt |
| Árpa | 6.26—7.— frt |
| Zab | 6.50—7.— frt |
| Tengeri | 7.20—7.40 frt |

*K—s B—a.*

Felelős szerkesztő:
**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:
**FISCHEL FÜLÖP.**

# HIRDETÉSEK.

**Buxbaum S.**

**Első budapesti waggonkiegészitő irodája**

őrlési termények és gabona részére Budapesten, az összes őrlési termények és gabunanemüek elszállitását eszközli Budapestről és az összes Budapest alól fekvő állomásokról 850 kilogrammtól feljebb, a *waggonrakomány díjtétele mellett a* belföld valamennyi állomására. 99 5—1.

Összköltségek öt krajcár 100 kilónként mellékköltségek nélkül.

Levélbeli kérdések pontosan intéztetnek el.

Buxbaum S. Első budapesti waggonkiegészitési irodája

Árpád-utcza 9. I. emelet.

**Clayton & Shuttleworth**
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váczi-körut 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánltatnak:

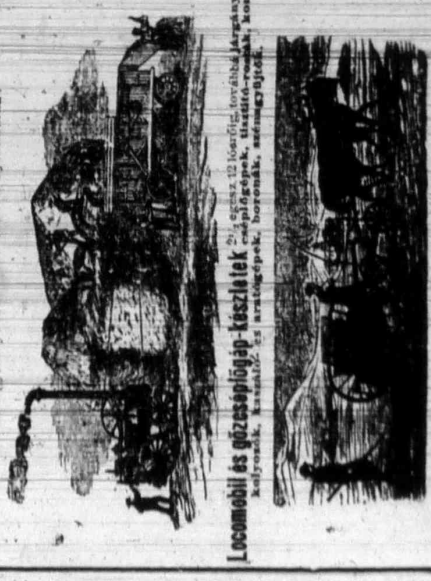

Locomobili és gőzcséplőgép-készletek 2, egész, 12 lóerőig, tovább járgány-cséplőgépek, tisztitó-rostok, kom-kalyvatok, kazánok és aratógépek, borosnák, szénagyujtók.

„COLUMBIA" A legjobb szerszámgépek, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, árpa- és árlé-malmok.

Egyedismes aczél-ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

2 és 3 vasu ekék

Rendelés és árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Alapittatott: 1865-ben.

A legjobb

**zongorák**

**pianinók** és **harmoniumok**

legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett.

**Heckenast Gusztáv**

hirneves zongora eladási és kölcsönző intézetében.

**BUDAPEST, IV., Kigyó-utca 7. szám.**

Schiedmayer és fiai leghiresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyedüli képviselője, a világ legjobb és legolcsóbb harmoniumai.

Árjegyzék ingyen.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

36. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 5-én. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: F. utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzde r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp, könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## Báró Bánffy miniszterelnök Agliardi nuncius ellen.

Egész Magyarországon nemcsak a kormánypárthoz tartozó, hanem pártkülönbség nélkül minden hazafias érzelmű magyar politikus megelégedéssel fogja fogadni, hogy báró Bánffy miniszterelnök a hozzá intézett interpellációra adott válaszában energikusan fellépett Agliargi pápai nuncius olyan intézkedései és nyilatkozatai ellen, a melyeket már az időpont miatt is, amelyben azok tétettek, a nemzetközi joggal ellenkező beavatkozás megkisérlésének lehet tekinteni a magyar állam belső ügyeibe.

Agliardi nuncius magyarországi látogatása felől közölt korábbi nyilatkozataink alkalmával szintén mindenkor határozottan azt az álláspontot képviseltük, hogy a magyar állam érintetlen és önálló szuverénitása soha, semmiféle idegen, külföldi beavatkozást a belső törvényhozás kérdéseibe meg nem engedhet. Hangsulyoztuk továbbá, hogy az iparszerű népámitásra alakult néppárt alkotmányellenes és az államot veszélyeztető eljárást követ, midőn az egyházpolitikai reformtörvények ellen folytatott fanatikus izgatásainak céljaira külföldi befolyásokat és az izgatásnak külföldi tényezőit akarja a szuverén magyar állam határán át becsempészni.

Legnagyobb becsületére válik tehát báró Bánffy Dezső államférfiui erélyének és diplomáciai előrelátásának, hogy Agliardi pápai nunciussal szemben is nagyobb határozottsággal, mint előtte bármely miniszterelnök, azonnal megtette a legerélyesebb intézkedéseket tiltakozás emelése végett Agliardi nuncius ellen, amennyiben az jog- és illetékességi körét Magyarország belső ügyeibe való avatkozás által tényleg áthágta.

Báró Bánffy ezzel a magyar államnak és a magyar nemzet függetlenségi érzékének rendkivüli, maradandó történeti fontosságu szolgálatot tett. A politikai és diplomáciai siker ebben báró Bánffy miniszterelnök számára már ma biztositva van. A miniszterelnök abban a helyzetben volt, hogy egyszersmind azt is kijelentette, hogy gróf Kálnoky külügyminiszter ezt az általa és a magyar kormány által érvényre juttatott álláspontot a magáévá tette.

Báró Bánffy miniszterelnök eljárását Ő Felsége legmagasabb bizalma ebben is támogatta, mert a külügyminiszterium Rómában már most felvilágositást kért a dolog felől és egyuttal kijelentte a szentszéknél, hogy a nuncius eljárása a belső ügyekbe való, meg nem engedhető beavatkozás benyomását keltette.

(—) *A magyar állam és az ó. m. bank jegykibocsátási szabadalma.* Csakis az osztrák-magyar bank vezetősége által tavaly emelt egyátalán nem diszkutálható és a magyar kormány által elfogadhatlanoknak kijelentett követelmények az okai annak, hogy a jegyszabadalom esetleges meghosszabbitása végett még nem lehetett felvenni a tárgyalásokat. A magyar kormánykörök nézetét, melyet a „Pester Correspondenz" tavaly március és áprilisban egy sor pénzügyi szakcikkelyben juttatott kifejezésre, az egész magyar sajtó helyesnek itélte, s ez a nézet ma is fennáll.

A bank vezetésére, a bankpolitikára, a bankjegyek kibocsátására és ellenőrzésére vonatkozólag, valamint mindama feltételeket illetőleg, melyek a magyar állam politikai és pénzügyi szuverénitását érintik, egyáltalán nem is a jegybank mostani részvényeseinek, vagy vezetőinek a feladata javaslatokat tenni.

A feltételeket, melyeknek az a rendeltetésük, hogy a magyar állam politikai és gazdasági érdekeit megóvják, a magyar pénzügyminiszterium önállóan fogja megállapitani, a legcsekélyebb idegen beavatkozás nélkül.

Ebben bármely részvényes-csoportnak a tanácsa, avagy véleménynyilvánitása egész felesleges és egyáltalán megengedhetellen. A jegybank finánciális követelményei pedig, mint emlitettük, nemcsak elfogadhatlanok voltak, hanem alkalmatlanok is arra, hogy tárgyalások alapjául szolgáljanak.

Azt a követelményt, hogy a nyeremény megosztása a jegybank és az állam közt csak 6%-os osztalékjövedelmen felül kezdődjék, okvetlen erélyesen vissza kell utasitani. A nyereségben való részesedés határának maximuma véleményünk szerint a 4% lenne. Ekkor pedig a bank oktalan követelésében, közte és a magyar állam közt 1½ millió frt financiális különbség van évente a követelés és a megadás lehetősége közt.

## A „ZALA" tárcája.

### A rákfalvi kaszinó.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: **Angolus.**

Utazásaim közepette én is ugy jöttem Rákfalvára, mint Pontius Pilátus ő exellenciája a credóba. Véletlenül, öntudatlanul.

Csinos, kisebb rangu falu ez a Rákfalva. Ott fekszik már századok óta, ahol a Fertő tava északon végződik, vagyha ugy tetszik: Fertő tava északról dél felé ott kezdődik, a hol Rákfalva községének területe már századok óta végződik.

Válogathatnak benne nyájas olvasóim... Önökre bizom, mélyik a helyesebb definiálás.

Midőn Rákfalvára érkeztem, első dolgom is az volt, hogy felkeresem a csárdát. „Végtelen fáradtsági stádiumban" lévén (göcsei szálló-kifejezés, melegen ajánlva a t. képviselőháznak), egy kerek asztal mellé telepedtem le. Az asztalon csengetyü volt, megnyomtam. Egy sovány képü, görbe hátu pincér lépett be; utkapárónak jobban beillett volna.

— Mit akar? hé?! — szólt bambán.

— Hm! mit akarok? egy csattanós pofont szeretnék adni önnek!

— Má' mér'?...

— Miért? Hogy tud ily durván beszélni egy uri vendéggel, kiben a turisták vezérűket tisztelik? — szóltam szigoruan.

— Nem tudok másként!

— Az más, tehát ön egy magnus asinus!

Fejével bólintott, hogy az.

— Mondja tehát magnus asinus, kaphatok itt enni?

— Mit akar?

— Huslevest májgombóccal, bécsi szeletet citrommal, ementháli sajtot hónapos retekkel.

— Azonnal hozom, tehát huslevest citrommal, bécsi szeletet májgombóccal s ementhaliás sajtot retkes hónappal.

— Bach!... ön valóban egy rinocerus; hordja el magát, küldje be a vendéglőst.

A pincér elhordta magát s beküldte a vendéglősnőt.

Ezt okosan tette, mert csinos, kivánatos nő volt.

Tőle tudtam meg, hogy a pincér nem is pincér, hanem semmi, aki emellett félbolond.

A csaplárosnénak ujra elmondtam leendő ebédem menüjét; egy óra mulva jóizüen falatozni kezdtem.

Ebéd után rágyujtva egy havannára, elkezdtem szörnyü módon füstölni s még szörnyübb módon inni...

Egyszerre felnyilik az ajtó s egy alacsony termetü kövér parasztember lép be.

Kölcsönös üdvözlés s bemutatkozás után beszédbe elegyedtünk.

Helyiérdekü dolgokról levén a szó, rövid idő mulva a rákfalvi kaszinó, illetve csak a keletkezési stádiumban levő rákfalvi kaszinó került a szónyegre.

— Mondja csak Gyuri bácsi, mit tart ön kaszinónak.

— Ahol enni és inni lehet.

— Bach! ön nagyon materiális Gyuri bácsi.

— Miért?

— A kaszinó olyan hely, a hol kedvező tér nyilik ujság- s könyvolvasás által lelkünket müveini, ismereteinket kibőviteni.

— Hm! — szólt Gyuri bácsi, nagyot szippantva makra pipájából, — olvasni, én csak egy könyvet tudok olvasni, a nagy bibliát, annak is csak a Mózes által irt részét...

— Miért?

— Mert azt könyvnélkül tudom, megtanitott rá még, isten nyugosztalja, öreg anyám...

— Eszerint Gyuri bácsi nem tud olvasni...

— Azt ne mondja másodszor az ur... mert...

— No... no... Gyuri bácsi, ön félreértett, azt akartam mondani, ön kitünően olvas.

— Azért... erre már iszom!

Koccintottunk; ő is, én is ittunk.

— Mondja csak Gyuri bácsi, a többiek is ily kitünően tudnak olvasni?

— Én tudok köztük a legjobban, azért lettem kisbiró...

— Ez szép. S mikor akarják megalakitani a kaszinót?

— Ha majd olyan embert kapunk: ki ért hozzá.

— Hát a faluban nincs?

— Nincs, azaz egy volna, de az nem akar beleavatkozni, mert haldoklik...

— Mióta tervezik a kaszinót?

— Isten a megmondhatója, még öreg anyám menyecske korában pengették...

— S azóta mindig pengetik?

*Világos, hogy a jegybank vezetőinek, vagy főrészvényeseinek az ily beteges illuzióktól eleve el kell állniok, ha a magyar kormánynyal folytatandó tárgyalások körül egyáltalán komoly a szándékuk.*

## Franciaorsz. javult békés viszonya a hármas szövetséghez.

A „Pester Correspondenz"-nek egy berlini, diplomáciai körökből eredő tudósitása jelenti, hogy Németországnak *a japán-kinai békeszerződés* kérdésében Francia- és Oroczország o'dalán való állásfoglalását illetőleg *kezdés magától Vilmos császártól ered*. A császár e jelentőséges elhatározásának döntő okaiként *magas német kormánykörökben*, melyek herceg *Hohenlohe* birodalmi kancellárhoz közel állnak, a következő megfontolásokat mondják:

1.) Vilmos császár, a ki *Miklós cárral* mindig benső személyes baráti viszonyban volt, abban a nézetben van, hogy Németország, a tulajdon érdekeinek sérelme nélkül, ebben az összes kontinentális iparos-államok jövőjére igen fontos ázsiai kérdésben oly helyzetbe jutott, hogy midőn Orosz- és Franciaország jogos követeléseinek tesz szolgálatot, egyuttal az összes európai békeérdekek megerősitésének is használ.

2.) Franciaország viszonya a német birodalomhoz és ezzel a hármas szövetségben egyesült nagyhatalmakhoz a békére nézve hasznos értelemben javult, ami *Vilmos császár és leghatalmasabb szövetségese, Ferenc József császár és király külpolitikájának* [illegible] *irányát* jellemzi.

3.) Japán és Kina közt a határrendezés kérdésében Német-, Francia- és Oroszország gyakorlati kereskedelmi-, sőt diplomáciai hatalmi érdekei is a fődologban párhuzamosak, mert e három nagyhatalom érdekeinek összeségében az európai szárazföldi államok befolyása tényeg akként érvényesül, hogy ez a Németországgal szövetkezett Osztrák-Magyar monarchiára, Olaszországra és a kisebb szárazföldi államokra nézve az európai kereskedelmi érdekek terén nyugoti Ázsiában és Keleten egyformán hasznos.

Szerencsés körülménynek tartják továbbá, hogy Kinával szemben Francia- és Németország hatalmi és kereskedelmi érdekei az általános európai érdekekkel egyenlő jelleggel birnak.

Valjon a francia közvélemény, a mely a francia kormány bel- és külpolitikáját befolyásolja, Vilmos császárnak ebben is mellékgondolat nélkül való őszinteséggel és haszonlelés nélkül érvényesülő békepolitikáját ma-holnap igazságosan fogja-é megitélni: nyugodtan be kell — s lehet — várni. Vilmos császár elhatározását illetőleg a fődologban csak az a reálpolitikai megfontolás a döntő, hogy Németország állásfoglalása Francia- és Oroszország oldalán nemcsak ennek az ázsiai kérdésnek az igazságos megoldását segiti elő, hanem ama politikai és erkölcsi tényezőkre nézve is, a melyek az európai béke fennállását biztositják, — előnyös, vagy legalább előnyös lehet.

A Franciaországra nézve kedvező tények természetes logikája leginkább alkalmas arra, hogy a francia nemzet többségénél is minden külföldi befolyás nélkül folytonosan fejlődő békehajlamokat támogassa.

## A szabadelvü párt szervezkedése a vidéken.

Annak feltétlen szükséges voltát, hogy a szabadelvü pártot minden vidéki központban a nem nélkülözhető legnagyobb erélylyel s rendszeresen, állandóan szervezni kell és a hol az a szervezet megvan, ott annak tökéletesitése okvetlen szükséges, — azt már régóta minden szabadelvü magyar honpolgár legsürgősebb, halaszthatatlan kötelességekepen jelölük meg. A „Pester Correspondenz"-ben már tavaly megjelent, az ország minden szabadelvü polgárához intézett ily értelmü felhivásokat valamennyi hazafias szabadelvü vidéki lap, a legdicséretesebb módon támogatta. És ime kitünt a tény, hogy a nemcsak pártkérdésekben, hanem állami gazdasági ügyekben is önfeláldozó szorgalommal buzgólkodó hazafias sajtó a szabadelvü párt állandó szervezkedésének kérdésében sokkal inkább előtérbe lépett, mint a fővárosi sajtó legtöbb közege, amelyek a szabadelvü párt jövő sikerei érdekében halaszthatatlan és legfontosabb ez ügyben sajnálatra méltó módon a közönyös várakozás és minden esetre veszedelmes tétlenség álláspontjára helyezkedtek.

Konstatáljuk, hogy a sürgős szükségességére vonatkozólag annak, hogy a szabadelvü pártot minden vidéki központban, minden városban, illetve minden az illető választókerületre nézve fontos községben állandóan szervezni kell, véleményünk és ismételt felhivásunk teljes összhangban van nemcsak élvileg, hanem a gyakorlati reformátori működés szempontjából is azon államférfiak véleményével, akik irányadók a szabadelvü párt vezetésére. A szabadelvü pártnak ez az állandó szervezkedése, a melynek az országgyülési, megyei és községi választások idején kivül is permanens és gyakorlatiasan működő jelleget kell adni és ezt fenn is tartani, mindenekelőtt azokban a vidéki városokban és választókerületekben szükséges, a melyekben a különböző nemzetiségek a magyar politikai intelligencia által való vezetésre vannak utalva. A néppárt iparszerüleg üzött politikai szereplésével szemben a magyar liberálisoknak nem szabad tovább várniok e kötelességek teljesitésével.

## A torna-egyletről.

(=m) A nagy-kanizsai Torna Egylet szép multtal dicsekedhetik; oly szép multtal, hogy nézetünk szerint egyetlen hazai torna-egylet sem bir ily szép multtal, sem mutathat fel oly dicséretreméltó törekvést s oly szép vivmányokat, mint ez. Nagyon természetes dolog ez. 25 év előtt, mikor a tornászat ügye lendületet vett hazánkban, s mikor ez ügynek oly sok és nemes és buzgó szószólója akadt: az ujabb alkotmányos élet második esztendejében, mikor minden, ami a szabadsággal a szabadelvü törekvéssel csak némi összefüggésben állott, a legnagyobb lelkesedéssel karoltatott fel, már azért is sokan szegődtek a tornászat nemes sportjának szolgálatába, mert a sportkülönböző ágai általában még csekély elterjedésnek örvendettek és a tornászatot nemcsak a fiatalabbja üzte nemes hévvel, hanem idősebb emberek is, kik a „mens sana in corpore sanot" valóban jelszavukká tették, s oly buzgón jártak el a tornaórákra, hogy igazán öröm volt nézni. Nagy volt az érdeklődés, látogatottak voltak a gyülések; s különösen Nagy-Kanizsán virágzott az egyleti élet, elannyira, hogy a kanizsai tornaegylet hire nemcsak országszerte, de ezen tul is ismert volt. Azok előtt, kik az egylet multját ismerik, tudvalevő dolog, hogy az első országos torna- és tüzoltói ünnepély itt Kanizsán tartatott meg, oly ünnepély volt ez, melynek egy negyedszázad után már már elmosódó emlékei is derüt keltenek az ember lelkében.

A magas tanügyi kormány figyelme is a kanizsai torna-egylet felé fordult. Ez az egylet néhány éven át számos tornatanitót képeztett ki a tornászat elméleti és gyakorlati tárgyaiban s érvényes tornatanitói képesitő okmányokat állitott ki; számos a megyében működő tanitó a helybeli tornaegylet által képeztetett tornatanitóvá.

Az is köztudomásu dolog, hogy a tornaegylet anyaegylete a tüzoltó egyletnek, ebben született, innen nőtt ki. Még az 1885-iki kiállitáson is imposans számban vett részt a kanizsai tornaegylet a budapesti ünnepélyen.

De hát ugy látszik, hogy tornaegyletünk jelenleg vérszegénységben szenved; betegségben, mely ugy látszik: nemcsak az emberi szervezetet, hanem az egyletek szervezetét is megtámadja. E szép célu egyletnek hanyatlását sajnálattal registráljuk. Ámde nem szabad elfeledni, hogy ez a jelenség hazánk számos helyén ismétlődik; ugyane jelen-

---

— Mindig!

— Szép; az akarat megvân s ez fele a sikernek.

Gyuri bácsi felkelt, föl s alá kezdett járni, ugy látszott, valamin törte a fejét. Majd megállt előttem s igy szólt.

— Mondja csak, honnan való az ur?

— Déváról.

— S micsoda?

— Tanár vagyok, különben pedig a turisták vezére.

— Mondja, mik azok a turisták?

— Két lábu s egy fejü emberek Gyuri bácsi, a kik arra használják fel szabadidejöket, hogy két lábukon bejárva az ország minden részét, ismeretekkel, tapasztalatokkal tölthessék meg fejüket.

— Az ur tehát sok földet bejárt?

— Sokat.

— Meddig tartózkodik Rákfalván?

— Holnap a déli vonattal már tovább utazom.

Gyuri bácsi szavaim után azt sem mondva: befellegzett, elrohant...

Miért? Hová? Ki tudja? Bizonyára futási rohamok kezdték gyötörni.

* * *

Már a harmadik havannát kezdtem szivni s a negyedik üveg sört inni, midőn a folyosón egyszerre halk suttogást s föl alá való kopogást hallok.

— Menj be! te vagy az első, — szólt az egyik.

— Csak bátran; ne ijedj meg! — szólt a másik.

— Gyerünk hát előre!

A másik percben feltárult az ajtó s Gyuri bácsi vezetése alatt körülbelül harminc becsületes arcu parasztember lépett be.

A szoba zsufolásig megtelt. — Önkéntelenül is felálltam és üdvözöltem a föld népét.

Észrevéve pedig, hogy ez nem egyéb deputációnál, melyet Gyuri bácsi rögtönzött, várakozási positióba helyezkedtem.

Gyuri bácsi kettőt hármat köhintve, elömbe lépett — s egy hatalmas szuszra elrecitálta mondókáját.

Az egész beszédnek az volt a quintessenciája, hogy ha már eljöttem Rákfalvára tanár és turistavezér létemre — alakitsam meg a rákfalvi kaszinót, örökké hálásak lesznek irántam.

Az általános müveltség terjesztése levén elvem — kérelmüknek helyt adtam.

Beszédemet, melyet hozzájuk intéztem, szünni nem akaró éljen követte.

Gyuri bácsi intésére négy ember hozzám ugrott s a magasba emelt; ennek az lett az eredménye, hogy fejemet erős érintkezésbe hozták az alacsony gerendával.

Az alakuló gyülést este 8 órára tüztem ki, szivükre kötve, hogy minél többen jelenjenek meg.

Ezután Gyuri bácsival külön szobába vonulva, a leendő tisztviselők névjegyzékét állitottuk össze.

Majd megfogalmaztam a kaszinó leendő szabályait.

Gyuri bácsi is, én is odáig voltunk az örömtől.

* * *

8 órára ismét zsufolásig megtelt a terem.

Már észrevettem, hogy a legtöbben illuminált állapotban vannak. Az alakuló gyülést annak módja és rendje szerint megnyitottam.

Hosszu lenne elbeszélnem a gyülés lefolyását, azért csak azt jegyzem meg, hogy a gyülésnek egy általam soha sem látott babiloni zürzavar lett a vége.

Önök el fogják nekem hinni nyájas olvasóim, hogy nem a lelkesedés idézte elő azt a jelenetet, midőn a tisztviselők választásánál nemcsak sörös üvegek röpködtek a levegőben — de nyolc embernek hatalmasan kibugygyant a feje bubján a vér...

A futás szégyen, de hasznos. — Ez volt az én elvem is. — Egy kedvező pillanatban oda hagytam elnöki székemet s rohantam a vasut felé, hol a legközelebbi vonatra ülve, elhagytam Rákfalvát.

Hogy mi történt a többiekkel, azt sokáig nem tudtam.

* * *

Öt év mulva Pesten a véletlen összehozott Gyuri bácsival. Homlokán hatalmas sebhely forrása látszott.

Önkéntelen jött ajkaimra e kérdés:

— Nemde e sebhely-forrás az öt év előtti alakuló gyülés nyoma?

— Már az, hogy a mennykő............

— Mondja csak Gyuri bácsi, mi lett a végeredmény?

— Hagyja el uram, komisz egy eredmény volt az.

ségeket tapasztalhatjuk másutt is, a hol előbb virágzó tornaegyleti élet volt. Ennek az oka felfogásunk szerint, a tornászat ügyének általános hanyatlásában keresendő; hiszen látjuk, hogy a közoktatási kormány éppen a tornászat ügyének előbbrevitele érdekében évről-évre tornaünnepélyeket rendeztet, hogy a nagyközönség érdeklődése az egészséges sport iránt felkeltessék.

Vajjon nem volna-e lehetséges a tornaegylet ügyét városunkban is előbbre vinni más sportnak belevonásával. A tornaegylet keblében turista klubbot kellene létesíteni. Viszonyaink ebben a tekintetben teljesen átalakultak, s a mit azelőtt aligha lehetett volna megkisérleni, egy-egy hosszabb utat gyalog megtenni, most minden baj és kellemetlenség nélkül lehet. A Balaton vidéke is teljesen megváltozott néhány év óta, s most már talán akadna vállalkozó, különösen a könnyűlábu fiatalság között, ki örömmel vállalkoznék egy kellemes, üditő, habár hosszabb gyalogsétára.

A tornaegylet közgyülése beszélje meg ügyét, baját, s iparkodjék rajta segiteni. Valóban kár volna, ha e jobb sorsra érdemes egylet oly szép és fényes mult után lassan-lassan egészen elaludnék.

## HIREK.

— **Küry Klára diszoklevele.** Emlitettük annak idején, hogy *Küry Klára* nagykanizsai **vendégszereplése** alkalmából diszmasinistának választatott. Az ezen megválasztásra vonatkozó diszoklevél gyönyörü kivitelben most készült el és e napokban küldöttségileg fog átnyujtatni a müvésznőnek.

— **A nagykanizsai irodalmi és müvészeti kör** elnöksége tudatja a kör tagjaival, hogy a f. évi május hó 5 ikére hirdetett alakuló közgyülés, közbejött akadályok miatt, megtartható nem lesz, és ez f. évi május hó 12-en, vasárnap délelőtt fél 11 órakor fog a városháza disztermében megtartatni.

A közgyülés tárgysorozata:

1. Elnöki előterjesztés.
2. Titkári jelentés.
3. Az alapszabályok tárgyalása.
4. A tisztikar és az igazgató tanács megválasztása.

— **Nagy-kanizsai Torna-egylet.** A Torna-Egylet közgyülésének ujabb határnapjával a mai nap tüzelett ki. Az elnökség a tagokhoz a következő meghivót intézte: Tisztelt tagtárs ur! A mult hó 28-ára másodszor egybehivott rendes évi évi közgyülés a megjelentek száma miatt ujból elnapoltatott. Midőn vasárnap, f. hó 5-én d. u. 3 órakor a tornaegylet helyiségében tartandó közgyülésre t. Tagtárs urat ujolag tisztelettel meghivjuk, tesszük azt ezon biztos reményben, hogy ezuttal megjelenni szives leend, s nem fog szükségessé válni, hogy 25 év óta fennálló egyletünk felszalását a tagok véletlensége miatt megfontolás tárgyává tegyük akkor, midőn hazánk többi városaiban a tornászat és vivás nemes sportjának szüksége uj egyletek alapitásában s a meglevők lelkes pártolásában nyer naponkint ujabb kifejezést. Nagy-Kanizsán, 1895. május 4-én. Tisztelettel Unger-Ullmann Elek elnök. Heltai József titkár.

Tárgysor:

1. Évi jelentés.
2. Számvizsgálók jelentése.
3. Jövő év költségvetés megállapitása.
4. Az egyleti tagok járulékainak megállapitása.
5. Uj választás.

— **Tanitói gyülés.** A »Zalamegyei ált. tanitótestület« nagykanizsai járási körének elnöke közlés végett a következő meghivót küldte be hozzánk: A zalamegyei ált. tanitó-testület nagykanizsai járási köre f. évi május 9-én d. e. 9 órakor Gelsén a községi iskola épületében tartja meg tavaszi rendes közgyülését a következő tárgysorozattal:

1. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesitése.
2. Elnöki jelentés a járásköri választmánynak ideközben tett intézkedéséről.
3. Bobik János gelsei tanitó ur, egy órai tanitásának meghallgatása.
4. A tanitás folyamán tapasztalt pádagogiai mozzanatok megvitatása (zárt ülésben.)
5. Hoffmann Mór, nagykanizsai tagtárs ur jelentése az országos tanitói kongresszust előkészitő bizottságának üléséről.
6. Abrahám Gyula nagy-kanizsai tagtárs ur felolvasása: »A figyelemről«
7. Körmendi Pál, langvizi tagtárs ur felolvasása: »A nevelőkről és a nevelés mediumairól falun.«
8. Indítványok.

E közgyülésre a járási kör rendes és pártoló tagjait, valamint a tanügy érdeklődő barátjait mély tisztelettel meghivja:

N.-Kanizsa 1895. május 1.

SZALAY SÁNDOR,
járási elnök.

— **Uj szinházi bérlet.** Somogyi Károly, szintársulat igazgatónk május 6-tól uj bérletet nyit 20 előadásra. Hiszszük, hogy közönségünk állandó müpártolói az uj bérletben is szép számban vesznek részt, különösen, ha kissé kellemesebbé tétetik részükre a bérletlolyam. A bérlő közönség ugyanis azt óhajtaná, hogy hetenkint egyszer (például pénteken) bérletszünet volna s ekkor lehetne a már előadott és tetszéssel fogadott darabokat megismételni. — Ismerve Somogyi Károly előzékenységét, a bérlőknek ezt az óhaját már akár megvalósulnak is jelezhetnők.

— **Az adófizetők figyelmébe.** Nagy-Kanizsa város tanácsa a máj. 1-ről keltezve, következő hirdetményt tette közzé:

Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről közhirré tétetik, hogy Nagy-Kanizsa város 1895. évi tőkekamatadó — kivetési lajstroma az 1883. évi 44. t.-c. 16. §. értelmében a városi adóhivatal hivatalos helyiségében a mai naptól számitott 8 napon át közszemlére kitétetik oly célból, hogy ezen idő alatt a hivatalos órán belül bárki által betekinthető hogy a nekáni észrevételeit és pedig:

a) azon adózókra nézve, kik a kivetési lajstromban megállapitott adónemmel a mult évben is megadóztatva voltak, a közszemlérei kitétel napját;

b) azon adózókra nézve, kik a kivetési lajstromban megállapitott adóval a folyó évben rovattak meg, adótartozásuknak az adókönyvecskéjükbe történt előirást követő 15 nap alatt a városi tanácsnál irásban megtehessék.

— **A hurcolkodó vendég.** Csütörtökön este özv. Politzerné »Oroszlánhoz« czimzett vendégfogadójában egy leány szállt meg, ki látván azt, hogy a helyiség bérlője hurcolkodás közepette van, nyomban elhatározta, hogy ezen munkában segédkezni fog Politzernének. Tervét azonban titokban tartotta és csak akkor fogott ennek kivitelébe, midőn a háznép már lepihent. Ekkor összecsomagolva a mintegy 60 forint értékű ágynemüt, — minden jelentés nélkül elhurcolta azt, — hogy hová: azt a rendőrség is nyomozza, mert Politzerné a feljelentést megtette. A rendőrség a hurcolkodó vendégnek már nyomában volt és igy kilátás van arra, hogy az illető legközelebb ismét olcsó szálláshoz jut.

— **A sorozás eredménye Zalában.** Zalamegyében 1895. április hóban lefolyt sorozás eredménye:

| | állitás kötelezettek száma | besorozatott | a beválltak %-a |
|---|---|---|---|
| Nagy-Kanizsai járásban | 938 | 204 | 21.74 |
| Tapolcai „ | 928 | 192 | 20.68 |
| Sümegi „ | 579 | 136 | 23.48 |
| Z.-Szent.-Gróth „ | 469 | 101 | 21.34 |
| Zala-Egerszeg „ | 764 | 165 | 21.59 |
| Nova „ | 331 | 85 | 25.67 |
| Pacsa „ | 507 | 140 | 27.61 |
| Keszthely „ | 523 | 149 | 28.48 |
| Letenye „ | 588 | 122 | 21.47 |
| Alsó-Lendva „ | 1010 | 211 | 20.84 |
| Csáktornya „ | 794 | 145 | 18.26 |
| Perlak „ | 741 | 139 | 18.62 |
| Összesen | 8156 | 1789 | |

A megyében az állitásra kötelezettek 21.94%-a vált be. Legtöbb százalék Keszthelyen, legkevesebb Csáktornyán. Az ellenzéki rosszakarat rámondhatná, hogy azon városokban, melyek az általános választásakkor kormánypárti képviselőket választottak Tapolca: Alsó-Lendva, Csáktornya (Perlak is hozzá tartozik) — vannak a katona-legények legkevesebb számban.

— **Árvíz Muraközben.** Elmaradhatlan csapása ez minden évben a muraközi dráva és muramenti községeknek; különösen sokat szenved miatta Kotor község lakossága; ez a község a vasuti töltés miatt, melynek épitésekor

---

— Hogy hogy?

— Az isten sem akarja, hogy Rákfalván kaszinó legyen.

— Lám Gyuri bácsi, ön nagyon kiváncsivá tett; — mondja el hát...

— Elmondom hát — Isten neki — de előbb..

— Ugyvan, előbb menjünk a pilseni sörcsarnokba... ma az én vendégem lesz Gyuri bácsi...

A harmadik pohárnál megoldódott az öreg nyelve, felette bőbeszédű lett.

Elhatároztam tehát — hogy lakonikusság kedveért meginterjávolom.

— A szerencsétlen választás után mit tettek a betörött fejü emberek?

— Haza mentek.

— Szép; és feleküdtek! Nemde?

— Nem; magukkal hozták feleségeiket.

— Tehát harcra tüzelték őket?

— Igen.

— Mi volt a fegyverük?

— Sodrófa és főzőkanál.

— Ki ellen intézett támadást e női hadsereg?

— A fejek betörői ellen.

— Mi lett az eredmény?

— Világfelfordulás.

— Azaz: egy uj mohácsi vész!

— Jobban mondva: egy uj vizözön!

— Hogy-hogy?

Az ellenpárt kivitte az asszonyokat az udvarra — hol a Tarnóczy-féle fecskendőből annyi vizet zuditottak reájok, hogy kinjókban „az uram irgalmazt" kezdtek kiabálva, cantálni. — Ilyet még Nyitra sem látott.

— S ennek mikor lett vége?

— Éjfélre.

— Másnap persze ismét beállt a nyugalom és rend?

— Dehogy; akkor jött a java.

— Miért?

— Hm, miért, — tudja mit jelent az, mikor a paraszt haragszik?

— Nem.

— No hát megmondom; adósság beszedést, vagyis pörölést.

— Tehát másnap a hitelezők elkeseredett üldözökké váltak.

— Igen.

— S ennek mi lett az eredménye?

— Az, a mi a paraszt embernek legrosszabb szokása, — a hoszuból való gyujtogatás.

— Hallatlan.

— Nos pedig ugy volt — az én házamat is felgyujtották.

— Ki?

— Ugy tudom ezt, mint az ur!..

— Nagy kára lett..

— Kihevertem. — Az Isten ötszörösen kárpótolt.

— Hála Isten; — erre igyunk egyet Gyuri bácsi....

— — — — — — — — — — — —

— Mondja mikor fognak ujra kaszinót alakitani.

— Soha!

— Soha? Miért?

— Elfeledtem az olvasást!

— Hogy-hogy?

— Nagy bibliám odaégett; már pedig én másból sohasem akarok olvasni tudni. — Hej ezt legjobban sajnálom.

— Hisz kivülről is tudja!

— A menyköt azt is elfeledtem.

* * *

— Három év mulva ismét találkoztam Gyuri bácsival...

Mi ujság Rákfalván?

— Megkövezték az asszonyok a nótáriust!

— Miért?

— Kaszinót akart alakitani. Ha el nem hordja az ur az irháját, akkor önnek is ez lett volna jutalma.

— Igazán?

— Amondó vagyok; az öreg anyám menyecske korában is már az volt a szokás Rákfalván.

a holt Mura ágakat betömték, a helyett, hogy áthidalták volna, — legsanyarubb helyzetben van, nemcsak termőföldjeit önti el a vizár, hanem behatol a községbe és a legszegényebb néposztály lakásaiba, hogy tetézze nyomorukat. Csaknem minden évben kétszer kell e szegény, szorgalmas népnek a vetési munkálatokat teljesiteni, e szigoru helyzet okozza, hogy ott a kivándorlás nagyobb mérvet ölt, a folyó évben is már 14 család vándorolt ki Slavoniába. Mint levelezőnk irja: f. hó 1-én, mikor az árviz kétségbeejtő mérvben fenyegette a községet, megjelent **Svastits Benő** főispán is a szorongatott községben, mint a gondviselés, mert atyai jó szivvel nemcsak lecsillapitotta az izgatott kedélyeket, hanem reményt is adott, hogy pártfogásával közbe lép, — miszerint a szokásos árvizek veszélyes jellege, a betömött holt Muraágya áthidalásával — megszüntetve legyen, s e virágzó szorgalmas község ne legyen kitéve a végpusztulásnak.

— **Árviz Vasmegyében.** Szombathelyről irják: A több mint négy napig szakadatlanul tartó esőzés következtében a körmendi járásban a Rába és Pinka folyók mindenfelé kiléptek medrükből, viz alá boritván Pinka-Mindszent, Csákány, Vasalja, Horvát- és Magyar-Nádalja, továbbá Körmend, Szecsöd, Hollós és Rába-Hidvég községek határait. Az árviz óriási károkat okoz ugy vetésekben, mint a még vetés alá kerülő földeken, számos hidat elsodort már. A közlekedés sok helyen egészen szünetel. A viz a községekbe is behatolt és emberélet is esett áldozatul. Körmend vidéke a mult ősz óta most már harmad izben szenved árviztől. A gazdák helyzete siralmas, a jövő aratásra a kilátások nagyon rosszak.

— **Mikor lesz az első polgári házasság?** A polgári házasságra szóló törvény életbeléptetése tudvalevőleg 1895. december 18-ika van végső terminusként megállapitva. Mérvadó kormánykörökben természetesen nem gondolnak rá, hogy azt a terminust elhalasszák, ami különben is uj törvény segitségével volna lehetséges. Ellenkezőleg: a kormánykörökben azon vannak, hogy ezt a terminust lehetőleg megröviditsék olyképen, hogy az állami anyakönyvvezetés életbeléptetése után mindjárt életbe léptethessék a polgári házasság intézményét is. Már most megteszenek tehát minden intézkedést, hogy az illető készülődések siettessenek és alapos kilátás van rá, hogy a polgári házasság már hat héttel a kitüzött terminus előtt, vagyis esetleg már ez év november 1 én életbe léphessen. November 1-én tehát ezek szerint már meglehet kötni az első polgári házasságot.

— **Családi titok.** Felcitáltatta ő nagysága a piros arcu Rózsikát a rendőrséghez. — Felmondás nélkül egyszer csak ott hagyott. — Nem is megyek én vissza abba a házba, pattogott a tüzről pattant szobacicus. A hivatalos hang nyomban utána dörögte: — Da vissza fog menni azonnal. — Nem én. — Hallja, hallja kapitány ur, most is hogy feleselt. — En bizony nem megyek. Annyit mondok, ne erőszakoljon a nacsága, mert megered a nyelvem. — Ejnye, te haszontalan, még igy merészkedel feleselni velem! Csak azért is visszacitáltatlak. — No hát én olyan házba nem megyek vissza, hol a nagyságos ur mindig azzal üldöz, hogy adjak neki cvikipuszit. A nagysága olyan veres lett erre, mint a paprika, aztán olyan gyorsan megperdült, akár csak az orsó s ugy bevágta maga után a rendőri szoba ajtaját, hogy ez majd kiugrott a sarkából. Hogy odahaza mi lett a szegény nagyságos urral, erről hallgat a krónika.

## Szinészet.

*Szerdán.* „*A Cigánybáró*" általánosan ismert operette középszámu közönség előtt *Sz. Nagy* Imre ujonnan szerződött tag felléptével került szinre. A társulat uj tenoristája Barinkay szerepében mutatta be magát. Nagynak tenorja igen kellemes, de nem nagy terjedelmü, játéka elég ügyes; főelőnye pedig az, hogy igen rokonszenves megjelenésü. — *Kaposi* Józsa (Saffi) kitünő volt. A hevesvérü cigányleány nemcsak Barinkayt, hanem a közönséget is meghóditotta. A fékezhetlen cigánytemperamentum azonban Kaposit több izben oly körfordulatokra ragadta, hogy már-már attól tartottunk, hogy cigánykereket is fog vetni, de a karzati publikum legnagyobb sajnálatára ez elmaradt. *Kézdy* — Juliskában (Arzéna) hüen mutatta be a dusgazdag fitymáló leányt. Természetes egyszerüséggel és kifogástalan énekével általános tetszést keltett. *Fodor* Ilona (Czipra) leginkább pompás maszkjáért érdemel dicséretet; hogy a fiatal leányt sikerült maszkja dacára sem volt elég „korhü" vén cigányasszony azt természetesnek találjuk, mindamellett egy kis tettetett remegést már a szerep illusztrálása kedveért is megkockáztathatott volna. *Polgár* (Zsupán) mint mindig, igen jó volt. *Kiss* Pista (Gábor diák) Benkő (Mirabella) Dezséry (Carneró gróf) jól megfeleltek szerepöknek. Az ének és zenekar igen jól működtek.

*Csütörtökön: Charlie nénje* bohózat ismételtetett. A közönség ugy, mint a bemutató előadáson ezen este sem jött ki a jóizü kacagásból.

*Pénteken* Szigligeti Ede történeti szinműve: „*II. Rákóci Ferenc fogsága*" került előadásra lelkes, de gyér közönség előtt, melynek legerősebb contingensét a tanulóifjuság képezte. A még csak két évszázad előtti tengernyi viszontagságok és küzdelmes szenvedések, melyek osztályrészül jutottak a magyarnak, megkapó képekben tárulnak e darabban szemeink elé és *Zrinyi Ilona* nemes lelkületü fiával éreznie kell minden embernek, ha nem magyar is. A társadalmi problémákat feszegető, elménckedő, á tout-prix szellemességgel világra szült ugynevezett iránydrámák idegbántó sorozata után szinte felébresztően hat az oly keresetlenséggel megkonstruált, nemzeti történelmünkre támaszkodó szinmü, mint Szigligeti II. Rákócija. Ennek szinte öntudatlan hatása alatt nem ugy érzünk, mintha lélektani bonckés szelné szálanként széjjel idegeinket; hanem *szivünk* szólal meg a természet azon ősi joga alapján, hogy feljajdulhat, aki szenved. Nem a számitó, hatást hajhászó rutinnak az agyra mért kalapácsütései ezek — hanem hivogató szava az igazán átérzett nemes fájdalomnak, melyre minden ember hamisittatlan könnyekkel válaszol. — Rákóci Ferencet *Mészáros* személyesitette kifogástalan jó játékkal. *Somogyiné* Zrinyi Ilonája dicséretes alakitás volt, azonban annak a nagy drámai erő hiján, amelyet jelenése megkövetel. Igen jeles volt *Peterdi* Bercsényi szerepében. *Balogh* Etel a nem szerepkörébe vágó Amáliát is azzal a tökélylyel adta, amelyet állandóan kell immár használnunk játéka jelemzésére. *Dezséri* a Pater Knitelust a nála megszokott hüséggel alakitotta. *d.*

## Közlekedés.

### Uj menetrend a déli vasut kanizsa-pragerhofi vonalán.

A folyó évi május hó 1-én életbe léptetett uj menetrend a régivel szemben előnyös változást mutat fel, amennyiban az eddig Kanizsától Csáktornyáig és vissza személyszállitással közlekedő 249. és 272. számu vonatokhoz még két egészen uj személyszállitó tehervonat, a 235. és 268. sz. helyeztetett forgalomba. Ezen vonatok I., II. és III. osztályu személykocsikkal fognak Kanizsától egész Pragerhofig és vissza közlekedni és pedig a Kanizsa és Budapest közt közlekedő 215. és 216. számu vonatok mintájára vegyes vonati, tehát tetemesen leszállitott árakkal s e mellett oly sebességgel, amely a rendes személyvonatok menetsebességét megközeliti, a közbeeső állomásokban pedig a csáktornyai és pettaui néhány percnyi tartózkodás kivételével csak 1—1 percig fognak állani.

A Kanizsáról induló 235. számu vonatnak Pragerhofban Bécs felé a 3. számu gyors, Triest felé a 4. számu gyors és 100. számu vegyesvonatokhoz, Csáktornyán pedig Varasd felé a 6426., Varasd és Zágráb felől a 6415. s Kistalud-Szt.-Iváni felől a 3219. számu vonatokhoz; a Pragerhofról Kanizsára közlekedő 268. számu vonatnak Pragerhofban Triest felől a 3. számu gyors, Bécs felől pedig a 4. sz. gyors és 100 számu vegyesvonatokhoz van közvetlen csatlakozása. A Barcs, Zákány, Gyékényes felől a 926. számu vonattal érkező utasok Murakeresztur állomásban szállnak át a 235. számu vonatba, melylyel Pragerhof felé megszakitás nélkül utazhatnak.

Kanizsa és vidéke részére az emlitett 2 uj vonat forgalomba hozatala szembeötlő előnyöket biztosit. A nagy közönség kényelemszerető része nem lesz többé kénytelen reggeli 3 és 4 óra közt felkelni, ha ügyeit végzendő, a pragerhofi irányba eső valamely állomásra kiván utazni, miután a 235. számu vonat délelőtti 9 óra 30 perckor indul Kanizsáról, mindenesetre azonban elég jókor arra, hogy dolgát utazásának céljan elvégezhesse és még aznap esetleg Kanizsára vissza is utazhassék. A 268. számu vonat esti 7 óra 36 perckor, tehát szintén elég korán érkezik be Kanizsára.

Rendkivüli megelégedésre szolgálhat azonban az ujitás a Kanizsa és vidékebeli kereskedőknek a mondott előnyökön kivül még azért is, mivel e két uj vonat gyors közlekedésénél fogva különösen alkalmas leszen élőállatok, hus, gyümölcs és bárminemü egyéb, gyors romlásnak kitett s ennélfogva gyors továbbitást igénylő áruk tovaszállitására, amely e vonatok forgalomba helyezésének tervbe vételekor szem előtt is tartatott.

Egyszóval a déli vasuttársaság ezuttal ugy a nagyközönség, mint a kereskedővilág érdekét tekintve, egy rég érzett szükségnek felelt meg és sokak óhajának tett eleget, miért is e célszerü ujitásért általános elismerés illeti meg.

Miután a vasutintézet ilyetén formán ugy az érkező, mint az induló vonatok tekintetében a közönség kényelmét illetőleg immár megtette a magáét, nem volna-e célszerü, ha valamennyi érkező és induló vonathoz rendes omnibuszjáratok rendszeresittetnének, amelyek a pályaudvar és Kanizsa város főbb terei és utcái közt olcsó közlekedést tartanának fenn, hogy a közönség igényeinek ez irányban is megfeleltessék.

Reméljük, hogy a társaskocsik jelenlegi tulajdonosa ezen figyelmeztetést tudomásul veszi és ugy a saját, mint a közönség érdekében a fent leirt tervet mielőbb meg fogja valósitani.

## Közgazdaság.

**Vetőmagvak.**

*Haldek Ignác magnagykereskedő heti jelentése a „ZALA" számára.*

*Vörösheremag.* A rendelmények ezen cikkre a héten már csak gyéren érkeztek be, nyers áruból is csak egy tétel bánáti áru került 60 frton eladásra.

*Lucernamag:* tisztitatlan nyers minőségben erősen kináltatott, a nélkül, hogy vevőkre talált volna, jegyeztetik 35—45 frtig.

*Bükköny*, teljesen hiányzik; ugy hogy a beérkezett rendelmények csak részben voltak foganatosithatók.

*Baltacim:* már teljesen üzlettelen.

*Répamag:* az egyetlen cikk, mely még élénk forgalomnak örvend, jegyeztetik: oberndorfi 30—35 frtig, eckendorfi 28—30 frt, olajbogyóalaku 23—26 frt, bucok 22—25 frt.

*Muharmag:* igen keresett, de kevésbbé vásároltatik, mivel a jelenlegi tulmagas árak ezen takarmánynövény tulajdonképeni értékével épen nem állanak a kellő arányban. A gazdák tehát más takarmánynövények magvaira irányitják érdeklődésüket, melyek sokkal magasabb tápértékkel birnak és nagyobb hozamot adnak, mint a muhar; igy az utóbbi időben már nagyobb rendelmények érkeztek csibehurmagra (spergula), mely kitünő takarmánynövény hazánkban eddig nem volt kellőképen méltatva, a fizetett árak a minőség szerint 12—14 frt között váltakoztak.

## NYILTTÉR.*)

**Foulárd-selymet** 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni-, chinai, s a. t., a legujabb mintázattal és szinekben, u. m. **fekete, fehér** és **szines Henneberg-selymet** 35 krtól 14 forint 65 krig méterenkint sima, csikos, koczkázott mintázottakat, s. a. t. (mintegy 240 féle különböző minőségben és 2000 szin és mintázattal s. a. t. postabér- és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat küld póstafordultával: **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben**. — Svájcba cimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 5— (9)

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:
**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:
**FISCHEL FÜLÖP.**

# HIRDETÉSEK.


**Malom-bérbeadás!**

„Zalamegyei Ollári uradalomhoz tartozó ÖrdögHenyei határbeli Zala folyón levő, 3 pár kőrejáró, vasszerkezetü, két év előtt felujitott malom, 1896. év április 24-től több évre haszonbérbe kiadó. Szerződési feltételek **Szily Dezső** urnál **Ollárban** tekinthetők meg. Utolsó vasut és posta állomás: Ollár."

**Előrehaladt idény miatt kapható;**

Frommer A. Hermann utóda

magnagykereskedésében

BUDAPESTEN

a következő **mélyen leszállitott** árak mellett:

Lóhere legfinomabb arankamentes, állami lag plombázva, 70–74 frt % kgr.

Luczerna legfinomabb arankamentes, állami lag plombázva 50-56 frt % kg.

**Quedlinburgi répamagvak a termelő ólomzárásával.**

Sárga kerek oberndorfi ... 31 frt 100 kgronkint
„ „ olajbogyó alaku..... 26 „ „ „
Óriás vörös mammuth..... 25 „ „ „

**Fümagvak.** 96 2–1.

Frommer hires Jockey-Club pázsit vegyülete 48 frt 100 kgronkint
Frommer hires kiallitási pázsit vegyülete ... ... 43 „ „ „
Frommer hires Lawngrass pázsit vegyülete ... ... 41 „ „ „
Ango perje, a legnehezebb és legjobb faj ... ... „ 26 „ „ „

Mohar, köles és tengeri fajok, tarlórépa,

**a legolcsóbb napi árakon.**

A Haldek féle magvak

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Hirdetések felvétetnek Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

SARG-féle orvoshatóságilag megvizsgá t 2:3 41–

(Bizonylat Bécs. 1887. jul. 3.)

KALODONT

sok MILLIÓszor

kipróbáll és kitünőnek bizonyult, fogorvosilag ajánlva, egy-zersmind a legolcsóbb fogtisztitó- és épségben tartó szer.

**Mindenüti kapható**

**Keil Alajos-féle**

# Padlózat-fénymáz

(GLASUR) 61 8–1

*legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára: 1 forint 35 krajczár 1 kis palaczk ára 68 krajczár.*

**Viaszk-kenőcs**

*legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr.*

**Arany-fénymáz**

*képkeretek stb. bearanyozására. — Egy kis palaczk ára 20 krajczár.*

**Mindenkor kapható:**

Fesselhofer Józsefnél Nagy-Kanizsán.

Buxbaum S.

Első budapesti waggonkiegészitő irodája

örlési termékek és gabona részére Budapesten, az összes örlési termékek és gabnanemüek elszállitását eszközli Budapestről és az összes Budapest alól fekvő állomásokról 850 kilogrammtól felfebb, a *waggonrakomány dijtétele mellett a* belföld valamennyi állomására. 99 5–1.

Öss/költségek öt krajcár 100 kilónként mellékköltségek nélkül.

Levélbeli kérdések pontosan intéztetnek el.

Buxbaum S. Első budapesti waggonkiegészitési irodája

**Árpád-utcza 9. I. emelet.**

*Egy doboz ára:* **1** *forint* **20** *krajczár.*

Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

**KLYTHIA** a bőr ápolására, szépétésére és finomitására **Puder.**

**Legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó PUDER.**

— Fehér, rózsaszin. és sárga —

vegyileg analyzált és ajánlva **Dr. Pohl J. J.** Cs. Kir. tanár által **Bécsben.**

**Ellismerő levelek** a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak.

**TAUSSIG GOTTLIEB**

**finom öltözéki szappan** és illatszer-gyáros. Főraktár: **BÉCS,** I., Wollzeile 3. **Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.**

11

A RICHTER-FÉLE

**Tinct. capsici comp.**

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is, ismeretes, igazán népszerü háziszer most már **25 év óta legjobb fájdalomcsillapitó bedörzsölésnek fényesen bebizonyult köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál stb. nél.** A föld összes országában nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

***A Tinct. capsici compos.***

**(Horgony-Pain-Expeller)**

kimagasló állását a fájdalomcsillapitó bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok daczára; ez bizonyára a legjobb bizonyiték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

**Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk,** bevásárlás alkalmával védjegyünkre, **a vörös horgonyra** figyelendő és minden üveg czen jegy nélkül, mint **nem valódi visszautasitandó.** A gyógyszertárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 krnyi árban üvegenként; Budapesten ***Török József*** gyógyszerésznél.

**Richter-féle gyár Rudolstadtban,** Thüringiában.

Mayfarth Ph. és Társa-féle legujabb szerkezetü két- és háromszoros

# ACÉLLEMEZ HENGER

a legjobb és legtartósabb földmivelési eszköz.

*Különféle hajlékony* **lánez** s. a. t., és szabadalmazott *egy- és több vasu „Normal" acél* **ekék.** **boronák**

**Sorvető-gép „Austria",**

az idő szerint a legkitünőbb vetőgép, lapályon, hegylejtőn, használható minden szabályozás nélkül és sem a gyorsitott hajtást sem pedig a lökések a magnak egyformán rendes szórására befolyással nem birnak. Könnyü kezelés és járás, valamint nagy tartósság és olcsó ár által tünnek ki. — Különféle **cséplő-gépek,** gőz, ló, és járgány és kézi hajtásra.

— **Összes gyártmányaink elismert kitünő szerkezetűek.** —

**MAYFARTH PH. és Társa** **czisz. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyára** BÉCS, II. Taborstrasse 76. sz. a.

*Árjegyzékek és elismerő levelek bérmentve és ingyen küldetnek.*

— **Árusitók és ügynökök felvétetnek.** — 45–6

# WEISS JAKAB

## BUTOR

## GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

# BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** – dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi müasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

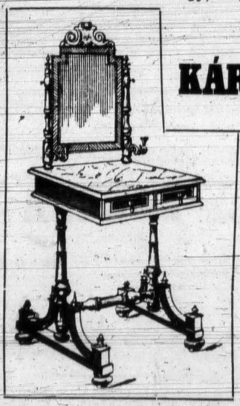

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

## KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

**WEISS JAKAB.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

37. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 9-én. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: P á r u t e r s a Ottó-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp, könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetések a vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## Politika és közvélemény.

N.-Kanizsa, 1895. május 6.

(=n.) A politikai életben gyakoriak a meglepetések. Forró talaj a politikai talaj, s aki arra rálép, annak minden pillanatban készen kell lennie arra, hogy a véletlen oly bonyodalmakba keveri, melyekből az első pillanatban alig képzelhető a kibontakozás. Azért sehol sem oly szükséges a hidegvér, a higgadtság, a tárgyilagos megfontolás, mint éppen a politikai téren. Nagy és nehéz dolog az e téren való szereplés, hiszen a nyilvánosság emberei közül egy sincs annyira kitéve a megtámadtatásoknak, a megitéltetésnek, mint a politika vezérférfiai, kik fölött még a dolgokba való belátás nélkül is mindenki hivatottnak érzi magát ítéletet mondani, sőt elitélni, ha semmivel sem képes indokolni is. A közvéleménynek — ennek a nehezen meghatározható valaminek — a feladata a sok ellentmondó itélet között mintegy intuitive magának helyes véleményt formálni.

Mit nem mondottak az ellenzéki lapok a Bánffy-kormányról s különösen annak elnökéről; Wekerle nem tetszett nekik, mert erős volt, Bánffy nem, mert gyengének tartották. S ime most kitünt, hogy a hol Magyarország szuverén jogának megóvásáról van szó minden néven nevezendő külbeavatkozás ellen, ott a kormányelnök alig sejtett, alig várt erélylyel kelt sikra a megtámadott jog érdekében.

Nagy hibája a mi ellenzékünk egy nagy részének az, hogy mindent pártpolitikai szemüvegen néz. Nagy hibája, mert mikor ő esetleg csak a kormány buktatására gondol, mert neki semmiféle szabadelvü kormány nem kell, akárki legyen annak a feje, pártérdekből meg tud feledkezni a nemzet érdekéről, egy az óhajtása: csak a kormány bukjék. No de ezt az ellenzék kedveért egyedül sohasem tette meg a kormány, más körülmények voltak mindig azok, melyek ebbeli elhatározását befolyásolták; de az ellenzéknek mégis lehetne valamit tanulnia, ha nem többet, azt, hogy a pártérdeket mindig a magasabb érdek alá kell rendelni s még azt is, hogy nem szép előre örülni a gyülölt kormány bukásának, mert meglehet s meg is történt már sokszor, hogy biz az nem bukott meg.

A magyar miniszterelnöknek Terényi képviselő interpellátiójára adott válasza férfias, nyilt, őszinte szó volt, mely már azon körülménynél fogva, mely e felszólalást szükségessé tette, a magyar parlament egészétől oly fogadtatásra számithatott, melynek e tekintetben a teljes egyetértést kellett volna dokumentálnia. Mert valóban Magyarországon még nem volt eset, hogy külhatalom képviselője Magyarország belügyeibe avatkozhatott volna; ezt a nemzet régebben sem türte meg, most sem türheti meg.

S ha vannak még oly képviselők, a függetlenséget, a szabadelvüséget ajkukon hordó képviselők, akik a bécsi »Vaterland« álláspontjára helyezkednek ebben a kérdésben ez nem lehet egyéb, mint a pártérdek előtérbe tolása még akkor is, mikor magasabb érdek megóvásáról van szó.

Nincs jobb mértéke a magyar politikának, mint a bécsi klerikális és egyuttal magyar-ellenes sajtó. Ebből mindig biztosan meg lehet itélni, hogy melyik részen van nálunk az igazság. Egy kissé mégis furcsa egy véleményen látni Polónyit, Ugront a bécsi »Vaterland«-dal, mely folyton kigyót-békát kiált Magyarországra s mely irigy szemmel nézi Magyarország szabadelvü fejlődését, félvén, hogy abba az áldatlan sötétségbe, melyet a reactió csatlósai okát a társadalom másik felében teremtettek, egy kis világosság jöhetne innen tőlünk. Azért szeretnék ők Magyarországot is abban a visszafejlődésben látni, azért óhajtanák azt, hogy a szabadelvü fejlődés itt hazánkban, melynek amaz éltet adó levegője, megakasztatnék.

De ez még egyelőre nem fog bekövetkezni.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök e hó 6-án, hétfőn felelt Apponyi gróf interpellátiójára, előterjesztvén egyszersmind azokat a jegyzékeket, melyeket ő és a külügyminiszter egymás között váltottak Nos, ezekből a jegyzékekből világosan kitünik, hogy Kálnoky gróf ugyanazon álláspontón volt Agliardi nuncius fellépését és magyarországi szereplését illetőleg, melyet a miniszterelnök elfoglalt, ennek tehát teljes joga volt ugy nyilatkozni, a mint nyilatkozott s a mint azt az ország szuverén joga meg-

## A „ZALA" tárcája.

### Édes emlék.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Nagyot kanyaritok az idők menetén és a képzelet fáklyájával bevilágitom az elmult kornak, már mint az én koromnak, eseményeit...

„Ő" 11 éves volt, „én" 12 éves voltam.

„Mi" földszinten laktunk, „ők" az emeleten.

(Meg kell jegyeznem, hogy abban a kis városban, ahol laktunk, akkor még egy emeletnél magasabb lakóházak nem is voltak, de gyerekészszel el se tudtam volna képzelni, hogy hogyan másznak fel az ilyen magas házakra az emberek.)

Én felnézegettem, ő *le* nézett. (Kérem a nyomdász-segéd urat, hogy ezt *két* szóban szedje ki, nem egy szóban, mely tudvalevőleg egész mást jelentene, mint amit én mondani akarok.)

Fel-felpislogattam tehát, mint a tyuk, mikor héját les a levegőben. Ah, hiszen az én szivemet is összemarcangolá a szerelem saskarmaival.

Szóval, mi türes-tagadás, szerelmes voltam, nagyon szerelmes, alaposan szerelmes, vagy fülig szerelmes, amint tetszik: a választást a kegyes olvasóra bizom.

Hogy „ő" szeretett-é?

Meghiszem azt! Százszor is bebizonyitotta. Ha p. o. fekete kenyeret majszoltam és meglátott, nyomban ott termett mellettem egy nagy karéj fehér kenyérrel és aztán cseréltünk: ő nekem a fehéret adta, én neki a feketét és mindketten boldogok voltunk, nagyon boldogok.

Ha paltogatott kukoricát sütött az édes anyám, vagy édes málét, ő nekem bon-bonokat és drága süteményt hozott cserébe és megint boldogok voltunk. Természetes, hogy mindketten még iskolaport nyeltünk; elkisértem menet, megvártam jövet és vigyáztam rá, mint a két szemem világára. (Magától értetődik, hogy a táskáját én vittem és elvittem volna akár a világ végéig, mert hajh! édes teher volt ám az az olyan lovagias kis legénynek, mint akkortájban én voltam és oly büszke voltam e kegyre, hogy no!..)

Ni ni! De el is feledtem megmondani, hogy az én bájos eszményképemet hogy hivták? Természetesen Juliának, hogy is hivhatták volna másnak és én voltam-tetszik tudni, az ő Romeója.

Hogy mivel nyertem meg a kegyét? Azt egész határozottan *ma* már megállapitani nem tudnám, csak annyira emlékszem, hogy nagyon imponáltam neki és ez a fődolog, hogy a férfi a nőnek imponálni tudjon.

Hogy mivel? furcsa kérdés! Hát a kitünőimmel.

Nem is tanultam én másért, csak az ő kedvéért és nagylelkü elnézéssel voltam irányában, mikor „secundába pónálták" tudós professzorai.

Minek is a nőknek a tudomány? Elég, ha sütni-főzni tudnak, ugy vélekedtem.

Egyszer aztán, hogy hathatósabb bizonyitékát adjam lángoló szeretetemnek, nagyot cuppantottam bájos Juliám hamvas arcocskájára.

Hogy mit érezlem ekkor? Körülbelül olyasmit, mint mikor az ember először eszik idei cseresznyét, olyan valami édeset, jóizüt.

Megtörténvén azonban a nagy esemény, átláttam, hogy most már ki kelle nyilvánitanom szándékaim őszinteségét és meg is mondtam, hogy elveszem feleségül.

Vagy ő, vagy senki más!

— Beszéljen a mamámmal! — mondá Juliám korához képest (Amint emlékezni méltóztatik, ő csak 11 éves volt, én meg 12 éves voltam.) nem mindennapi komolysággal, érettséggel.

— Bocsánatot kérek, kedves Juliska — mondám én naivul — hiszen én nem a mamáját akarom elvenni, hanem magát! Elég, ha maga tudja!

— Menjen, maga igazán ostoba! (Ezt már, tetszik tudni, ő mondta, nem én.) Hát nem tudja, hogy a lányokat mindig a mamájuktól kell megkérni?

Roppant elszégyeltem magamat, hogy ez a kis lány ugy lefőzött. Szerettem volna a föld alá bujni valami nagy-nagy ürgelyukba. Mert bizony én nem igen voltam jártas a házassági dolgokban.

— Elmegyek! — válaszolám határozottan és ebben aztán mindketten megnyugodtunk.

Hiszen hacsak az elmenésen mulott volna, ezen csak tulestem volna valahogy, de azt nem tudtam, hogy mit is kell hát voltaképpen mondanom? Mert csak mondani kell valamit, ez világos.

Hejh! aki nekem ekkor jó tanácscsal szolgált volna, az lett volna ám az okos ember! De uram isten, kihez forduljak az ilyen kényes ügyben tanácsért?

követelte. Ámde Apponyi grófnak a miniszterelnök válasza nem tetszett, nem is vette tudomásul, de tudomásul vette a ház óriási többsége s ez óriási többség mögött Magyarország közvéleménye áll, mely többre becsüli a miniszterelnökben a nyilt, becsületes őszinteséget, mint a diplomatiai finomságot (értsd: furfangot), melynek nembirásával az ellenzék részéről a miniszterelnököt vádolják. Tiszában az nem tetszett az ellenzéknek, hogy nagy politikus és nagy diplomata, Bánffyban az nem tetszik, hogy nem diplomata.

Nem ismétlődik itt is a farkas és bárány meséje, mint sokszor az életben. S nem igazolja e a miniszterelnököt az a körülmény is, hogy Kálnoky fellépését tulajdonképpen az osztrák klerikálisok türelmetlensége okozta? Napnál világosabb, hogy ezeknek malmára viz, ha nálunk zavar van, ennek örülnek ők legjobban.

De nem ismerik ők a magyar közvélemény erejét. Ez nem hagyja magát a legcsábitóbb ellenzéki syrén-hangoktól sem megtéveszteni, hanem ott van a tábora, a hol a szabadelvüség zászlaját látja.

## Vidéki levél.

*Letenye*, 1895. május 8-án.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Ha Kanizsára megyünk, nem győzünk eleget felelgetni a kérdésekre, mert ismerőseink Letenyéről szeretnek egyet-mást megtudni.

Minthogy pedig irosanában nem lesz szerencsém, ennélfogva levélben irom meg, ami megemlitésre érdemes.

Mint tetszik tudni, templomunk a földrengés következtében megrepedt s azóta folyton zárva van, ami feletti közönségünk nem igen bánkódik, söt azon nézetének ad kifejezést, mely szerint itt volt az idő, hogy a repedés bekövetkezzék s igy végre sürgesse a templom jobb karba helyezését, melynek külsője olyan ütött kopott, hogy a nagy sokára megfestett s most félredülve levő tornyával ugy néz ki, mint a fejére uj piros süveget csapott rongyos vándorlólegény.

Az ajtaja nem vall templom-ajtóra s a külön szobakarzat elrodhadt bejárója nem nyujtja azon képet, mintha az csakis egy nagy nevet hordozó család számára készittetett volna.

A templom homlokzatának falában már tudja Isten mióta két faszent áll, melynek szemlélése a legcsekélyebb mértékben sem gerjeszti fel a vallásos érzületet. Szegény szentek kezei le vannak törve a itt Letenyén azért nincs is kelete azon közmondásnak, hogy: „minden szentnek maga felé hajlik a keze," hanem azon erős meggyőződés vesz rajtunk erőt, hogy ez a közmondás inkább a templom patronusára mondható.

A templom belsejébe nem is vezetem kedves Szerkesztő Urat, mert már az előadottak után sem fogja csudálni, hogy a letenyei polgár a földrengést a templom érdekében az egek ura által megindítottnak tartja, mert az most csakugyan változáson megy keresztül, de hogy ezen változás az eddigi állapot javulását jelenti-e: az a jövő titka.

Az ideiglenes templom készen is van már, mely 30—40 embert képes befogadni, s mely nem a kegyur kegyessége, hanem kéregetés folytán készült fabódé, melynek tetején nyolc krajcáros lécből szakavatatlan kezek által csinált kereszt figyelmeztet bennünket a szent helyre, melynek külsője inkább egy falusi tüzi-fecskendő felszerre enged következtetni.

A Kossuth-emlék előtt pedig egy négy lábu alkotmány van, melynek felületes megszemlélése után azt vélné az ember, hogy talán azon hajtatik végre egy itt székelő rögtönitélő biróság életveszélyes határozata. A kastélyra néző kérdéses alkotmány azonban csak egyszerü harangláb, mely azért állittatott fel, mert a toronyban még harangozni sem szabad.

Mint látni tetszik, — tehát a földrengés nálunk egy kis felfordulást csinált.

Mindazonáltal ha Szerkesztő ur Letenyére jön, a község végén levő összedőlt s a helység valóságos csufjaként szereplő épületet látni tetszik, ezért ne a földrengést okozza ám, mert ezen épület hála a jó Istennek minden nagyobb baj nélkül a maga jószántából dőlt össze s nem tudjuk, hogy kinek a szántából maradt ugy, ahogyan van, hirdetvén, hogy e nagy világon minden mulandó s viselve talán valamelyik élelmes szemlélő nézetének irásban való kifejezését, mely e szerint nyilvánult: „A legutolsó Polgár sem halyná itt eszt a Csufot."

Ezen ház mellett egy veszedelmes viz folydogál közel az országuthoz, melyben egy szerencsétlen ember, ruháját mosni akarván, bele fuladt. Ez alkalommal, hasonló esetnek elejét vevendő, s hogy oda senki se közelitsen, még csak egy 2—3 éves fiucska se — rögtön kitüztek egy táblát rá irván: „Itt tilos a fürdés."

Várom most, hogy mindennek dacára, mikor fordul oda egy olvasni nem tudó gyermek s mert biztos dolognak tartom, hogy fürdés nélkül is bele fog oda még halni valaki s még biztosabbra veszem, hogy akkor azután két táblában gyönyörködhetünk, melyek nagy bölcsen a fürdést tiltják.

Ha a Petőfi utcában levő, alig 50 cm. magas káváju kutba beleesik majd egy kis fiucska, akkor oda is tehetnek egy táblát: »tilos a fürdés« felirással s akkor talán ott sem leli többé más valaki halálát. De csak talán!

Nem táblák kellenek oda, hanem a tókához alkalmas kerités; a kutakhoz pedig egy méter magas rendes káva. Akkor aztán nem fullad bele több szegény ember, vagy ártatlan kisded sem a tókába, sem a kutakba, mint az a legutolsó tudósitásaim szerint a mi járásunkban szanaszét megtörtént.

A mellékutcákban levő alacsony kutak megtürését még csak megmagyarázhatjuk, de azt nem lehet megérteni, hogy egy szigoru megyei szabályrendelet ismeretében a község- és biró háza előtt levő kutak sem felelnek meg a megkivántató 100 cmternyi magasságnak.

A szép Kossuth-emlék annyira lekötötte figyelmemet, hogy a mellette levő rossz, rothadt káváju kutról majdnem elfelejtettem megemlékezni.

A nagyvendéglősnek vélek reclamot csinálni, ha e kut megtekintését ajánlom önöknek; mert biztos akkor, hogy vidéki ember nem iszik itt vizet, ha látja azon csatornát, melyben az összedőlt gépezeten felhuzott viz kifolyik.

Az ide való nagy kertről nem irhatok semmit, mert nekünk, közönséges halandóknak oda belépni nem szabad s igy csak messziről nézhetjük mint az aspis-kigyót, s már csak azért se merünk közel menni, nehogy ugy járjunk, mint egy idevaló, előkelő jól ismert uri ember leanykája, kinek egy szál ibolya leszakasztása miatt elvették a kalapját.

Az ideiglenes templom mellett van egy kerités, az szintén érdemes a közelebbi megtekintésre, mert abból megtudhatjuk, hogy miként lehet egy különben csinos községecske külsejét szakszerüen elrontani.

Ajánlom azonban, hogy az ideáljával senki se menjen el ezen kerités mellett, mert egy adott alkalommal könnyen megeshetik, hogy az izléstelen, fonott kerités tetején levő ágrakásra mutatva, elénekli azt a közkedveltségü dalt:

»Látod rózsám, látod, azt a száraz ágot...

— — — — — — — — —«

Ezt pedig senkinek sem kivánom.

A fentiekben elmondtam, az elmondandóknak egy részét s ha tekintetes Szerkesztő urat levelezéseimmel nem untatom, egyes alkalmakkor leszek bátor egyet-mást elmondani.*

Mély tisztelője:

PADOS.

* Örömmel fogadjuk mindig. Szerk.

## Tollfuttában.

*Szegény „cicerósunk" most ugyancsak zavarban van.*

*Szeretne valami mennykőves vezércikket megereszteni és alaposán elbucsuztatni Kálnoky külügyminiszter urat.*

*De hát ott Bécsben erősen *csürik-csavarják a dolgot s bizonyára előbb megkészül, söt talán előbb napvilágot is lát a mi cicerósunk vezér-cikkelye, mint a miniszterek differencidinak kiegyenlitése.*

*Hát akárhogy fog az Agliardi nuncius magyarországi vendégszerepléséből eredt miniszter-affér kiegyenlitődni: annyi bizonyos, hogy maga a dolog nagyon tanulságos.*

*Megint kezd lengedezni Magyarország felé onnan az Alpesek felől az a különös szél, aminek az a sajátsága, hogy mihelyt ide ér ami hármasbércünk közé, rendesen vihart támaszt.*

*Pedig azok a reakcionárius szellemü bécsi urak ugyancsak megtanulhatták volna, hogy »ne bántsd a magyart!« — mert......*

*Nagyon áldatlan szelek azok Bécs felül, amik már a »Pesti Napló« kurjaiból is olyan hangokat csalnak ki, hogy a „közjogi alapon álló szabadelvüpártot a bécsi reakcionárius törekvések egyenesen a függetlenségi párt karjaiba kergetik."*

*Minek ez az áldatlan törekvés? Mit akarnak vele elérni?*

*Csak nem akarnak olyan kinos helyzetet teremteni az alkotmányos fejedelemre nézve, hogy a koronás magyar király kénytelen legyen szembeállni az osztrák császárral?!*

*Vagy azt hiszik, hogy a szabadelvü többségnek türelme végtelen és sohasem fárad bele abba a*

---

És megjött a mentő gondolat: édes anyámhoz fordulok, gondolám, kinek ugyis elszoktam panaszolni ügyes-bajos dolgaimat, majd kisegit ő a zavarból!

Utóvégre, ha már egy anyának meg kell vallanom, hogy miben sántikálok, hát már legyen az az én anyám, kihez sokkal közelébb állottam, mint a másikhoz.

No hiszen, nekem se kellett több!

Anyám ahelyett, hogy jó tanácscsal szolgált volna a szerintem fontos, életbevágó ügyben, alig hogy kihallgatott, először is a mogyoróla után nézett és mivel láttam, hogy komolyodni kezd a dolog, nem vártam meg a végét, hanem — megugrottam. Szégyen, de már az igazság kedveért be kell vallanom, hogy iszonyuan nagy respectussal voltam a mogyoróla iránt.

Milyen fátum! Az ember igazán csak szenvedésre született, mikor legboldogabb, akkor üt dolgaiba az istennyila.

Nagyon tragikusan fogtam fel helyzetemet és a mi legjobban fájt, az volt, hogy ő most engem gyávának fog tartani! Én és gyávaság!

Késő estig az utcán ögyelegtem. Dehogy mertem volna az édes anyám szeme elé kerülni!

Az esti szellő azután az én szerelmemet is hütögette és mennél jobban hült bennem a szerelem érzelme, annál jobban nőtt egy másik, az éhség és kisütöttem, amit eddig sem Plátó, sem Arisztotelesz (akik pedig nagy bölcsek voltak hajdanában) ki nem sütöttek, hogy: *a szerelemnek lehet ellenállni, de az éhségnek nem!*

— Egy királyságot egy karéj kenyérért! — mondtam volna III. Rikhárd angol királylyal, ha lett volna nekem is elvesztegetni való királyságom. Eladtam volna a lelki üdvösségemet is egy tál lencséért; az elsőszülöttségi jogot meg még sokkal kevesebb habozással, mint az ó-testamentombeli Ézsau.

Mit volt mit tenni: hazakullogtam.

Sokáig ott sompolyogtam a ház körül, mint az éhes ordas, mig az édes anyám, ki már komolyan aggódni kezdett miattam, valahogy észrevett és — behivott.

Soha több félelemmel és lelki vágyakozással át nem léptem szent küszöbödet, oh drága szülői hajlék, mint ekkor, szememmel a mogyorófát keresvén, lopva pedig a teritett asztalra pislogatván: mi vár reám e kettő közül?

— Na, ülj le fiam, egyél! — szólott anyám és nagy kő esett le szivemről, akár a Szent-Gellért hegye.

Az idő a legjobb orvos.

Behegesztette lassanként az én szivbeli sebeimet és hihetőleg az „övét" is, mert évekkel később egy fővárosi ügyvédhez ment férjhez és elfeledte talán a mi ártatlan szerelmünket, melynek emlékét az én lelkemből annyi számos év sem törülte ki egészen.

*Hedvig József.*

*meddő munkába, hogy a magyar politikai élet mezejét a bécsi reakciónáriusok vakandturásaitól tisztogatgassa.....*

*Igen valószinü, hogy a Bánffy miniszterelnök ellen intézett támadás sem fog másnak bizonyulni, mint a bécsi reakciónárius politika vakandturásának; de a szabadelvü közvélemény végre majd nem fog megelégedni azzal, hogy a magyar politika talajának termőképességét rontó turásokat esetről-esetre türelmesen elsimitsa, hanem egyszer mint jóravaló gazda — szembe akar nézni a turbulens vakandokkal ..*

*De hát ezt azok a ballplatzi urak nem igen akarják elkinni és csak szitják tovább a parazsat, mig majd egyszer lángot vet ..*

*Mi pedig, jámbor magyarok szintén vagyunk olyan osztrák bölcsek, hogy mikor közös erővel, teljes nemzeti energiával kellene körülállani a fecskendőt, az ellenünk szitott tüz ellen kellőkép felfegyverkezve, akkor itt benn is szitjuk a testvérgyülölet üszkeit; sőt akadnak olyan nagy, olyan hallhatatlan hazafiak is, akik a gyülölködés fujtatójával élesztik a bécsi reakciónáriusok tüzét.....*

*Hogy mindebből mi haszna lesz a szegény hazának? azt talán a mi fujtatóink sem tudják elgondolni...*

*Hogy mifélé áldás akart tenni hazánkra, nemzetünkre Agliardi vendégszereplése, Kálnokynak váratlan föllépése: azt legfölebb csak a vatikáni és ballplatzi féliszteknek tudják.*

*Mi az egész konfliktusból — mely valószinüleg simán fog kiegyenlitődni — egyéb áldást nem látunk magunkra sugárzani, minthogy megint egy köszkeletüvé lett tősgyökeres magyar szóval gyarapodott nyelvkincsünk.*

*Politikai életünkben (amelyet pár évtizeden át folytonosan „sanáltunk") a felmerülő viszályokat ezentul nem a kiegyenlités, hanem az „applanálás" stádiumába fogjuk juttatni.*

*És ezt határozottan Agliardi és Kálnoky politikai szereplésének köszönhetjük.*

# HIREK.

— **Hymen.** *Keleti* M. Mór kereskedő e hó 5 én tartotta esküvőjét *Blau* Amália kisasszonynyal Nagy-Kanizsán.

— **Tanfelügyelői látogatás.** dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő máj. 2-án a délutáni vonattal Csáktornyára érkezett, hogy ott a polgári iskolák megindított államosításának ügyét és a már szeptemberben megnyitandó polgári leányiskola tanerőinek munkakörét az iskolaszék elnökével s a polgári fiuiskola igazgatójával megtárgyalja. Több felvidéki állami iskola érdekében értekezett a járási főszolgabiróval. — Az összes népoktatási tanintézetek igazgatóival pedig a millenáris kiállitáson való részvétel körülményeit beszélte meg. Örömmel értesülünk még arról is, hogy a minister Mura-Szent-Kereszire állami iskolát engedélyezett, mely már ez évi szeptember hóban két tanerővel fog megnyittatni. Kir. tanfelügyelő innen Stridó s Ráckanizsa felé vette utát

— **Postás estély.** A nagykanizsai mozgó és stabil posta- és táviró tisztek abból az alkalomból, hogy közülök több mint harmincan léptek magasabb fizetési fokozatba az e hó 1 én történt elő éptetésnél, f. hó 15 én este kedélyes társas estélyt rendeztek Pintér Sándor vendéglőjében. Az ötödik fogás után *Frivisz* Károly mozgó postafőnök, posta- és távirda tanácsos poharat emelt *Opris* Péter kerületi főnökre, *Szommer* Náthán stabil főnök, posta- és távirda felügyelő, az előlépettekre; *Roth* Miksa a két jelenlevő főnökre, *Lenkey* a vendégekre, *Tandor* Ferenc ügyvéd a vendégek nevében az összes posta- és táviró tisztekre, és Krucsaira mint tiszteletbeli postásra, Szabó István az est rendezőire stb. Az emlékezetes est mulatságának csak a másnapi hajnal vetett véget. Az estélyen mintegy ötvenen voltak jelen.

— **A nagy-kanizsai irodalmi és művészeti kör** alapitó tagjai közé léptek ujabban *Weiser* József gyáros és kereskedő és *Vurglich* Gusztáv, felső-örsi prépost, ki az alapitó tagsági dijat a következő sorok kiséretében küldte meg a kör elnökének, *Sümegi* Kálmánnak:

*A nagykanizsai irodalmi és művészeti kör alapitójához, mint alapitó, ezennel hozzájárulok. Kivánom, hogy azon nemes feladatot, melyet a lelkes irodalmi és művészeti kör maga elé tüzött, Isten áldása kisérje! Baráti tisztelettel üdvözöl és ölel*

*Gusztáv.*

Örömmel emlitjük fel ebből az alkalomból, hogy a kör rendes tagjai is jelentékeny számban szaporodnak.

— **Nyilvános köszönet.** A helybeli állami segélyezett községi polgári fiu- és leányiskola f évi május 4 én tartott hangversenyén az ifjusági segélyalap javára befizettek: Sümegi Kálmán 2 frt 60 krt, Babochay Györgyné, Ettlényi János (A.-Rajk) Mintsek A., Melchiades, Nith Norbert, Pichler Pál, Szabó István és N. N. 1—1 frtot; Bun Samu és Baksay József 60—60 krt. az intézeti-növendékek közül Kohn Erzsi, id. Nagy Margit és Schultz Margit 20—20 krt. Vajda Blumka és Weinberger Vilma 10—10 krt, Összesen 11 fort 60 kr. Fogadják a jotékony célra adott szives adományaikért a rendező bizottság és iskolai igazgatóság hálás köszönetét

— **Megyei választmányi ülés.** Az állandó választmány április hó 29-én Svastits Benó főispán elnöklete alatt tartotta gyülését, amelyen a május hó 6 iki közgyülés tárgysorozatába felvett ügyek vétettek tüzetes tanácskozás tárgyává és készitettek elő a törvényhatósági közgyülésre. Az állandó választmány önálló inditványképen a közgyülés elé terjeszti elfogadás végett a megyei és árvaszéki számvevőségnek egy hivatali főnök vezetése alatt egyesülését. Továbbá a Hoffmann Mór és Halis István szerkesztésében Nagy-Kanizsán „Zalamegye és városai" cimmel megjelenendő millenáris munka költségeinek fedezéséhez segélyképen a vármegye törzsvagyonából ötszáz forintnak kiutalását javasolja a megyei állandó választmány a vármegye törvényhatósági közgyülésének.

— **A n.-kanizsai Kisdednevelő egyesület** XX. évi rendes közgyülését 1895. május 12-én vasárnap délután 3 órakor tartandja kir. Tanfelügyelő ur jelenlétében az egyesület nádor-utcai saját helyiségében. Tárgysorozat:

a) Elnöki jelentés a lefolyt évről.

b) A lezárt évi számadásokró szóló számvizsgáló bizottság jelentése.

c) A jövő évi költségvetés megállapitása.

d) A sorrend szerint kilépett: Eisinger Henrikné, dr. Fülöp Kázmérné, Györffy Jánosné, Komlósay Kálmánné, Ledofszky Arminné, Mantuano Józsefné, Prager Béláné, Rapoch Gyuláné, Sauer Jenőné, Scherz Richárdné választmányi tag urnőkkel egyetemben 10 választmányi tag választása.

e) Netáni indítványok.

Közgyülést megelőző napon május hó 11 én, szombaton délután 3 órakor az egyesület nádor utcai óvoda helyiségében kir. Tanfelügyelő ur jelenlétében választmányi ülés tartatik.

— **A zalamegyei gazdasági egyesület** e hó 5 én Zalá-Egerszegen közgyülést tartott, melyen első sorban a *biztositási ügyek* tárgyalására kiküldött bizottság javaslata fölött tanácskoztak a tekintélyes számban összegyült tagok. A bizottság jelentését *Orosz* Pál titkár egész terjedelmében felolvasván, az érdekes kérdéshez *Gyömörey* Vince, *Szily* Dezső, *Udvardy* Ignác, *Csertán* Károly alispán, *Hertelendy* Ferenc, *Gadl* Ödön, *Skublics* Gyula, dr. *Handek* Agoston s még többen szóltak s a felvetett részletekre vonatkozólag *Háczky* Kálmán ügyvezető elnök adott készséggel felvilágositásokat. A közgyülés az „*Országos magyar kölcsönös biztositó-szövetkezet*" azon kérelmével szemben, hogy az egyesületet erkölcsileg támogassa, nem hozott pártoló határozatot miután *a szövetkezet csekély alaptőkéje nem nyujthat fellellen biztositékot az iránt, hogy nagyobb károk esetén a magára vállalt kötelezettségnek meg tud felelni, emellett a díjak jutányosságát kétessé teszi az, hogy a szövetkezet üzleti veszteségeiért a biztositott felek, díjaik arányában kölcsönösen szavatolnak.* Épp ezért a közgyülés a szövetkezet ajánlatát és feltételeit részletesen nem is vette tárgyalás alá, hanem a kiküldött bizottság javaslatának elfogadásával elhatározta, hogy a gazdasági egyesület ujból az „*Első Magyar Általános Biztositó Társasággal köt hat évi időtartamra szerződést.* A közgyülés a szerződés feltételeit részletesen megállapitván, ezen határozatával a megyei gazdaközönség bizalmát dokumentálta a tekintélyes hazai intézet iránt.

— **A Torna-Egylet közgyülése.** Vasárnap délután a nagykanizsai Torna-Egylet végre megtarthatta évi rendes közgyülését. A felolvasásra került évi jelentés csak annak constatálására szoritkozott, hogy sajnos az egylet tevékenységéről nincs mit jelenteni. A zárszamadások tudomásul vétele és a költségvetés elfogadása után megejtetett az uj választás, mely azon eredménynyel záródott, hogy az előbbi tisztviselők és választmányi tagok minden változás nélkül ujból megválasztattak. Szabadjon hinnünk, hogy az ujból megválasztott egyesületi vezetőség ezen ujabbi bizalmat arra fogja használni, hogy az egyesületet a végkimulástól megmentse.

— **Elköltözés.** Uher Ödön fényképész családjával elköltözött városunkból és Budapesten a Kossuth Lajos utcában nyit fényirdát. Uher és kedves neje rokonszenves alakjai voltak társadalmunknak; minden szép ügy lelkes pártfogóra talált Uherékben, miért is eltávozásukat őszintén sajnáljuk. A jó hirnévnek örvendő műtermet Uher neve alatt *Matheo* kiünő szakképzettségü fényképész fogja tovább vezetni.

— **Vasuti gyülés** A tapolca-keszthelyi vasut érdekeltségének legutóbb tartott gyülesen Hertelendy Ferenc elnök meleg részvétel emlékezett meg Csigó Pálról, ki fáradhatatlanul munkálkodott a vasut létesitésén. — Ezután elnök bejelentette az érdekeltségnek, hogy lemond, azzal okován meg eme lépését, hogy az ügy élére oly férfiunak kell állania, ki ugy fel, mint lefelé egyaránt birja az osztatlan bizalmat. Egyébként a vasuti engedélyt és a transzmunkálatot az érdekeltségnek rendelkezésre locsátja. Minthogy Hertelendyt szándéka megváltoztatására birni nem tudták, Puthényi Géza bárónak ajánlották fel az elnökséget, de ő a tisztséget nem fogadta el. Erre a bizottság tapolcai tagjai közül többen szinlen lemondottak tisztségükről. Az ügy jelen állásáról Kovács Vilmos dr. jegyző referált, jelentvén, hogy privát értesülése szerint Keszthely 5000 frttal hajlandó támogatni e vasutat is. Végül az érdekeltség ujból megkisérlette, hogy az elnököt maradásra birja, de ez egyáltalán nem sikerült s végre Kovács Vilmos dr. jegyző is bejelentette lemondását. Miután Leszner Samu a jelenvoltakat összetartásra buzditotta, a gyülés véget ért.

— **Tanulók hangversenye.** A nagykanizsai közs. polgári fiu- és leányiskola növendékei sikerült hangversenyt rendeztek a helybeli Casino disztermében máj. 4-én d. u. 4 órakor. Habozás nélkül kimondjuk, hogy sokkal nagyobb érdeklődést érdemelt volna, mint aminőt ezuttal még a szülők részéről is tapasztalni lehetett. A fiu-iskola énekkara által külön, valamint a fiu- és leányiskola énekkara által együttesen előadott darabok pompásan sikerültek. A hangok iskolázottsága s a melodia árnyalásban tapasztalt präcizitás odaadó és szakavatott vezetésről tanuskodnak. *Zongorán Abrahám Katalin* és *Zsubory* Erzse négykezesben; *Neumann* Józsa pedig két-kezesben mutatkoztak be s ügyes játékukkal megérdemelt tapsokat aratták. *Ledofsky* Emilia magánénekét tetszéssel fogadta a közönség. Hangja kellemes, előadása élénk, temperamentumos. *Jutkovics* Sarolta, Abrányi Emilnek „Vándormadár" cimü gyönyörü szép költeményét szavalta sok érzéssel és pompás szinezéssel. *Berger* Lenke Ilosvai Hugótól egy monologot mutatott be egész szinpadias otthonossággal s nagyon diszkrét szinezéssel. *Vegele* József Petőfi „Apostol" cimü költői elbeszélésének II. szakaszát szavalta elismerést érdemlő ügyekezettel. — A közönség minden egyes részletet lelkesen és buzditó tapsokkal, éljenzéssel fogadott. Hiszszük, hogy a hangversenynek erkölcsi sikerét a tanári testület is megelégedéssel fogadta.

— **Tanitógyülés.** A sümegvárosi tanitókör rendes tavaszi közgyülését Sümegen, április hó 27-én tartotta Mild Mihály prépost-plébános egyházi és Bánfi Alajos világi elnök elnöklése mellett, melyen a tagok egynek kivételével, mind jelen voltak. A gyülést megelőzőleg Vértessy Béláné tanitónő gyakorlati tanitást tartott a leányiskola III. osztályában, ismertetvén a Zalavármegye vizeit. Ugy a kiünő fegyelem,

mint az élénk szabatos előadás általános tetszést keltett. A tanitás után Bánfi Alajos szivből üdvözölvén az egyesület tagjait, a gyülést megnyitotta. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesitése után a kiküldött számvizsgáló bizottság nevében Könnye József jelentette, hogy a kör vagyona 79 korona 64 fillér, hátralék nincs s miután a számadások rendben vannak, ajánlja a felmentvény megadását. Erre a gyülés V i d a János pénztárosnak a felmentést megadta s fáradságáért köszönetet mondott. Most Bánfi Alajos nyujtott érdekes hü képet ugy a kör, mint az anyaegyesületnek félévi működéséről majd Éles Károly olvasta fel: „Minő készültséggel adja át a népiskola növendékeit a középiskolának" cimü értekezését. A kör az előadóknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A jövő ülésen gyakorlati tanitásra Németh Béla, felolvasásra: Könnye József és Markhót Irma ajánlkoztak.

— **Győr a néppárt ellen**. A győri 48 as és függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága, a minap ülést tartott, amelyen a néppártnak Győrött kezdeményezett szervezkedésével és az ezáltal kibocsátott felhivással szemben foglalt állást. A végrehajtó-bizottság egyhangulag elhatározta, hogy győri párthiveit a néppártnak leplezett törekvésével megismerteti és hogy párthiveihez e tárgyban kiáltványt intéz. E kiáltványt az ülésen nyomban megállapitották. Ebben kiméletlen hangon rántja le a függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága a néppártról az álarcot.

— **Községi gyülés Csáktornyán**. Csáktornya városa, — mint tudósitónk irja — életbe vágó határozatot hozott m. hó 27-én, a mikor az épitendő lovassági kaszárnya ügyében véglegesen döntött. Heves harc után 27 szóval 12 ellen kimondották, hogy a kaszárnyát fölépitik s Ziegler Kálmán kir. közjegyzőnek határozati javaslatát elfogadván, a megállapitott törlesztési fedezet tekintetében a vármegye hozzájárulását kérik. Az épités 400,000 forintba fog kerülni. Ez összeget 50 évi törlesztésre, 5.4 százalék mellett amortizacióra veszi fel a város; a tárgyalásokat egy fővárosi bankkal már befejezték. A kaszárnya 463 ember és 418 ló számára épül s az állam 19.358 frt évi bért fizet használatáért. — A közgyülés további folyamán a millenniumi müre, melyet »Zalavármegye és városai« cim alatt Hoffmann Mór és Halis István szerkesztenek, a város 40 frtot szavazott meg, mint segélyösszeget. — A számvizsgáló bizottság jelentését elfogadta a közgyülés s a szükséges felmentéseket megadta, de utasitotta az elöljáróságot, hogy ezentul szigoruan tartsa magát a költségvetés megállapitott tételeihez s azoktól semmi esetre se térjen el, ellenben tervezetet nyujtson be a következő gyülésnek, melynek alapján a különböző adósságok törlesztése megvalósitható legyen.

— **Hamis ezüstforintosok**. A papiros forintok mindinkább ritkaságszámba mennek, hogy helyet adjanak a csengő ezüstforintnak, amelyek számára szabópolgártársaink erősebb szövetü zsebeket kell, hogy készitsenek. Az ezüstforintosok azonban nemcsak az olló művészeinek, hanem a pénzhamisitóknak is ujabb gondot okoznak. Az ezüstforintosoknak a hamisitása meglehetősen nehéz mesterség s a pénzforgató közönség is mind óvatosabbá lesz; a fővárosi dohánytőzsdékben a legvalódibb ezüstforintosokat is kétszer-háromszor megforgatják, az asztalhoz csapkodják, mig a fiókba méltányolják. A szorongatott pénzhamisitók közt tehát nagy az üzleti versengés s közülök ki minél több ezüstöt iparkodik az ólomba, vagy brittania fémbe keverni, hogy gyártmányát annál „zsebképesebbé" tegye. A hatóságok most az ezüstpénz hamisitók nemes versengésének egy ujabb produktumának akadtak nyomára. Az uj hamis ezüstforintosnak következő a személyleirása:

A hamis forintosok »brittania« fémből vannak öntve; osztrák veretüek 1888. évszámmal. Könnyen fel lehet a hamisitványokat ismerni, mert szinük feltünően szürke, szélirat hiányzik, rajzuk elmosódott és a sulyuk is csekély, kilenc gramm.

— **Tilos a házasság** május havában, mert hát egy cseh közmondás szerint, a ki májusban házasodik, hamarosan elhalálozik. Igy tehát a szerelmesek hónapja épen nem alkalmas idő hymen láncainak összekötésére oly esetben, a midőn az uj pár még unokát is akar nevelni. Bizony még megérjük, hogy lassankint kisütik, hogy csak azok a házasságok boldogok, melyek április első napján köttetnek.

— **Wekerle Sándor adóssága.** Igenis Wekerle Sándor, a volt pénzügyminiszter és miniszterelnök, szép dánosi birtoka és különféle jövedelmei mellett már évtizedek óta adósa egy zalamegyei orvosnak. Az adósság még akkor keletkezett, mikor az orvos még nem volt orvos, Wekerle pedig nem volt miniszter, hanem mind a ketten a székesfehérvári főgymnásium tanulói voltak. Wekerle Sándor, mint a moóri tiszttartó fia, akkor még nem rendelkezett pénzbeli fölöslegekkel s jövedelemre ugy tett szert, hogy szivességből, de természetesen pénzért, elkészitette tanulótársai gyakorlatait. A történetünkben szereplő orvos egyike volt a roszabb magyar gyakorlatiróknak, de azért egy alkalommal a következő kérdéssel fordult Wekerléhez:

— Te Sanyi! Mennyiért irsz nekem egy jó magyar gyakorlatot?

— Negyven krajcárért, — felelt Wekerle-diák.

A gyakorlat azután csakugyan el is készitette a negyven krajcárt is felvette Wekerle Sándor, hanem akkor történt valami, mikor ezt a penzumot az irodalomtanár felolvasta.

Ha irtak már rossz gyakorlatot, hát ez infámis rossz volt. A helyesirási hibák hemzsegtek benne. A felolvasás alatt az összes osztály nebulói nevető görcsösen egybekötött üvöltésben törtek ki. Wekerle Sándor is a nevetéstől sirva borult a leendő orvos nyakába.

Mikor aztán vége lett az órának, a csuffá tett diákpajtás odaszólt Wekerléhez:

— Te Sanyi! Add vissza a negyven krajcáromat.

— Most nem adom — volt a felelet.

— Hát mikor?

— Majd ha miniszter leszek.

Erre az adósságra azonban az ország financiális ügyeinek rendezése közben a csakugyan miniszterré lett Wekerle nem igen ért rá emlékezni.

— **A hegedü**. Régi dolog, hogy két dudás nem fér meg egy csárdában, Letenyén azonban két cigány nem fért össze egy korcsmában, pláne egy bandában, a minek szomoru következménye lett az alábbi történet. Ugyanis az egyik jó nevü vendéglőben mulattak az urak, minek kedélyes lefolyása után a cigányok is mulatni kezdtek; ebbeli teendőnket az egyik feketézéssel akarta befejezni, a mely tárgyban hozott alázatos ellenindítványra az egyik cigány a másikat egy kissé meglegyintette már csak azért is, mert ez nem járt még külföldön. A meglegyintett azonban mindennek tudatában magát arcul ütöttnek s becsületében mélyen megsértettnek érezte, oda ment tehát a hegedühöz, hozzá még a bántalmazó hegedüjéhez, azzal egypárszor főbe ütötte a rendes körülmények között szeretve t i s z t e l t c o l l e g á j á t ugy, hogy az é r z é k e n y s é r ü l é s e k e t, az összetört hegedüben jelentékeny kárt szenvedett, minek következtében azután ügyének tisztázása végett a járásbirósághoz fordult, hova a darabokra törött hegedüt — mint bünjelét — azon erős meggyőződéssel adta be, hogy öreg hegedüjével most okoztatott a sok közől a legnagyobb szomoruság.

— **Borju-szörny**. Kerka-Kutas községből érkezett a hir, hogy ott egy Nagy Pál nevü földmives tehene valóságos borju-szörnyet hozott a világra. Tökéletes kigyó formája volt. Első két lába ugy, ahogy kifejlődött, de egyébként egészen kifejlődött kigyó alak. Dereka körülbelül egy máktörő-mozsár-vastagságu volt, hossza 3 röf. A kigyóalaku test a derékon alul elvékonyodott s nem volt vastagabb, mint egy közönséges vizisikló. Mihelyt világra jött, nyomban szopni akart, de a megrémült gazda és hozzátartozói agyonverték. Iszonyatot keltő látvány lehetett, mert mikor az állatorvost kivitték s a szörnyalakot meglátta, rosszul lett s formalisan megbetegedett. Hogy az agyonvert szörnynyel mi történt: arról nem kaptunk értesitést.

# Szinészet.

Szombaton *Mascagni* 1 felvonásos operája, a „*Parasztbecsület*" került szinre. A kis számban egybegyült közönség érdeklődéssel nézett a nem könnyü feladat megoldása elé, mert a provinciában nem (Nagy-Kanizsát értjük) dalmüvek előadása mindenkor a merészebb vállalkozások közé tartozik. Nem mintha a hanganyag kellő számban való létezése volna az egyedüli nehézség, — mert hiszen vannak ugynevezett könnyü dalmüvek, amelyeket csak egy, esetleg két jó hanggal is elő lehet adni, mig a chorusnak fület huny az ember... Maga a „Cavalleria" is ilyen és talán nem tévedünk, ha feltesszük, hogy Somogyi is szivesebben adatja ezt, mint például »Hoffmann meséit," amely pedig csak operette.

De *dalmühöz fegyelmezve* nincs a kisvárosi társulat, és ez a körülmény nehezíti meg leginkább az operák előadását vidéken. A minden egyes arcban megnyilatkozó aggály, hogy valjon mikor is kellene az első hangot kiadni, mikor elállni és mikor ujból énekelni, a réveteg pillantás karmesterre, sugóra, a percekig tartó önfeledt állás szinpadon, melyen be ül a szereplő sem nem játszik, sem nem énekel, hanem vár a dirigenspálcának mértföldnyi távolságban is észrevehető d i s z k r é t intésére — mindez kivetközteti a dalművet jellegéből, és gyakorló óra, a legjobb esetben pedig *próba* benyomását kelti a közönségben. És hogy ez igy van, az természetes, mert vidéki szinigazgató nem szentelhet annyi időt egy opera betanitásának, mint amennyit az igényel, hogy kifogástalanul adassék. — Nem mondjuk, hogy mindezekből a hiányokból semmi sem volt észlelhető a szombati előadáson, mert nem hüségesen felelnénk meg referensi tisztünknek, ha ezt állitanók, de viszont el is kell ismernünk, hogy a *szükségképen* adódó nehézségek *teljes megelégedésre* küzdettek le, és ezt figyelembe véve, a „*Parasztbecsület*" előadása igen sikerültnek mondható; a mi nemcsak az éneklők, de az opera instrumentális részét alkotók dicséretére is válik.

Különösen *Kaposi Józsát* kell kiemelnünk, aki igen szép és erőteljes hanggal, melyben ez alkalommal sok és kellemes csengésü érc volt, adta *Santúzzát*. Játéka az összes szereplők játéka között legjobb volt, és nem is kifogásolhatunk azon mást, mint tulzást a mozdulatokban. Igaz ugyan, hogy Santuzza *falusi leány és olasz nő*; két ok arra, hogy Kaposi bonafideset méltányoljuk, melyivel szerepét a *rusztikus szenvedély* darócaba öltöztette, és mégis valamivel kevesebb — több lett volna.

*Sz. Nagy Imre* kellemes tenorjával jól felelt meg *Turiddu szerepében*, noha észrevehetőleg küzdenie kellett náthájával.

Igen kedves megjelenés volt *Kézdi Juliska*, aki *Zola* kis szerepéből is birt, ugy énekével mint játékával, tőkét verni.

*Kiss* mint *Alfio* hangja és karja izmait igazolta be. Igaz, hogy Kissre is állanak az enyhitő körülmények, amelyek Kaposi javára hozattak fel, amennyiben Kiss is olasz meg fuvaros Turiddu szerepében; tehát inkább Itália meleg homokját, mint a szalon sima mozaikját tapossa a való életben. És mégsem helyes a trivialitást, még ha természetes is, szinpadra vinni, mert nemcsak visszatetsző, de ragádós is. Ime, Nagy Imre, aki csak elég jámbor tenorista, majd kirántotta Kaposi karját. Nem vagyunk indiskrét emberek, de ha phrigiai sapkával fejünkön láthatatlanná tehetnők magunkat, szeretnők megszámlálni, hogy a babérokon felül hány kék foltot szerzett magának az este Kaposi.

Még csak *Fodor Ilonát* akarjuk dicsérőleg felemliteni, aki Luciát jól adta. Az ének- és a zenekar igen jeles összjátékot mutatott be.

A »Parasztbecsület« előadását „*Bál után*" — Széchy Ferenc magánjelenete — előzte meg, melyben *Kalmár Piroska* csillogtatta fényes tehetségét. Ugy felfogásban, mint alakitásban, egyes mozzanatok pompás kidomboritásában... egyszóval virtuóz játékával határozott művészi egyéniséget árult el a kisasszony, — amit velünk együtt a közönség is feltétlenül elismer.

A *vasárnapi* előadásokat (Vén bakancsos és fia a huszár és Hamupipőke) csak azzal a megjegyzéssel regisztráljuk, hogy a közönség, különösen a *Hamupipőke* apró közönsége igen jól mulatott azon, amit látott és hallott. Mint érdekes mozzanatot óhajtjuk felemliteni, hogy egy csinos szőke fürtü bébé az első és második felvonás között lepergett időben eljegyzését ünnepelte egy huszártábornokkal, aki a darab kezdetén még csak hadnagy volt.

*Hétfőn* Dumas *Kaméliás hölgyében* remekelt *Balogh Etel* mint *Gauthier Margit*, magával ragadva a közönséget, mely fáradhatatlan volt tetszésének viharos nyilvánitásában. *Balogh Etel* művésznő, akit emberi számitás szerint nem so-

káig fog a vidéki színészet mint gyöngyét birni, mert kiforrt, kristallizálódott fényes tehetsége magasabb működési tért jelölt ki számára. Lelkesedésének a fiatalság is adott kifejezést, szép virágcsokrot nyújtatván át a művésznőnek. — *Mészáros* mint Armand dicséretet érdemlőleg támogatta játékával Gauthier Margitot. *Peterdi a Dural* szerepében bel-jezett kabinetalakot mutatott be. A többi szereplő megfelelt.

*Kedden* ismét „*A kis alamuszi*" került szinre. Hogy miért, azt Somogyi igazgatón kivül az ördög sem tudná megmondani, mert közönségünk a kétszeri előadással teljesen beérte volna, és épen nem vágyódott egy harmadik után. Elvárhatnók Somogyitól, hogy több figyelmre méltassa bérlőit; ha Somogyi beleszeretett a kis alamusziba, tegyen ugy, mint ahogy hasonló esetben egy nem rég elhunyt koronás fő tett: adassa egyedül magának... *x. y. z.*

# IRODALOM.

— **Dráma és szinpad.** Tanulmányok és kritikák. E cimen adja ki Hevesi Sándor (Hoffmann Mór belmunkatársunk fia) összegyüjtött esztétikai dolgozatait. Munkájára a következő előfizetési felhivást bocsátotta ki: Részint már megjelent, de java részben még közzé nem tett tanulmányaimból és kritikai dolgozataimból egy kötetet szándékozom kiadni. A kötet cime Dráma és Szinpad lesz. Tartalma a következő: I. A francia dráma és a magyar szinpad. II. Sudermann és Ibsen. III. Nő és férfi a modern drámairodalomban. IV. A szinészi ábrázolás. (Jászai Mari, Bernhardt Sára, Duse Eleonora.) V. A wagneri szinedráma. VI. A tragédia veszedelme. VII. Kritikák. A munka mintegy 12—14 nyomtatott ivnyi terjedelemben, nagy nyolcadrét alakban, finom kiállitásban október hó első felében jelenik meg. Előfizetési ára 2 (két) frt. A kik a munkát megrendelik, szi veskedjenek az előfizetési pénzeket julius hó közepéig lakásomra küldeni. (Budapest, IX. Pipa-utca 20.) Budapest, 1895. május havában. Hevesi Sándor.

# CSARNOK

## Margit.

2 — Irta: **L. Ella.** —

Midőn szemét ismét felnyitá és eszméletét visszakapta, a sebkötő-i helyen találta magát. Nemzetiszinű zászlók jelezték ezen helyet, ahol oly sok szenvedőnek fájdalma enyhült. Bár Gyuri sebe nem volt veszedelmes, mert belső szervet nem sértett, mégis sulyos és fájdalmas volt. — Midőn állapota megengedte, több társával együtt otthonához nem messze, R. város katonai kórházába szállitották, de a hosszadalmas út és a rázkodások következtében élethenmaradása kétséges lett, és sokáig feküdt lázas állapotban, eszméletlenül.

IV.

Margit ezalatt otthon mindig vágyódott az ő szeretett Gyurija után, akiről semmi hirt sem hallott. Végre egy ujság, melyben Budavárának szerencsés elfoglalása volt megirva, érkezett a faluba, és az a felhivás is, hogy az otthon nélkülözhető nők betegek ápolására adják magukat.

Margit szinte szive sugallatának engedve, kérte anyját, hogy engedje meg, hogy ő is a legközelebbi R. városba mehessen beteget ápolni.

Borcsa jól tudta: milyen nagy feladatot vállal Margit magára, és azt is, hogy ez majd fájó szivének vigaszul szolgál. Másrészt meg ő neki nehezére esett szeretett gyermekétől bucsut venni. Csakhogy nem volt idő a gondolkozásra.

— Legyen meg hát a kivánságod, — szólt Borcsa szomoruan — „Isten adja nagy munkádhoz áldását."

— Köszönöm édes anyám, — mondá Margit — az Orzse néni, akit a mult télen ápoltam, megigérte, hogy levesedet megfőzi, szobádat kitakaritja. A kis kerítel meg majd te gondolsz.

Másnap Margit holmiját becsomagolták s nagy bucsuzás után célja felé sietett.

Az öreg Borcsa most egyedül maradt. A nappal hamar elmult, de az este igen unalmas volt, mikor kis szobájában ült és csak az óra ketyegése hallatszott. A kis kertre ügyelt ugyan, hanem azt sem tette többé örömest, csak azért, mert gyermekének megigérte.

Midőn egy este a sötétben egyedül ült, valaki kopogott az ajtón. »Szabad!« A falu kovácsa, Gyuri atyja lépett be. Ők már régen nem beszéltek egymással. A mióta Márton kovács fiának szándékát ismerte, kerülte azt a házat is, ahol Borcsa lakott. Csakhogy most ő is mindig egyedül volt, régi barátságát ismét felujitotta.

— Legyünk ismét jó barátok, kezdé beszédét a kovács, te legjobban tudod, Borcsa, hogy ellenségeskedésünknek én vagyok oka, mert ha én a fiamnak megengedtem volna, hogy Margittal jól legyen, akkor minden a régi mellett maradt volna. — Mond Borcsa: nehezteltsz még reám?

— Épen azért jöttem, hogy hibámat jóvá tegyem. Már oly régóta hirt sem hallok fiamról. Meghalt e? vagy tán valamely kórházban lekszik betegen? azt nem tudom.

— Talán egy jó angyal védi!

És valóban Borcsának igaza volt. Egy angyal, kedves leányka képében, őrködött Gyuri felett. Persze ő nem tudta, hogy Margit az, aki éjjel nappal ágyánál virrasztt és a legnagyobb odaadással ápolja. Az apácák sokszor csodálkoztak Margit roppant kitartása fölött. Az orvos egy éltes öreg ur, ősz hajjal, saját egészségének kimélésére figyelmeztette Margitot. De ő semmivel sem törődött, egyedüli vágya az volt, hogy egészséges legyen Gyuri. Egy napon az orvos igy szólt Margithoz: Ha a beteg az éjt szerencsésen átéli, meg van mentve.

Margit az egész éjjelt imádkozva tölté és midőn reggel betegét alva találta, ugy érezte, mintha nagy teher esett volna le szivéről. Midőn az orvos reggel a terembe lépett, örömmel adott jelt neki, hogy betege jobban van.

— Csodálatos gyermek — szólt az orvos — ily buzgó ápolásban kevés beteg részesül. Vagy talán mondá tréfálva, ismered ezt a fiut?

Margit elpirulva felelt: Ő és én egy faluból valók vagyunk.

— Tán még valami több is?

— Se több, se kevesebb, Gyuri gazdag én pedig szegény vagyok.

— És a gyürü kezeden mit jelent?

— Még elhalt anyam egyedüli emléke.

Az orvos figyelmesen nézte a gyürüt. Régen halt meg anyád?

— Meg mielőtt ismertem volna.

— És az atyád?

— Árva vagyok egészen. De még sem van nekem egy jó anyám, aki kenyerét velem megfelezi és aki engem ugy szeret, mint saját gyermekét.

De a beteg hirtelen felébredése felbeszakitotta a beszédet. Az orvos jelel tudtul adta Margitnak, hogy jelenleg vonuljon vissza, mert a hirtelen öröm káros volna a beteg egészségére.

— Hiszen Margit volt mellettem. — szólt erőltetve Gyuri — Hol van? Látni akarom.

Az orvosnak nagy fáradságába került őt megnyugtatni.

— Ápolónőd volt itt, egy fiatal leány, a kinek életedet köszönheted. Neked nyugalomra van szükséged. Megmentődet majd csak ritkán látod, mert sok beteg van ám, akinek ápolásra van szüksége."

Az orvos ily szavakkal hagyta el őt, Margitnak mondva, hogy később menjen hozzá.

— Életemet megmentette volna? Hát én ismét élni fogok? Egy szép álmám volt most, hogy Margitot beszélni hallottam. Hát Margit itt volna? Igy gondolkodott Gyuri.

Száz meg száz gondolat villant fel agyában, de egyre sem tudott feleletet. És miként a vizcsepp, mely körutját a földről a felhőkig teszi és onnan ismét visszatér, a rózsának szirmait ujra felfrisitve: oly tiszta, csendes és boldog volt a béke Gyuri szivében.

De ismét látta atyjának alakját, aki egybekelését nem akarja megengedni: a rózsaszirmok leestek a földre és ő boldogtalan volt. Borcsától gyakran hallotta mondani, hogy a szerénység nagy átok, pedig ő most Mammont átkozta.

(Folytatás következik.)

# Közgazdaság.

## Gabona-üzlet.

Nagy-Kanizsa, 1895. május 6.

A mult hét esős idővel köszöntött be, melyet később egy-két derült enyhe nap váltott fel. A hét utolsó napjaiban beállegzett az ég, kellemetlen hűvös szél mellett. Tégnap óta derült, meleg az időjárás.

A vetések állásáról a következőket jelenthetjük: Buza vidékünkön szépen fejlődik. A vetések valamivel kurtábbak mint tavaly ilyenkor, de buják, zöldek és egészségesek, és ha az időjárás továbbá is kedvez, e cikkben jobb termésünk lesz mint tavaly volt. Nem ugyanez állitható rozs ról melynél immár constatálható, hogy a vetések mintegy 30—40% kárt szenvedtek. Repce kielégitően áll. — A tavaszi vetések pompásan fejlődtek és a legnagyobb reményekre jogositanak.

Azüzlet a lefolyt héten bár szilárdan, de csendesen indult meg és azzal a reménynyel kecsegtetett, hogy ismét a normális kerékvágásba lép. Ám ez hiu reménynek bizonyult, mert a hét derekán csak meg megjelentek ismét az amerikai riasztó hirek, melyekhez még Oroszország néhány kormányzóságából is járultak panaszok a vetések állásáról, és ez több volt az elégnél arra nézve, hogy a budapesti és bécsi piacokon ismétlődjenek a mult heti káros tünetek. Az árak, kiválóképen a határidő- üzletben, hol rohamosan emelkedtek, hol ép ily vehemenciával alá szálltak. Ezen egészségtelen állapotok jellemzésére elég felemlitenünk a tényt, hogy a repce- határidőüzletben az árak 24 óra alatt majdnem egy egész forinttal felszöktek. Hogy az ily emelkedés csak a szilaj játékszenvedély folyamánya és semmi egyéb, ezt bővebben magyarázni fölösleges.

Buzában s rozsban az üzlet nagyon korlátolt volt, miként ez az adott körülmények között másként el nem képzelhető. Rendes fogyasztóknak még mindig nincs bizálmuk a szilárdabb irányzathoz és tartózkodó álláspontot foglalnak el, ám e tartozkodásban vetélkednek velük az eladók is, kik részünkről még sokkal magasabb árakat várnak. Mindamellett az, aki vételekre kényszerülve volt, szükségletét csak magasabb árak mellett fedezhette.

Sörárpa teljesen el volt hanyagolva és ugyszólván minden áron kapható volt. Takarmányárpa aránylag jobb árakat ért el.

Zabban csekély volt a forgalom változatlan árak mellett.

Tengeri ára a hét elején rohamosan emelkedtek, de egy-két nap óta ezen irányokban nemcsak stagnáció, de sok hanyatlás is állott be, és ez annak a körülménynek tulajdonitható, hogy híre terjedt, miszerint több budapesti cég igen jelentékeny kukorica mennyiségeket vásárolt Romániában, hazánkba való bevitel végett. — Informacióink szerint Fiumében és Triesztben pedig szintén jelentékeny mennyiségü La Platatengerit várnak, mely állitólag már abban is van, és ha e hirek valóságon alapulnak, akkor e cikk tulcsigázott áraiban alighanem nagyobb szabásu hanyatlások fognak beállani.

Mai jegyzéseink:

| | |
|---|---|
| Buza | 6.70—7.10 frt |
| Rozs | 5.70—6.— frt |
| Árpa | 6.— 6.75 frt |
| Zab | 6.50—6.75 frt |
| Tengeri | 7.10—7.30 frt |

*K—n. B—a.*

Felelős szerkesztő:
**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:
**FISCHEL FÜLÖP.**

**Téglaégető-telepek,**
**agyagáruk,**
**Chamott- és Kera mitgyárak**
**cementégetők,**
**mészégetők,**
**teljes tervek, égető kemencék** mindennemü szerkezetben, **berendezések** és **gépezetek** minden a legujabb jónak bizonyult kivitelben.

**Hotop Ernó,**
221— **agyagiparmérnök.**
**BUDAPEST,** Külső váci ut 70. | **BERLIN,** Kurfürstenstrasse 122.
(221) **BRÜNN,** Olmützergasse 9-ik sz.
Prospectusok és felvilágositások ingyen és bérmentve.

**Malom-bérbeadás!**

„Zalamegyei Ollári uradalomhoz tartozó ÖrdögHenyei határbeli Zala folyón levő, 3 pár kőre járó, vasszerkezetű, két év előtt felujitott malom, 1896. év április 24-től több évre haszonbérbe kiadó. Szerződési feltételek **Szily Dezső** urnál **Ollárban** tekinthetők meg. Utolsó vasut és posta állomás: Ollár."

**Stahel és Lenner Budapest,**

**Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár.**

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

*Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségü:*

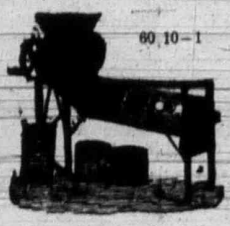

60/10—1

**Trieurök:** a konkoly és bükkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

**Trieurök:** a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.

**Lencsetisztitó és osztályozó-Trieurök:** az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

**Osztályozó-Trieurök.**

**Szabadalmazott Trieur** és **osztályozó-gépek** minden gabonafajt tisztitására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerü trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakitását.

**Malom-Trieur-hengerek** vagy burkolatai, **lyukasztott vagy hasitott lemezek** tetszés szerinti anyagban ipari vagy gazdasági célokra.

**Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.**

**Buxbaum S.**

**Első budapesti waggonkiegészitő irodája**

örlési termékek és gabona részére Budapesten, az összes örlési termékek és gabnanemüek elszállitását eszközli Budapestről és az összes Budapest alól fekvő állomásokról 850 kilogrammtól feljebb, a *waggonrakomány dijtétele mellett* a belföld valamennyi állomására. 99 5—1.

Összköltségek öt krajcár 100 kilónként mellékköltségek nélkül.

Levélbeli kérdések pontosan intéztetnek el.

Buxbaum S. Első budapesti waggonkiegészitési irodája

**Árpád-utcza 9. I. emelet.**

**Clayton & Shuttleworth**

mezőgazdasági szerszámok Budapest Váczi-körut 63. sz.

ahol a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

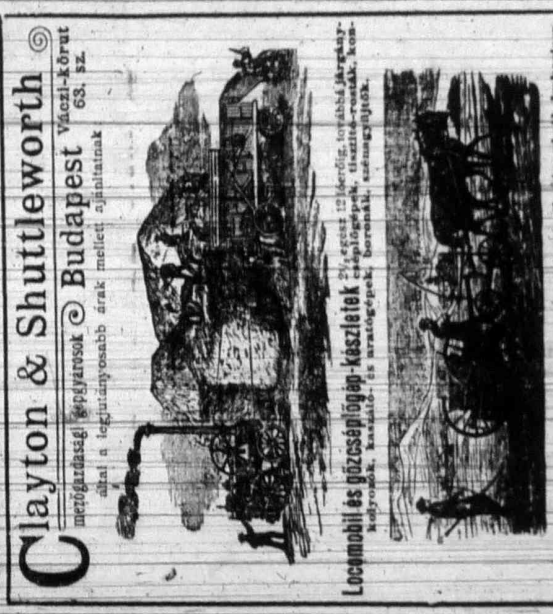

**Locomobil és gőzcséplőgép-készletek** 2½ egész 12 lóerőig, torzsbál járgány-cséplőgépek, tisztitó-rosták, kombinált kaszálók és aratógépek, boronák, szénagyujtók.

**„COLUMBIA"** a legjobb szerszámok, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, derib-mashinek.

**Egyetemes acél-ekék** és minden egyéb gazdasági gépek. **2 és 3 vasu ekék**

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

**Legtöbb** poloskák, bolhák, konyha férgek, moly, házi-állatok férve stb. ellen.

**Kapható:**

**Nagy-Kanizsán:**
Deütsch és Ehrenfeld
Fesselhofer József
Strém és Klein
Schwarcz és Tauber
Armuth Nathán
ifj. Fischer Ferencz
Marton és Huber
ifj. Rosenberg Miksa
Fleischhacker József
Rosenfeld A. és Fia.

**Berzence:**
Kaufmann I. S.

**Csáktornyán:**
Sirabia Testvérek
Graner Testvérek
Heinrich Miksa
özv. Göncz L.

**Perlakon:**
Sosterics Pál,
Kramarics Viktor.

**Kapható:**

**Keszthelyen:**
Laskay Ernő
Wunsch Ferencz
Marton Mór
Agoston Zsigmond
Oszmán Pál
Schleiffer A.

**N.-Récse:**
Nandrassi Gusztáv.

**Csurgón:**
Fried Albert
Kreisler Géza
Schwarz Béla

**Zala-Egerszegen**
Kaszter Sándor
Rosenthal L.
Hubinszky Adolf
özv. dr. Unger
Gyarmaty Vilmos
Weiss Jónás utódai
Rechnitzer M

**„ZACHERLIN" bámulatos hatásu!**

Ugy öl, mint semmi más szer — mindennemü rovarokat és azért az egész világban mint a maga nemében egyetlen szer **hirneves** és **keresett.**

Ismertető jelei: 1. A lepecsételt üveg. 2. A név: „ZACHERL."


Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

38. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 12-én. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Öllop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## Horvát tanitóképezdei növendékek Budapesten.

(=n.) A zágrábi tanitóképezde 4 éves növendékei az ország fővárosában időztek e napokban; meglátogatták az intézeteket, s megtekintették a főváros nevezetességeit. Ez alkalomból Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél is tisztelegtek, a hová Gyertyánffy István, a budai paedagogium igazgatójának vezetése alatt indultak. Nagyon természetes, hogy a miniszter igen szivesen fogadta a leendő horvát tanitókat, kiknek Magyarország e kapcsolt részében kettős missiójuk van. E kettős missióra oda is mutatott a miniszter abban a szép beszédben, melyet hozzájuk intézett s melyet itt egész terjedelemben közlünk.

A minisster a következőket mondotta:

„Igen t. uraim! Végtelenül örvendek, hogy ebből az alkalomból, mikor tanulmányaik, ismereteik kiegészitése vegett Magyarország fő- és székvárosába jöttek, nálam is megjelentek. E megjelenésükben én, mint a magyar közoktatás és kultura ez időszerinti állami vezetője, azt látom, hogy a magyar kultura iránti teljes elismerésüknek és tiszteletüknek óhajtottak kifejezést adni. Annál a belső kapocsnál fogva, mely minket Horvát-Szlavon-Dalmát országhoz csatol, azt óhajtjuk, hogy ez ne csak közjogi legyen, hanem a legnagyobb szeretetnek is széttörhetlen kapcsa legyen. Arra kell törekedniök, hogy önök, kik a tanitóképző iskolából kilépnek és tanitani fogják a horvát ifjuságot, hogy nagy eszmét csepegtessenek a tanulók szivébe, azt, hogy a legjobb horvát, aki a legjobb magyar, hogy soha szem előtt ne téveszszék, hogy a magyarok, ugy mint a horvátok Szt. István koronájának magyar állampolgárai. Hiszen egy hazának vagyunk fiai. Nem létezik külön állampolgárság, hanem csak egy s ebben kell mindnyájunknak felolvadnunk. Arra kérem önöket, hogy lelkes nagy elődeik és vezéreik a mostani horvát bán, a Josipovichok a Bedekovichok által kijelölt irányt követve, csepegtessék az ő elveiket a tanuló ifjuság hazaszerető szivébe. Ez lesz az az irány, a mely mellett Szt. István koronája nagy, hatalmas és erős lesz. Ezen eszmék hatása alatt még egyszer szivesen üdvözlöm önöket." (Lelkes éljenzés.)

A zágrábi tanitóképezde utolsó éves növendékeinek látogatását az ország fővárosában és tisztelgésüket a közoktatásügyi miniszternél nem tartjuk egészen jelentőségnélkülinek s bizonyosan örömmel látja ezt minden magyar ember.

Tudvalevő dolog, hogy a magyar-horvát viszonyok épen nem voltak jók a nem is oly rég mult időben. A horvát ultrák minden érintkezést éppen lehetetlenné tettek, s nem is csináltak titkot a magyar iránti gyülöletükből. A horvát bán Khuen Héderváry gróf, ki éppen bánsága idejében fényes tanujelét adta államférfiui nagy tehetségének és bölcs tapintatának, gyökeresen megváltoztatta a viszonyokat, s oly állapotokat teremtett Horvátországban, melyek mellett az ultrák minden erőlködése hasztalannak bizonyul. Az ő kitünő vezetőségének köszönhető, hogy Horvátországban ennyire fejlődtek a dolgok; s habár a horvát-magyar viszony nem is tekinthető még olyannak, a minőnek őszinte óhaj gyanánt a miniszter beszédében nyilvánul, nem egy jel arra mutat, hogy a józan elemek felülkerekedtek Horvátországban.

Ilyen jelnek vesszük a horvát tanitóképezdei növendékeknek látogatását is.

Amit a miniszter nekik mondott, annak megszivlelése mindencsetre igen kivánatos, s ők mint tanitók csakugyan sokat tehetnek arra, hogy az ifjuságban azt a belső kapcsot, mely közjogilag Horvát-Szlavon-Dalmátországhoz csatol, mentül szorosabbá fűzzék s a horvát népben is mentől inkább megerősödjék az az eszme, hogy „a magyarok ugy, mint a horvátok Szt. István koronájának magyar állampolgárai."

Vajha e horvát ifjak szivében fogékony talajra találtak volna a miniszter szép szavai. Vajha apostolaivá lennének az általa oly szépen körülírt szép eszmének! Mert bizo

## A „ZALA" tárcája.

### Első szerelem.

(Drámai vázlat.)

**Althof Páltól.** Fordította: ó.

**Személyek:**

*Grófnő, Dr. Dressoff, Brandt Pál.*

(Régiségekkel diszitett velencei terem. Egyik sarok festőmühelyül berendezve. Balra: egy kandalló és empirebutorok. Szabadon álló zongora. Jobbról és hátul: ajtó; balról: ajtó, mely az erkélyre vezet.)

**Első jelenet.**

*Grófnő, Dr. Dressoff.*

*Dressoff* (belépve): Hát mégis itthon! Tudtam. Miért tagadtatta el magát?

*Grófnő*: Én — dolgoztam.

*Dressoff*: Csak nem lámpavilágitásnál? És ez a lámpavilágitás hozzá még nagyon indiscrét, kedves grófnő. Messze kiviláglik a vizen tul és ha épp valaki erre siklik a gondolán, tüstént észreveszi, hogy itt fenn a vörös ernyő mögött egy fiatal asszony ül, ki nagyon unatkozik.

*Grófnő*: A lámpa arról mit sem tudhat, de nem is árulhat el semmit.

*Dressoff*: Sugár-szemei gyakran többet árulnak el, mint kegyed hinné. Miért tagadtatta el magát?

*Grófnő*: (gunyosan) És ön azt nem tudja elgondolni, mindentudó?

*Dressoff*: Nem. Hát miért?

*Grófnő*: Ön miatt.

*Dressoff*: Helyes. Meg akar büntetni. Ön gyermekes grófnő; engemet nem lehet megbüntetni.

*Grófnő*: De az ajtót el lehet ön előtt zárni.

*Dressoff*: Eredménytelenül, ahogy látja. Pótkulcsom van.

*Grófnő*: És az?

*Dressoff*: A tradition. Inasa bejelentés nélkül eresztett be most is.

*Grófnő*: Majd szakitok a traditióval.

*Dressoff*: Ne legye azt. Régi barátok és régi traditiók legyenek szentek előttünk. Aztán itt vagyok bocsánatot kérni. Ma reggel már irásbeli leg is tettem.

*Grófnő*: Ön tette? Igen, igen; a levél még ottan fekszik.

*Dressoff*: Felbontatlanul. Ez öntől eredeti.

*Grófnő*: Mi legyen az?

*Dressoff*: A kiváncsiságnak ez a hiánya.

*Grófnő*: Mi művészek nem vagyunk kiváncsiak. Mi legtöbbnyire fatalisták vagyunk.

*Dressoff* (a levéllel játszadozva): Tehát, a tüzbe veled, te szegény, olvasatlanul! Én nem vagyok hires költő és a világ nem veszit semmit. (A kandallóba dobja.)

*Grófnő* (maliciózusan): Önnek jó emlékező tehetsége van dr. Dressoff; majd ismételi pointjait.

*Dressoff*: Biztosan; majd szóbelileg elmondom.

*Grófnő*: Tegnapi jelenetének pointjét én megmondhatom önnek: Ön ivott.....

*Dressoff*: Ön megsért engemet, grófnő.

*Grófnő*: Szemet-szemért.

*Dressoff*: Ez nem járja. Ön már tegnap kiegyenlitette a számlát, midőn az operából a Manfredi bálra kisértem..

*Grófnő*: Ön merész volt.

*Dressoff*: Szép karját megcsókoltam —

*Grófnő*: Melyről a kesztyűt lehuzta.

*Dressoff*: És ön elnevezett engem —

*Grófnő*: Bajazzónak!

*Dressoff*: És a gróf a clubban ült és ön kényszeritve volt a bajazzo karján lépni be Manfrédihez.

*Grófnő*: A gróf a clubban ült. A grófi férjek egyáltalában mindig a clubban ülnek. Ezt már a regényekből tudjuk.

*Dressoff*: A legokosabb, amit tehetnek és ez igen kényelmes a grófnőkre nézve.

*Grófnő*: Másokra nézve talán?! Ön nem szeretem a kényelmes férjeket.

*Dressoff*: Ön nem fog mindig igy beszélni.

*Grófnő*: Tulajdonképen minek tart engem?

*Dressoff*: Egy temperantumos és szellemes asszonynak. Ön szereti a rendkivülieket. Azok nélkülözhetlenek müvészi alkotásaihoz. Önnek izgalmak kellenek és olyan müvész-léleknek, mint az öné, leghatalmasabb izgalom: a szerelem. Semmi ellenmondás! Hisz gyermekkora óta ismerem. Azt is tudom, mikor esett az első valódi szikra szivébe. Aztán még gyakrábban szerettett, természetesen csupa méltatlanokat. A méltatlanok között a legméltóbbra, én reám, természetesen sohse került a sor.

*Grófnő*: Mindig azt gondoltam, hogy látogatásai anyámnak szólnak és azután kártya-parthieja volt atyámmal —

nyos, semmiféle más országgal kapcsolatban oly békés és biztos fejlődésnek nem örvendhetnének a horvátok, mint örvendenek Magyarország mellett. A horvát nép józanabb része, mely nem is akar egyebet, mint anyagi és szellemi fejlődésének lehetőségét, be is látja ezt. Innen Khuen Héderváry grófnak nagy népszerűsége s az az általános rokonszenv és tisztelet, melynek a horvát népnél örvend. Ez a népszerűség ki van érdemelve és azért tartós is; pedig nem könnyű dolog egy oly nép rokonszenvét megnyerni, mint a horvát népé.*

A horvát ifjak, kik most hazánk fővárosában megfordultak, bizonyára a legjobb benyomásokkal fognak onnan távozni; hisz bizonynyal mindenütt azzal a vendégszerető szivességgel fogadtattak, mely a sziveket megnyeri s mely élénk visszhangot kelt.

Őszintén óhajtjuk, hogy e látogatásnak legyen meg erkölcsi sikere; de még inkább azt, hogy az ily kölcsönös ismerkedések ismétlődjenek. Mert nagy okunk van hinni, hogy igy szüntethető meg legjobban az ellenszenv, mely népek között igen gyakran az egymás nemismeréséből származik. A szympathiának és antipathiának igen sokszor semmi elfogadható alapja és indoka nincs, s az utóbbi gyakran a kölcsönös megismerés után megszünik.

## Hol a megalázás?

Csodáljuk, hogy akadnak, akik egy határozott nemzeti vivmányban a magyar nemzet »megalázását« akarják látni és »elégtételért« kiabálnak akkor is, a midőn a magyar álláspont a legjelletékesebb helyről konkrét tényekben nyilvánuló fényes elismerésre talált.

Báró Bánffy miniszterelnök az egész ügyben, a melyből a szerencsésen lefolyt mostani válság keletkezett, elejétől fogva azt akarta, hogy a közös külügyi hivatal a magyar kormány nevében tiltakozzék a pápai követnek a magyar egyházpolitikába, tehát az országnak egy határozotton és kizárólag belső ügyébe való beavatkozása ellen. Hogy Bánffy báró ez akcióban se »tapintatlanul«, se »tehetetlenül« nem járt el, megmutatja az eredmény.

A tiltakozás a római szentszéknél meglesz. Meglesz a király határozott beleegyezésével, a közös külügyminiszternek alkotmányos közvetitésével.

Hidegvérrel vizsgálva e tényeket és egybevetve azokat a képviselőház hétfői ülésében történtekkel, lehetetlen többé megalázásról beszélni és az elégtétel kielégitő voltát kétségbe vonni. Mert tegyük fel azt az esetet, hogy a magyar miniszterelnök az elégtétel kérdésében a személyes momentumot helyezte volna előtérbe. Ezáltal csak az ügy dologi sikerét veszélyeztette volna, amennyiben a szentszéknél való tiltakozás, melyre nézve most a korona és a két miniszter között teljes egyetértés áll fenn, a legnagyobb valószinüség szerint akkor hosszu időre halasztást szenvedett, vagy egészen is elejtetett volna. A dolgoknak ennél sokkal kedvezőbb fejlődése csak Bánffy báró eszélyessége, politikai előrelátása, higgadt felfogása mellett tesz tanuságot.

Tudják odafenn Bécsben nagyon jól, hogy uj kabinetválság nehéz helyzetet teremtene s hogy Bánffy nélkül ez időszerint nincs boldogulás. Bánffy báró a dolgok ilyetén állásának tudatától át volt hatva, midőn Bécsbe indult, hogy a korona elé terjeszsze a konfliktus ügyét. Hogy mindamellett mégsem keresett oly megoldást, mely Kálnokynak akkor már beadott lemondásának elfogadásával végződött volna, nagyobb önzetlenségre és nagyobb politikai tehetségre vall, mint amennyit az ellenzék a kabinet mostani fejének tulajdonitani hajlandó. Bánffynak és a sokat szidalmazott »bécsi körök«nek felfogása abban találkoztak, hogy Kálnoky gróf lemondásának elfogadása Magyarországon oly komplikációkat szülne, a melyek a klerikális machinációkat ugyancsak táplálták s a békés kibontakozást beláthatatlan időkre lehetetlenné tették volna.

Hátra van még az elismeres és a bizalom nyilvánulása, melyben a külügyminiszter legfelsőbb helyről részesült. No ezt ugyan csakis a rosszakarat s a belátás hiánya vonatkoztathatja éppen arra a hirhedt kommünikére, mely a »Pol. Corr.«-ban napvilágot látott. Józan felfogásu ember ez elismerést s e bizalmat csak arra értheti, a mire a dolgok természetes rendje szerint érthető. Ugyanis ha tekintetbe vesszük, hogy a vasárnapi kihallgatáson Bánffy báró lemondása még csak szóba sem jött, hanem ehelyett a miniszterelnök felhatalmazást nyert a külügyminiszteri jegyzék publikálására, csak arra lehet következtetni, hogy éppen a szentszéknél való tiltakozás — mely akcióra nézve a két miniszter közt véleménykülönbség elejétől fogva nem volt — legfelsőbb helyről is helyeseltetett.

A kibontakozás e kényes válságból olyan, hogy Magyarországra és a monarchiára nézve különbet kivánni nem okos dolog.

## Kossuth butorai.

Azon hitben, hogy lesznek, kiket érdekelni fog e közlemény, nem mulaszthatom el Kossuth-atyánk egyes emléktárgyainak az örökösök által célbavett értékesitéséről az illetőket e hazafias lap utján értesiteni.

A turini gyászesemény után abban állapodtunk meg, hogy Kossuthnak *összes holmijai* szállitassanak Budapestre, mert hisszük, hogy a legnagyobb magyarnak tulajdonát képezett tárgyak között alig van olyan, melyet becses ereklyeként ne tisztelne minden hü fia e hazának.

A nagy halottnak a muzeumokba illő értékesebb ereklyéit — amint már köztudomásuvá lett — ajándékképen osztották szét a Nemzeti Muzeum, a budapesti 1948—49-iki, továbbá az aradi és kolozsvári ereklyemuzeumok közt.

A százreket megérő legértékesebb holmikat természetesen a Nemzeti Muzeum kapta és pedig ajándékba s nem pénzért, amint azt némely lap állitotta.

A házi butorokból azonban az elajándékozottakon kivül megmaradt egy néhány olyan tárgy, amelyet már a helynek szüke miatt sem lehetett elhelyezni sem a Nemzeti Muzeumban, sem a fővárosi 1848—49-iki Ereklyemuzeum helyiségeiben, — sem pedig az örökösök nem tarthatnak meg.

Az összes holmiknak Budapestre történt szállitása csaknem két ezer forintba került.

Azt hiszem, hogy még vagyunk a hazában anyagi áldozatra is képes olyan egyének, akik

---

*Dressoff*: Mely alatt iszonyuan unatkoztam. Az ön atyja ugy játszott, mint egy szatócs. Abban a háztartásban minden olyan nyárspolgárias volt. Ön ott elsalnyult volna. Más talajba kellett önt átültetni. A grófot házukba hoztam. Én az ő számára az ön kezét ugy kértem meg, mint Tristán Isoldeét Marke királynak...

*Grófnő*: (halkan) Szegény király. Tristán becs telen tolvaj volt.....

*Dressoff*: Mit sugdos ön?

*Grófnő*: Hogy ön legkevésbé sem hasonlit Tristánhoz.

*Dressoff*: Oh kérem, csak mondja ki nyiltan hogy nyomorék vagyok.

*Grófnő*: Nem, nem, nem! Ne higyje, hogy az kellemetlenül hat. Hisz csak kevéssé sántikál. Sőt ez önnek valami pikánsságot kölcsönöz. Én önt gyakran Mephistónak képzeltem.

*Dressoff*: Nem, grófnő, ezt nem érdémeltem. Bárcsak olvasta volna levelemet! Még utóirat is volt benne.....

*Grófnő*: Annál rosszabb.

*Dressoff*: Bizony: annál rosszabb. Mivel válasz nem jött, ezt igenlő válasznak vettem. Mikor az asszonyok hallgatnak, az mindig annak a jele, hogy beleegyeznek. Én önnek a mai estére egy látogatót jelentettem be és az néhány perc mulvá itt lesz. Érdekes ember, nagy tehetség, de nem vált belőle az, amit róla feltettek. — Különben ön ismeri már őt előbbről is. Brandt Pál zeneszerző.

*Grófnő* (gyorsan): Ő itt van Velencében? Mióta?

*Dressoff*: Tegnap óta. Ma reggel a Cavalettoban találkoztam vele... Az első, amit az idegenek itt tesznek, az, hogy az Osztériában osztriga mérgezést szereznek be.

*Grófnő*: És ma este.

*Dressoff*: Önhöz jön.

*Grófnő*: Az lehetetlen! Az nem lehet!

*Dressoff*: Miért nem? — Nem értem...

*Grófnő*: Mióta férjhez mentem, erre nem kértem fel.

*Dressoff*: Sebaj, — majd én bevezetem.

*Grófnő*: De én ezt nem értem... Hisz ön sohasem szerette.....

*Dressoff*: Az akkor volt, mikor önre még veszélyesnek látszott.

*Grófnő* (felnyitja az ereklyajtót): Minden sötét és hideg. Itt a párkányon fekszik valami.

*Dressoff* (suguva): Bizonyosan egy berepült csokor.

*Grófnő*: Nem. Semmiféle virág. Egy holt madár.....

*Dressoff* (közelebb lépve): Szegény tatár! -- Mi is igy járunk. Télen dél felé vándorolunk és itt — megfagyunk.

*Grófnő*: Elmulasztotta szegényke az alkalmas időt, — későn jött.

**Második jelenet.**

*Előbbiek Brandt Pál.*

*Brandt Pál* (belépve): Grófnő.....

*Grófnő* (némán üdvözli őtet).

*Brandt*: Dr. Dressoff elhozta nekem az ön szives engedélyét...

*Grófnő*: Hálás vagyok neki érte. (Meglepetten néz Dressoffra.)

*Dressoff*: Jó estét Brandt. Mégis rosszul sikerült. A grófnő ma rosszkedvű.

*Brandt*: Talán zavarom?

*Dressoff*: Ellenkezőleg. Most önnek kell rossz kedvét elüzni. Beszéljen mindenféle vig és pikáns dolgokat..

*Brandt*: A grófnő nem kedveli azokat.

*Grófnő*: Ó mért nem, csak beszéljen! Dressoff ur igen érdeklődik azok iránt. Először néhány kávéházi élcet kolportálhat; azután néhány naiv mondást Stürmer festőről dr. Dressoff saját használatára, mivel annyira szereti a naiv szerepeket; meg egy kis botrányt a nagy szinésznőről: Kattenburgról, kit tulajdonképen ő maga teremtett.

*Dressoff* (zikirozva): Mennyire sajnálom, hogy nem vehetek részt, — nem maradhatok tovább.

*Grófnő*: Hová megy, doktor ur?

*Dressoff*: A clubba. A gróf vár reám.

*Grófnő* (halkan): Maradjon.

*Dressoff* (halkan): Örülök.

*Grófnő*: Hogyan gondolta ezt ki, Dressoff ur?

*Dressoff*: Ó, ez csak olyan rossz tréfa, — amely nem is tőtem eredt. Csak kolportálom...

Isten önnel, Brandt ur! Jó estét Grófnő! (Kiv.)

**Harmadik jelenet.**

*Grófnő, Brandt Pál.*

*Grófnő*: Gyülölöm ezt az embert!

*Brandt*: Mégis sok hatalmat adott neki.

*Grófnő*: Ép ezért gyülölöm. (Szünet.) Látta Judithomat?

*Brandt*: Nem; de egy másikat, képei közöl, Münchenben. A lovaglót, ki bokros lóval ugrat

szent ereklyeként tekintjük a nagy Kossuthnak holmift és ezért azt ajánlottam az örökösöknek, hogy a megmaradt butorokat értékesitsék, mert igy legalább az összes tárgyaknak ideszállitási nagy költsége térül meg és azért mégis a hazában maradnak a drága emléktárgyak.

A nagy halottnak örökösei engem tiszteltek meg bizalmukkal, reám bizván az emlitett holmiknak értékesitését.

A midőn köztudomásra adom e dolgot, teszem ezt ama reményben, hogy lesznek egyesek, vagy egyesületek, kik az eladó holmikból esetleg vásárolnak valamit.

Az eladó butorok közt van:

2 drb fényezett szép nagy könyvszekrény, (melyek mintegy 25 évig Kossuth Lajos irószobájában álltak) 1 m. 85 cm, széles és két méter 50 cm. magas ezek mindegyike. Alsó felük mélyebb és két ajtós, a felső részük pedig 2—2 üvegajtós. Egy-egy ilyen könyvszekrénynek, (tekintve, hogy nagybecsü ereklyék) ára 500 frt.

1 drb. fényezett kredenc, csak valamivel kisebb mint a fentemlitett szekrények 400 frt.

1 drb. igen szép félkörü márvány fedeles virágtartó, mely ebédlőjében állt 300 frt.

1 drb. 4 fiókos egyszerü fényezett szekrény, mely fürdőszobájában állott 100 frt.

2 drb. divánszerü, felül párnázott szép előszobapad két méter hosszu egyenkint darabja 100 frt.

1 drb. kihuzás által megnagyitható asztal (fekete) 100 frt.

1 drb. régi nagyitótükör, mely 30 évig a hálószobájában álllott, bronz-foglalat és talpazattal 300 frt.

1 drb. kisebb asztal, az ebédlőben állott 100 frt.

1 drb. három polcos szép asztalszerü fekete állvány 100 frt.

1 drb. igen kicsiny kerek asztalka 50 frt.

1 drb. fekete fali könyvtartó 100 frt.

6 drb. szék (igen egyszerüek) párnázottak. Darabja 50 frt.

15 drb. könyv Kossuth Lajos könyvtárából (csonkák, de kiegészithetők) német és magyar példányok az Emlékiratokból. Darabja 25 frt.

1 drb. barna szövetes kis kanapé, elhasznált 50 frt.

1 drb. iróasztalka, melyet Kossuth Lajos irnoka használt 50 frt.

1 régi diván 50 frt.

Van ezeken kivül egy *billiárd asztal*, 22 elefántcsont tekével és megfelelő mennyiségü dákókkal, dákótartóval és minden szükséges készülékkel.

Ezt a billiárdot, 25 évig ugyszólván naponta használta a legnagyobb magyar. Ezen egyszerü, becses billiárd-asztal teljes jó karban van; ára, mint becsü ereklyének 3000 forint.

Van ezeken kivül 3 kisebb könyvállvány drbja 25 frt és számosabb apró emléktárgyak.

A fent kitett árakat magam szabtam meg, tekintettel országunk anyagi helyzetére, mert a gazdag Anglia, vagy a francia nemzet egyesei bizonyára az itt kitett összegeknél husszorta nagyobb árakat adnának minden egyes emléktárgyért, ha azok az illető országok legnagyobb fiának holmii lennének.

A leirt tárgyakért *kevesebbet vagy többet* igérők küldjék be ajánlataikat e hó 15-ikéig a budapesti 1848—49-iki Ereklyemuzeum igazgatóságához (Károly-körut 3. sz.) hol az emléktárgyakat május 15-én nyilvánosan elárverezzük.

A jegyzékben foglalt ereklyéket természetesen a legtöbbet igérők kapják meg. Minden egyes holminak valódiságát az örökösök irott és a holmira pecsételt sajátkezü bizonyitványa fogja igazolni.

Budapest, 1895 május 6.

*Gróf Kreith Béla.*

# HIREK.

— **Jubileum**. *Ernő főherceg* 1845-ben lett háziezredünk a cs. és kir. 48 ik gyalogezred tulajdonosa. Pénteken e hó 10-én ünnepeltetett meg az 50 éves e z r e d t u l a j d o n o s i jubileum és ezen nap bakáink részére is valódi ünnepnap volt. Délelőtt ünnepi mise tartatott a ferencrendüek templomában, melyen *Horváth* Honor hitszónok tartott alkalmi beszédet. Az isteni tiszteleten a városi hatóságot *Babochay* György polgármester, *Lengyel* Lajos főjegyző s. a. t. képviselték. A város minden egyes legény részére 1 liter bort ajánlott fel, a sörgyár pedig 3 hordó sört juttatott az ünneplő legénységnek, melynek mindegyike ezen napon 10 krajcárral nagyobb zsoldot kapott.

— **Esküvő**. Özv. *Fürst* Alajosné leányának, *Fanny* kisasszonynak, május hó 19-én délután fél 5 órakor esküszik hűséget *Muth* Adám ur a nagykanizsai izr. imaházban.

— **Kitüntetett tanitó**. A zalamegyei gazdasági egyesület folyó é. tavaszi közgyülésén Békefi Elek zala-koppányi áll. s. közs. iskolai igazg. tanitót „a faiskola kezelése körül elért sikereinek elismeréseül" 2 db. 10 frankos arannyal tüntette ki.

— **Tanitók gyülése**. A zalamegyei általános tanitótestület nagykanizsai járási köre máj. 9-én d. e. 9 órakor *Gelsén* tartotta meg félévi rendes közgyülését, melyen *Szalay* Sándor járási elnök elnökölt. Jelen voltak a járási kör tagjai mintegy hetvenen, ott volt *Kőrösy* Sándor zalamegyei s. tanfelügyelő is és mint vendégek: *Modrovics* János gelsei esperes-plebános, *Nusser* János nagybérlő, dr. *Viola* Ignác körorvos, *Sebestyén* József földbirtokos, továbbá az ottani vasuti állomás főnöke és a községi elöljárók. Elnök az ülés megnyitása után Kőrösy Sándor s. tanfelügyelőt, később külön-külön a megjelent vendégeket üdvözölte a közgyülés nevében. — *Bobik* János gelsei segédtanitó egy történeti tárgyu olvasmányt kezelt a III. osztály növendékeivel. Utána megvitatták a gyakorlati tanitáson tapasztalt pädagogiai mozzanatokat s végül előadónak dicséretes buzgalmáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. — *Hoffmann Mór* nagykanizsai tag, ki az országos tanitó kongresszust előkészitő bizottság ülésén a járási kört képviselte, szépen átgondolt, tömör jelentésben terjesztette elő a bizottsági ülés egyes kiemelkedőbb mozzanatait. E előterjesztését a közgyülés nagy tetszéssel fogadta. — *Abrahám* Gyula nagykanizsai tagnak „*A figyelemről*" irt dolgozatát *Mantuano Janka* nagykanizsai tag olvasta föl. A munka szerzőjét és a felolvasót egyaránt megéljenezték. Szerzőnek a nagy gonddal és körültekintéssel irt munkáért külön jegyzőkönyvi köszönetet is szavaztak. — *Körmendy* Pál langvizi tagnak „A nevelőkről és a nevelés mediumairól fa'un" cimü dolgozatát *Kováts* Zsigmond pölöskefői tag olvasta föl. — Az inditványok során *Hugauff* Ede zalaszentbalázsi tag inditványozta, hogy néhai Kováts Sándor özvegyének részvétirat küldessék, mit a közgyülés egyhangulag elfogadott. — Végül az elnök a jelenvolt vendégeknek a még eddig sehol nem tapasztalt odaadó kitartásért a közgyülés nevében köszönetet mondva, az ülést bezárta. A déli 12 óráig tartott ülést *Selmeczy* Imre, gelsei tanitónál társas-ebéd követte, mely alatt több sikerült felköszöntőt lehetett hallani.

— **A nagy-kanizsai irodalmi és művészeti kör** ma vasárnap d. e. 10 és fél órakor tartja alakuló közgyülését a városháza dísztermében.

— **A kereskedő-ifjak önképző-egylete** Nagy-Kanizsán 1895. május hó 17-én pénteken este 9 órakor saját helyiségeiben rendkivüli közgyülést tart.

A közgyülés tárgysorozata:

1. Az alapszabályok módositott részének felolvasása.
2. Az igazgatóság és választmány lemondása folytán uj igazgatóság és 16 választmányi tag választása.
3. Netáni inditványok.

---

át egy omladozó hidon. Kifejezésteljes kép. Csak a cime nagyon kirivó.

*Grófnő*: A halál szentesitése. Igaza van. Ép ugy elnevezhettem volna igy is: csókönyös. Csakhogy akkor reám nézve más jelentősége volt. (Szünet.)

*Grófnő*: Volt ön a Teatro Fenicében?

*Brandt*: Beszélje el nékem, hogyan keletkezett?

*Grófnő*: Miről?

*Brandt*: A képről.

*Grófnő*: Hisz az már oly régi.

*Brandt*: Három éve.

*Grófnő* (mosolyogva): Három éve.

*Brandt*: És önnek nincs semmi mondani valója? (Az inas jön egy. tálcával és kinál.)

*Grófnő*: Kegyedről szintén semmit, vagy igen keveset hallottam.

*Brandt*: Én már kimentem a divatból. Az ugynevezett tehetségek ugy járnak, mint a bálozó leányok: Az első évadban protegáljuk őket, a másodikban ünnepeljük, a harmadikban már csak vannak. Megint fiatalabbak után nézünk.

*Grófnő*: (a' zongorát felnyitotta) Min dolgozik mostan?

*Brandt*: Semmin.

*Grófnő*: Milyen tervei vannak? Hisz tervei csak vannak?

*Brandt*: Semilyen sincs. (Halk akkordokat játszik a bal kezével.) Csak ma jutott eszembe egy régi dallam. Vegyitve egy lehelet tengeri levegővel és Gardeniakkal. Talán először itt Velencében zendült meg egy kék nyári éjszakán, midőn a Dogaressa ifjukori barátjának a Laggiából bucsut intett. — Majdnem elrejtve állt az oszlopok mögött, de ő sejtette karcsu tagjainak körvonalát és tudta, hogy pillantásai fényes csókok és mosolygása sugárzó vétek.. Miért megy ön most el? Valóban nincs önnek semmi mondani valója?

*Grófnő*: Ott künn fekszik egy holt madár, mely elmulasztotta a nyári időt.

*Brandt*: És ez minden? Lilly!

*Grófnő*: Mi is elmulasztottuk a nyári időt.

*Brandt*: Bennünket megraboltak. És ön ezt megengedte. Ön gyenge és bátortalan volt.

*Grófnő*: (mintha magához beszélne.) Az emberek azt hitték, hogy meghaltam. Egy nagy díszes koporsóba fektettek, feldiszitették gyertyákkal és behintették tömjénnel. Lássa, mind ez csak halotti pompa és a virágok itt — egy halottnak szólnak.

*Brandt*: Ezek őrült phantásiák. Az Istenért!

*Grófnő*: Ön is fél a tetszhaláltól?

*Brandt*: Hisz ön él, Lilly! Ön él!

*Grófnő*: Igen, még élek! Szeretném széttörni a sirbolt kövét és elrohanni a sirhalmok fölött dévaj tánccal! Oh, csak egyszer szeretnék vig lenni, borzasztó vig, bachanaliasan, őrületesen; széttépni az egész tragikus ringy-rongyot, verni a tamburint, koszoruzva lenni szőlőfürtökkel és énekelni, ujongni és kacagni.

*Brandt*: Miért nem teszi ma, miért nem teszi most? Megvan kegyednek a fiatalság, joga és hatalma. Ön szép, szép, mint akkor volt, mikor azt mondtam: „Dobj mindent el, vesd meg a világot és jöjj velem! A világ nem boldogithat tégedet de én birlak boldogitani, én, egyedül csak én!.."

*Grófnő*: Nem, azt sohasem teszem, azt nem tudom tenni.

*Brandt*: Mit nem tud?

*Grófnő*: Életemet szabadon átélni.

*Brandt*: Tudná, ha akarná.

*Grófnő*: De nem is akarom.

*Brandt*: Ön érthetetlen előttem. Önben megvan az alkotó müvésznek szelleme, de lényegében — csak dilettáns.

*Grófnő*: Az vagyok, csak dillettáns az életben. Teljesen nem élveztem semmit. Mindenből csak torkoskodtam. Fényes ünnepélyekből elillantam mindenkinél előbb. A virágoknak csak illatát szivtam és a mámoritó kehelyből csak szürcsöltem.

*Brandt*: Szegény gyermek —

*Grófnő*: Nem, rajtam ne sajnálkozzék senki. Tulvagyok már mindenen. Valóban csodálatos; mily sokat elbirunk.

*Brandt*: Lilly, ön még szeret!

*Grófnő*: Nem szeretek többé......

*Brandt*: Hát megint csak a habot izleli meg és aztán összetöri a serleget?

*Grófnő*: Most meg kell mondanom az igazat. Nem én, egyedül Dressoff hivta önt ide.

*Brandt*: Ugy? Az egészen más, akkor hát mindennek vége (Felkel, a grófnő az ajtóig követi, ott megfogja a kezét.) És abból az édes, balga, ifjukori álomból nem maradt meg semmisem?......

*Grófnő*: Valami szent maradt vissza mindkettőnk életében. (Brandt el.)

*Grófnő* (az ajtónál hallgatózva): Ő lent van. Most megáll a csarnokban és a gondolást hivja (Az erkélyajtóhoz lép.) Ha most kilépnék, — a Laggiából még egyszer láthatnám, ugy, mint ő engemet. Hisz a lámpa világosan ég...... Sugárzó vétek!... (Egyszerre keserüen.) Nem, nem! Dr. Dressoff, ez a kisérlet önnek nem sikerült! Ön nem alázott le engemet — és ne is sejtse senki soha, hogy mennyire nyomorult vagyok. (Eloltja a lámpát.)

— **Egy leányka balesete.** Szelner Juliska 12 éves leányka a Rózsa-utcában levő szülői háznak pajtájában játszás közben egy szánra lépett, mely félborulva, oly szerencsétlenül dült a játszadozó leánykára, hogy ez fején életveszélyes sérüléseket szenvedett.

— **Vasvármegye és a biztositás.** Az *»Országos Magyar Kölcsönös Biztositó Szövetkezet,«* melynek megalakulásakor lege'ső sorban lapunk figyelmeztette a közönséget azon körülményre, hogy a szövetkezet parányi alaptőkéje nincs arányban a biztositási üzlettel járó nagy kockázatokkal, Vasvármegyének is ajánlatot tett az olcsó biztositások iránt s felkérte, hogy a szövetkezeti biztositás ügyét hathatósan előmozditsa s annak térfoglalását elősegitse. A törvényhatóság, mint a „Vasvármegye“ cimű ap irja, egy bizottságot küldött ki, mely behatóvita után azt javasolta, hogy az országos magyar kölcsönös biztositó szövetkezet ajánlata elutasittassék, mert abban elvégre is üzleti versenygés jelenségei nyilvánulnak s a törvényhatóságnak, mint erkölcsi testületnek, nem lehet hivatása, hogy valamelyik üzleti versenyző érdekében akcióba bocsátkozzék, másrészről a *szövetkezet ezidőszerinti anyagi viszonyai teljességgel nem olyanok, hogy azok tömeges biztositások esetén megfelelő garanciát nyujtanának s ugyanazért a törvényhatóság a szövetkezet ajánlatát utasitsa el.* Ugyanazonos álláspontra helyezkedett az állandó választmány is, azzal, hogy a törvényhatóság irjon fel a kötelező tüzbiztositás életbeléptetése érdekében. A közgyülés élénk helyeslések közötti egyhangulag ezen értelemben határozott.

— **Uj vasut Bosznia felé.** A m. kir. államvasutak budapest dombovári vonalának sárbogárd-szegszárdi mellékágát Szegszárdtól Bátaszékig folytatni fogják és igy összeköttetésbe hozzák a bátaszék-fiumei vonallal. A vonal érdekeltsége a keresk. miniszteriumnál már kieszközölt engedély alapján az uj vonalat Bátaszéktől kezdve Mohácson át Baranyavárig fogja kiépiteni s itt bekapcsolja az eszék-villányi vasutvonalba. A terv kivitele esetén egységes vasutvonalat teremtene meg a Duna jobbpartján Budapesttől Eszékig s direkt utvonal enne Szlavonia és kivált Bosznia felé, amely a jelenlegi vonalnál közel nyolcvan méterrel rövidebbé tenné az utat.

— **Jótékonycélu államsorsjáték.** Mint az előző években, ez idén is nagy jótékonycélu államsorsjáték tartatik. — Ezen sorsjáték hozta nyereményben következő jótekonycélu intézmények vesznek részt: a pesti szegénygyermek kórház egylet, a budai nőegylet, a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére gyüjtendő alap, a Menza akademica, a háromszék megyei árva fiu- és leány-szeretetház, siketnémák kolozsvári országos intézete, az aradi siketnéma iskola, a fiumei „Mária“ árvaház, a Ranolder féle tan- és nevelőintézet, a nagy-mihályi közkórház, a fehér kereszt egylet és a budapesti angol kisasszonyok tanintézete. A játékterv nagyon kedvező esélyekkel kecsegtet, a főnyeremény 60,000 frt, az összes nyeremények 160,000 frtra rugnak. Sorsjegyek á 2 frtért kaphatók minden lottó-, só- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatal és dohánytőzsdében. A huzás junius hó 26-án történik.

**Kiadó lakás.** Keszthelyen közel a Balatonhoz a fürdőévad tartamára 2 elegánsan butorozott szoba kiadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

## IRODALOM.

— **A szerelem és fájdalom költői.** Bakos László, ügyvéd, lapunk jeles dolgozótársa a következő előfizetési felhivást bocsátotta ki: Nem gondolnám, hogy vakmerőséget vagy szerénytelenséget követek el, ha husz év munkásságának gyümölcsét, én is bátor vagyok a nyilvánosságra hozni Ma már nyiltan elmondhatom visszatekintve, hogy nincs okom sem kiunak, sem dicsvágyónak lenni, s legfölebb az óhajtókat erre, hogy belőle ujabb erőt meritsek a lelkesedésre s ujabb munkálkodásra. A „Szerelem- és fájdalom-költők“ c. kis alaku 6—7 ives kötet, tartalmazni fog irodalomtörténeti tanulmányokat a „szerelem és fájdalomköltőiről“, a regényről és irodalmáról, cikket a nőkről, Byron életrajzát, kis beszélyeket, egy-két költeményt. Ára 1 frt o. é. Azok, akik megrendelni óhajtják, kéretnek az előfizetési pénzeket november f. évi május 20-ig beküldeni, — hogy a példányok számát ahhoz szabhassam. N.-Kanizsa május hó. Teljes tisztelettel: Bakos László.

— **A Pallas Nagy Lexikonának** füzetes kiadásától megjelent a 116—120 füzet, vagyis a VIII. kötetnek 11—15. (befejező) füzetei s ezekkel most már a nagy vállalatnak éppen a közepén vagyunk. A 76 szövegbeli ábrán kivül a következő szép külön mellékletek vannak a füzetekhez csatolva: Noble-féle fésülő-gép, Hajók II—IV. lap, Halotti beszéd I. lapjának hasonmása, Gyapjufonó gépek I. és II. lap, Harmadkor I. és II. lap, Hártyás szárnyuak, Gyémántok, Ó-kori és barbár népek hajói, Halak I. és II. lap, Gyertyánfa, Háromszék vármegye térképe és Hasüri szervek. A fontosabb cikkek közül kiemeljük a következőket: Halálbüntetés (Heil), Halászat (Landgraf János és Posta Béla), Haller család (Szádeczky), Hang (Bartoniek és Klug) Hangok a nyelvben és Hangtörténet (Simonyi), Harmadkor (Szterényi Hugó), Háromszék vármegye (Thirring és Bartha Ignác), Házadó (Földes) stb.

**Milleniumi történelem.** Az Athenaeum részvénytársaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története“ cimű 10 kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) első kötetét méltó elismeréssel fogadta úgy a komoly kritika, mint a magyar olvasóközönség, mely immár tiszta képet bir magának alkotni arról a nagyszabásu műről, a mivé ez a vállalat, az első kötet után itélve, ki fog fejlődni. Ezen kedvező hangulat hatása alatt indul most utnak a második kötet két első füzete, mely a sorozatban 22. és 23. számokkal van jelölve. A második kötet főcime: „Magyarország az Árpádházi királyok alatt.“ Irta: Marczali Henrik kitünő történetbuvárunk, kit ama kitüntetés ért, hogy időközben Ő Felsége által a budapesti tudományegyetem magyar történelmi tanszékére rendes tanárnak kineveztetett. Ezt a második kötetet elősző nyitja meg, melynek remek iniciáléját: Egyház alapkövének letétele, Vágó Pál rajzolta. Az első könyv: Küzdelem a nemzeti függetlenségért cim alatt Péter és Aba Sámuel, a pogány lázadás, a trónviszályok történetét tárgyalja lehetőleg kimeritően, az összes történeti adatokat nagy szorgalommal egybeállitva és kritikailag feldolgozva. Ezekhez a füzetekhez is pompás műmellékletek vannak csatolva: Szent Margit zárdába lép, Székely Bertalan nagy-szerü falfestménye a pécsi székesegyházban, a Morvamező látképe, Szent László ereklyetartó mellszobra a győri székesegyházban, a Tatárok betörése remek hasonmás Turóci krónikájának augsburgi kiadásából. A szöveg közé pedig annyi sok szebbnél-szebb kép van nyomatva, hogy csak a főbbek felsorolására szoritkozhatunk. Igy Strassburg középkori képe Schedel Világkrónikájából, ugyanonnét Regensburg középkori képe, Ménfő falu és A ménfői csatatér és a Mátraalja Saárnál látképe Cserna Károly eredeti rajzában. A salzburgi bencés kolostor misekönyvéből két érdekes kép van bemutatva, az egyik a XI. századból egy papot és a másik egy püspököt ábrázol egyházi ornatusban. Közölve van F. Zanettinek G. S. Gatteri rajza után készült rézmetszetéből: Szent Gellért vértanusága, mely azt a jelenetet ábrázolja, midőn az első csanádi püspök kocsijával letaszittatik a Dunába arról a hegyről, mely most róla Gellérthegynek neveztetik. Ezenkivül ezekben a füzetekben be vannak mutatva a bécsi krónikának összes képei, a melyek erre a korra vonatkoznak. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 frt) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

## Szinészet.

*Szerdán* Sardou Viktor kitünő vigjátéka „*Váljunk el*“ került szinre, amely darabban *Kalmár* Piroska aratott ujabb babérokat határozottan művészi játékával.

*Balla* az *Adhemar* szerepét elég jól adta, ugyszintén *Peterdi* Clavignacot. Egész nagyjában dicséretet érdemlő volt az előadás.

*Csütörtökön* Konti vig operettéje a »*Suhanc*« adatott, ritka, jól összevágó szereplésekkel. *Kaposi Józsa* a Józsi fiut elragadó kedvességgel, pajzán élénkséggel játszotta, és éneke is zajos tetszést aratott. *Hevesi* Janka mint Eliz otthonos játékával és kifogástalan énekével ismét kivivta a közönség tetszését.

*Dezséri* mint Durand pompás alakitást mutatott be, és derekasan rászolgált a közönség viharos tapsaira. — Igen jól adta *Polgár* is Bizot-t.

*Kiss Pista* Moren tábornok szerepében gyönyörü énekkel ragadta el a közönséget, azonban játékához sok kifogás fér.

*Sz. Nagy Imrére* (Emil) csaknem ugyanezt mondhatnók. A zenekar dicséretesen működött közre. Telt ház.

*A pénteki* előadásról (Sudermann 4 felvonásos szinműve „*Becsület*“ adatott) az idő rövidsége miatt ez alkalommal csupán annyit, hogy az kerekded, összevágó volt és a közönség körében nagy hatást tett.

—*g.*

## CSARNOK.

### Margit.

3 — Irta: **L. Ella.** —

Félig lezárt szemekkel feküdt, midőn egy csengő hangot hallott. „Hogy vagy? Fáj még sebed?“

— Hogy vagyok, azt kérded? Olyan boldog, mint még soha. Azt mondta az orvos, hogy neked köszönhetem életemet! Szeretsz még? nem felejtettél el?

— Nem, — felelt Margit könyes szemmel. — Csak kötelességemet teljesitettem. Sok betegem van! — ezzel elhagyta Gyurit.

A beteg állapota napról napra javult. Midőn elhagyta ágyát, az volt első dolga, hogy atyjának levelet irt, a melyben lelkesen irt az ő ápolónőjéről, akinek életét köszöni, anélkül, hogy nevét emlitené.

VI.

— Borcsa örülj velem együtt! Fiam él! Ily szavakkal lépett egy este a kovács Borcsa szobájába, fia levelét kezében tartva, igy szólt: „Örülj! Istenem! Hát senki sem akar velem örülni azon, hogy én a fiamat ujra megtaláltam.

— Hiszen én nagyon örülök, szólt nyájasan Borcsa. Az emberek öröme olyan, mint az emberek természete. Az én ereimben a vér már lassabban kering, nem tudok oly hangosan vigadni, de hála az égnek, hogy ő él!

— Sulyosan megsebesült szegény — és mégis maga irt nekem. Nézd! minden szava oly kedvesen van hozzám intézve. Azt irja, — ha egy centiméterrel tovább balra hatol a golyó... meghal! — És én nem is tudnám a sirját! De jól ápolták őt, bizonyosan egy apáca lehetett, bár ő nem emliti, hogy ki.

Ezt a leányt jól meg akarom jutalmazni, de jól! Holnap reggel R. városba utazom, azt akarom, hogy fiam nálam legyen. Te velem utazol Borcsa, hogy utközben valakinek beszélhessek boldogságomról.“

— Veled utazom, baráti szolgálatot teszel ez által nekem.

— Szolgálatot? Inkább te nekem. Látod, most hiszem igazán, hogy szereted Gyurit. Hát holnap reggel 5 órakor utazunk szólt, Borcsával kezet fogva.

— Isten tudja, hogyan kivánom boldogságát Mártonnak, szólt Borcsa, midőn a kovács elhagyta házát, „de ő mégis nagyon önző: még egy árva szóval sem emlitette Margitot. Persze ő nem tudja, hogy ő nincs itthon; még kevésbbé azt, hogy fiát ápolta; de mégis kérdezhette volna: mit csinál?

Másnap reggel elutaztak. Délben R.-ben voltak. Alig, hogy Márton a kocsit a korcsmában elhelyezte, a kórház felé tartottak, mely az ottani kolostorban volt elrendezve. Minden ajtó fölött »Memento mori« volt olvasható. Midőn a zárdába léptek, előbbeni vidámságuk mindkettőjüket elhagyta. Borcsa előre ment, és minthogy senkivel sem találkoztak, mindjárt az első terembe léptek, melyben éppen Gyuri volt.

Gyuri örömsikoltással ugrott fel és átkarolta atyját: »Fiam, szegény Gyurim, milyen halovány vagy, de sokat szenvedhettél!“

— Most már minden jó. A katona-életnek persze vége, amint az orvos mondta, és hogy jó kovács lesz-e belőlem az a jövő titka. De ugy-e atyám most uj életet kezdünk...

— Uj életet, — ismételte Márton.

— Borcsa néni nyujtsd kezedet. Köszönöm, hogy atyámat elkisérted.

Később a kovács fiával együtt az árnyas, hüvös kertbe ment. Borcsa velük tartott, de később elsurrant, hogy Margitot felkeresse.

Hamar megtalálta azt a termet, hol Margit működött és a szerencse ugy akarta, hogy éppen az orvos is jelenvolt.

Margit a viszontlátásnak nagyon örült. Borcsát csókolta, ráncos arcát simogatta, de az orvos közbejötte megzavarta rövid együttlétüket. Nem szeretek oly embereket zavarni, a kik boldogok, mondá; most Borcsához fordulva kérdé: „Maga e jó leánynak anyja? Sok szépet mondhatnék a kis ápolónőről, de nem tartom szükségesnek. Ugy-e Margit néhány percre átengedi édes anyját? Margit beleegyezése folytán az orvos és Borcsa eltávoztak, csakhogy mit beszélhettek olyan soká, azt nem tudjuk.

Ezalatt a kovács fiával mindent elmondatott, a harc lefolyását, idejövetelét, betegségét. Végre ápolónőjéről kezdtek beszélni.

— Ugy-e fiam, derék apáca viselte gondodat betegséged alatt?

— Nem volt az apáca, — csak egy szegény leány.

— Ugy-e, ha neki ötszáz forintot adok, rendesen megfizetem a fáradtságát?

— Nem lehet ily nemes szivü leányt pénzzel jutalmazni. De hagyjuk ezt édes apám, ráérünk erre még.

— Dehogy érünk rá, — szólt hevesen a kovács. Mindjárt ma haza jössz velem. Látni akarom, hogyan pirul ujra arcod napról-napra. — Azért most rajta fiam, mond mivel jutalmazzam jóltevődet? Mert a ki hamar fizet, az kétszeresen fizet.“

(Vége következik.)

## NYILTTÉR.*)

**Henneberg-selyem** csakis akkor valódi, — ha gyárumból rendelik, **fekete, fehér és szineseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként**, sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző mintázatban) s. á. t. postabér és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat póstafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svajcba cimzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztatnak. (5 52—1)

Nagy-Kanizsán Batthányi utcában egy 6 szoba-, konyha, éléskamra-, padlás pincéből álló ház, udvar-, kert-, mosókonyha-, félszer-, faház és istállóval együtt szabad kézből eladó. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:
**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:
**FISCHEL FÜLÖP.**

## Malom-bérbeadás!

„Zalamegyei Ollári uradalomhoz tartozó ÖrdögHenyei határbeli Zala folyón levő, 3 pár kőre járó, vasszerkezetű, két év előtt felujitott malom, 1896. év április 24-től több évre haszonbérbe kiadó. Szerződési feltételek **Szily Dezső** urnál **Ollárban** tekinthetők meg. Utolsó vasut és posta állomás: Ollár."

## HIRDETMÉNY.

Ő császári és apostoli királyi felségének f. é. január hó 17-én Budapesten kelt legfelsőbb elhatározása folytán ezennel megindittatik a

### XVIII. m. kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelméből a pesti szegénygyermekkórház-egylet, a budai nőegylet, vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére gyüjtendő alap, a Mensa-akadémika, a háromszékmegyei árva fiu és szeretetház, a siketnémák kolozsvári országos intézete, az aradi siketnémák iskola, a fiumei Mária árvaház egyenkint egy tizedrészben és a Ranolder-féle tan- és nevelőintézet, a nagymihályi közkórház, a fehér keresztegylet és a budapesti angol kisasszonyok tanintézete egy huszadrészben fognak részesittetni.

E sorsjáték összesen 3282-ben megállapitott nyeremányei az alább következő játékterv szerint 160,000 forintra rugnak, és pedig:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 főnyeremény | 60000 frt | 2 nyer. egyenk. | | | 2000 frt |
| 1 „ | 15000 frt | 4 | „ | „ | 1000 frt |
| 1 „ | 10000 frt | 20 | „ | „ | 500 frt |
| 1 nyeremény | 5000 frt | 50 | „ | „ | 100 frt |
| 1 „ | 4000 frt | 500 | „ | „ | 50 frt |
| 1 „ | 3000 frt | 3000 | „ | „ | 10 frt |

az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A húzás visszavonhatlanul 1895. évi junius hó 26-án Budapesten történik.

**Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapitva.**

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, félemelet), a hová a megrendelt árú postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, só- és adóhivatalnál, a legtöbb posta-hivatalnál, a bécsi „Merkur"-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállitott egyéb sorsjegyárulló köznél.

Budapesten, 1895. január hó 17-én.

103 4—1 M. kir. lottó-igazgatóság.

SARG-féle orvoshatóságilag megvizsgá't 223 41—
(Bizonylat Bécs. 1887. jul. 3.)

sok MILLIÓ-szor
kipróbálva és kiválóan bizonyult, fogorvosilag ajánlva, egyszersmind a legolcsóbb fogtisztitó- és épségben tartó szer.
Mindenütt kapható

A RICHTER-féle Tinct. capsici comp.

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismeretes, igazán népszerű háziszer most már **25 év óta legjobb fájdalomcsillapitó bedörzsölésnek fényesen bebizonyult kösrvénynél, csúznál, tagszaggatásnál stb. nél.** A föld összes országaiban nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

**A Tinct. capsici compos.**
(Horgony-Pain-Expeller)
kimagasló állását a fájdalomcsillapitó bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok daczára; az bizonyára a legjobb bizonyitók arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rosszról.

**Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk,** bevásárlás alkalmával védjegyünkre, a **vörös horgonyra** figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint **nem valódi visszautasitandó.** A gyógyszertárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 krnyi árban üvegenként; Budapesten **Török József** gyógyszerésznél.

**Richter-féle gyár Rudolstadtban,** Thüringiában.

*Pilhál Ferenc nagy-kanizsai kir. közjegyző mint kiküldöttől.*

3206.4255 2. B. M. 1895.

## Árverési hirdetmény.

A nkanizsai kir. törvényszéknek 3206/p. 894. és 4256/p. 894. szám alatt kelt megbizása folytán ezennel közhirré teszem, hogy a nagykanizsai takarékpénztár által 42, 72, 160, 195, 222, 522, 460 és 495 sor-számu részvényeinek tartozékául hason számok alatt kibocsátott, néhai Berényi József-et hagyatékához tartozó egyenkint 40, összesen 320 forintra becsült uj részvényjegyek folyó evi május hó 22-én délelőtt 9 órakor Nagy-Kanizsán irodámban nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett eladatni fognak, hová a venni szándékozókat ezennel meghivom.

Kelt Nagy-Kanizsán 1895. május hó 8-án

104 1—1. PLIHÁL FERENCZ, kir. közjegyző, mint kiküldött.

Buxbaum S.
Első budapesti waggonkiegészitő irodája
örlési termékek és gabona részére Budapesten, az összes örlési termékek és gabuanemüek elszállitását eszközli Budapestről és az összes Budapest alól fekvő állomásokról 850 kilogrammtól feljebb, a *waggonrakomány dijtétele mellett a* belföld valamennyi állomására. 99 5—1.
Összköltségek öt krajcár 100 kilónként mellékköltségek nélkül.
Levélbeli kérdések pontosan intéztetnek el.
Buxbaum S. Első budapesti waggonkiegészitési irodája
Árpád-utcza 9. I. emelet.

*Egy doboz ára:* 1 *forint* 20 *krajcár.*
Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

**KLYTHIA** a bőr ápolására, szépétésére és finomitására **Puder.**
Legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó PUDER.
— Fehér, rózsaszin. és sárga —
vegyileg analyzált és ajánlva Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben.
**Elismerő levelek** a legjobb körökből minden doboznoz mellékelve vannak.

**TAUSSIG GOTTLIEB**
finom öltözéki szappan és illatszer-gyáros. Főraktár: BÉCS, I., Wollzeile 3. **Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.**
11

T. c.

Miután a közlekedési idényre butorszállitó kocsik állnak rendelkezésünkre, azokkal bárhová is átköltözködéseket a legjutányosabb árak mellett elfogadunk, a butoroknak lerakását ügyes csomagolónk végezi, kinek átköltözködések eszközlése több izben dicséretet aratott. 95 3—1

**BRÜCK MÁRKUS és TÁRSA**
szállitó-cég Nagy-Kanizsán (Főtér).

# WEISS JAKAB

## BUTOR

## GYARI RAKTÁRA.

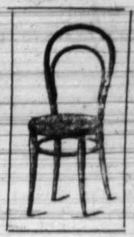

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGYKANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

# BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemű közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** — dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat **közvetlen a legkiválóbb bécsi müasztalosoknál** eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron,** ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

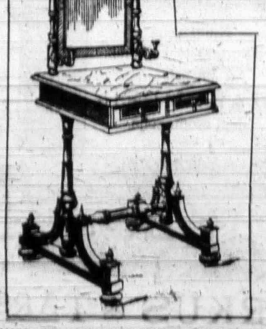

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

## KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

**WEISS JAKAB.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

39. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 16-án. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utczai Otlop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## A kisdednevelő egyesületekről.

(=n.) A nagykanizsai kisdednevelő egyesület husz éves multra tekinthet vissza. Egy ötödszázad előtt, mikor még a kisdednevelés állami gondozás tárgyát nem képezte, mikor az alapnevelés fontos problémája a társadalom által megoldandó kérdések közé tartozott, akkor keletkezett a nagykanizsai kisdednevelő egyesület, néhány lelkes hölgy buzgó tevékenysége folytán, kik a kisdednevelés valóban magasztos eszméjét felfogván, munkával, fáradozással, pénzáldozattal megalkották az egyesületet, mely köré Kanizsa városának legtelkesebb hölgyei sorakoztak s valóban elismerésre méltó áldozatkészséggel, leküzdve a kezdet nehézségeit s folyton szem előtt tartva a szép és nemes célt, csakhamar az első óvodát meg is nyitották. Azóta husz esztendő merült el az idők végtelenjébe. A kisdednevelés kérdése, a nemzeti nevelés égető kérdése lett; a nemzetiséglakta vidékek elhanyagolt gyermekserege, a 7 éven alóli gyermekek rendkivüli s a kontinensen páratlanul álló nagy halálozása, a nemzeti nevelés és fejlődés faktorainak tekintetét a kisdednevelésre irányozták, s megalkottatott a kisdedővási törvény, mely a kisdedóvodák és menedékházak felállitását kötelezővé tette, s az addig társadalmi tevékenységet e téren állami gondozás alá vette; rendszert hozott a rendszertelenségbe, megállapitotta a kisdedóvodák, a menedékházak teendőit, a kisdedóvó képzés rendszabályait, rendezett dajkatanfolyamokat, hogy a felállitandó óvóintézetek a szükségesnek mutatkozó személyzetben hiányt ne szenvedjenek.

A nagykanizsai kisdednevelő egyesület azonban féluton nem állott meg. Mikor egy második óvoda felállításának szükségessége állt be, felállitotta ezt is, azután egy harmadikat, azután a 6. és 7. kerületben Kis-Kanizsán egy negyediket. De a kisdednevelő egyesület, mely a kisdedóvás céljaira 2 házat épitett fel, az Arany János és a Nádor utcait, a folyton szaporodó kiadásokat a sajátjából nem fedezhette már, pénzkészlete a folyton gyarapodó kiadásokat nem birhatta el s igy kénytelen volt a városhoz fordulni. A város pedig, mely elismerésre méltó módon áldoz az évenként ujabb és ujabb igényekkel fellépő oktatásügyért, a kisdednevelő egyesületet is évenkint 1040 frttal segélyezi.

Most azonban váluton áll a kisdednevelő egyesület. Az e hó 12-én tartott közgyülésén, mely Zalavármegye buzgó tanfelügyelője Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos jelenlétében tartatott meg s melyen az egyesület titkára, Bátorfi Lajos ugy az évi jelentést, mint a költségvetést olvasta fel, arról győződtünk meg, hogy a kisdednevelő egyesület, mely husz év óta annyi elismerésre méltó buzgósággal, oly nagy áldozatkészséggel tette meg kötelességét a kisdednevelés ügyének városunkban való fejlesztése érdekében, a kisdedóvás ügyének törvényes rendezése folytán kényes helyzetbe jutott. E kényes helyzetnek főoka abban keresendő első sorban, hogy a kisdedóvás ügyének törvényes rendezése következtében az óvónők fizetése, melyet eddig az egyesület saját belátása és tehetségének mértéke szerint állapitott meg, lényegesen javul, ugy hogy mindegyik óvónőnek fizetése a lakbérrel együtt 500 frtot tesz, ami 4 rendes óvónőnél 2000 frt. S valóban az ideiglenesen egybeállitott költségvetés az ujabb változott viszonyok szerint a városnak 1040 frtnyi segélye daczára 1600 frt deficitet mutat. A válságos helyzet másik oka az, hogy az egyesület bevételei évről-évre fogynak, igy a rendes tagok száma csak 70 és néhány, pedig még emlékszünk arra az időre, mikor közel 300 vagy még több is volt. A tagok e zökkenése arra a körülményre vezethető vissza, hogy a tagok most, mikor a törvény kötelezi a városokat és községeket óvodák felállitására, nem tartják szükségesnek a tár-

## A „ZALA" tárcája.

### Micike, Mikus és Heki.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: **Angelus.**

Volt egy csinos barna kis leányka, Micikének hivták, ennek volt egy kedvenc kutyája, azt meg Hekinek hivták; vagy ha ugy teszik: volt egy barna szőrü kis kutyácska, Hekinek hivták, ennek volt egy kedvenc urnője, ezt meg Micinek hivták.

Mici nagyon szerette kis kutyáját, Hekit; Heki, — mivel a jó bánásmód s a napi lenung ellen sohasem volt alkalma és oka protestálni, — szintén szerette Micit.

E két szeretetből egy harmadik löldi lény is igyekezett bizonyos részt vindikálni.

Ez a harmadik: Mikus volt.

Önök peráze nem ismerik Mikust.

Én sem. Soha nem láttam.

— Akkor hogy tud róla beszélni? — kérdik önök.

— Nagyon könnyen, — felelem én.

— Miért? — kérdik önök.

— Mert az embernek nemcsak szeme, de füle is van, hallás után is beszélhetünk. Menjünk tovább.

A viszony a három lény között ilyen volt:

Micike nem szerette Mikust, de szerette Hekit, Mikus nem szerette Hekit, de szerette Micit, végre Heki mindig szerette Micit, mig ellenben mindig megugatta Mikust.

Gyönyörü nyári délután volt; a liget lái között titkos szellő suttogott... etcetera... (A többi természeti leirást gondolják oda szives olvasóim.)

A völgyben, egy szikla hüvös árnyékában egyedül feküdt Mikus, kezében könyv volt, melyből szónoki vervvel szavalá e klasszikus rigmusokat:

„Trans, apud adversus
Junguntur et ante" stb.

Egyszerre másfelé irányu't figyelme; fölugrott, a szikla tövébe dobta könyvét s akademice fejezve ki magamat: hegyezni kezdé halló szerveinek kagylóit. (E kifejezést törrön ajánlom a novellairók figyelmébe.)

Hogy szives olvasóim ne legyenek kiváncsiak, elárulom — subrosa — hogy Mikusnak figyelme ebcsaholásra irányult.

Az eb: Heki volt; természetes, hogy a csaholás is Heki hangadó szerveiből származott.

Mikus figyelt és állt.

Heki csaholt és jött.

Mici távolban virágot szedett és — dalolt...

Néhány perc multva a helyzet megváltozott.

Mikus lebukott, nem figyelt, de csaholt (utánzás).

Heki nem csaholt, nem jött, de figyelt.

Mici nem szedett több virágot, nem dalolt, de epret evett.

Öt perc multával Mikus megunta a csaholást, Heki a figyelést s Mici az eprészést.

A regényes liget árnyat adó ölében egyszerre mind a három lény várakozási positióba helyezkedett.

Hogy mind a hárman valami felett gondolkoztak, az nagyon természetes. Legalább előttem, igen!

Néhány pillanat multva ily jelenet rögtönöztetett.

Heki Micike után futott.

Mikus Heki után rohant (hogy elfogja).

Heki neki futva a csermelynek, belebukott.

Mikus neki rohanva egy kiálló fatörzsnek, elbukott.

— — — — — — — — — — — —

Micike meglepetésében „jaj istenemezni", Mikus fájdalmában nyögni, Heki kellemetlen pechjében nyöszörögni kezdett a tulparton.

— — — — — — — — — — — —

A drámai hatásu jelenet után tragikómikus fordulat következett...

Mikus maga előtt látva a megrémült gyönyörü Micit, térdeire omlott s bocsánatért esdett...

Heki eszrevéve üldözőjét, boszut lihegve, Mikus nyakába ugrott s istenigazában rázogatni kezdé galléjánál fogva.

Mici összecsapva apró kezeit, cromatikus hangskálában kacagni kezdett.

— — — — — — — — — — — —

Egy hatalmas pauza után a legelső jelenet ismétlődött.

Mikus visszament a sziklához s tovább „trans apudozott", Heki futkosott és csaholt, Mici virágot kezdett szedni és dalolt...

Ez azonban nem zárta ki, hogy mind a hárman ne gondoljanak valamit.

Mikus azt gondolta, hogy Micike szerelméért érdemes lesz megbukni a vizsgán.

# WEISS JAKAB

## BUTOR

## GYARI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGYKANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

# BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemű közönséget ezen raktáram megtekintésére meghívni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** – dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

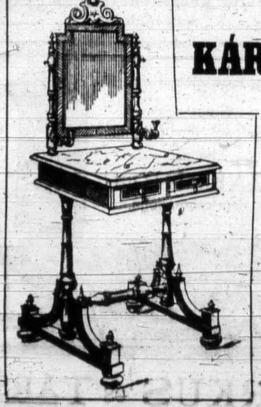

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

## KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

**WEISS JAKAB.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

39. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 16-án. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utczai Otlop-féle ház.

Az intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekbe fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai és déi-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, s „nagy-kanizsai malátagyár és sörfőződe r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-utczai Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányos mérsékletben.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Kiadóhivatalnak, valamint a kiadóhivatalra vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## A kisdednevelő egyesületekről.

(—n.) A nagykanizsai kisdednevelő egyesület husz éves multra tekinthet vissza. Egy ötödszázad előtt, mikor még a kisdednevelés állami gondozás tárgyát nem képezte, mikor az alapnevelés fontos problémája a társadalom által megoldandó kérdések közé tartozott, akkor keletkezett a nagykanizsai kisdednevelő egyesület, néhány lelkes hölgy buzgó tevékenysége folytán, kik a kisdednevelés valóban magasztos eszméjét felfogván, munkával, fáradozással, pénzáldozattal megalkották az egyesületet, mely köré Kanizsa városának leglelkesebb hölgyei sorakoztak s valóban elismerésre méltó áldozatkészséggel, leküzdve a kezdet nehézségeit s folyton szem előtt tartva a szép és nemes célt, csakhamar az első óvodát meg is nyitották. Azóta husz esztendő merült el az idők végtelenjébe. A kisdednevelés kérdése, a nemzeti nevelés égető kérdése lett; a nemzetiséglakta vidékek elhanyagolt gyermekserege, a 7 éven alóli gyermekek rendkívüli s a kontinensen páratlanul álló nagy halálozása, a nemzeti nevelés és fejlődés faktorainak tekintetét a kisdednevelésre irányozták, s megalkottatott a kisdedóvási törvény, mely a kisdedóvodák és menedékházak felállitását kötelezővé tette, s az addig társadalmi tevékenységet e téren állami gondozás alá vette; rendszert hozott a rendszertelenségbe, megállapitotta a kisdedóvodák, a menedékházak teendőit, a kisdedóvó képzés rendszabályait, rendezett dajkatanfolyamokat, hogy a felállitandó óvóintézetek a szükségesnek mutatkozó személyzetben hiányt ne szenvedjenek.

A nagykanizsai kisdednevelő egyesület azonban féluton nem állott meg. Mikor egy második óvoda felállitásának szükségessége állt be, felállitotta ezt is, azután egy harmadikat, azután a 6. és 7. kerületben K's-Kanizsán egy negyedéket. De a kisdednevelő egyesület, mely a kisdedóvás céljaira 2 házat épitett fel, az Arany János és a Nádor utczáit, a folyton szaporodó kiadásokat a sajátjából nem fedezhette már, pénzkészlete a folyton gyarapodó kiadásokat nem birhatta el s igy kénytelen volt a városhoz fordulni. A város pedig, mely elismerésre méltó módon áldoz az évenként ujabb és ujabb igényekkel fellépő oktatásügyért, a kisdednevelő egyesületet is évenkint 1040 frttal segélyezi.

Most azonban váluton áll a kisdednevelő egyesület. Az e hó 12-én tartott közgyülésén, mely Zalavármegye buzgó tanfelügyelője Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos jelenlétében tartatott meg s melyen az egyesület titkára, Bátorfi Lajos ugy az évi jelentést, mint a költségvetést olvasta fel, arról győződtünk meg, hogy a kisdednevelő egyesület, mely husz év óta annyi elismerésre méltó buzgósággal, oly nagy áldozatkészséggel tette meg kötelességét a kisdednevelés ügyének városunkban való fejlesztése érdekében, a kisdedóvás ügyének törvényes rendezése folytán kényes helyzetbe jutott. E kényes helyzetnek főoka abban keresendő első sorban, hogy a kisdedóvás ügyének törvényes rendezése következtében az óvónők fizetése, melyet eddig az egyesület saját belátása és tehetségének mértéke szerint állapitott meg, lényegesen javul, ugy hogy mindegyik óvónőnek fizetése a lakbérrel együtt 500 frtot tesz, ami 4 rendes óvónőnél 2000 frt. S valóban az ideiglenesen egybeállitott költségvetés az ujabb változott viszonyok szerint a városnak 1040 frtnyi segélye dacára 1600 frt deficitet mutat. A válságos helyzet másik oka az, hogy az egyesület bevételei évről-évre fogynak, igy a rendes tagok száma csak 70 és néhány, pedig még emlékszünk arra az időre, mikor közel 300 vagy még több is volt. A tagok e zökkenése arra a körülményre vezethető vissza, hogy a tagok most, mikor a törvény kötelezi a városokat és községeket óvodák felállitására, nem tartják szükségesnek a tár-

## A „ZALA" tárcája.

### Micike, Mikus és Heki.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: Angelus

Volt egy csinos barna kis leányka, Micikének hivták, ennek volt egy kedvenc kutyája, azt meg Hekinek hivták; vagy ha ugy tetszik: volt egy barna szőrü kis kutyácska, Hekinek hivták, ennek volt egy kedvenc urnője, ezt meg Micinek hivták.

Mici nagyon szerette kis kutyáját, Hekit; Heki, — mivel a jó bánásmód a a napi lenung ellen sohasem volt alkalma és oka protestálni, — szintén szerette Micit.

E két szeretetből egy harmadik földi lény is igyekezett bizonyos részt vindikálni.

Ez a harmadik: Mikus volt.

Önök persze nem ismerik Mikust.

En sem. Soha nem láttam.

— Akkor hogy tud róla beszélni? — kérdik önök.

— Nagyon könnyen, — felelem én.

— Miért? — kérdik önök.

— Mert az embernek nemcsak szeme, de füle is van, hallás után is beszélhetünk. Menjünk tovább.

A viszony a három lény között ilyen volt.

Micike nem szerette Mikust, de szerette Hekit, Mikus nem szerette Hekit, de szerette Micit, végre Heki mindig szerette Micit, mig ellenben mindig megugatta Mikust.

Gyönyörü nyári délután volt; a liget fái között titkos szellő suttogott .. etcetera .. (A többi természeti leirást gondolják oda szives olvasóim.)

A völgyben, egy szikla hüvös árnyékában egyedül feküdt Mikus, kezében könyv volt, melyből szónoki vervvel szavalá e klasszikus rigmusokat:

„Trans, apud adversus
Junguntur et ante" stb.

Egyszerre másfelé irányu'i figyelme; fölugrott, a szikla tövébe dobta könyvét s akademice fejezve ki magamat: hegyezni kezdé halló szerveinek kagylóit. (E kifejezést torrón ajánlom a novellaírók figyelmébe.)

Hogy szives olvasóim ne legyenek kiváncsiak, elárulom — subrosa — hogy Mikusnak figyelme ebcsaholásra irányult.

Az eb: Heki volt; természetes, hogy a csaholás is Heki hangadó szerveiből származott.

Mikus figyelt és állt.

Heki csaholt és jött.

Mici távolban virágot szedett és — dalolt...

Néhány perc multva a helyzet megváltozott.

Mikus lebukott, nem figyelt, de csaholt (utánzás).

Heki nem csaholt, nem jött, de figyelt.

Mici nem szedett több virágot, nem dalolt, de epret evett.

Öt perc multával Mikus megunta a csaholást, Heki a figyelést s Mici az epreszést.

A regényes liget árnyat adó ölében egyszerre mind a három lény várakozási positióba helyezkedett.

Hogy mind a hárman valami felett gondolkoztak, az nagyon természetes. Legalább előttem, igen!

Néhány pillanat multva ily jelenet rögtönöztetett.

Heki Micike után futott.

Mikus Heki után rohant (hogy ellopja).

Heki neki futva a csermelynek, belebukott.

Mikus neki rohanva egy kiálló fatörzsnek, elbukott.

— — — — — — — — — —

Micike meglepetésében „jaj istenemezni", Mikus fájdalmában nyögni, Heki kellemetlen pechjében nyöszörögni kezdett a tulparton.

— — — — — — — — — —

A drámai hatásu jelenet után tragikómikus fordulat következett...

Mikus maga előtt látva a megrémült gyönyörü Micit, térdeire omlott s bocsánatért esdett...

Heki észrevéve üldözőjét, boszut lihegve, Mikus nyakába ugrott s istenigazában rázogatni kezdé gallérjánál fogva.

Mici összecsapva apró kezeit, cromatikus hangskálában kacagni kezdett.

— — — — — — — — — —

Egy hatalmas pauza után a legelső jelenet ismétlődött.

Mikus visszament a sziklához s tovább „trans apudozott", Heki futkosott és csaholt, Mici virágot kezdett szedni és dalolt...

Ez azonban nem zárta ki, hogy mind a hárman ne gondoljanak valamit.

Mikus azt gondolta, hogy Micike szerelméért érdemes lesz megbukni a vizsgán.

sadalomnak e téren való további buzgólkodását.

Ez a közgyülés, melyről itt említést teszek, azt határozta el tehát, hogy indokolt felterjesztésben, amelyben az egyesületnek jelenlegi állapota számokban kitüntetve lesz, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, valamint a városhoz fordul segélyért, kimutatja egyszersmind a fiktive összeállitott költségvetéshez, hogy mennyi a ródözendő hiány, ha óvónőit a törvény értelmében fizetni akarja. Véglegesen csak akkor fog eldőlni az ügy, hogy ha a minisztertől a válasz megérkezik.

Bárminő is legyen azonban e válságból való kibontakozás, a nagykanizsai kisdednevelő egyesület derék hölgytagjai és ezek élén a derék vezetők mindenha büszkék lehetnek alkotásukra; mindenha dicsőségüket fogja képezni e derék és jóravaló kezdeményezés. Husz esztendő óta több mintegy ötezer kisded részesült az alapnevelés áldásaiban, s ki képes kiszámitani, hogy hány zsenge gyermeki élet megmentése róható fel e tevékenységnek s mennyi sok örömnek kutforrásává lehetett ez.

A nagyon is fontos ügyet figyelemmel kisérjük s az ügy állásának egyes fázisairól időközönkint értesitjük olvasóközönségünket.

## Az irodalmi és művészeti kör alakuló ülése.

Május 12-ikén tartotta az ujonnan szervezett nagykanizsai irodalmi és művészeti kör alakuló ülését a városházának ugynevezett disztermében.

A délelőtti idő nem igen alkalmas ülések tartására s igy tekintve, hogy ez az ülés délelőtt féltizenegyre volt összehiva — még igen népesnek is mondható. Az aláirt tagok közül ugy nyolcvanan voltak jelen. Nagyon kellemes és örvendetes hatással volt mindenkire, hogy a nőtagok is igen szép számban voltak képviselve. Ott láttuk ezek közt a jótékony nőegyletek elnökeit: Zadubenszky Lajosnét és Vidor Samunét. Biztos jele ez annak, hogy nőink lelkesednek az idealis célokért. Az ülésen részt vett dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő is.

Az emelvényen Sümegi Kálmán id. elnök, Poór János id. társelnök és Radó Béla id. titkár foglaltak helyet.

Sümegi elnök a megjelent tagokat üdvözölvén, az ülést megnyitotta s a következő előterjesztést tette:

*Tisztelt Közgyülés!*

Amidőn szives megjelenésükért köszönetemet nyilvánitom s mély tisztelettel üdvözlöm Önöket, kegyes engedelmükkel egy rövid előterjesztést teszek a ma véglegesen megalakulandó irodalmi és művészeti kör lényegére és feladataira nézve.

A bizalom, melylyel e kör lelkes kezdeményezői érdemtelenül kitüntettek, kötelességemmé tette azt, hogy az ideiglenes választmány megbizásából felszólitsam a mélyen tisztelt közönséget: csoportosuljon nemes célokért kibontott zászlónk alá.

Hiven feladatomhoz, arra kértem az idealis törekvésekkel rokonszenvezőket, hogy Magyarország intelligensebb városainak példáján buzdulva, emelj ünk mi is oltárt nemzeti létünk csodás hatalmu megvédőjének tiszteletére, s ezen az oltáron megtisztult szivvel, emelkedett lélekkel, a társadalmi egyenlőség őszinte hitvallásával mutassunk be a nemzeti ideniusnak kedves áldozatokat.

Hazafias kérelmem nem lett a „pusztában elhangzott szó;“ az a reményem, hogy a társadalom minden rétegéből tudunk híveket toborzani — örömmel jelenthetem — megvalósult.

Vagyonos előkelőségeink közül többen őszinte lelkesedéssel támogatták ügyünket és elismerésre méltó áldozatkészséget tanusitottak akkor, midőn alapitó tagokul léptek körünkbe.

Rendes tagjainknak száma megközeliti a háromszázat.

Örvendetesen igazolja ez az eredmény azt, közönségünk, amely pedig a városunkban működő közhasznu egyesületekkel rendkivül igénybe van véve, rokonszenvvel fogadta körünk alapitását. —

Kedves kötelességem ezért a rokonszenvért az alapitók őszinte köszönetét nyilvánitani s különösen hangsulyozni, hogy ügyünk leglelkesebb hivei között városunk nemesen gondolkodó, a *szép és magasztos* kultuszának szeretetéből áthatott hölgyeinket üdvözölhetjük.

Ez a buzgó felkarolás viszont nemcsak kötelezi, de lelkesiti is körünket arra, hogy mindenkor készséggel támogassa városunk azon áldásos intézményeit, melyeket az emberszeretet nagy erényeit gyakorló, nemes szivü nők alapitottak és vezetnek.

Hiszem, hogy ebben a szellemben dolgozva, hasznos munkásai leszünk városunk és megyénk közéletének.

Remélem, hogy összhangba tudjuk hozni feladatainkat nemes irányu egyesületeink feladataival, s igy siker fogja koronázni törekvéseinket.

És ily módon elérhetjük azt, hogy amig egyrészről ébren tartjuk, erősbitjük közönségünkben a nemzeti irodalom s a nemzeti művészet szeretetét, s ez által szolgáljuk a magyar közmüvelődést, másrészről sikerülni fog minél magasabb szinvonalra emelni társaságéletünket.

Céljaink közösek s csak akkor valósithatjuk meg azokat igazán, ha *vezéreszméinkhez* nem leszünk hűtlenek soha, attól nem tántorodunk el egy pillanatra se!

Mi felhivásunkban ugyanis azt igértük, hogy az az ösvény, melyre a mélyen tisztelt közönséget hivjuk, a nemzeti szellemi élet magasan lekvő, tiszta levegőjü, szabad bérceihez vezet, hova a politikai pártharcok, a társadalmi torzsalkodások zavarosabb hullámai nem csapkodhatnak fel.

Ezt az igéretet kell beváltania a ma véglegesen megalakuló irodalmi és művészeti körnek.

Dicső és szép a feladat, melyre, mélyen tisztelt közgyülés, vállalkozunk.

*Az ellentétes áramlatok között teremteni egy szigetet, melyen a magasztos eszmék harmoniája uraljon bennünket*, a mai válságos napokban kiválóan hazafias cselekedet.

Küzdjünk bár a politikai elvekért ellentétes táborokban, miért szaggasszuk szét izekre társadalmi életünket, miért tépjük szét a szivelnket összefűző barátság és béke láncait, mikor épen az az eszme, melynek dicsőitésére kibontjuk ma lobogónkat, egyesithet mindnyájunkat?!

Szeretett hazánkban a legnagyobb megpróbáltatások között a nemzeti irodalom és művészet tartotta fenn az életerőt.

E csodás életerő soha ki nem apadó forrásánál fürösszük meg lelkünket, hogy tisztán, szeplőtelenül, minden földi salaktól menten szolgálhassuk, körünk keskeny kerete között is, — mindnyájunk édes anyját, szeretett hazánkat! Legyünk hivek ebbeli fogadalmunkhoz!

Legyünk ebben a közös vallásban édes testvérek!

És lelkünk tiszta szeretetével fogjunk a nemes munkához!

E, szivem mélyéből fakadó kivánsággal nyitom meg mai alakuló közgyülésünket.

Az előterjesztést a közgyülés lelkesen megéljenezte.

Utána Radó titkár olvasta fel terjedelmes, nagy gonddal szerkesztett jelentését, mely következőleg hangzik:

---

Mici meg azt, hogy egyátalán nem érdemes ily garabonciás ebüldöző „trans apudozó“ kis diákkal szóba állni...

Végre pedig Heki azt gondolta: bármily körülmények között is találkozzék Mikussal, meg fogja mutatni, hogy ő: Heki!...

— — — — — — — — — — — —

Igen, hogy ő: Heki, s urnője: Mici.

* * *

Három év mult el ez epizód után.

Történetem hősei e 3 évben is a legkitünőbb egészségnek örvendeltek.

Hogy még se hagyjam érintetlenül e lefolyt 3 évet, elbeszélésem egyöntetüségéért három változást emlitek fel, melyekből nyájas olvasóim nagyon könnyen megalkothatják a 3 év történetét: idealis és reális eredményét.

Micit a szokásos női ceremónia mellett felavatták nagy leánynyá. Minthogy a nagy leány bálozhat, Micike is részt vett a nőegyleti bálon, ennek az lett az eredménye, hogy szünóra közben szerelmet vallott neki a segédjegyző, ki klasszikus verselő volt.

Micike se igent, se nemet nem mondott.

Szerelmes Don Juanja ezt beleegyezésnek véve, klasszikus ódai hangulatában megcsókolta Micit.

Önök azt kérdik, mit tett Mici?

Bach! furcsa kérdés.

Megduplázta a csókot.

— — — — — — — — — — — —

A második változás az volt, hogy Mikus Micike iránti végtelen szeretetből lyrai poétának csapott fel, minek idealis következménye — fájdalmas jambusozás... s reális eredménye pedig siralmas bukás lett...

— — — — — — — — — — — —

A harmadik változás röviden elmondva az volt, hogy Heki ez évben nem egy, de két bécsi szataládét kapott rendesen ebédre.

Heki Micinek hálálkodott azért, pedig a segédjegyznek kellett volna...

Hogy rugná meg őt jobbról a Cenci néni cirmosa!

* * *

E 3 év után nagyon természetes egy másik év következett.

Mikus egy alkalommal észrevette a „klasszikus verselő“ szerelmét, amelyből érdekes tragikómikus történet keletkezett.

Történetem négy hőse között ez évben a következő viszony lépett hatályba.

Micike forrón szerette a klasszikus poétát, barátságos viszonyt folytatott Hekivel, ellenállási positióba helyezkedett Mikussal; Mikus ellenállási positióba lépett Hekivel, de hódító positióba helyezkedett Micivel szemben; a klasszikus poétával szemben fentartotta „megsemmisitési“ elhatározását; Heki tovább szerette Micit, tovább gyülölte Mikust, ezek mellett megengedte magának azt a luxust, hogy a legtrissebb szataládék élvezetéért barátságos viszonyt folytasson a klasszikus poétával. A klasszikus poéta elfogadta Micike forró szerelmét, nem utasitá vissza Heki önzetlen barátságát, klasszikus voltánál fogva pedig megvetendő dolognak tartotta egy lyrikussal ujjat huzni.

Mikus egy napon elkeseredve csapta be maga után az ajtót.

— Egek! hát nincs mód, hogy szerelmem meghallgatást nyerjen?... Nincs?... Hah! kell, hogy legyen! ezt én mondom, én, a lyrikus poéta. „A denevérek babiloni zürzavaros harcának“ megirója... Én, nemes nemzetes Hertelendi Mikus!...

Néhány percig idegesen sétált fel és alá szobájában, majd egyet gondolva, a ligetbe sietett.....

— — — — — — — — — — — —

A liget egyik nagy hársfájának árnyékában bizalmas közelségben beszélgettek a szerelem felséges voltáról Mici és a klasszikus jegyző, a poéta...

Hekitől ez egyszer ugy látszik megtagadtatott a bizalmas együttlét, mert távolban kedvetlenül heverészett a zöld gyepen.

Mikus rövid ideig tartó bolyongás után a szerelmesekre akadt.

Mikusnak minden tagja megrázkodott a látottakra; arca elsápadt, szemei vadul szikrázták, szerelmes szive pedig..... és a többi és a többi ki tudná mind elbeszélni...

— — — — — — — — — — — —

A szerelmesek nem vették észre Mikust, Mikus nem vette észre Hekit, de Heki mindamellett jól látta Mikust.

A lyrikus költő most tudta meg csak, miért nem szereti őt Mici, boszuját megérlelte agyában és szivében ez idillikus jelenet.

— — — — — — — — — — — —

Az a nemes törekvés, amely városunkban irodalmi és művészeti kör alakítására irányult, ez év első napjaiban kezdett alakot ölteni. Hogy e testté válás genesisét adjuk, ott kell kezdenünk, ahol Bátorfi Lajos, Poór János és dr. Löke Emil, a kör alakítás lelkes utfőrői, felhivást bocsájtottak ki, mely az »Irodalmi kör« létesítése céljából, f. évi február 17-ére alakuló közgyülést hirdetett az „Arany Szarvas" szálloda egyik termében — megjelenésre szólitván fel harminchárom egyént a tárdalom azon rétegéből, amely az irodalommal többé-kevésbbé szoros összeköttetésben állott eddig is.

Ez alkalommal megválasztatott 12 személyből álló ideiglenes tisztikar és választmány, még pedig következőleg: Sümegi Kálmán elnök, Poór János társelnök, Radó B. Béla titkár; a választmány a következőkből alakittatott meg: Bátorfi Lajos, dr. Ernyei István, Hajdu Gyula, Hoffmann Mór, Kovács Károly, dr. Löke Emil, dr. Neumann Ede, Szalay Sándor és dr. Villányi Henrik.

Arról értesülvén a választmány, hogy városunkban ugyanegy időben férfi dalkör van alakulóban, szövetkezés céljából haladéktalanul lépéseket tett és megelégedéssel jelenthetjük, hogy az ma már mint a kör férfidalkara folytatja szép sikerrel tanulmányait.

Az ideiglenes választmányi eddigi működésének rövid idejében 5. gyülésben intézte ügyeit, mely gyülésekből csupán a főbb pontokat kivánjuk ezen jelentés szük keretében kiemelni:

A február 20-iki választmányi ülés határozta el márc. 15-ének, mint a magyar nemzet történelmi nevezetességű nagy napjának méltó megünneplését. Ugyanebben a gyülésben tette Kovács K. v. tag azt az inditványt, hogy Szombathelyről a papnevelő intézet énekkarától szerezzük be a „Király Himnust" abból a célból, hogy azt templomi alkalmi ünnepeken a férfi dalkar bemutathassa és örömmel jelenthetjük, hogy Stegmüller Károly kanonok, a a szombathelyi seminarium igazgatójához intézett ebbeli megkeresésre ma már birtokában vagyunk a magyar király-hymnusnak, és a kör megteendi intézkedéseit, hogy a templomokban és iskolákban ez a nemzeti érzületünknek megfelelő zene- illetve énekmű kerüljön előadásra.

A február 26-iki választmányi gyülés az alapszabályok szerkesztését mondotta ki határozatilag egyszersmind bizottságot küldvén ki azok kidolgozására. Ugyanakkor tett elnök jelentést a férfi dalkarnak az irodalmi körbe való beolvadásáról, minek következtében az »Irodalmi kör« czime: „Irodalmi és művészeti kör"-re változtatatott át.

A március 12-én tartott választmány gyülés hozta azt a határozatot, hogy március 23-án „Bemutató Estély" rendeztessék.

A március 24-iki választmányi gyülés a jelentkezett tagok felvételét eszközölte s ez alaku közgyülés napját kitüzte.

Szerencsések vagyunk tehát a mai napon a már emlitetteken kivül hálás köszönetünk tolmácsolása mellet említést tenni azokról, akik ugy a március 15-iki mint 23-iki ünnepélyek alkalmával valóban nemes önzetlenséggel helyezték szép tehetségüket a kör szolgálatába. Nemzeti ujjászülelésünk évfordulóján a következő műsort volt szerencsés körünk a közönség előtt bemutatni:

Obelcz József tanár vezetése alatt elénekelte a főgymnasium énekkara a Hymnust.

Kovács Károly elszavalta Arany „Koldusénekét" Dr. Ernyei István felolvasásban ismertette a 47 év előtti március 15-ének történetét. Hajdu Gyula Petőfi „Nemzeti dalát" szavalta; végül ismét a főgymnasium énekkar énekelte a Szózatot. Nagyszámu és lelkes közönség hallgatta végig a kör ezen első kisérletét. Ugyanaznapeste 200 terítékü társasvacsora rendeztetett méltó befejezéseül a nagyjelentőségü nap megünnepéltetésének.

A március 23-iki Bemutató Estélyen őszinte hálára köteleztek bennünket a szereplők, kik magas szinvonalu közremüködéssel kölcsönöztek fényt az estélynek. A rövidség kedvéért itt is csak arra szoritkozunk, hogy a műsort ismertessük. Megnyitóul a kör férfi dalkara énekelte a Hymnust. Következett Kéler Béla nyitánya, melyet két zongorán adtak elő Blumenschein Vilmosné, Griesbach Gabriella, Pollák Miksa, és Sterneck Zsigmond.

Lortzik Paraphraseját a „Fegyverkovács" cimü operájából Sterneck karnagy vezetése alatt adták elő nevezett zenetanár tanitványai.

Sümegi Kálmán „Bolygó az üstökösök mellett" cimü felolvasást tartott.

Ezenkivül a már emlitett szereplők nyujtottak uj és ujabb számot. Ezen estély eredményezett:

32 frt 30 kr. felülfizetést, és 239 frt 10 kr. bevételt a rendes jegyeladásból, mig a kiadás 154 frt 42 krt tett ki.

Meg vagyunk győződve, hogy a tisztelt jelenlevők örömmel veszik azon jelentésünket, hogy ma 7 alapitó, 296 rendes tagot, tehát összesen 303 tagot számlál körünk, mely körülmény elég fényesen igazolja létjogosultságát, de sőt anyagilag biztositja is annak fennállását.

Mély hálánkat óhajtjuk még nyilvánitani mindazoknak, akik nemes szivük sugallatát követve, anyagi áldozatokkal járultak hozzá, hogy oltárt emelhessünk a Nemzeti Geniusznak; és ezek között első helyet foglalnak el az alapitó tagok: Gróf Festetics Tassilo, gelsei Gutmann Vilmos, gelsei Gutmann Vilmosné, Ebenspanger Lipót, Ebenspanger Leo, Vurglich Gusztáv és Weiser József.

Mélyen tisztelt közgyülés! Ez emlitettekben szolgáltattuk mindazokat az adatokat, a melyek jellemzik körünk alakulásának fázisait és eddigi működését, és annál a szük keretnél fogva, melyre szoritkozni már eléve jelentettük ki szándékunkat, nem is füzünk többet jelentésünkhöz. De kegyes engedelmüket kérem én, mint a körnek ideiglenes titkára, arra, hogy mély köszönetemet fejezem ki azért a kitüntető bizalomért, melylyel a kör engem — valóban érdemetlenül — megtisztelt, midőn titkárának megválasztott.

A körülmények másfelé szólitanak ebből a kedves városból, hol mindenkor készséggel szolgáltam csekély erömmel a közjót s különösen örömömre szolgált az, hogy e nemes irányu kör alapitási munkájában részt vehettem. Legyen szabad tehát ez illetékes helyen a bucsu őszintén átérzett szavaival élnem: Isten áldja meg a nagykanizsai irodalmi és művészeti kört minden igyekezetében, és fordítsa feléje hajlamát mindazoknak, akik a nemzeti szellemben folytatott áldásos, a közjó és közművelődés érdekében kifejtett önzetlen működés számára, honfiui keblük rejtekében csak egy szikrát is őriztek meg!

A titkári jelentés végén Radó titkár néhány meleg szóval Nagy-Kanizsától való bucsuvételét is enunciálta, mit a jelenvoltak látható meghatottsággal fogadtak s a buzgó id. titkárt lelkesen megéljenezték.

Ezután elnök felolvastatta a kör elkészitett alapszabályait. A közgyülés egész terjedelmében minden megjegyzés nélkül elfogadta azokat, a belügyminiszterhez leendő fölterjesztésre.

Sümegi elnök az eddigi bizalmat megköszönvén, a tisztikar és választmány nevében lemondott. Elrendelte a titkos szavazás utján való választást; szavazatszedő bizottságul Ebenspanger Leo elnöklete alatt Ebenspanger Ernőt és Vécsey Zsigmondot nevezte ki s a szavazás tartamára az ülést felfüggesztette.

A választás eredménye ez:

Elnök: Sümegi Kálmán.

Másodelnökök: Poór János, Obeltz József.

Titkár: Dr. Löke Emil.

Segédtitkár: Mágics Ferenc.

Pénztáros: Dr. Villányi Henrik.

Ügyész: Dr. Schwarz Adolf.

Az igazgató-tanács tagjai: Bátorfi Lajos, Bún Samu, Baksay József, Dr. Ernyey István, Farkas József, Dr. Fried Ödön, Grünhut Henrik, Hajdu Gyula, Halis István, Hoffmann Mór, Kárpáti Manó, Kalcsok Leo, Kovács Károly, Lendvai Samu, Milhoffer Ödön, Dr. Neumann Ede, Nith Norbert, Dr Plihál Viktor Papp Miklós, Rosenfeld Lajos, Dr. Rosenberg Mór, Sauermann Mihály, Schüssler Albert, Dr. Szüts Miklós, Szalay Lajos, Szalay Sándor, ifj. Singer Samu, Dr. Szigethy Károly, Vécsey Zsigmond, Weisz Tivadar.

Sümegi elnök a közbizalmat a maga, a megválasztott tisztikar és az igazgató-tanács tagjai nevében melegen megköszönve s a kör tagjainak lelkes támogatását kérve, az alakuló ülés véget ért.

## A vármegye házából.

*A megyei közigazgatási bizottság május havi ülését Svastits Benő elnöklete alatt f. hó 7-én tartotta.*

Olvastatott a nagykanizsai közkórház megvizsgálására a közigazgatási bizottság kebeléből kiküldött bizottságnak terjedelmes, a tapasztalt hiányokat minden oldalról megvilágitó jelentése, kapcsolatban a felmerült hiányok orvoslására irányuló tüzetes javaslatok elő-orolásával. A közigazgatási bizottság utasitja Nagy-Kanizsa város tanácsát, hogy a közkórháznak a közigazgatási bizottság márciusi havi ülésén tárgyalt, részben módositott uj alapszabálya értelmében az uj kórházi bizottságot alakitsa meg s ezen uj bizottság az alapszabályok értelmében ügyrendjét és belső ügykezelését alkossa meg s annak értelmében működését haladéktalanul kezdje meg. Utasitja továbbá a közigazgatási bizottság a városi tanácsot, hogy a régi magánkórháznak közkórházzá történt átalakitásakor volt vagyoni állapotáról, felszereléséről szóló leltárt és mérleget a közigazgatási bizottságnak terjeszsze be, valamint tegyen jelentést a leltárban foglalt tárgyak és felszereléseknek a közkórház számára történt átadásáról. Ezeknek az utasításoknak a közigazgatási bizottság által kitüzött záros határidőig eszközlendő foganatositása után fogja a közigazgatási bizottság a felolvasott jelentésben foglalt javaslatoknak a végrehajtásra vonatkozó tüzetes utasításokat az uj kórházi bizottságnak megadni.

A Csigó Pál elhalálozásával megüresedett utibizottsági tagsági állásra a közigazgatási bizottság David János tapolcai lakost választotta meg.

Szent Péterur községe kérvénye, amelyben a törvényhatósági uton a hóhányás teljesitése alól felhozott indokai alapján magát felmentetni kéri, véleményes javaslattétel végett kiadatik a járási utbizottságnak.

A közigazgatási bizottság határozatából kiolyólag a vármegye alispánja véleményes jelentést terjesztett elő a vármegye területén szükségesnek mutatkozó csendőrőrsök helyeinek megjelölése tárgyában. A jelentés javaslatba hozza első sorban a nagylengyeli őrs létszámának

---

„Trans apud adversus" méretü léptekkel osont a nagy hárs melletti bokrok mellé, ott meghuzódott és figyelt...

— Egek, segitsetek, most vagy soha! — mormogá Otthellói fettekenységgel.

Heki észrevéve egykori üldözője szándékát, alnyujtott „spondeusi méretü léptekkel igyekezett bizalmas közelségbe jutni.

A következő pillanatban e tragikómikus jelenet röglönöztetett.

— Hah! gyáva nőcsábitó, itt a bosszuállás pillanata! — kiáltott Mikus elfojtott dühhel s egy hatalmas szökéssel a klasszikus poétára akarta magát vetni, hogy...

— Hau... hau... — válaszolt Heki trocheusi mérettel s a másik pillanatban üldözője lábába kapott...

Mikus elvesztve az egyensulyt a csipkebokor közé esett s összevérzett arccal, elkeseredve nyomorultan nyögött.....

A szerelmesek ijedten rebbentek szét, Heki ugatottan tovább trocheusozott.....

Kinos pauza állt be...

A szünet után e következő rövid párbeszéd folyt le a két Don Juan között:

— Nevem Figura Béla segédjegyző, melleslég emlitve classicus poéta...

— Nevem nemzetes Hertelendi Mikus — főgymnasiumi tanuló, a Vörösmarty-önképzőkör lyrikus poétája.

— Helyes; a többit lovagias uton végezzük el, — szólt Figura — s a fenyves felé kanyarodó uton távozott Micivel és Hekivel.

Mikus a csermelyhez sietett a lyrai elkeseredéssel mosni kezdé vérző sebeit.

---

Önök persze lovagias ügy elbeszélését várják: legyenek nyugodtak nem lett belőle semmi.

Másnap Figurát az Alföld egyik városába hivták meg helyettes jegyzőnek. Elutazott.

Többé nem látta őt se Mici, se Heki, se Mikus.

Megnősült, elvette az öreg jegyző leányát, ki minden vagyonát reá iratta. — Micike, Mikus és Heki között helyreállott a statusquo.

temelését négyről ötre, továbbá a nagykanizsai szakon Lentiben, Mura-Szerdahelyen, Oroszt'onyban, Petri-Ventén (vagy Becsehelyen), Dobronakon, továbbá a zala-egerszegi szakon Talián-Dörögdön, Zala-Erdődön, Szepetken, Zala Csányban, valamint Zala-Egerszeg—zala lövői utvonalon, a közbiztonság követelményeinek leginkább megfelelő helyen egy egy uj őrsállomás szervezését. E javaslat elfogadásával az alispáni vélemény az őrsök helyes ellenőrzése és a közbiztonság megóvása érdekében Keszthelyen uj parancsnokság felállitását is javasolja. A közigazgatási bizottság az alispán kellőkép megindokolt javaslatát magáévá tevén, ez érdemben a miniszterhez felterjesztést intéz.

A kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint a miniszter ebben az időszakban intézkedett, hogy a balaton-füredi Erzsébet szeretetházrál szükséges átalakitásokkal járó terv- és költségvetés a helyi viszonyokhoz képest az igazgatótanács által elkészittessék, a fiokintézeteknél a káptalani birtokon faépület helyett kőépület terveztessék. — Ugyanesak a miniszter a felső népiskolánál függőben levő átalakitások iránt a földmivelésügyi miniszterhez átirt. — A minisztertől engedélyt kért a magán uton magukat gyermekmenedékház vezetőknek képző egyéneknek a zala-egerszegi kisdedovódánál képesitése ügyében. — A miniszter Mura-Szent-Keresztén állami iskola felállitását és annak ez évi szept. hóban megnyitását rendelte el két tanerő alkalmazásával. — Volt Keszthelyen, hogy a felállitandó polgári leányiskola ügyének tovább fejlesztését a helyi iskolai hatósággal megtárgyalja. Ugyanott a népoktatási tanintézetek függőben levő ügyei, nemkülönben a millenáris kiállitásban való részvétel felől az összes igazgatókkal értekezett. — Nagy-Kanizsán megkereste a városi hatóságot a szóban forgó épitkezés és a városi kisdedvédelem szervezése ügyében. Ugyanott a népoktatási intézetek igazgatóival az iskoszemélyi és dologi ügyeit, nemkülönben a millenáris kiállitáson való részvételt megtárgyalta. — Csáktornyán megállapitotta a szeptemberben megnyitandó polgári leányiskola személyi viszonyait és munkatervét. Ugyanonnan felterjesztette a tanitóképző intézet további kibővitésére vonatkozó jelentést. — Meglátogatta a IV ik hegykerületi állami elemi iskolát. — A tankötelesek felszaporodása folytán szükséges további intézkedések céljából volt Vizi Szent-Györgyön. — Stridón meghallgatta a gondnokságot és tantestületet az iskolaház bajai felől s a megfelelő sürgős intézkedések megtételére a kir. épitészeti hivatalt azonnal megkereste. Az ugyanazon épületben talált himlőbeteg haladéktalan eltávolitása és az előadásoknak megfelelő ideiglenes megszüntetése ügyében a jelenvolt járási főszolgabiróval és körorvossal együtt intézkedett. — A rácskanizsai roskatag iskolának elzáratása iránt intézkedett s a növendékek legmegfelelőbb elhelyezése ügyében a stridói helyszini értekezlet kapcsán a gondnokságot megkereste. — A csabrendeki állami iskola céljaira kiszemelt telkek müszaki leirása elkészült s a miniszterhez további eldöntés céljából felterjesztetik. — A muracsányi iskola államositásának mibenlétét a községi elöljárósággal megbeszélte. — A Perlakon felállitandó kisdedovóda már pályázat alá bocsátott müszaki tervezetét a kir. épitészeti hivatal megbirálta. A miniszter az ezeréves ünnep alkalmából engedélyezett állami iskolák szervezésére vonatkozó összes tárgyalásoknak három hó alatt teljes befejezését elrendelte. — Végül jelenté, hogy a zala-egerszegi polgári fiu-iskolának az 1895. évi szeptember hóban Zala-Egerszegen megnyitandó főgymnásiummal összefüggő több elvi szempontjairól, nevezetesen a jelenlegi polgári fiu iskolában latin nyelvet tanuló növendékek felvételi vizsgálatainak módozatairól, a főgymnásium osztályainak megnyitásáról, végül a polgári fiu-iskola megfelelő osztályainak beszüntetéséről a zala-egerszegi községi iskolaszék kérvényei alapján a miniszterhez jelentést tett.

Salamon Gyula barabásszegi kántortanitó kérvénye ügyében a barabásszegi ev. ref. iskolaszék felhivatik, hogy a tanitókért illetményének használhatósága ügyében az 1893. évi 26. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott Utasitás értelmében a kellő intézkedéseket sürgősen megtegye.

A tapolcai róm. kath. és izr. kisdedovodákról adott jelentése a városi hatóságnak tudomásul vétetett.

A vallás és közoktatásügyi miniszter leirata a zánkai ág. ev. iskola államsegélye ügyében pótlás céljából kir. tanfelügyelőnek kiadatik.

Udvarnok község által róm. kath. iskolájának ujból épitése ügyében felvett jegyzőkönyv oly felhivással vétetik tudomásul, hogy a folyamatba teendő épitkezésről Udvarnok község elöljárósága julius 15-ig felelősség terhe mellett jelentést tegyen.

Tót-Szerdahely, Egyeduta, Tóth-Szent-Márton község kérvényének nyári gyermekmenedékháznak elhelyezése és ellátása ügyében — tekintettel a felhozott indokokra — hely adatik.

Kir. tanfelügyelő előterjesztést tett Szent-Gróth polgárváros róm. kath. iskolája épületének tarthatatlan állapotáról. E jelentés alapján a községi elöjáróság felhivatik, hogy ezen, most már halaszthatatlan ügyben a szükséges intézkedéseket megindítsa s eljárásának eredményéről junius 15-ig tegyen jelentést.

Kir. tanfelügyelő bemutatta a nagy-kanizsai községi iskolaszék jelentését a tervbe vett épitkezések ügyében. Ennek alapján a város tanácsa felhivatik, hogy a polgári leányiskola uj helyiségének felépitését, az igénybe veendő segély eseteire való tekintet nélkül, haladéktalanul megindítsa. Mivel pedig a központi elemi iskola épületben több tanterem az oktatásügy és egészségügy követelményeinek nem felel meg, ugyanezen épület átalakitása, illetve a kifogásolt tantermeknek elhelyezése iránt a tanév befejezésével azonnal intézkedjék s eljárásának eredményéről junius végéig tegyen jelentést.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint ápr. havában a vármegye területén 107.147 frt 87 kr. adó folyt be. A f. év négy első hónapjában állami adóban befolyt 622.479 frt 62½ kr, amelyet a mult év hason szakában befolyt 584.676 frt 15½ krral egybehasonlitván, a f. évben 37.803 frt 47 krral kedvezőbb a befizetés. Ápr. végén a hátralék: 1,516.176 frt 80 kr. egyenes adóban, 84.719 frt 14½ kr. hadmentességi dijban, 2,179.225 frt 66 kr. szőlődézsmaváltságban, 341.429 frt 46½ kr. bélyeg- és jogilletékben, 6.977 frt 45 kr. illeték egyenértekben. 78.194 frt 29½ kr. fogyasztási és italadókban, 9.902 frt 55½ kr. — Leiratott a f. évben: a) egyenes adókban 13.615 frt 57½ kr. b) hadmentességi dijban 1377 frt 71 kr. Ideiglenes adómentesség április hóban két esetben, fizetési halasztás 17 esetben 969 frt 30 kr. értékben engedélyeztetett.

Az árvaszéki elnöki jelentés szerint a fogalmazói karnál március végén hátralékban volt 2.779, április hóban beérkezett 2.506 s igy elintézés alá került 5.285 ügydarab; ebből április hóban elintéztek 2.544 dbot s igy április végén hátralékban maradt 2.771 ügydarab. Az irodánál március végén hátralékban maradt 859, április hóban leirás végett kiadatott 2.506, összesen 3.365 ügydarab; ebből április hóban leirtak és expediáltak 2.816 dbot s igy április végén hátralékban maradt 649 ügydarab.

## Mezőgazdasági bajaink.

Már lapunk egyik előző számában megemlékeztünk *Lévay* Henrik feltünést keltett munkájáról. Az általa fölvetett eszme propagálására ismert szakértői kézből ujból a következő cikkelyt kaptuk:

Lévay Henrik főrendiházi tag, az Első magyar általános biztositó társaság igazgatója, a magyar közgazdasági ügyének egyik elismert előkelő munkása, hosszabb idő óta nem szólalt fel a nyilvánosság előtt. Akik Lévay kitartó, vasszorgalmu munkásságát s minden közügy iránt éber érdeklődését közelebbről nem ismerik, már-már azt hihették, hogy a kitünő férfiu az alkotó munkába belefáradt s ifjabb erőknek engedte át mindazon eredménynyel müködő intézmények tovább vezetését, amelyek alapköveit nagyrészt ő rakta le. Örömmel vettünk azonban tudomást arról, hogy Lévay még korántsem fáradt bele az alkotó munkába és kész mély belátását, munkaerejét, lankadatlan tevékenységét felajánlani minden nagyobb szabásu oly vállalat letesitésére, amely valóban közszükséget pótol. A többek közt a mezőgazdasági válság szanálásának nagyfontosságu kérdése hosszabb idő óta foglalkoztatja Lévayt s e csendes, de annál gyümölcsözőbb vizsgálódás eredménye ama tanulmány, amelyet Lévay Henrik „Néhány szó mezőgazdasági bajaink orvoslásáról" cim alatt a napokban közrebocsátott.

Lévay abból indul ki, hogy a szinte minden európai államban érezhető mezőgazdasági válság okai nálunk nem teljesen azonosak azon okokkal, amelyek a nyugateurópai országokban panaszolt agrár-bajokat előidézték, minélfogva csak oly gyógyszerrel leszünk képesek a mezőgazdasági válságot elháritani, amely a magyar mezőgazdasági elemek sajátos jelleméndek és az egész magyar közfelfogásnak megfelel. Ez okból szerző az agrárbajok megszüntetése végett eddig javaslatba hozott tervek egyikét sem helyesli, és azon nézetének ad kifejezést, hogy alkalmas intézmény létesitésére a magyar társadalom és közélet legjobb elemei érdeklődésének felköltése utján kellene törekedni és nem kell attól tartani, hogy az intézmény pénzügyi tekintetben gyenge lesz, hanem a modern spekuláció révén létesül.

Ezek előrebocsátása után Lévay, kiemelve azt, hogy a mai mezőgazdasági válság nem csupán a nagy- és középbirtokosokat sujtja, de sujtja az Alföldön azon földmüveseket is, a kik maguk földdel nem rendelkeznek, de a mezőgazdaságból élnek: oly hitelintézet létesitését tartja a mezőgazdasággal foglalkozók minden rétegében pusztitó baj elenyésztetésére egyedül alkalmasnak, amely képes a földbirtokosok tökéletlen hitelviszonyaiból eredő sürü földbirtokos-pusztulás megszüntetésével a kisbirtok szerzés végtelen nehézségeiből eredő agrárszocializmust is orvosolni. E feladatának megoldását a kontemplált hitelintézet azon ismert körülményre alapitaná, mely szerint nálunk a föld hitelképessége az egész földbirtok értékének csak feléig terjed, minélfogva, ha például az 1000 holdas birtok tulajdonosa földhitelét teljesen kimeritette, azaz, ha birtokát 500 hold értékének megfelelő jelzálog terheli, földje révén megszünt hitelképes lenni és legfeljebb még személyi hitelt élvezhet, noha 500 hold meg nem terhelt földnek még mindig tulajdonosa. Az ily földbirtokos aztán gyakran ki van téve a tönkremenésnek. A létesitendő hitelintézetnek első sorban az ily birtokosokat kellene gondjai alá venni, akként intézve annak ügyeit, hogy részére a birtoknak még tehermentes felerészét minden körülmények közt megmentse. Ezt a feladatát az intézet csak a jelzálogteher összegének megfelelő birtokrész megvásárlása utján oldhatná meg és itt lépne előtérbe az intézet második főfeladata, t. i. az, hogy azokat, kik földbirtok szerzésére vágynak és arra képesek, emez óhaj megvalósitásához eljuttassa s ekként a ma elégedetlenkedő agrárszocialistákat szorgalmas birtokosokká avassa. A nagyobb birtokosoktól adóssági terheik megszüntetése végett megvett birtokterületeket ugyanis parcellákra osztva, az intézet eladná; földet vásárló klientéla minden kétséget kizárólag bőven állana rendelkezésre, miután az agrár-szocializmusnak ép az az egyik főoka, hogy a földmivelő-osztály olcsóbb rétegeiben megvan a vágy, sőt a vagyoni képesség is a földbirtokvásárlásra, de eladóvá tett kisebb területek hiánya miatt e kivánság nem teljesülhet.

Ezekben szerző az általa kontemplált mezőgazdasági hitelintézet célját gyakorlati irányban megismertetve, rámutat azon figyelemreméltó ellenvetésre, hogy az intézet a jelen körülmények közt ép ott nem fejthetne ki a jelzett irányban sikeres müködést, hol arra legnagyobb szükség lenne. A mondottak szerint ugyanis az intézet célját azzal oldaná meg, ha a parcellákban való birtokeladásokkal a földmivelő proletáriatus terjedésének gátat vet s a földbirtokos-osztályt lehetőleg megnöveli. Az agrár szocializmusra hajló földmivelő proletariátus azonban ép az Alföldön van leginkább elterjedve, ott hol a földbirtok nagy része szilárd kezekben van s ezektől a hitelintézetnek vajmi kevés alkalma lenne birtoktesteket parcellázás végett magához váltani. Eredeti, zsenialis és a tanulmány legfontosabb pontját képezi az az eszme, melyet szerző avégből vett fel, hogy az intézet közhasznu tevékenysége az Alföldön is lehetővé tétessék. Rámutat nevezetesen ama nagy földbirtok-komplexumokra, melyek ma a nagy alföldi városok és községek tulajdonában és kezelésében vannak s amelyek ezen helyzetükben sem állami, sem községi fiskális szempontból kellően ki nem használhatók, nemzetgazdasági szempontból pedig az ekkora tőkékhez füzhető legkezdetlegesebb igényeknek is alig felelnek meg. Érdekes illusztrálására szolgál ezen állitásnak a következő példa:

„Szeged város földbirtoka 72.514 kat. hold, melyből 32,910 kat. hold 4347 bérlőnek van bér-

be adva; 26,318 kat. hold legelő; 6155 kat. hold erdő; 6141 kat. hold rét stb. A város földbérjövedelme 1892. évben költségelőirányzata szerint 408.539 frt 22 krra rugott. Ezen földbirtok rendes költségei: 162,014 frt 23 krt tettek ki. E szerint a város tiszta földbérjövedelme 1892-ben körülbelül 215.393 frtra rugott.

Ellenben, ha Szeged város földbirtokait parcellázva eladjá s ha földjének holdját átlag 200 forinttal lesz képes értékesiteni, a város akkor eddig soha nem tapasztalt s nem is remélt kedvező anyagi helyzetbe jut. A földbirtokkal járó rendkivüli kiadásoktól megszabadulva s a földek eladásából begyült tőkét pupilláris biztositékokkal biró értékpapirokba fektetve, sokkal biztosabb és jóval nagyobbb évi jövödelemmel és jelentékenyen megcsökkent adminisztrativ költséggel könnyebben felelhet meg kötelezettségeinek.“

Ami áll Szeged városra, az a többi alföldi városokra nézve is hasznos; ha ezen városok, az előnyök felismerésével, földbirtokaiknak parcellázva eladására határoznák magokat s ennek közvet tésével oly illetékesebb tényezőt, az e célból létesitendő mezőgazdasági hitelintézetet biznák meg, az az Alföldön képes lenne közérdekü missióját teljesiteni.

Ezekben ismertetjük meg Lévay Henrik általános figyelmet érdemő tervezetét. Záradékul felemlitjük még, hogy Lévay nemcsak eszmét ajánl, de késznek nyilatkozik tettekkel is közremüködni tervének megvalósitása érdekében.

A Lévay által propagált eszme megvalósitása érdekében ugyanis a nagybirtokososztály és a pénzügyi világ több előkelő tagja — köztük Lévay Henrik, gróf Nádasdy Ferenc, gróf Andrássy Gyula, gr. Zichy Nándor, Burchard-Bélaváry Konrád, báró Nikolics Fedor, stb. — több értekezletet tartott, amelynek konkrét eredménye, hogy az uj hitelintézet alapitása nemcsak elvben határoztatott el, hanem annak létrejötte anyagi tekintetben is biztosittatott. Az uj bank alaptőkéje 10 millió frtra s cége „Magyar mezőgazdasági hitelintézet mint részvénytársaság“-ra van tervezve.

Kormos Alfréd,
a „Magyar Pénzügy“ szerkesztője.

# HIREK.

— **Bucsu-estély.** *Radó* B. Béla a Magyar francia biztositó társaság titkára, lapunk kedves munkatársa tiszteletére e hó 13-an távozásának előestéjén társasvacsorát rendeztek barátai a „Polgári Egylet“ emeleti helyiségében. A bucsu lakomán 30-an vettek részt. A jelenlevők mindegyike őszinte sajnálattal látta Radót városunkból távozni, mely sajnálkozásnak többen szép felköszöntőkben adtak kifejezést. Az első tósztot *Sümegi Kálmán* mondta *Radóra*, mely felköszöntőre *Radó* a barátság megtisztelő nyilvánulásaért igen meghatottan mondott köszönetet. *Rosenfeld Lajos* méltányolva *Radó* hirlapirói müködését, szintén érette üritė poharát, dr. *Fried* Ödön felköszöntője ugyancsak Radónak szólt. *Székely* Tivadar *Poór* János k. r. tanárt éltette, ki viszont *Radóra* emelte poharát. *Sümegi* ujabb felköszöntőjében *Ebenspanger* Leóról emlékezett meg, *Hajdu* Gyula pedig ismét Radó érdemeit méltatta. A sok szép felköszöntő, a kitünő vacsora, és *Horváth* Laci lelkesitő zenéje a bucsuórait és igen kellemessé tették, ugy hogy a társaság szivesen maradt együtt éjjeli 2 óráig.

Távozó jeles munkatársunk szerkesztőségünkhöz a következő sorokat intézte:

E városból távozva, van szerencsém a tekintetes szerkesztőséget tisztelettel felkérni, méltóztassék becses lapja utján közvetiteni üdvözletemet mindazoknak, kiktől személyesen bucsut vennem — az idő rövidsége miatt — lehetetlen volt.

Szivesen fogom ápolni a távolból is azt az összeköttetést, melyet a rokonszenv és hasonló gondolkodás teremtett meg köztünk és különösen becses lesz előttem az a szellemi kapocs, mely engem az irodalmi és müvészeti körhöz, annak vezérférfiaihoz, és közvetve a helyi sajtóhoz füz.

Engedje meg a tekintetes szerkesztőség, hogy időnként visszatérjek — egy-egy „kutyanyelvvel“ és fogadja előre is köszönetemet üdvözletem szives közvetitéseért.

Kiváló tisztelettel kész hive N.-Kanizsa, 1895. május 13. *Radó B. Béla.*

— **Halálozás.** Ecsy László királyi tanácsos, a Ferenc-József-rend lovagja, Balatonfürednek sok éven át volt fürdőigazgatója, 86 éves korában, hosszu szenvedés után meghalt május 11-én Balatonfüreden. Az elhunyt egyik legalaposabb ismerője volt a magyar fürdőviszonyoknak s ez ismereteinek köszönheti Balatonfüred a fölvirágzását. El is nevezték azért Balatonfüred megalkotójának. Érdemeit a király is méltányolta, kitüntetvén őt a Ferenc József rend lovagkeresztjével s a királyi tanácsosi cimmel. Általános részvét mellett május 13-án temették el az arácsi temetőben.

— **Óvodai közgyülés.** A nagykanizsai *Kisdednevelő-Egyesület* e hó 12-én délután *Vidor* Samuné elnök elnöklete alatt tartotta XX évi rendes közgyülését, melynek legfontosabb tárgyát a jelenlegi 4 óvoda mikénti fentarthatása képezte. Ezen kérdés fontossága folytán az ülésen résztvett dr. *Ruzsicska* Kálmán kir. tanfelügyelő is, kihez az egyesület ez ügyben már régebben memorandumot intézett, melyből kiindulva a kir. tanfelügyelő a városi tanácscsal tüzetes tárgyalásokat is folytatott ezen ügyben. A kir. tanfelügyelő az ülés folyamában ismertetvén az ügy mikénti állását, a közgyülés elhatározta, hogy az óvodák segélyezése ügyében a vallás és közoktatási miniszterhez, azután pediglen a városhoz fordul. — *Bátorfi* Lajos egyesületi titkár nagy ügyszeretettel kidolgozott elnöki jelentését a közgyülés tetszéssel tudomásul vette és a számvizsgáló bizottság jelentése alapján *Neu* Albert pénztárosnak a felmentvényt megadta. — A lefolyt évben a négy óvodát 296 kisded látogatta, ezek közül dijmentesen 157. Az egyesületnek jelenleg 20 alapitó, 10 tiszteletbeli, 73 rendes és 35 pártoló tagja van. A mult évben tagsági dij cimén befolyt 322 frt, tan- és beiratási dijakból 558 frt. Az egyesületnek 16000 frtra rugó vagyona van, de ebből csak mintegy 300 forint folyósitható.

*Hoffmann* Mór a közgyülés nevében meleg köszönetet mondott dr. *Ruzsicska* kir. tanfelügyelőnek az egyesület és ennek óvodái iránt tanusitott érdeklődéseért és pártfogó jóakaratáért, mely elismerő szavakat a tanfelügyelő azzal viszonozta, hogy az egyesület vezetőinek és fentartóinak szavazott elismerést. — A választmány inditványára a közgyülés nagy lelkesedéssel dr. *Wlassics* Gyula vallás és közoktatási minisztert az egyesület tiszteletbeli tagjául választotta. — Részint kilépés, részint elhalálozás folytán több választmányi tagság jött üresedésbe, melyek betöltése választás utján eszközöltetvén, a következők jutottak mint ujak a választmányba: *Clement Lipótné*, *Neu Albertné*, *Miltényi Sándorné és Sebestyén Lajosné.* A gondnoki teendőkkel Bátorfi Lajos titkárt bizta meg a közgyülés.

— **Kirándulás.** A *horvát-kőrösi* erdészeti akademia növendeke két tanár vezetése mellett e hó 14-én tanulmányozás céljából meglátogatta az Ujlaky-Hirschler és fia cég alsó-domborui fatelepét és ennek kotori gőzfürészetét. A cég tagjai — mint levelezőnk velünk közli — a legnagyobb előzékenységgel kalauzolták horvát vendégeiket, kiknek egyuttal alkalmuk volt a Hirschler ház ismert magyar vendégszeretét élvezhetni. — A társaság kirándulása egy egész napra terjedt.

— **A letenyei takarékpénztár** a legutóbbi rendkivüli közgyülésén az eddigi elnök Tamás Ádám lemondása folytán uj elnökül Schmied Emil Pola-Anna-majori tekintélyes földbirtokost választotta meg.

— **„Zalamegye és városai.“** Emlitettük már lapunkban, hogy a Halis István és Hoffmann Mór, nagykanizsai irók szerkesztesében megjelenő *„Zalamegye és városai“* cimü milleniaris mü támogatására a megyei állandó választmány ötszáz forint összeget határozott inditványozni a megyei közgyülésen. A f. hó 7-én tartott megyei közgyülés e segélyösszeget egyhangulag megszavazta, azon kivül elhatározta, hogy Nagy Kanizsa és Zala-Egerszeg rendezett tanácsu városokat, valamint a szolgabiróságok utján az egyes nagy-községeket hasonló támogatásra hivja föl. Igen örülünk, hogy a derék munka-irányadó helyen ilyen lelkes fölkarolásban részesült. Hisszük, hogy a megyei közgyülés fölhivásának meglesz a kellő foganatja a nagy gonddal és áldozatokkal szerkesztett munkával szemben.

— **Vendégszereplés.** Szinházlátogató közönségünk bizonyára örömmel veszi a hirt, hogy Somogyi igazgatónak sikerült *Renardi* elsőrendü operénekest vendégszereplésre megnyerni. A fiatal hirneves müvész szombaton e hó 18-án fogja magát a „Parasztbecsület“ operában mint Turidu bemutatni, mely szerepben a magy. kir. operaházban a közönség és kritika által egyaránt elismert rendkivüli sikert ért el.

— **Egy becsületes megtaláló.** A nyugati pályaudvaron minap este egy kocsisepergető katonás köszönéssel megáll az ügyeletes rendőrfogalmazó előtt és röviden jelenti:

— Jelentem alásan, éppen most találtam tizenkét darab ezerest!

— Hol?

— Egy vaggonban a szemét között.

A bécsi gyorsvonat utasai már elszéledtek a pályaudvarból, a vasboltozatok alatt nyugalmas csöndesség terjedt el. Körülbelül tizenöt perc mulva érkezett meg nagy sietséggel egy uriember, aki hirtelen bemutatkozott, hogy ő gelsei Gutmann Vilmos, majd élénken kérdezősködött, hogy nem találtak-e egy boritékban tizenkétezer forintot, amelyet csak az imént sodorhatott ki valahogyan a zsebéből. Gelsei Gutmann Vilmos nyomban megkapta a pénzét, amelyből jutalmul száz forintot adott a legbecsületesebb megtalálónak.

Ezt a hirt előbb a német, azután a magyar lapok hozták. A nevet illetőleg tévedés forog föun, mert a mi gelsei Gutmann Vilmosunk egy krajcárt sem veszitett el. Igen valószinü, hogy valamelyik testvérje (talán gelsei Gutmann Izidor) volt a vesztes, ki egyszerüen gelsei Gutmannak mutatkozott be. Mivel azonban Bpesten gelsei Gutmann Vilmos neve a legismertebb, a rendőrtiszt az ő nevét bocsátotta forgalomba.

— **Házi tolvaj.** Furfangos lopásról értesit bennünket letenyei levelezőnk. Ugyanis Szigeti ottani szabó, midőn egy izben haza menet nyugalomra tért, a kabátját az ágya mellett levő székre tette. A segédje kileste ezen alkalmat s midőn gazdája elaludt a kabátzsebben levő pénztárca tartalmából 15 frtot kivett, a szobában levő ruha nemüt pedig össze csomagolta s azzal együtt még az éj folyamán, dacára annak, hogy menni alig tud, mert nagy mértékü sántaságban szenved — megszökött, eltávozása által jövőbeni óvatosságra intve mindenkit, de különösen gazdáját.

— **Urodalmi hang Letenyén.** Urasági cseléd: Az uraknak azt a ritkán jó lakott, tintanyaló teremtő fájukat ugy vágom kendteket felsőbb utasitásra nyakon, hogy a két sor foguk kipotyog, miért mernek a Mura-hidról az uradalmi legürbe hajolni?!

Tisztviselők: Bocsásson meg nem tudtuk, hogy a legür uradalmi tulajdon.

Cseléd: Buták! Azért figyelmeztetem magukat *szépen*, hogy takarodjanak!

— **Inyenc tolvaj.** Németh György nevü rovott multu kanász elhagyni akarta helyét, mely alkalommal a vidéken egy kis szemlét tartott a célból, hogy valami kedvére való zsákmánynyal foglalhassa el uj állomását. Meg is állapodott egy csörnyeföldi hajléknál, melynek ajtaját beteszitette s a konybában lévő üres üvegeket onnan kihozta. Minthogy azonban a kornak régi hive, fogta magát, kibontotta a pince falát s a hordókból magának néhány literre valót leeresztett s onnan bucsut véve a lopott bort elrejtette a közeli erdőben, a szintén magával vitt pálinkával együtt. A következő napokon azután a kanásznak sokszor volt jó kédve, mert sürün odá járt a boros üvegekhez, mig végre valaki rajt kapta s a lopott tárgyakat felismerve, jelentést tett a csendőrségnél, hol azután leleplezték a torkoskodó pásztor manipulacióját, minek következtében a legnagyobb valószinüség szerint szomoru napoknak néz elébe, mert az bizonyos, hogy a hasonló dolgokért már büntetve volt embernek egy darabig majd csak az állam panaszos kosztja fog ki járni.

— **Elveszett nyakkendő-tü.** Folyó hó 12-én délelőtti órákban Sugár-uton a Szigriszféle ház előtt egy gyémánt s opálköves arany nyakkendőtü elveszett, felhivatik a becsületes megtaláló, hogy azt a rendőrfőkapitányi hivatalnál, hol kellő jutalomban részesül, adja át.

— **Kiadó lakás.** Keszthelyen közel a Balatonhoz a fürdőévad tartamára 2 elegánsan butorozott szoba kiadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

## Színészet.

Vasárnap: *Csillaghullás* Rátkay László uj népszinmüve adatott. — Héttön *Otthon*: Sudermann szinmüve került szinre teljesen kielégitő előadásban.

Kedden Dóczy Lajosnak három felvonásos vigjátéka »A csók« került szinre. A darab ismertetésébe nem bocsájtkozunk; a költői képzelet szeszélyes játékának eme ragyogó szülményéi ismerik olvasóink és igy csak azt konstatáljuk, hogy a derült elmésség, mely a darabot átlengi a nyelvezet zengzetessége és csiszoltsága, a tartalom és forma szépségei most is elragadta a jelen volt müértő közönséget. A szereplők közül első helyen emlitjük *Balogh* Etelt, mint királynét, kinek játéka müvészi magaslaton áll. A lelki tusái, melyet a „bősz és szép gondolat" kelt benne, hogy ő legszebb asszony, megcsókolja a szenvedő szidót, mély érzéssel és szenvedélylyel játszotta. *Kalmár Piroska* Marittája üde és kellemes volt ugyan, azonban a csók definicióba nem tudta beleérelni azt a mély poezist, melyet annak előadása megkiván. *Mészáros Lajos* királya jó alakitás volt *Balla Kálmánban* mint Carlóban meg volt a jó ügyekezet és kiváló lehetsége most sem hagyta cserben de meglátszott egész alakitásán hogy e szerep nem neki való. *Dezséri* mint Sobrinius sok derültséget keltett, bár e szerep diszkretebb játékot kivánt volna. *Peterdi* és *Breznay Anna* tőlük telhetőleg igyekeztek szerepüket betölteni. *k—.*

## CSARNOK

### Margit.

— Irta: L. Ella. —

— Igérje meg atyám, hogy a leánynyal pénzről nem beszél!

— Hát mond meg már egyszer, mi a kivánságod.

Ekkor Margit alakjat lehelett észrevenni, aki feléjük sietett, mert anyjától a kovács ittlétét megtudta.

— Mar—git? Te itt vagy? — szólt a kovács meglepetve.

— Igen — mondá örömtől sugárzó arccal Gyuri, és ha ő nem lett volna — én sem volnék. Ő volt az, a ki ágyamnál virrasztott és a haláltól megmentett, a te örömedre. Gyuri most Margitot kezénél fogva akarta atyja elé vezetni, de Margit ezt meg nem engedve igy szólt: — Már elfelejtetted, Gyuri? mit mondtam neked? Meg akarsz engem szégyenitení, hogy én könnyebb kötelességet vállaltam magamra, téged ápolva idegen ismeretlen helyett? Épen ugy ápoltam volna másik betegemet is, csakhogy nálad szivesebben végeztem teendőimet. — Te most haza utazol apáddal? — kérdezte később Gyurit, és miután ez némán igennel felelt, szomoruan szólt: Tehát, Istén veled, maradj egészséges és boldog!

Margit már menni akart, de a kovács szavai nem engedték: Ő és Gyuri nagy adósaid vagynk. Előbb fizetni akartam, de most nem tehetem. Még itt maradsz?

— Igen, — felelt az elpirult Margit.

— Hát akkor boldog viszontlátásra otthon! Ne maradj sokáig!

Bucsut vettek egymástól.

Másnap reggel az öreg Borcsa, Márton és Gyuri hazafelé hajtottak.

VI.

Augusztus hónap egy szép estéjén hárman ültek Borcsa kőpadján. Márton heti keresetéről beszélt és örömről, hogy fia oly jó szinben van, Borcsa és Gyuri haligatva ültek, mig Borcsa meséni kezdett, hogy Marittól levelet kapott, melyben azt irja, hogy holnap utáu elhagyja R. várost.

Még sohasem mondta fia a kovács Margit nevét fia itt léte óta, tehát annál nagyobb feltünést keltett, midőn igy szólt: »Igy már ismét együtt volnánk, mint mindig ezelőtt.«

— De csak rövid időre, — szólt közbe Borcsa, mert elmegyek innen lakni leányommal együtt.

— Elmennek? — szólt egyszerre atya és fia. Ne csinálj boldogságot vén napjaidra! folytatá Márton. Holnapra kocsimat kölcsönzöm kocsisommal együtt, hozd már egyszer haza Margitot.

Borcsa kivesen vette az ajánlatot, de még szivesebben hallgatta Gyuri atyja jóakaratát.

Két nap multa épen egy szombat este érkezett haza Margit, de Gyuri őt csak másnap a reggeli mise után látta. Az nap aztán elhatározta, hogy atyjának szól az uj élet megkezdése végett.

Azonban délután, midőn tervét előadni akarta, nagyon csodálkozott, mert atyja a szokott nyvás helyett a kis kertbe ment, egy rozmarin ágot szakitott és egyenesen Borcsáék felé tartott. Gyuri igen boldognak érezte magát, mert jól tudta, hogy a rozmarin-ág a leánykérő divze.

A kovács valóban megkérte Borcsától Margit kezét fia számára. Nagy örömmel mind beleegyeztek.

A két gyermek örömét boldogságát leirni lehetetlen.

— De ugy-e, most nem mész el innen lakni? — kérdezte nevétve a kovács Borcsát. Most akarunk csak jó szomszédok lenni. Ma legyen nálam a kéztogó és három vasárnapi kihirdetés után, legyen meg a lakodalom.

Ugy is történt. A szertartás után az R. városi orvos lepte meg a hásznépet, és midőn a mulatás javában folyt, felállt és beszélni kezdett: „Barátaim! A ki az élet keserüségét annyira érezte, mint én, boldognak érzi magát ilyen szerencsés emberek között. Én is ily jó leányt vettem nőül, mint te Gyuri. Boldozok voltunk! De ekkor fontos ügyek miatt el kellett családomat hagyni és mivel feleségem rólam hirt nem hallott, elment rokonait felkeresni, de nem ért hozzájuk, mert útközben a halál áldozata lett. — Évek mulva gazdagon tértem haza, de boldogságomat nem leltem sehol. Tüvé tettem mindent kerestettem feleségemet és gyermekemet, de hasztalan. Vigaszomat már csak a kötelesség teljesitésében leltem, de oltt, ahol nem pengő ezüst a fizetés, hanem a szegények hálás könyei. Igy működtem R.-ben is, és itt találtam meg szeretett gyermekemet."

Margit örömsikoltással borult atyja karjába.

„Most fiam, — szólt Gyurihoz, vedd ujra feltalált kedves leányomat az én kezemből áldásommal együtt."

E boldog család most minden este együtt ül, közöttük a virulló menyecske, aki igazán boldogságot hozott magával a kovács házába, ahol az uj életet megkezdték és áldva folytatják.

(Vége.)

## Közgazdaság.

### Gabona üzlet.

*Nagy-Kanizsa*, 1895. május 14.

Az időjárás utolsó tudósitásunk óta többnyire száraz és enyhe, néha szeles is volt. Csak az utolsó napokban voltak vidékünkön némi esőzések, melyek azonban a szelektől kiszikkadt talajnak korántsem elégségesek, és most már kiadós csapadékok igazán kivánatosak volnának. Szerencsére a mi vidékünkön még mindig nincs oly nagy szükség esőre, mint az ország más részeiben.

A vetések állásáról ujat nem igen mondhatunk. Ha azoknál a mult hét óta valami nagy előmenetel nem is constatálható, de legalább vissza sem fejlődtek. Buza jó középtermést igér, rozs ellenben silány, árpa — igen szépen fejlődik. Repce most áll virágzásban is jó termésre nyujt kilátást.

A mult heti üzletünk az árhanyatlások jele alatt állott. A külföldi piacok sokkal nyugodtabb hangulata nem hibázta el hatását a mi piacainkra se, ehez járult még azon körülmény is, hogy a kormány által kiadott országos jelentés a vetések állásáról jóval kedvezőbben hangzott, mintsem az érdekelt körök azt feltételezték, s igy megindittattak az árcsökkenések az egész vonalon.

Buza a mult hét elején még szilárd irányzatot követett, de később lényegesen ellanyhult. Készáru-tulajdonosok azonban még mindig tartózkodók és az olcsóbb árakhoz nem igen akarnak alkalmazkodni.

Rozs iránt még mindig elég kedvező a hangulat és ez nem is csodalható, mert a kilátások a jövő aratásra éppenséggel nem kedvezők. Árak a határidő üzletben csökkentek ugyan nehány krajcárral, de kész árunál majdnem változatlanok.

Árpa és zab csekély figyelemre találtak; árak hanyatlanak.

Tengeri. E cikknél az általunk előre látott irányváltozás gyorsabban következett be, mintsem azt magunk gondoltuk volna, amennyiben az árak a budapesti piacon a mult hét elejétől tegnapig mintegy 65 krral alább szálltak. Tegnap ugyan ismét némi javulás állott be, de ez aligha tarthatja fen magát. A mi piacunkon specialitér nem igen van megnyomva e hatalmas árhanyatlásoknak, minthogy a vidékről piacra kerülő csekély mennyiségek alig elégségesek a gesek a helyi fogyasztás fedezésére, de mihelyt meg fognak jelenni Barcson az első hajorakományok, nálunk is szükségképen be fog állani a reakcio.

Mai jegyzésünk:

Buza... .. ... 6 70—7.
Rozs, .. ... ... 580 - 6.
Arpa... ... ... 6. —6.75.
Zab..... ... ... 6.25—6.50.
Tengeri .... ... 7. —7.25.

*K—n B—a.*

## NYILTTÉR.*)

**Nagy-Kanizsán Batthányi utcában egy 6 szoba-, konyha, éléskamra-, padlás pincéből álló ház, udvar-, kert-, mosókonyha-, félszer-, faház- és istállóval együttszabad kézből eladó. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában**

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:
**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:
**FISCHEL FÜLÖP.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

40. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 19-én. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegyletszövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## Dehogy elégtétel!

Ritkán akad ujságolvasó embernek humorosabb látvány a mostaninál. Élvezetszámba megy oly lapoknak az elolvasása is, melyek egyébkor ugyancsak ritkán gyönyörködtetik a közönséget. Finom csemegét szolgáltat az elfogulatlan szemlélőnek az a vergődő kinlódás, melylyel a klerikális ellenzék ujságjai a politika legujabb fordulatait fogadják. Dehogy elégtétel, hogy *Bánffy marad!* Dehogy elégtétel, hogy *Agliardi* nuncius állása Bécsben *tarthatatlan* s hogy visszahivatásának lénynyéválása már csak rövid idő kérdése! Dehogy elégtétel még az is, hogy *Kálnoky ment!* Hisz' olvastuk »svarcz auf vájsz« egy este megjelenő magyarországi lapban, hogy: »a korona inkább elejti Kálnokyt, csakhogy Bánffynak ne kelljen a kivánt elégtételt megadni.« Ha vannak állitások, amelyeknél a bizonyitás ereje már magában az állitásban benne rejlik, úgy bizonnyára az idézett ellenzéki csodabogár hatalmas egy diszpéldánya az enemű kategóriának.

Ugyan mit akar még az ellenzék? Bizonyára azt, hogy a király csapja el az egész szabadelvű pártot és kormányt és alakitson a „nemzeti" meg a „függetlenségi" klerikálisok különféle cifra árnyalatai ból egy egészen uj valamit, ami egy két hét alatt meghozza Románnak és „Bécsnek" azt az „elégtételt", hogy, ime: *intra* Hungariam non est vita — Magyarország nem lesz, hanem *volt*... Kár volt az elégedetlenekre nem bizni, a megoldást! Külömbet értek volna el ők annál a „tehetetlen" Bánffynál.

Nézzük csak már most komolyan, mit ért el az a „tehetetlen" miniszterelnök, kitrövid életében már annyiszor igyekeztek a szabadelvű párt romjai alá eltemetni. Magyarország az ő „gyönge, ügyefogyott, tarthatatlan" kormánya alatt oly lidércnyomás alul szabadult fel, mely hosszú idő óta egész sulyával nehezedett közéletünkre s mely színte lehetetlenné tett sok mindenféle munkát a nemzeti fejlődés mezején. Bánffy báró végre valahára *tiszta helyzetet* teremtett. Sikerült neki meggyőzni a legalkotmányosabb lejedelmet a magyar szabadelvüség álláspontjának helyessége felől. Nem kell többé tartanunk holmi sötétben ólálkodó reakcionárius befolyásoktól. Bánffy világraszóló bizonyitékot szolgáltatott a belügyekben önálló magyar állam szabadelvű törekvéseinek igaza, hóditó ereje mellett.

Jól hangsulyozzák, hogy Kálnoky bukásából napnál világosabban világlik ki a koronának az a határozott akarata, hogy Magyarországon helyreálljon a belső béke, és a közéletnek izgatott, bénító állapotát váltsa föl végre a nemzeti életnek oly hullámzása, mely termékenyitőleg, áldásthozólag hat e sokat szenvedett állam fejlődésére, erősbödésére.

Bánffy bárónak sikerült a királyt az ily megoldás üdvös voltáról meggyőzni. A szabadelyü magyar kormány „az egész vonalon" diadalmaskodott.

Dehogy elégtétel ez!

## „Bécsnek büszke vára..."

(—n.) Mégis csak kedélyes nép az a bécsi. Kifejezetten nemzeti typus nélkül, keveréke a cseh, osztrák, német: tudja Isten még minő fajoknak és fajocskáknak — csak egyetlen egy dologban tud excellálni: a a terrorizmus eltürésében, amelylyel egy csoport kétes erkölcsü existencia közel két évtized óta lehetetlenné teszi a szabadelvü eszmék, meggyökeresedését, s szétmorzsolja a szabadelvü haladás vivmányait ugy, hogy a büszke fővárosra, mely hires volt lakóinak kedélyességéről, s a melyre a bécsi ember büszkén mondotta:

„'S gibt nur a Kaiserstadt, 's gibt nur a Wien"!

már alig lehet ráismerni. Politikában, társadalomban annyira uralkodóvá lett a reaktió, a legveszedelmesebb maradiság, hogy a szabadelvüek minden cselekvési kedvet elvesztettek, s inkább visszavonúlnak, mintsem hogy azt az áldatlan harcot, mely erejöket siker nélkül emészti, folytassák. A legostobább jelszavakat, melyek alatt gyakran minden egyéni szabadság elnyomásának rosszul leplezett szándéka lappang, a nagy

## A „ZALA" tárcája.

### Nőalakok Jókai két regényében.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: Halász Margit.

Ha egy iró egy zsánerbeli munkát ir, bizonyos részletekben, helyzetekben megtaláljuk a hasonlatosságot és a jellemek közötti összefüggést. Nem mondom, hogy hasonlit a nyelvezet, gondolatmenet is, mert az lealacsonyitás volna s az iró szellemi nagyságára és szélességét igen alacsony niveaura szállitaná. Olyan összefüggést és hasonlatosságot akarok csak mondani, mint pl. ami van Brinley Rikhárd zeneműveiben, vagy a „La priére d'une vierge" és a „La priére expucée" cimü darabokban létezik.

Igy ha figyelemmel s a lélektan vizsgáló, boncoló, következtető szemüvegén olvassuk át az „Egy magyar nábob"-ot és „Kárpáthy Zoltán"-t nemcsak a meseszövés és történeti anyag összefüggését látjuk; nemcsak a férfialakok — kik tudvalevőleg ugyanegyek, egymást követik e két regényben — jellemei huzódnak elhomályositatlanul összefüggve, de a női alakok — bár ujabbakkal is találkozunk — benső elrendezése is sokban hasonlit egymáshoz.

Vegyük például a férjet hiven szerető Eszéky Flórát a Magyar Nábobban s azután Szentirmay Katinkát a Kárpáthy Zoltánban. Anyja leánya!

A helyzet, lelki állapot majdnem egyforma; különbség csak egyben nyilvánul, amennyiben Flóra neje volt Rudolfnak, Katinka pedig mennyasszonya Zoltánnak.

Mindaketten ártatlanul, akaratuk nélkül vetélytársnői, — választatlan voltak ama másik két nőnek.

Mayer Fanny szerelme Szentirmay Rudolfhoz és Kőcserepy Vilmát Kárpáthy Zoltánhoz a reménytelen, szerencsétlen szerelem haláltusát vivó harca.

A különbség itt is mutatkozik külső helyzetben, társadalmi állapotban, amennyiben Mayer Fanny asszony, Kőcserepy Vilma pedig leány volt.

Mindegyik meghal, megöli a lelki bánat azért, mert nem lehet, nem szabad azt szeretni, aki már a másé, aki az övé nem lehet soha.

Fannyt még a lelkiismeret is gyötörte, mert már abban is bünt látott, hogy ő csak rá is gondol arra, aki a másé egy egész életre, aki férje legkedvesebb barátnőjének.

Az ő gyenge, világban járatlan lelkével nem bir magán uralkodni, midőn Eszéky Flóra férje Szentirmay Rudolf meglátja a nyitvahagyott könyvben az általa előtte való estén leszakitott és eldobott irist s amaranthot.

A gyengéd tartózkodó s az öreg férjhez mégis hű Fannyból kitör a fájdalom s szivéből a szenvedély lángja, midőn megvallja Rudolfnak hogy szereti őt. A lemondás és Flóra barátnője iránti ragaszkodás pedig legnemesebben nyilvánul akkor, midőn arra kéri Rudolfot, hogy távozzék, hogy soha többé ne is lássák egymást. Ő inkább szenved, lemond, mintsem Isten, emberek, saját lelkiismerete, de főleg Flóra ellen vétkezzék! Inkább ő lesz boldogtalan, mintsem azzá tegye azt, akinek joga van boldognak lenni. Neki nincs joga, nem is volt. Nem volt, mert szerencsétlenségére a Mayer nevet viselte; nincs, mert ő törvényes neje Kárpáthy Jánosnak.

Kőcserepy Vilma ugyancsak sejti, de nem tudja bizonyosan, hogy Kárpáthy Zoltán szive Szentirmay Katinkáé, azt sem tudja egész határozottan, hogy félig-meddig már jegyesek is. Csak egyet tud tisztán, azt, t. i. hogy atyja halálosan gyülöli Zoltánt s hogy anyagilag is tökélesen megkárositotta. A lelkiismeret Vilmánál is feltámad, lelkének, szivének egész fájdalmával, mert apja vétkét magának is vallja, bár teljesen ártatlan! Zoltán megkárositásában saját magát is bünösnek hiszi.

Mikor halálos beteg, tudatják vele Zoltán megérkezését, kinek a büszke apa magát megalázva könyörgött, hogy látogassa meg beteg leányát, mert élete talán tőle függ. Zoltán belép a hagymázos beteg leányka szobájába, ez megpillantja s rövid néhány perc mulva Vilma Zoltán karjaiban hal meg. Mig azonban Vilma fájdalma, szenvedése lázas betegségében közvetlen, szenvedélyes szavakban, s apja iránti keserü szemrehányásokban nyilvánul, az előtt Mayer Fanny némán, eltemetett szenvedélyjel fogadta a halált, csak Szentirmay tudott boldogtalanságáról, meg az a be nem lezett levél — melyet Szentirmaynénak irt halála előtt való napon — amit csak 14 év mulva olvastak el a betalázott lakosztályban, de a ki elolvasta s a titkot jól magában tartotta élete végéig, az szintén nem

gondolkodni nem tudó, tömeg ujjongó örömmel fogadja. Az ugynevezett keresztény-sociális néppárt, melynek nyiltan be nem vallott tendentiája a legádázabb fajgyülölet, csak köpeny, mely a legridegebb önzést takarja el, s nem hogy a keresztény társadalom emelésén, a nép javán, hanem ellenkezőleg, a társadalom erkölcsi romlásán, a nép elnyomatásán fáradozik. Jaj azoknak a gonoszlelkü vezetőknek, hogyha a tévutra vezetettek tudatára fognak ébredni annak a játéknak, melyet vele üztek. Igaz, hogy máris tudatára ébredhettek volna, mert ezek a vezetők semmitsem valósitottak meg azokból az igéretekből, melylyel a tömeget lépre csalják. Várja birkatürelemmel, de bizonyos, hogy e türelemnek egyszer vége fog szakadni, s a megcsalatottak látni fogják, hogy kiknek a szavában, az igéretében biztak.

A szabadelvüek nyomról nyomra vesztették el a poziciót, s a tehetetlen kormány nem tud gátat vetni a rohamnak, mely mindent elnyeléssel fenyeget. — Szatócsok, hivatalnokok, kézmüvesek, tanitók, sőt még egyetemi tanárok is, mind-mind ennek a Németországból importált reactiónak bóditó hatása alatt állanak, s bizalmukat oly férfiaknak adják, kikkel integer becsületességü emberek talán szivesen kezet sem fognának, mert bizony jellem dolgában nem oly kifogástalanok ők.

De bő köpenynek bizonyul ez a keresztény-szociális eszme, melynek kinövéseit az osztrák püspökök is megsokalták már, s melylyel immár nem birnak: a gyermek gyorsan fogzott, s a püspökök maguk kezdik érezni, hogy e gyermeknek éles fogai vannak. Hát ez a köpeny jótékonyan eltakarja a jellem és becsületbeli foltokat is. A kivül állóra nézve valóban mulattató, hogy a reaktió (száj)-hősei milyen boszorkány-táncot járnak. Kedvez nekik az idő, minden a kezükre játszik, s igy sikerült nekik a hirres, hirneves és hirhedt dr. Luegert, ki a községtanácsban, tartomány- és birodalmi gyülésen egy aránt nagy mestere a botránycsinálásnak alpolgármesterré megválasztani, (hogy mennyire szereti e jó ember a magyarokat, és Magyarországot, azt több izben kimutatta.) Igaz ugyan, hogy egy minoritás választotta meg, mert a többi szavazatlapok üresek voltak; de a derék férfiu, akinek ez az állás már régóta szerény ambitiója volt, persze tisztán a közügyek iránti szeretetből elfogadta azt. De még nagyobbra van hivatva, a kedves antiszemiták e vezérszónoka. Még polgármesterré is lehet. Mert dr. Grübel, polgármester, és dr. Richter az alpolgármester lemondottak. A tér szabad tehát, és tiszteletreméltó dr. Luegernek alkalma lesz teljes nagyságában ragyogni, s nagy tehetségeinek jeleit adni.

Meglehet, hogy e derék ur és csatlósai igy fogják magukat leghamarabb lejárni; az a hanyatlás, melyet a jó bécsiek e zajongó, lármázó, üresfejü csoportnak köszönhetnek, meg tovább is fog terjedni s uralmuk kezdete lesz talán uralmuknak vége is. Ám teljék nekik kedvök bennök. Legjobb, ha a maga kárán tanul az ember. De bizonyos, hogy az egész áldatlan komédiának a keserü levét ők fogják meginni, az árát pedig a büszke császárváros, mely már aligha tarthat igényt ez elnevezésre, fogja megadni.

## Nyilt levél

**az irói és müvészeti kör igazg. választmányához**

Sohse szerettem furakodni s feltünni akarni s ezért nem hozakodtam elő folyó hó 12-én tartott közgyülésen, bár akkor élő szóval szerettem volna ezt előadni, de mivel inditványt senki sem tett, én sem akartam kivételt tenni.

Az irói és müvészeti kör alapszabályainak gondolom 5-ik pontja sorolja fel azon teendőket, melyeket a kör programmjába felvett, ezek közt én egy dolgot sajnálattal nélkülözök s ez: a szinmüvészet.

De ez könnyen volna pótolható azon néhány szóval: — „és a szinmüvészet magyar szellemben való fejlesztése és előmozditása városunkban.“

Tudtommal létezik is valami szinházi alap, ugy gondolom az összeg ugy 30—35 ezer frtot megközelit, nem sok, az igaz, de azért az általam felvett terv kiviteléhez elég lenne.

Állandó szinházépitésre ez összeg határozottan kevés, de valljuk meg, hogy Kanizsa szinházlátogató közönsége sem oly nagy és áldozatkész, hogy egy jól szervezett társulatnak egy egész téli saisonra a tisztességes megélhetést biztositani képes volna, pedig hangsulyozom azt, hogy Kanizsa müértő és e tekintetben finnyás és elkényeztetett közönsége csakis jól szervezett társulatot pártol, gyengébb erőkből álló s kisebb társulat itt hiába próbálna szerencsét: a közönség igényeit még fokozza ezutánra Somogyinak igazán kitünő erőkből öszszeválogatott, jól szervezett s fegyelmezett társulata s szomoru auspiciumok kisérnének egy, ez után városunkba tévedő kisebb s gyengébb erőkből álló társulatot.

Ebből az következik, hogy ezt a társulatot, melyet a közönség becsülni és megszeretni tanult, biztositsuk magunknak jövőre is.

Tegye magát érintkezésbe az irói és müvészeti kör választmánya, vagy ennek egy része Somogyi igazgatóval, ugyszintén a városi tanácscsal; Somogyi szintén hajlandó volna áldozatot hozni egy Kanizsán épitendő nyári szinkörre, a városi tanács pedig a közönség kivánalma előtt nem zárkóznék el s felhasználná az ugyis cél nélkül és parlagon heverő szinházi alapot; adja azt a nyári szinkör telépitéséhez.

Somogyit 10—12 évre szerződésileg lehetne ide kötni, olyformán, hogy a téli saison bezárása után Pécsett, két hóra Kanizsán tartana előadásokat, ami a szinházlátogató közönséget sem fárasztaná ki, másrészt pedig Somogyinak a tavaszi idényre állandó helyet biztositana.

Jövő évben ezredéves fennállását ünnepli a magyar nemzet, a főváros rendkivüli erőmegfeszitést fejt ki, hogy ez ünnepélyre méltóan legyen képviselve, a kisebb városok is tőlük telhetőleg sorakoznak; csak Kanizsa városa nem látja szükségét annak, hogy valamely közérdekü müvel emléket állitson e nagyfontosságu ünnepre! Szerény nézetem szerint az irói és müvészeti kör maradandó emléket állitana és a szinházlátogató közönség örök háláját vivná ki, ha a milleniumi évre buzgóságának eredményeként egy állandó szinkörrel lepné meg a várost.

A kör tevékenységének bizonyára elévülhetlen babérokat szerezne, ha ez eszme mához egy évre testté válnék.

Hazafiui tisztelettel:

*Kisfaludy Gusztáv.*

## Vidéki levél.

*Letenye,* 1895. május hó.

Tekintetes szerkesztő ur!

A mult számban adott szives engedelme, de különösen az alábbiaknak közérdekessége folytán ismét tollat veszek fel, hogy ezen szerencsétlen városnak csufolt „falu“ társadalmi viszonyait illusztráljam, nehogy önök továbbra is azon meggyőződésben éljenek, hogy itt a kebelbarátok hazájában élünk, hol a különféle osztályok hangos mulatozás közben töltik el hátralevő — rózsás napjaikat az uton-utfélen diszlő fehér asztalok mellett.

Nem ugy áll azonban itt a társadalmi rend, hanem a legnagyobb felfordultság közepette, melynek bizonyitéka az elmondandó felháboritó eset is. Mint már egyik régebbi tudósitásomban emlitettem, a letenyei állami tisztviselők jótékonycélu mulatságot rendeztek, melynek még az itteni társadalmi viszonyokat alaposan ismerő egyéniségek is szép sikert jósoltak. Ez azonban egy klikk tagjainak, kik szerencséseknek érzik magukat nem állami tisztviselői voltukban, ellen-actió folytán, de különösen ezek közül az egyiknek személyes megjelenése, söt mi több, a tisztviselők felfogadott zenészeinek általa megkisérlett elcsalása folytán nem sikerült oly mérvben, mint egy jótékonycélu, azon a télen egyedül álló s a társadalom egyik tekintélyes része által rendezett mulatságnak sikerülnie kellett volna.

A megzavart rend és botrány okozásért az illető a hatóság által példásan meglakolt, ami feletti haragjának lett azután kifolyása a levelem tulajdonképeni tárgya. Ugyanis a letenyei adóhivatal tisztikara a Kanizsa felé vezető utra ment sétálni s a kocsik által felvert helyet kerülendő, ráértek egy három szekér szélességü utra. Midőn már a vége felé jártak s az uraság kiváló s messze földön ismert nemzetgazdászatára való majorhoz indultak, egy kanászbojtár harminc lépésről alázatos köszöntését fogadták, ki azonban a velük való találkozása alkalmával neki ugrott az adóhivatal pénztárnokának, elkezdte rángatni, szidni az erre meg arra való mindenét s igy midőn már

---

volt más mint a hajdani ideal: Szentirmay Rudolf gróf.

Ambár Fanny és Vilma helyzeteiben, lelki harcaiban van némileg különbözet, de a tragicum e két nő életében mégis egy és lényegében ugyanaz, t. i. hogy mindegyik szeretett titokban égy-egy férfit, akik már lekötve voltak legkedvesebb barátnőikhez s kora halálukat a lelki megrázkodtatás segiti elő; mindegyik szeretett reménytelenül, csalódott és — meghalt.

Vannak szivek, melyek akként alkottattak, hogy az első csalódás által életképtelenekké lesznek s elhervadnak, vagy meglagynak mint a gyenge virág, melyet hirtelen izzó napsugár, vagy dér érint.

Vannak az életben olyan esetek, számtalan körülmények, melyek mint romboló orkán zugnak keresztül egész családok felett s rombadöntik a jegenyefát a családfőt, de:

*„a szélvihar, mely letépi a fáigat*
*Megkiméli cser tövén a kis virágot.“*

Vannak szivek, melyeket az ily romboló zivatarok épségben hagynak, mig a legelső csalódás a porig sujt, halálra sebzi s kiben csalódnak, azok ártatlanok, mert nem hogy hitegették csalogatták volna őket, sőt igyekeztek visszatartani, elhidegiteni maguktól, legtöbbször nem is sejtve a másikban dulo vihart, vagy bánatos lemondást és még ha sejtik, vagy biztosan tudnak is róla, nem tehetnek másképpen, mert ők meg mást szeretnek mint a költő irja:

*„És igy tovább tovább mást szeret mindegyik*
*Oly csillagok vagyunk, kik egymást kergetik.“*

Jókai remekül ért a női jellemek festéséhez, ugy elé tudja varázsolni alakjait, mintha csak saját szemeinkkel látnók, mintha az érzések és hangulatok saját megfigyeléseink lennének.

Szebben és élethivebben senki le nem irhatta volna női szivbe öltöztetve a csalódást, szenvedést, mint Jókai a Mayer Fanny és Kőcserepy Vilma alakjaiban s a hüséget és boldog szeretetet Eszéky Flóra és Szentirmay Katinka bájos egyéniségeiben. —

A lelkek szenvedéseiben pedig a koszorus költő és regényiró mintegy azon problémát akarja igazolni, hogy a fájdalom és szeretet alak nélküli, létező testek, melyek soha el nem enyésznek hanem öröklődnek egyik lényből a másikba századokról századokra. Ugy Fannynál, mint Vilmánál egyiránt igazult az iró ezen mondása:

„amennyit szeretett: ép annyit szenvedett.“

a tisztviselőket alaposan megfélemlitette, gyürüt és órát követelt. Szegény tisztviselők rablóval vélték magukat szemközt, pénzt kináltak tehát a kanásznak, kinek azonban csak a gyürüre fájt a foga, kénytelen volt tehát a pénztárnok kivánságát teljesiteni, söt mi több, még egy másik gyürüt is, a mindenki által oly drágának ismert ereklyét: a jegygyürüt odaadni.

Az órát azonban nem kegyeskedett elszedni, megelégedett azzal, hogy a 2 óraláncot és annak megrémült gazdáját még egyszer jól megrángatta. Jött azután az egyik, az adótiszt, ezt is megfosztotta gyürüjétől; jött a másik adótiszt, ennek pláne a kabátját rángatta az időközben összecsődült csordás, bojtár és kanász népséggel egyetemben. Mikor azután ez mind megtörtént, akkor a tisztviselők mégis szerencsések voltak megtudni, hogy ők az uradalmi uton vannak, a melyre közönséges halandónak rálépni tilos, különösen ha az illető véletlenül állami tisztviselő, ki a letenyei uradalom előtt: „schmarn."

Midőn azután az ékszerektől a sétálók megkönnyebbittettek, az egyik kanász nagyon is gyanus füttyére elölovagolt valaki, ki a tisztviselők személyes ismerőse s az ékszereket zsebrevágta azon egyszerü, de nem észszerü megokolással, hogy ezt felsőbb utasitásra cselekszi.

Tekintetes szerkesztő ur! Itt a nagy nyilvánosság előtt mondom el ezeket, hogy itéletet mondhasson midenki s hálát adhasson, miszerint Letenyén nem kell tisztviselösködnie. Biráljuk el, hogy micsoda eljárás az, mikor egy egész hivatal személyzetét csak azért, mert egy utra tévedt, melynek tilos volta nincs kitüntetve s mely különben is közutnak tünik fel, különösen ismeretlenebbek előtt, parancsszóra kanászok és bojtárokkal megfogatják, megrázatják, ékszerektől megfosztják a XIX. század végén! Mikor azután kérdőre vonatnak, akkor az ő uruk, parancsolójukra hivatkoznak, azon mágnásra, kinek humanizmusa, jótékonysága és előzékenysége országszerte ismeretes.

A tisztviselők persze nem hagyják magukon száradni e gyalázatot, hanem igazukat keresve, fellépnek a törvényes uton, még az ellen is, aki esetleg uradalmi kenyeret eszik. Azután mégis ujjal mutatnak majd a tisztviselőkre, hogy ezek folyton galibát csinálnak, el kell tehát vinni a hivatalokat.

Igazság az szerkesztő ur, hogy jól ismert uri embereket ily csufosan inzultáljanak, azért, mert az egész határban levő hegy, völgy, mező és folyó korlátlan urának poros utjára jóhiszemüleg rálépnek. Uri emberekre durva kanászokat heccelnek? Hiszi azt szerkesztő ur, hogy hasonló dolgokért vidéki, ismeretlen polgáremberek agybafőbe verése egy tekintélyes mágnás utasitására történjék? Ugy-e nem hiszi? Mi sem hisszük, de én különösen nem hiszem. Mit tegyünk, hogy egy lidércnyomástól, egy békótól megszabaduljon Letenye társadalma és hogy hasonló eseteknek elejét vegyük? Ha oda fordulunk, a honnan az orvoslás várható lenne, nem hallgatnak meg bennünket, mert nem vagyunk uradalmi cselédség; mink sohasem beszélhetünk igazat.

Hogy azonban igazat vihassunk, sziveskedjék tekintetes szerkesztő ur befolyásos lapjában jelen soraimnak helyt adni, mert ha önöknél sem hallgattatunk meg, elérjük, hogy vidékről kell levegőt hozatni, mert az urasági szolga nép azt is elvonja tőlünk — ha nem is felsőbb utasisásra!

*Padus.*

---

# HIREK.

— **Hymen.** *Schlesinger* Adolf Nagy-Kanizsáról e hó 12-én vezette oltárhoz *Mandelbaum* Irma kisasszonyt Ligetfalván.

— **Kinevezés.** *Novdczky* József kir. törvszék — telekkönyvi dijnok Nagy-Kanizsán járásbirósági irnokká neveztetett ki Csáktornyára.

— **Az irodalmi és müvészeti kör** igazgató tanácsa e hó 15-én tanácskozásra gyült össze *Sümegi* Kálmán elnöklete alatt. Megalakitotta a szakbizottságokat, elhatározta, hogy a tagságról szóló igazoló jegyeket közelébb megküldi a tagoknak s jelvényekről is fog gondoskodni. *Sümegi* Kálmán elnök azután elő erjesztette, hogy a keresztény jótékony nőegylet elnökséggel azzal a megtisztelő kéréssel fordult a körhöz, hogy a nőegylet jövő hó 9-én tartandó nyári mulatságának sikere érdekében működjék közre. Az igazgató tanács elhatározta, hogy a városunkban áldásosan működő nőegyletek nemes céljait a legnagyobb készséggel siet mindenkor előmozditani s a keresztény jótékony nőegylet mulatságára *alkalmi emléklapot* ád ki. Ennek szerkesztésére a *Poór* János másodelnök vezetése alatt álló *irodalmi szakosztály* vállalkozott. Ha a viszonyok engedik, a kör *férfi dalkara* is közre fog működni a nőegylet mulatságán. A tanácskozás befejeztével dr. *Szüts* Miklós emelkedett szellemü beszédben fejtegette az irodalmi és müvészeti kör hazafias törekvéseit és feladatát s rokonszenvvel méltányolta az elnök buzgóságát, mire *Sümegi* Kálmán meghatottan fejezte ki köszönetét. Hangsulyozta, hogy az ő jóigyekezete csak az igazgató tanács buzgó támogatása mellett érvényesülhet, de ily módon a kör csakhamar beigazolhatja azt, hogy a nemzeti szellemi életet szolgálva, a város érdekeit is előmozditja, s igy a polgárság rokonszenvére és támogatására teljesen méltó lesz. Lelkes szavakban adott örömének kifejezést afölött, hogy a tudomány és ékesszólás magasan kiemelkedő sokszor ünnepelt képviselőjét, dr. *Szüts* Miklóst, az igazgató tanácsban üdvözölheti. A jelenlevők tüntetőleg megéljenezték dr. *Szüts* Miklóst. Ez után a kör *irodalmi szakosztálya* tartott ülést s elhatározta, hogy a nőegylet mulatságára „*Szeretet*" cimmel adja ki az emléklapot s oda fog törekedni, hogy azt minél érdekesebb és változatosabb tartalommal bocsájthassa a nőegylet rendelkezésére.

— **Tavaszi ünnepély.** A nagy kanizsai középkereskedelmi iskola tanuló ifjusága folyó hó 21-én kedden ifjusági könyvtára javára a sörfőzöde és malátagyár kertjében zártkörü tavaszi ünnepélyt rendez. Belépti-dij 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdete délután ½5 órakor. Belépti jegyek a helyszinén válthatók. — Akik f. hó 20-ig meghivót nem kapnak és erre igényt tartanak, sziveskedjenek e végett a köz. keresk. iskolában a rendezőségnél jelentkezni.

— **A „Kereskedő ifjak önképző egylete"** Nagy-Kanizsán f. hó 17-ére egybehivott közgyülése határozatképes nem lévén, *Ebenspanger* Ernö elnöklő alelnök az uj közgyülést, mely tekintet nélkül a megjelenendő tagok számára határozatképes leend, e hó 20-ika hétfő estére tüzte ki. Tárgy: a tisztviselők és választmány megválasztása.

— **Kéjvonatok.** A cs. kir. szab. déli vasut *junius hó 1-én* pünkösd ünnepe alkalmából Budapest, Bécs, Fiume, Trieszt és Velencébe rendkivül mérsékelt áru menettérti jegyeket ád ki. Ezen kéjvonatok *Kanizsa* állomásról Budapest és Bécsbe junius 1—2 ik közti éjjel, Fiume Trieszt és Velencébe 2 án reggel indulnak.

**Szabad vallásgyakorlat és recepcio.** Mig Bécsben a reactio egyre komorabbá teszi a helyzetet s az osztrák liberalizmusra nézve folyton nehezebbé válik a helyzet, nálunk a förendiházban is győzött a szabadelvüség: a szabad vallásgyakorlatról és az izraelita vallás recepciójáról szóló törvényszakaszokat is eltogadta némi módositással a förendiház többsége.

— **Kosár.** Nagyérdekü hirt közölnek a P. Naplóval Nagy-Becskerekről. Távirati jelentés szerint megindult immár az országban a hazafias katholikus papság ellenakciója a Zichy Nándorék ultramontán mesterkedései ellen. Torontálmegye római katolikus esperessége minap tartott coronáján tárgyalta gróf Zichy Nándor levelét, amelyben Torontálmegye lelkészkedő papságát a néppárti agitációhoz való csatlakozásra hivja fel. A gyülés határozatilag kimondta, hogy politikába nem avatkozik és ezért Zichy levelére nem is felel. — Mikor az utóbbi nyitrai választás alkalmával két hazafias Ferenc rendi szerzetes bátor osztentacióval a szabadelvü párt jelöltjére, Janitsra szavazott, ezt az eseményt örömmel vettük tudomásul, tanujeleként annak, hogy magában a katolikus papságban is ébredezni kezd a hazafiui lelkiismeret, amelynek élénken kell tiltakoznia az ultramontán izgatóknak ama törekvése ellen, hogy a társadalmi és felekezeti békét e hazában megbontsák, s mely még a nemzetiségi forradalommal is kész kezet fogni a szabadelvüséggel szaturált magyar állameszme ellen. A nyitrai példát most ime Torontálmegye katolikus papsága is követte. Jelentős dolog, hogy éppen nemzetiségi vidékeken dobban meg a klérus hazafiui lelkiismerete, midőn lé esülni látja az ultramontánok szövetségét a nemzetiségi izgatásokkal, melyek nyiltan hirdetik a gyülölséget a magyar nemzet ellen és egész leplezetlenül a magyar államiság megtámadását valljók céljukul.

— **Tanulók majálisa.** Gelsei levelezőnk irja: Szép napjok volt a gelsei tanulóknak e hó 11 ike. Ekkor tartott ugyanis tanitójok számokra majálist. Mise után az iskola előtti téren sorakozva, kalaplevéve énekelték el a „Hymnus"-t, mely után felhangzott a Rákóczy induló. Ennek hangja mellett utnak indult a tanulósereg a közel fekvő szép erdőbe, sugárzó arccal, örömtelt szivvel, minden gyermek zászlót lengetve. Hogy miként folyt le a nap? — valóban nehéz azt leirni. Tánc, kétszólamu dalok, játékok váltották fel egymást. Délután számos vendég és szülő látogatta meg a kis honpolgárokat gyönyörködve ezek jó kedvökben. A vendégek között voltak: Nuszer Jánosné bárónő, Sebestyén Jánosné, dr. Viola Ignácné urnők: Glavina Margit, Fridrich Margit k. asszonyok; Nuszer János nagybérlő, dr. Viola Ignác körorvos, Sebestyén József földbirtokos, Klein Fülöp állomásvezető, Kugler Sándor körjegyző, — urak. Jól érezte itt magát mindenki, s a szép mulatságnak az alkony vetett véget, midőn a vendégek elismerésök nyilvánitása után távozva, a tanulók sorba állitva vezettettek haza.

— **Dalestély tánccal.** A türjei »Polgári Olvasókör« f. évi máj. 26-án Türjén a Nagyvendéglő udvar helyiségében dalestélylyel egybekötött táncvigalmat rendez; — mely iránt már is széles körben nagy az érdeklődés A dalestély programmja — mely Stampay Miklós tanitó vezetése alatt lesz előadva a következő:

1.) Szendergő: harmonium és zenekisérlet mellett énekli a dalárda.

2.) Őrült: Petőfitől; szavalja Torma Zsiga.

3.) Magyar ábránd: hegedü és harmonium kisérel mellett énekli: Kozári Liza k. a.

4.) A minta feleség: irta és felolvassa: Stampay Miklós tanitó.

5.) Viharban: zene és harmonium kiséret mellett énekli a dalárda.

6.) Corjolan: Tárkányitól szavalja: Keller Mariska k. a.

7.) Kuruc dalok XVI. XVII századból: harmonium és zene kiséret mellett éneklik: Koller M. k. a. Kozári L. k. a. Ág M. k. a. Stampay M. Torma Zs. Csótár A. és Szalai M. — urak.

8.) Magyar hölgy: Garaitól: szavalja Hock Janka k. a.

9.) Lützov vadászdala: zenekar és harmonium kiséret mellett előadja a dalárda.

Belépti dij személyjegy 30 kr. családjegy 80 kr. A nagy érdemü közönség szives figyelmét — e helyen is fölhivja a dalestély iránt a rendezőség.

— **Uj vasutak Somogymegyében.** A dunántuli vármegyékben folyó élénk vasutépitő tevékenységből Somogymegye erősen kiveszi a maga részét. Mint Kaposvárról irják, a kaposvár-fonyódi vonalon javában folyik az épitkezés, bár a mezőgazdasági teendők a munkások számát apasztották. Mindazonáltal remélhető, hogy a vasut épitését még az idén befejezik. A megyei érdekeltségnek egy, másik régi óhajtása, a kaposvár-siófoki összeköttetés mindinkább közeledik a megvalósulás stádiumához, ugy hogy e vonal kiépitése most már bizonyosra vehető. A terv szerint a vonal 90 kilométer hosszuságban Somogymegyének egész keleti részét átszelné és Siófoknál csatlakozva a Déli Vasut fővonalához a második összeköttetést létesitené a megye szivéből a a Balatonhoz, Kaposvárról kiindulva, állomásai volnának: Toponár, Orci, Magyar-Atád, Gáloskér, Igal, Nágocs, Tab, Zala, Kiliti és végállomása Siófok. E két uj vasut felszinre hozott még egy ujabb vasuttervet is, amely épp e két vasut révén nagy mértékben nyert rentabilitásában is. Ez a kaposvár—szigetvári vasut, amely a Magyar Államvasutak fiumei vonalát a pécs—barcsi vasut Szigetvár állomásával kötné össze. Az uj vonal tervezőinek élén Biedermann Ottó nagybirtokos van, aki a vasut érdekében a vidéken tartózkodik. Az uj vasut terve a vonal hosszuságát mintegy 50 kilométerre teszi a két végállomáson kivül Mosgó, Boldogasszonyfa és Szent-Balázs állomásokkal. Mindezek a vasutak igen nagy jelentőségüek a somogymegyei mezőgazdaságra nezve s kiépitésük után Somogymegyét a legsürübb vasuthálózattal rendelkező megyék közé lehet majd sorozni.

— **Talált hulla.** Fityeháza község határában a Principalis kanális e hó 16 án egy gyermek már erős romlásban levő hulláját vetette a partra. A helyszinén megjelent vizsgáló bizottság azon véleményben van, hogy a talált hulla *Ornstein* nevü iskolás fiue, ki mint annak

idején megiszik, — a téren a Nagy- és Kis-Kanizsa közti hidnál a Prinzipalis csatornába ugrott.

— **Gyilkosság vagy szerencsétlenség.** Az öreg Horváth Balázs a olnárii lakosnak a becsehelyi Pálfiegyen volt egy kis szőlője, a hova gyakran eljárt dolgozgatni. A mult hét egyik napján el is távozott, mint családjának mondta, csak két napra. Minthogy az öreg a két nap alatt sem ért haza, veje és menye elmentek utána s mikor a kérdéses tanyákhoz értek, annak ajtajai belülről bezárva találák. A többszöri zörgetés dacára sem szólt senki, kinyitották tehát az ajtót, a mikor is nagy rémületükre az egész préselő földjét óriási vértócsákkal borítva találták s a benn lévő tárgyakat pedig vérrel befecskendezve. Midőn beljebb mentek, az öregre is rá akadtak az egyik sarokban vértől borítva, összezúzott fejjel. Rögtön jelentést tettek a hatóságnak, a miután a gyilkosság esete látszott forogni, az iratokat áttették a legenyei kir. járóság vizsgáló bíróságához, melynek részéről Nunkovics Sándor vizsgáló biró a helyszinén megjelent, a mely alkalommal teljesitett törvényszéki boncolás nagy mérvü koponyarepedést konstatált. Hogy gyilkosság esete forog-e fenn vagy pedig a szegény horvát ember szerencsétlenség, esetleg csak aldozata-e: azt a folyamatba tett vizsgálat lesz hivatva kideríteni.

— **Ki akar egyévesz önkéntes lenni? l. a hirdetést.**

— **Kiadó lakás.** Keszthelyen közel a Balatonhoz a fürdőévad tartamára 2 elegánsan bútorozott szoba kiadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

## Szinészet.

Csütörtökön „*A bányamester*"-nek volt bemutató előadása szinházunkban és az ujdonság nagyszámu közönséget vonzott. Az operette *Zeller* Károlynak, a „Madarász" gyorsan népszerüvé vált szerzőjének sokat emlegetett müve. Szövegét, mely egészen a szokásos sablonok közt mozog, Vest és Held irták. A többi repertoiron levő operettek szövegétől legfeljebb csak abban különbözik, hogy hiányzik belőle az elevenség és a szellemesség. A zene egészen a »Madarász« szerkezetén épül, sőt mondhatnók, pontról-pontra kövi. Több helyen, különösen az első felvonásban a közelit is a szerzőnek első darabjait elérni, de a talában mögötte marad e szerzeményével a „Madarász" kedves, melodikus zenéjének. Az első felvonás sikerültebb számai közül megemlitjük a csipkeverő leányok kórát és Nellinek belépőjét. Kellemes zenéjü a grófné asszony ländler szerü belépője is. A bányamester belépője a madarász szép dalát meg sem közelíti. Legszebb számai az első felvonásnak kétségtelenül a könnyed fülbemászó terzett és a finálé. A második felvonás énekszámai közül kiválnak Roderik hercegnek a grófkisasszonynyal való duettje ismét egy kedves tercett és egy románcféle e refrainnel: »Oh ne duzzogj«. A harmadik felvonásban mindössze az első felvonásbeli bányászinduló mint finále ragadja meg figyelnünket. Ha már most azt az elvet tartjuk szem előtt, hogy a művészi produkció lényege a folytonos ujjáteremtésben, a feltalálásban nyilatkozik meg és kiváló zeneszerzőnek csak azt tekinthetjük, ki hangokból és hangokban önálló szépet alkot, akkor Zellert e darabjáért igen kevés magasztalás illetheti. Tagadhatatlan azonban, hogy az operette hangszerelése brilliáns és hogy technikai tekintetben kimagaslik. És hogy a darabnak előnyeit teljes mértékben élvezhettük, abban kiváló érdeme van a társulat kitünő tehetségü és buzgó karmesterének *Békésy Ferencnek*, ki az operette összes szépségeit precizitással emelte érvényre. Az összbenyomást, melyet az egész zenei vezetés reánk tett, a lehető legjobb, valamint a rendezés és az egész kiállitás átalában bicséretre méltó volt.

Az egyes előadók közül kiváltak *Kiss Pista*, ki dacára, hogy még nem volt teljesen hangjánál, gyönyörü baritonjával és szinpadi rátermettségével kitünő bányamester volt. Partnere *Kaposi Józ-a*, mint Nelli, igen rokonszenvesen, fogadtatott a közönség részéről. E szép tehetségü fiatal soubrette, létségtelenül a játékban keresi és találja sikereit. Ez mindenesetre nagy szinpadi rutinra mutat, mert megragadó hangszépség, báj és egyhelytes regiszteri intenzitás nélkül csak félsikerre tarthatna számot. De bármennyire előnyös is a hév és temperatum, ezen előnyökkel tartós sikerre nem tarthat számot, különösen akkor, ha túlságba csve, csapongó jókedvében megengedi magának oly mozdulatokat, melyek a finomabb müizléssel össze nem egyeztethetők. *Heresi Janka* mint grófkisasszony és *Nagy Imre* mint Roderik herceg jól iskolázott hangjukkal sok tetszést arattak. Nagyban hozzájárultak a sikerhez: *Follinusz*, *Dessöri* és *Polgár*, utóbbi még különösen mint ügyes és gondos rendező.

Pénteken: a *Bányamester* jól látogatott ház előtt ismételtetett. (k—.)

## Közgazdaság.

— **„Zala-Drill"** *Weiser* gazdasági gépgyára Nagy Kanizsán ismét egy ujabb találmányu sorvetőgéppel lepte meg a gazdaközönséget, »*Zala-Drill*« elnevezés alatt hozatott szén legujabb sorvetőgép a forgalomba, mely minden viszonyok között, akár sik vagy egyenetlen területen, akár hegynek fel vagy hegynek le, lejtőn és oldalt *biztosan és egyenletesen* vet. *A Zala-Drill, mely uj rendszerü vetőkorongokkal és szabadalmazott kiválható kapacsuklyákkal* van ellátva a sorvetőgépek legtökéletesebbjének mondható és azon előnyenyel is bir, hogy *szerkezete* a képzelhető *legegyszerübb* és csak nagyon csekély vonó erőt igényel. — Mindazon gazdák, kik ezen vetőkészülékkel kisérleteket tettek a legnagyobb dicsérettel szólanak erről és minthogy az árak és a lehető legolcsóbbra vannak szabva biztosra vehető, hogy a »*Zala-Drill*« nemsokára mindenütt található lesz, hol okszerü gazdalkodás üzetik.

## NYILTTÉR.*)

**Nyerszelyem bázitruhákra való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre** — Tussora- és Shantungs-Pongees valamint fekete, fehér, és szines **Henneberg-selyem** 35 krtől 14 frt 65 krig méterkint, sima csíkos, kockázott, mintázott, damasszt s. t. b. (mint pl. 240 különböző minőség és 2000 szin és mintázatban s. a. t. **postabér és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat küld postafordulatával: Henneberg G. (cs. kir. udvari szállitó) selyemgyára Zürichben.** Svájcba cimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 8

Nagy-Kanizsán Batthányi utcában egy 6 szoba-, konyha, éléskamra-, padlás- pincéből álló ház, udvar-, kert-, mosókonyha-, fészerfaház- és istállóval együtt szabad kézből eladó Bővebbet lapunk kiadóhivatalában

**Szappangyár és üzleti helyiség**

házamban a Király-utca legélénkebb helyén

1895. évi nov. hó 1-ére

bérbe adatik.

**Weisz Jakab.**

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:
**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:
**FISCHEL FÜLÖP.**

A legizletesebb, egyedül egészséges és egyszeremind a legolcsóbb pótlék a babszemü kávéhoz.

Egyedül egészséges pótszer a babszemü kávé helyett. Nőknek, gyermekeknek, betegeknek orvoslag van ajánlva.

**KATHREINER FÉLE KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉ.**

Egészségi Kávé Kathreiner Ad

DISZOKLEVÉL

·1891·1894·

8 ARANY ÉREM

VÉDŐJEGY

Legisztább természetes gyártmány egész szemekben.
Hozzávegyitések általi hamisitás tehát ki van zárva.

Óvatosság: Csak a „Kathreiner" névvel ellátott eredeti-csomagokat kérjük és fogadjuk el.

Mindenütt kapható: ½ kiló 25 kr.

## HIRDETMÉNY.

Ő császári és apostoli királyi fel-égének f. é. január hó 17-ik Budapesten kelt legfelsőbb elhatározása folytán ezennel megindittatik a

# XVIII. m. kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelméből a pesti szegénygyermekkórház-egylet, a budai nőegylet, vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére gyűjtendő alap, a Mensa-akademika, a háromszékmegyei árva fiu- és szeretetház, a siketnémák kolozsvári országos intézete, az aradi siketnéma iskola, a fiumei Mária árvaház egyenkint egy tizedrészben és a Ranolder-féle tan- és nevelőintézet, a nagymihályi közkórház, a fehér keresztegylet és a budapesti angol kisasszonyok tanintézete egy huszadrészben fognak részesittetni.

E sorsjáték ősze 3282-ben megállapitott nyereményei az alább következő játékterv szerint 160,000 forintra rugnak, és pedig:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1 főnyeremény | 60000 frt | 2 nyer. egyenk | | 2000 frt |
| 1 „ | 15000 frt | 4 „ „ | | 1000 frt |
| 1 „ | 10000 frt | 20 „ „ | | 500 frt |
| 1 nyeremény | 5000 frt | 50 „ „ | | 100 frt |
| 1 „ | 4000 frt | 100 „ „ | | 50 frt |
| 1 „ | 3000 frt | 3000 „ „ | | 10 frt |

az összes nyeremények készpénzben fixattetnek ki.

A huzás visszavonhatlanul 1895. évi junius hó 26-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal ő. é. van megállapitva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, lövámház, felemelet), a hová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, só- és adóhivatalnál, a legtöbb posthivatalnál, a bécsi „Merkur"-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállitott egyéb sorsjegyárusító közegnél.

Budapesten, 1895. január hó 17-én.

104 4—1 M. kir. lottó-igazgatóság

---

SARG-féle orvoshatóságilag megvizsgát 223 41—

(Bizonylat Bécs, 1887. jul. 3.)

sok MILLIÓ szor

kipróbált és kitűnőnek bizonyult, fogorvosilag ajánlva, egyszersmind a legolcsóbb fogtisztitó- és épségben tartó szer.

Mindenütt kapható

---

Egy doboz ára: 1 forint 20 krajcár.

Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

**KLYTHIA** a bőr ápolására, szépítésére és finomitására

**Puder.**

Legelőkelőbb ajánlatok, bőr és tárcsalgó PUDER. — Fehér, rózsaszín és sárga — vegyileg analyzált és ajánlva Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben. Ellenmérő levelek a legjobb kórokból minden dobozhoz mellékelve vannak.

**TAUSSIG GOTTLIEB**

finom illatszer- és illatszergyár. Főraktár: BÉCS, I., Wollzeile 3. Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

---

## Buxbaum S.

Első budapesti waggonkiegészitő irodája

örlési termékek és gabona részére Budapesten, az összes örlési termékek és gabnanemüek elszállitását eszközli Budapestről és az összes Budapest alól fekvő állomásokról 850 kilogrammtól feljebb, a *waggonrakomány dijtétele mellett a* belföld valamennyi állomására. 99 5—1.

Öss-költségek öt krajcár 100 kilonként mellékköltségek nélkül.

Levélbeli kérdések pontosan intéztetnek el.

Buxbaum S. Első budapesti waggonkiegészitési irodája

Árpád-utcza 9. I. emelet.

---

Hatóságilag engedélyezve!

Bárki lehet

# egyéves • • • • önkéntes.

Mindazon ifjak, kik a megkivánt iskolákat nem végezték előkészültségük és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot.

**Programm ingyen és bérmentve.**

LICHTBLAU ALBERT,
igazgató,
egyéves önkéntesi tanfolyama Debrecenben.

MAYER ADOLF, 105 6—1
czász. és kir. őrnagy, felügyelő.

**Születési év közlendő.**

---

A RICHTER-féle **Tinct. capsici comp.**

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismeretes, igazán népszerű háziszer most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapitó bedörzsölésének lényesen bebizonyult kőszvényével, czsúzál, tapszaggatásnál stb. nél. A föld összes országaiban nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

**A Tinct. capsici compos.**

(Horgony-Pain-Expeller)

kimagasló állását a fájdalomcsillapitó bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle feljutás és utánzatok daczára; ez bizonyára a legjobb bizonyiték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

**Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk,** bevásárlás alkalmával vétjegyünkre, a **vörös horgonyra** figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint **nem valódi visszautasitandó.** A gyógyszertárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kr.nyi árban üvegenként; Budapesten **Török József** gyógyszerésznél.

**Richter-féle gyár Rudolstadtban,** Thüringiában.

---

# HIRDETMÉNY.

A herceg Batthyány Strattmann hitbizományhoz tartozó következő javak, 1896. október 1-től kezdve, legalább 15 — legfeljebb 20 évre haszonbérbe adatnak:

### I. Körmendi uradalomban. (Vasmegye):

a) *Körmendi gazdaság*: 1793 hold 854. □ öl, a körmendi és tilalmasi majorokkal.

b) *Német-szecsődi gazdaság*: 133 hold 1443 □ öl, a német szecsődi majorral.

c) *Molna-szecsődi gazdaság*: 790 hold, 546 □ öl, a molna szecsődi majorral.

d) *Hidas hollósi gazdaság*: 861 hold, 1009 □ öl, a hidas-hollósi majorral.

Ezen utóbbi gazdasággal együtt béreltetik ki a 115 holdnyi dobogói erdőtalaj is.

e) *Horvát nádalyai gazdaság*: 915 hold, 509 □ öl, a horvát-nádalyai és rabadoroszói majorokkal.

f) *Nádasdi gazdaság*: 488 hold, 421 □ öl a nádasdi, darabosh gyi és matzfai majorokkal.

g) *Iklódi birtok*: 23 hold, 1024 □ öl.

### II. Intai uradalomban (Vasmegye):

a) *Intai gazdaság*: 1360 hold, 309 □ öl, az intai, lápainai, miskei és nagykócski majorokkal.

b) *Borgátai gazdaság*: 744 hold, 1315 □ öl, a borgátai és dénesdi majorokkal.

### III. Nagy-kanizsai uradalomban (Zalamegye):

a) *Nagy Kanizsai gazdaság*: 1494 hold, 937 □ öl a nagykanizsai, sánci külső és belső majorokkal.

b) *Szepetneki gazdaság*: 2149 hold, 433 □ öl, a szepetneki belső- és külső, nagy a bánfai majorokkal.

Ezen utóbbi gazdasággal együtt béreltetik ki az 1186 hold 1170 □ öl gyótai erdőtalaj is.

c) *Homok-komáromi gazdaság*: 1628 hold, 737 □ öl, a homokkomaromi, Fűtőpusztai és zsigárdi majokkal.

### IV. Ludbregi uradalomban. (Horvátország Varasdmegye):

a) *Ludbregi gazdaság*: 1328 hold 393 □ öl, a ludbregi és sigeteci majorokkal.

Ezen gazdasággal együtt béreltetik ki a 424 hold 168 □ öl Dolnisceki erdő talaja is.

b) *Hrastowskoi gazdaság*: 418 hold 1048 □ öl a hrastowskoi majorral együtt.

c) *Hrzenicai gazdaság*: 908 hold □ 879 öl a hrzenicai majorral e yütt.

Ezen gazdasággal együtt béreltetik ki 573 hold 151 □ öl erdőtalaj is.

A holdak mindig 1600 □ ölével számittatnak.

A bérletre való jelentkezés lepecsételt irásbeli ajánlatok utján történik, melyek *1895 junius 15-ig akár Molnár István jószágfelügyelőnél Körmenden, akár a központi hercegi irodában* (Bécs, Bankgasse 8) lepecsételve és óvadékkal ellátva adandók be. Ugyanott nyerhető felvilágositás a teendő ajánlatok kellékeiről, az óvadék mennyiségéről, a bérlet feltételeiről, a haszonbérleti gazdaságok részletes állapotáról, adójáró és katasztéri jövedelméről.

A haszonbéri szerződésnek, az erdőtalajra vonatkozó függelléknek mégis a bérleti javak részletes kimutatásának és a teendő ajánlatok részletes feltételeinek nyomtatott példányai alulirt felügyelőségnél megszerezhetők a mindezek ajánlattevő által tudatva, az ajánlat mellé csatolandók.

Az ajánlatok ő hercegsége, bérbeadó ur által 1895. junius hó 20-án bontatnak fel, — ki azok felett szabadon határoz, — tehát azok egyikéhez sincs kötve.

Közbenjáró ügynökök bérbe-adó ur részéről kizáratnak.

Ezen hirdetménynek — irásbeli megbizás nélkül — közzététele nem dijaztatik.

*Körmend*, 1895. april 2.

**A herceg Batthyány-féle hitbizományi urad. felügyelősége.**

# WEISER J. C.

## gazdasági gépgyára vas és ércöntődéje NAGY-KANIZSÁN.

A magy. kir. államvasutak gépgyára vezérügynökségének dunántuli képviselője.

Ajánlja: Egyetemes egyes és kétbarázdás acélekéit és ezekre felszerelhető összes földmivelő eszközeit, ugy hármas ekéit, lókapáit, töltögetőit és boronáit.

Amerikai rendszerü Hollingsworth szénagyüjtők, Planet jr. amerikai lókapák, rosták, konkolyozók, járgány-cséplőkészletek, járgányok, szecska- és répavágók, kukorica morzsolók kézi és gőzerőre nagy készletben vannak raktáron.

Ajánlja továbbá:

Szabad. **PERFECTA**

meritőkorongos sorvetőgépét

és mint ujdonságot 106 10—1

sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legujabb és legtökéletesebb

„ZALA DRILL"

(szabad. **SIMPLEX**.)

könnyü sorvetőgépét egészen uj rendszerü vető-korongokkal és szab. kiváltható kapacsuklyókkal.

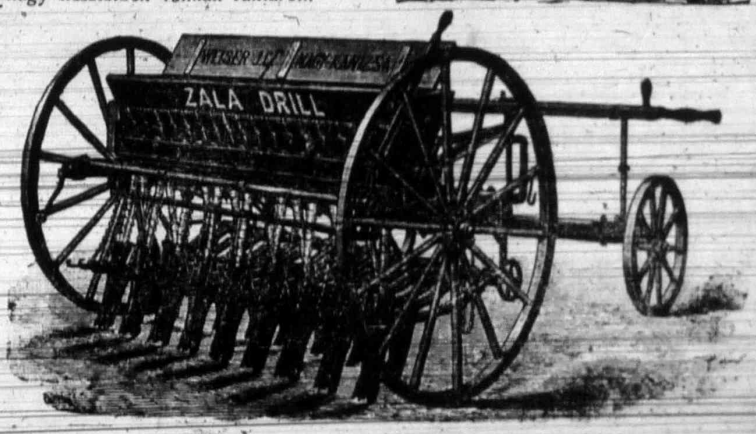


Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Legjobb poloskák, bolhák, konyha férgek, moly, házi-állatok tetve stb. ellen.

**Kapható:**

**Nagy-Kanizsán:**
Deutsch és Ehrenfeld
Fesselhofer József
Strém és Klein
Schwarcz és Tauber
Armuth Náthán
ifj. Fischer Ferencz
Marton és Huber
ifj. Rosenberg Miksa
Fleischhacker József
Rosenfeld A. és Fia.

**Berzenecze:**
Kaufmann I. S.

**Csáktornyán:**
Strahia Testvérek
Graner Testvérek
Heinrich Miksa
özv. Gönez L.

**Perlakon:**
Sosterics Pál,
Kremarics Viktor.

**Kapható:**

**Keszthelyen:**
Laskay Ernö
Wunsch Ferencz
Marton Mór
Agoston Zsigmond
Osmán Pál
Schleiffer A.

**N.-Récse:**
Nandrassi Gusztáv.

**Csurgón:**
Fried Albert
Kreisler Géza
Schwarz Béla

**Zala-Egerszegen**
Kaszter Sándor
Rosenthal L.
Hubinszky Adolf
özv. dr. Unger
Gyarmaty Vilmos
Weiss Jónás utóda
Rechnitzer M

# „ZACHERLIN" bámulatos hatásu!

Ugy öl, mint semmi más szer — mindennemü rovarokat és azért az egész világban mint a maga nemében egyetlen szer **hirneves** és **keresett**.

Ismertető jelei: 1. A lepecsételt üveg. 2. A név: „ZACHERL."


Nyomatott Fischel Fülöp tulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

41. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 23-án. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utca a Dilop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## A magyar jakobinusok.

N.-Kanizsa, május 20.

(—n.) Drága a magyar szabadság! Sok mártirja van neki. Ez a honi föld, amelyen a magyar nemzet immár ezer év óta küzd lételeért, fenmaradásaért; küzd a szabadságért, mert érzi és tudja, hogy ez az ő fennmaradásának éltető eleme, a nemzet viszontagságos történetének folyamán sokszor áztatva, lett a szabadságért rajongó hazafiak vérétől. De ők egy eszme szolgálatában állottak, oly eszme szolgálatában, mely minden ember lelkében szunnyad titkos érzelem gyanánt s mely gyakran egy varázsütésre nő, s akkor, valamint a hálóba került oroszlán, kötelékeit iparkodik széjjeltépni, ha önmagát sebzi is meg vele: az ember is lerombolni óhajtja azokat a korlátokat, melyeket zsarnok hatalom emelt, hogy szolgaságba döntse. Egyetlen eszmének sem volt annyi vértanuja, mint a szabadság eszméjének. Oh, a szabadság utját nem illatos rózsák jelzik s egy egy lépés, melyet nemzetünk feléje tett, gyakran csak a legnemesebbek hullái keresztül tétethetett meg.

A népalakulások egyik legsajátságosabb formáját csodálhatjuk a magyar nemzet megalkotásában. A magyar nemzet ezeréves fennállása heterogen, sőt ellenséges elemek közepette elegendő bizonyság arra nézve, hogy a honalkotó ép oly bölcs előrelátással, mint büszké önérzettel helyezte népét arra a pontra, melyet Magyarországnak nevezünk, amelyet akkor egy egész csoport nép lakott, mely népek azonban a szabadság biztos és irányadó vezércsillaga nélkül az egységes államalkotás kellékével nem birtak; míg a magyar honalkotó alkotmány-törvényét, mely nagy vonásokban irja körül a vérrel szerzett föld összetartó irányelveit, a szabadság szelleme lengi át, melyből a nép bátorságot, bizalmat, kitartást merithetett. S kétségen kivül a szabadság szelleme az, mely a magyar népnek jó és rossz napjaiban éltető eleme, s mely fennmaradásának nélkülözhetetlen kelléke lett. Ez a szellem époly kevéssé enyészhetik el, mint az a büszke erkölcsi érzés, mely a nemzetben megvan, mely a változó viszonyok, vész- és vihar közepette is megtartotta elvitázhatlan erejét s mely az elnyomatás, az ingadozás napjaiban biztató remény és fenntartó támasz volt egyaránt. Azért a magyar nép választott népe a szabadságnak, mely azt minden néppel megosztani kész s innen az a világtörténelemben páratlan jelenség, hogy a fennhatósága alatt álló nemzetiségeknek, faj és nyelvi tekintetben a legmesszebbre menő engedményeket adá; nem kivánván tőlük egyebet, mint az édes haza szeretetét.

A lefolyt ezredévnek minden századа bizonyságot tesz a magyar nemzet szivós, kitartó küzdelméről a népszabadság érdekében. De a bécsi hatalmasok perhorreskáltak minden szabadabb mozgást, reactiónáriusok voltak mindig s felségsértést láttak még a gondolat szabadságában is. A törvényes küzdelmet is lehetetlenné tették, mert a szólásszabadságot nem igen türték meg s mint ellenségei a szabadelvüségnek, gyanus szemmel néztek minden reformtörekvést, mert a legcsekélyebb ujitásban, vonatkozott légyen az bármire, veszedelmet láttak.

De a mult század vége nagy átalakulásokat hordott szivében, a francia forradalom jelszavai keresztülhatoltak a határon s mindenütt, a hol szabadságért érző emberek laktak lángra gyujtották a lappangó szikrát. Ez a szikra Magyarországon is lángra gyujtott néhány kiváló férfiút, kik a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméit megértve, rajongtak érettük s az ezekre vonatkozó irodalmi termékeket egymással közölték. Igy származott az ugynevezett Martinovics-féle összeesküvés, melynek részesei bizonyára távolról sem gondoltak arra, hogy király és törvényes rend ellen

## A „ZALA" tárcája.

### A feleség.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: **Kele György.**

Szőke Andor azok közé a kiváltságos emberek közé tartozott, kikre azt szokás mondani, hogy szerencsés planétában születtek. Nem szorult rá a dologra, munka nélkül is megélhetett urasan, sőt ezt az előjogát csakugyan felhasználta henyélésre. Az volt a foglalatossága, hogy a körmét tisztogatta és cicomázta magát egész nap, mint valami primadonna és elkapatott horizontále.

Ritka szép ember volt, ami neki szolgált legnagyobb gyönyörűségére. Imádta önönmagát; meg volt benne a nagyon szép, de buta emberek e fő jellemvonása.

Sok volt az irigye a férfi-világban, mert az ilyen külső előnyök, mint szépség, gazdagság nagyon dominálnak a jelenkorban s ő kitüntetett, becézett egyén volt a női társaságokban.

A legszebb leányok, menyecskék vetélkedtek egymás közt érte. Majd ennek, majd annak titkos szerelmi buját leplezte le a napi pletyka. Szinte hizelegtek egyiknek-másiknak, ha a nevét a szép Andor nevével együtt emlegették.

Andor pedig minden szép lányt szeretett, de igazán egyet se. Az önimádó, hiu embereket nem képes a szerelem felforralni eszményi magaslatra. Azok nem imádnak senkit, ellenkezőleg ők akarnak imádat tárgya lenni. Nem termett olyan tökéletes női szépség, akibe Andor bele tudott volna bolondulni és sokan mondták, hogy jaj lesz annak a szegény asszonynak, a kit feleségül talál venni, ha ugyan rászánja magát egyszer e lépésre.

Annyi szerelmi kalandot Jupiterről sem beszél az istenek legendája, mint Andorról a közbeszéd. Sok az üdvösségből, a paradicsomi élvezetből, ha csak a fele igaz is annak, amit a fama hiresztelt. Szerencséje, hogy nem élt az ó-korban, a görög világban, mert valamelyik házi-isten megirigyelte volna szerencséjét s boszut áll rajta bizonyosan azért, hogy ember létére olympusi gyönyörök környezik.

Talán ilyen magasabb mennyei intrica lehetett a kutforrása annak, hogy végre Andort is elérte végzete. A sok titkos imádó közül választani kellett egyet feleségül. Meglogták őt is leggyöngébb oldalán.

Margit, a szelid, csöndes, imádságos-szájú kis leányka, aki elpirult, hacsak valaki figyelmesebben ránézett, a kivel nem lehetett beszélni másról, mint a szentek életéről, — leginkább érdekelte a mi modern Jupiterünket. Heccből inkább, mint szerelemből, kezdett udvarolni neki. Elvágyát csiklandozta a gyermeteg ártatlanság liliom-illata. A farkas is legéhesebb a szelid báránya.

A fölpomádézott rafinéria győzött a gyanutalan, hőtiszta lélek közönösségén; kinyilott a szerelem virága Margit szivében olyan elementáris erővel, hogy mára vallott szerelmet Andornak; leborult előtte, mint valami oltárkép előtt, hogy legyen az övé, mert nála nélkül nem tud élni, elemészti magát.

Ez már meglepte a mi tásult szivü Jupiterünket is. Ilyen megimádás a legönteltebb embert is kihozza sodrából. Lehet-e hizelgőbb valami, mint mikor egy angyal imádja az embert? Még az isten is ellágyul ilyen magas élvezet behatása alatt. Andor is kapitulált ez egyszer. Ilyen még nem történt vele hóditó praxisa alatt.

Elvette a szelid lelkü, szép kis Margitot, kinek mézes heteiről ne beszéljünk; azt emberi nyelven leirni ugy sem lehet, fogalmat is csak az alkothat magának róla, aki tiszta szerelemből ment férjhez első szerelme tárgyához.

De beszéljünk az elveszett paradicsomról, azt már leirni valamivel könnyebb lesz. Mert Margit üdvössége nem tartott ám hónapokig sem. Az Andor-féle sivár lelkek boldogitani nem tudnak soká. Ilyen elkapatott Adonisok csak sportot üznek a szerelemből. Az ő szivük a szerelem hónapos szobája, minduntalan változik lakója. Az asszony náluk olyan fogalom, mint a paripa; csak addig kedves, mig meg nem unják és másikat nem szereznek. Nincs olyan venus tökéletességü és grácia-kellemü nő, aki e modern Jupitereket esztendő számra letudja kötni magához.

Andor is, mint a ledér kakukk-madár, kirepült a kényelmes, puha családi fészekből. Maga maradt a szép szalmaözvegy minden vigasztalás, minden öröm nélkül. Csak néha találkozott férjével, mikor azt a nagyobbszerü gazdasági érdekek hazaszólitották, mikor pénzt kellett teremteni, a termést eladni. Az asszony csak arra való volt, hogy vezette a gazdaságot, fáradozott; éjt-napot feláldozott annak előteremtésén, a mit férje a nagyvi-

valami erőszakos felkelést kezdeményezzenek. Nem is voltak ők olyan emberek, a kik ez eszmék irodalmi terjesztésén tul mehettek volna.

De a francia forradalom fejlődése aggodalmat szült Bécsben s igy áldozatok kellettek eljesztésül, azért kellett Martinovicsnak és társainak: Hajnóczy József, volt alispán és m. kir. udvari kamarai titkárnak, Laczkovics János huszárkapitánynak, Szentmarjay Ferencnek és gróf Sigray Jakabnak száz évvel ezelőtt 1795. május 20 án vérpadra lépnie, hogy a szabad eszmékért való rajongásukat vérökkel pecsételjék meg. Pedig Martinovics, ki rendkivüli szellemi tehetségekkel volt megáldva, kedvelt embere volt előbb II. Lipótnak s ennek halála után Ferencnek, ki őt a szászvárosi apátsággal ajándékozta meg. De bizonyos, hogy nem volt eléggé óvatos s különösen nem, mikor Párisból visszatért, hová II. Ferenc titkos levelekkel küldötte XVI. Lajoshoz, s hol a jakobinusokkal megismerkedett. A reformok ellenei lehetetlenné tették a demokratikus érzelmü férfiunak a Bécsben maradást, azért lemondott és Pestre jött, a hol csakhamar csatlakoztak hozzá azok, kik egy vagy más okból a viszonyokkal megelégedve nem lehettek.

Számos iratai közt különösen »A polgár és ember kátéja« az, mely forradalmi eszméket tartalmazott s mely nyelvünk megujitóját, Kazinczy Ferencet is börtönbe juttatta.

Martinovicsot Bécsben fogták el 1794. julius 4 én éjjel; Hajnóczyt és Laczkovicsot Budapesten, Bécsben vallatták s azután Budára hozattak és pörbe fogatták a király és a magyar alkotmány elleni összeesküvés miatt. A magyar kuria az uj perrend szerint gyorsan végzett s mint felségárulókat halára itélte.

Az itélet, mert a király a kegyelmi kérvényt figyelembe nem vette, május 20-án hajtatott végre Martinovics volt az utolsó, ki a bakó kezébe került, végig kellett néznie a többiek lefejeztetését, kik közül különösen Laczkovics lépett halálmegvetéssel a vérpadra, szemeit jártatva a tömegen, mely nem érezte akkor, hogy e férfiak vérére is szükség volt, hogy a szabadság fája kiviruljon. Két héttel később még Szolárczik Sándor és Őz Pál, e kiváló tehetségü iró fejeztettek le. A többi elfogottak pedig börtönbüntetést szenvedtek, többnyire a magyar irodalom férfiai, mint Kazinczy Ferenc, Szentjóbi Szabó László stb.

Megérdemlik, hogy most száz évvel azután, hogy a szabadság bajnokai vérrel pecsételték meg az eszme iránti szeretetüket, emléküket megujitsuk. A minek most háborítlan élvezetében vagyunk, nekik is köszönhetjük s emlékük megerősithet bennünket a küzdelemben, melyet a szabad eszmékért tovább is vivnunk kell.

## Az önkéntesek második esztendeje.

A hadügyminiszterium legközelebb rendeletet ad ki a tiszti vizsgálaton megbukott önkéntesek szabadságolásáról. A rendelet megjelent a hadsereg rendeleti lapjában, s ezt Bécsben egyenesen a magyar kormány sikerének tartják. Különösen eredményét látják benne azoknak az interpellacióknak, amelyeket a magyar delegációban a hadügyminiszterhez intéztek. A rendelet igy szól:

Azoknak az egyéves önkénteseknek, akik az első szolgálati esztendő letelte után bár nem tették le a tiszti vizsgálatot, de a szolgálat alatt rendkivüli buzgóságot, kitogástalan magaviseletet és a katonai szolgálat iránt különös érdeklődést tanusitottak, a vizsgáló bizottság kivételesen megengedheti, hogy a második esztendei szolgálat előtt szabadságot kapjanak.

Hogy a vizsgáló bizottság ezt megengedhesse, a következő okmányoknak kell kezében lennie:

1. Az önkéntes-iskolai parancsnok jelentésének, külön-külön minden egyes önkéntesről arra nézve, hogy miképpen végezték be a második (a lovasságnál az első) kiképzési időszakot. Egy másik jelentésnek a gyakorlati kiképzés eredményéről és a szolgálattételről kell számolnia. Ezekben a jelentésekben a leghatározottabban kiütetendő minden egyes önkéntes szorgalma és a katonai szolgálat iránt való érdeklődése.

2. A vizsgáló bizottság előtt kell lenni az önkéntes erkölcsi bizonyitványának és büntetési jegyzőkönyvének.

A vizsgálati jegyzőkönyvben kifejezé-re kell jutnia annak, hogy az illető önkéntesnek megadják az emlitett kedvezményt, ugyszintén kifejezésre kell jutnia ennek a csapattesteknek és az egyes önkénteseknek szánt vizsga-jegyzőkönyvi kivonatokban, valamint azoknak az egyéves önkénteseknek jegyzékében, akik a tartalékos tiszti vizsgálaton nem feleltek meg, vagy attól visszaléptek.

Az illető egyéves önkéntesek azután szeptember harmincadikán, illetőleg a vizsgálat befejezése után állandóan szabadságolandók és a tartalékba való áthelyezésükig, ami éppen ugy történik, mint azelőtt, a létszám kiegészitése céljából nem hivhatók be.

A kedvezményben 1895. május végén részesülhetnek a most második évet szolgált önkéntesek közül azok, akik erre kiváló szorgalmukkal és jó magaviseletükkel méltóknak bizonyultak. Erre nézve a hadosztálypárancsnokok, olyan csapatoknál, amelyek nem alinak hadosztálypárancsnokok alatt, a katonai térparancsnokok döntenek. Ezek a parancsnokok 1895. junius 5 ére minden egyes szabadságolandó önkéntesről jegyzéket kell, hogy a hadügyminisztériumhoz terjeszszenek, „csapattest, név, illetőség" rovatokkal.

E rendelet határozmányai azokra az egyéves önkéntesekre, akik a véderőtörvény 75. szakasza értelmében a katonai szolgálatot a katonai igazgatás egyes ágaiban töltötték el a tartalékos hivatalnoki vizsgálatot nem tettek, nem alkalmazandók.

## A zala-egerszegi állami főgymnasium ügye.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter f. 1895. évi május 8-án 23.400. sz. a. Zalavármegye közönségéhez a következő leiratot intézte:

„Bár a Zala Egerszegen felesleges állami főgymnasium ügyében létre jött szerződés szerint Zala Egerszeg város köteles lett volna a megállapitott telket oly időben rendelkezésemre bocsátani, hogy én az uj épületet még a f. év őszén tető alá hozhassam s bár e telek rendelkezésemre még ma sem bocsáttatott: mégis én a főgymnasium első két osztályát folyó évi szeptember havában megnyitni szándékozom, ha igazoltatott, hogy a kisajátitás alatt levő telek vételára már letétbe helyeztetett s hogy az épület emeleseig rendelkezésemre bocsátandó helyiségek, valamint azoknak butorbeli felszerelése kielégitő. Ezen helyiségek rajza hozzám a

---

lágban kényelmesen eltékozolt. Még sem hallotta panaszkodni senki. Mikor legjobban dult a kin lelkében, nyájas, megelégedett arcot mutatott, mentegette, palástolta férje kicsapongó életét. Egy vágy élt szivében kiolthatatlanul: visszahóditani könnyelmü férjét a csendes családi életnek, visszavarázsolni azt a kétheti boldogságot, mikor még nem csalódott hitében.

Hányan szabáditották volna ki szives-örömest elátkozott helyzetéből a kedves, szép asszonyt. Csak a kisujját kellett volna kinyujtani, hogy tizen odaugorjanak vetélkedve a kezéért.

De nem tette.

Próbált ugyan udvaroltatni magának, csakhogy férjében felkeltse a féltékenység érzetét. Körülrajongta hódolattal a férfi-világ szine-java s volt köztük, a kit a legtisztább szerelem vitt hozzá kár pótlás fejében az elveszett boldogságért, ilyen volt például a kislaki gazdag bérlő: Harmat Gyula, a ki érte bement volna még az oroszlánok vermébe is, csak váljon el férjétől és menjen hozzá feleségül, megaranyoztatja még a lábanyomát is.

Mikor azonban látta, hogy férje közönyösen nézi körülötte az udvarlók seregét, sőt örömét fejezte ki, hogy szórakozást találhat itt a provincián, mert ő ugy sem foglalkozhatik vele, másfelé van elfoglalva: akkor felhagyott e hadi tervvel is, kerülte a nyilvánosságot, s okkal-móddal elidegenitette magától az udvarlók seregét, a kik szétoszlottak, mint a köd, annak tiszta tudata előtt, hogy hiába kapaszkodnak: nincs remény a puszta képzeletben.

Legnehezebben hagyta el a küzdteret a szegény Harmat Gyula, a kit beteggé tett a szomoru lemondás, a kit Margit is legjobban szivelt, leginkább sajnált; de mihaszna, ha ő csak férjét szerette minden hibái dacára, és igazi hü felesége akart maradni a rossz embernek.

Igen nagy ára ez a kétheti boldogságnak és szinte csodalja az ember, hogy még mindig akadnak mártiromságra született nők, akik kinlódnak, szenvednek lélekölő niobe-fájdalmak terhe alatt, de nem térnek le a becsület és kötelesség utjáról ezerféle csábok és kisértések között sem.

Ilyen volt Margit is Vértanui megadással türte nagy szerelme boldogtalanságát.

Pedig hátra volt még a legkeserübb pohár, a megaláztatás ostorcsapása.

Egy napon arra virradt fel, hogy eladták az ősi kuriát és vele uszott el saját vagyona is, mert ő férjének egyszerü kérésére aláirta volna halálos itéletét is, nemcsak annak váltóit. Mit tudta ő, mi következménye lehet annak? Nem tudott volna tőle megtagadni semmit.

Minden támasz nélkül kitaszitva a bizonytalan nagyvilágba, már-már kétségbeesett, mikor nagynehézen alamizsnaként a sorstól egy kis postamesternői hivatalhoz juthatott. A független gazdag delnőből egyszerü alárendelt falusi postamesternő lett, de még akkor sem a vagyont, az ellünt kényelmes életet siratta, hanem tönkretett életét, amelyben már nem volt remény, nem volt vigasztalás.

Mi öröme, bizalma lehet a földön egy elaljasodott, elzüllött, tönkrement férfi hitestársának. A pokol utjáról nincs visszatérés, a hol az angyal hatalma megszünik, ott vége mindennek. Kérte az Istent: vegye magához, ne engedjen reá halmozni több szégyent, több nyomort.

Ilyen kedélyállapotban találta az uj postamesternőt egy napon Harmat Gyula levele, amelyben újra kezét ajánlotta neki. Nála igaz szeretet és minden kényelem, fény, pompa vár reá; enyhe nyugalom a sok szenvedés után.

A csalódott szerelem átka, a szegénység, nyomor mind azt sugták neki, hogy kövesse a hivó szóznatot; Isten és ember megbocsájt neki ezért. A leleség kötelessége megszünt ott, hol a könnyelmüség, bün beszennyezte a házi becsület szentségét. Az ő férje egy erkölcsi halott; nem méltó, hogy nevét viselje.

Erős lelki harcot vivott; könnyel áztatta a levelet, melynek minden szava enyhitő harmatként hullott fájó szivére.

Megkopogtatták ajtaját s azon egy ütött kopott, elgémberedett alak köszöntött be: — a férje.

Margit a régi szenvedélyjel, hévvel ugrott a nyakába. Győzött a teleség az asszony felett. Érezte, hogy ez a világba taszitott, kopott szegény ember most már az övé egészen. Szereti meg gyalázatában is. Az igaz szerelem nem alkuszik soha, elhagyja a koronát és koldulni megy azzal, kit szeret.

Itt is ugy történt. Alig csillapodott le a fölindulástól Margit kedélye, szerelme tanujelekként odanyujtotta Andornak Harmat Gyula levelét, nemes szándéku ajánlatát.

Mikor az elolvasta, megtört, sápadt arca kiragyogott, mintha a régi szépség szállt volna vissza

területek kitüntetésével felterjesztendő. Két megfelelő nagyságu termen kivül legalább egy külön igazgatói irodát és egy szertári helyiséget kivánok. A főgymnásiumot egyidejüleg a székesfehérvári kir. tankerületbe beosztottam.«

Zalavármegye alispáni hivatala ezt a miniszteri rendeletet a városi tanácshoz sürgős intézkedés céljából áttevén, az iskolaszék folyó évi május hó 14-én tartott ülésében foglalkozott a gymnasium számára szükséges helyiségének átadásának kérdésével.

Az iskolaszék javaslata az, hogy a polgári leányiskolával kapcsolatos női kézimunka tanfolyam a polgári leányiskola épületéből az uj óvoda emeleti helyiségeben levő, üresen álló nagyterembe helyeztessék, a polgári leányiskola épületénél igy üresedésbe jövő egy terembe helyeztetnék az elemi leányiskola egyik osztálya, illykép a polgári iskola udvarába annak idején a polgári iskolával kapcsolatban volt, de már beszüntetett asztalos tanműhely helyiségében jelenleg elhelyezve levő III. IV. egyesitett fiuosztály az elemi iskola épületébe áthelyeztetnék, s ennek helyébe jönne a polgári fiu-iskola II. osztálya s igy a polgári fiu-iskolá épületében rendelkezésre állana az 1895/6 tanévben megszüntetendő első polgári fiu-iskolai osztály tanterme s az udvari épületbe áthelyezendő II. polgári fiu iskolai osztalynak a terme, amely két tanterem szolgálna a főgymnásium megnyitandó két osztályának a tanterméül, mig az igazgatói iroda es szertár a polgári iskola emeleti helyiségében lenne.

A városi tanács az iskolaszék javaslata értelmében az elhelyezés tárgyában a miniszteriumhoz a felterjesztést megtette.

---

## Közegészségügy.

Dr. Mangin Károly kir. tanácsos, megyei t. főorvos, a vármegye területén április hóban észlelt közegészségi állapotról és egyéb, a közegészségügyet érdeklőkről, a következő jelentést terjesztette elő a közigazgatási bizottság május havi ülésén:

»A felnőttek közegészségi állapota a csáktornyai járás kivételével a megye területén már kielégitő, sőt több helyen kedvező volt; a megbetegedések száma apadt s a felmerült kórnemek nagyobb része enyhe lefolyást vett.

A gyermekek közt még mindig több betegülés fordult elő, különösen a légzőszervi bántalmak lettek gyógykezelés tárgyai.

A fertező betegségek közül a diphteritis és vörheny csak 1—1 községben, amaz Lövőn, ez Csabrendeken öltött járványos jelleget; diphteritisben az emlitett helyen megbetegült 12, gyógyult 7, meghalt 4, ápolás alatt maradt 1; vörhenyben megbetegedett 9, gyógyult 6, meghalt 1, kezelés alatt maradt 2.

A himlő a csáktornyai és lendvai járások 15 községében terjedt el, a melyekben a mult hóban megbetegült 81, gyógyult 34, meghalt 27, gyógykezelés alatt maradt 20. Az ovó- és gyógyintézkedések mikénti teljesitésének felülvizsgálása céljából április 30-án a járvány lepte vidékekre utaztam és a csáktornyai járási főbiró és járási orvos urakkal bejártam az egyes községeket s mindenütt arról győződtem meg, hogy a kóresetek fellléptének köteles bejelentése az erre kötelezettek által nem teljesittetik, igy aztán az óvóintézkedések sem tétetnek meg elegendőképen, a házakba a betegedési esetre a szomszédok és idegenek semmi jelzés által nem figyelmeztetnek a kór folytonos érintkezés által szaporodhatik, a gyógykezelés is a fent emlitett okok miatt több helyen vagy igen későn vételhetik foganatba, vagy el is marad és a halálozási százalék emelkedik. Mindezéknél fogva okvetlenül szükségesnek tartom, hogy a fertőző betegségek elleni óvó- és gyógyeljárás iránt kiadott felsőbb rendeleteknek haladéktalanul leendő szigoru végrehajtására az illető községek ismételve utasittassanak, miért is a tekintetes alispán ur jelentésem alapján a csáktornyai főszolgabiró urat az intézkedések szigor u megtételére felhivni méltóztatott. A lendvai járásban az első esetek felfedezése után az összes intézkedések a legapróbb részletekig megtétettek s ott remélhető, hogy a kór tovaterjedését sikerülend mihamarabb meggátolni. Minthogy pedig a himlő elleni intézkedések leghatásosabbja; a védhimlő ojtás, az összes járványlepte vidékre nézve nemcsak a kisdedek azonnali beojtása rendeltetett el, de javaslatomra a tekintetes alispán ur a lakosságnak 30 éves életkorig leendő kötelező ujraoltása iránt is intézkedni méltóztatott.

Bonevizsgálat volt 15 esetben. Hétszer rendőri tekintetből, nyolcszor törvényszéki megbizatás folytán; ez utóbbiaknál a legközelebbi halálokok voltak: 2 elvérzés, 2 genyvér, 2 fulladás, 1 agyhártyalob, 1 szivhüdés; a rendőrieknél 3 fulladás, 2 elvérzés és két szivhüdés.

Külső hullaszemle volt 12 esetben. Sulyos sértés bejelentetett 9.

Öngyilkosságot 4 egyén követett el, kik közül 3, Nagy Kati keszthelyi, Schwarc Bernátné kiskomáromi, Ujvári József lipótmajori, magát felakasztá, 1 pedig Höcs József, Garaboncon lövés által vetett véget életének.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 12 egyén esett áldozatává; 6 egyén teljesen összeégett, 2 pedig a szenvedett égési sebek következtében utóbb halt el. Vizbe fult négy egyén Szommer István Egerszegen, Navotics Iván Légrádon, Simon Károly 2 éves Pincén, Kooi Kati Egyedután, egy pedig Gombos György erdőfai vigyázatlanság folytán égett el.

Elmekórnak 3 esete merült fel, egyik beteg tébolydába, másik a zalaegerszegi közkórházba szállittatott, a harmadik gondozás alatt van.

Veszettség gyanujában volt eb által egy egyén maratott meg Sármelléken; az illető a budapesti Pasteur-féle ojtóintézetbe vitetett.

---

rá, mikor még a kicsapongó, ledér, nagyvilági zajos élet, a bünös lelkiismeret nem ráncolta be a tiszta vonásokat.

— Igaza van Gyulának — szólt tompa, siri hangon — leszámoltam a világgal, megfizettem könnyelmüségem árát; nem tartozom senkinek másnak, csak neked édes angyalom. A mivel neked tartozom, azt vissza nem adhatom soha: a tőled elrabolt ifjuságot, az örömöt, boldogságot, melyet nagy lelked, áldott jó szived megérdemelt. Te miattad vádol legjobban a lelkiismeret és szinte Isten ujját látom e levélben, hogy mi módon róhatom le nagy tartozásomat veled szemben. Én csak bucsuzni jöttem hozzád, s könnyebben esik lelkemnek, ha nem hagylak szükségben, nyomorban. Igérd meg, hogy elfogadod Gyula kezét! Ti a legméltóbbak vagytok egymáshoz. Ő nemes, tiszta jellemü ember; illik hozzád, mint a gyémánthoz az arany foglalat... Legyetek boldogok!

— Ne feledd Andor, hogy én feleséged vagyok, a kit kötelesség és szerelem csatolnak hozzád. Nincs olyan hatalom, ami e két köteléket elszakassza, más mint te. Te is csak életem árán tépheted szét. Nekem jogom van téged szeretni, ápolni, vigasztalni. Ha mindenki megvet, meggyülöl, a feleséged megbocsájt és keblére ölel. Élj ezután nekem s én áldom a sorsot, mely visszahozott.

— — — — — — — — — — —

A postamesteri szerény hajlék tornácán szóla csendes alkony rózsás sugara mindennap két elégedett, boldog arcon tükröződik vissza.

---

## Tollfuttában.

Semmiesetre sem fognak önök megharagudni, ha rövid negyedórán át most papnőkkel foglalkozom, Thalia papnőivel. Azokkal a kedves teremtésekkel, akik önöket a körülményekhez képest megrikatják, vagy megkacagtatják.

Mint megcsontosodott ujságiró, tapasztalatból tudom, hogy nőkkel szemben olyan szigoruan kell ragaszkodni a betüsorhoz, mint a dogmákhoz. A nők általában nagyon érzékenyek En pedig nőt még tudatosan sohasem sértettem meg. Isten órizzen, hogy éppen valamelyik papnőt sértsem meg! Azért megfogják nekem engedni, hogy a betüsor szigoru betartásával szenteljek néhány tollvonást a mi nagy bb szerepekben is föllépő papnőinknek.

Minden félreértés elkerülése végett ki kell jelentenem, hogy a kedves főkötős papnőknél a férjek ne ét én ezuttal, ahol lehet, csak puszta predikátumnak tekintem. Annál is inkább, mert a legtöbb esetben nem is igen numerál többet egy jámbor nemesi prédikátumnál.

Különös véletlen folytán első helyen éppen R. *Balogh Etellel* kezdhetem. Tehát mégis van egy elsőség, amit ez a derék müvésznő a nevének köszönhet. Rendkivül olcsó ár azért a sok babérért, amit a név köszönhet őneki.

Csodálatos teremtés. Mindahárom tulajdonság megvan benne tökéletesen, amik egy »parti«-hoz óhajképpen füződhetnek. Szép, jó és gazdag (szellemi kincsekben.) Példás hitves, minta-anya hivatásának élő müvésznő. Három nagy világot tölt be és aranyoz meg csodás egyénisége varázsával: a hitvesi szerelem szentélyét, a gyermekszobát és a szinpadot. A két elsőben férjét: Rónait és kis apró szentjeit boldogitja, a harmadikban a közönséget ragadja el. A két elsőben neki vannak imádott bálványai, a harmadikban őt bálványozzák. (A pogánykultusznak ez utóbbi részében azt hiszem: még a tisztelendő urak is elég pogányok!)

Mikor Balogh Etel föllép, az szinpadi ünnep. Ki-ki a maga módja szerint üli meg. Az aranyfiatalság tapsol és sohajt; a szép asszonyok szerepet tanulnak; a férjekben szamaritánusi érzelmek ébrednek nejeik iránt; az agglegények hullatják a legolcsóbb krokodil-könyeket. De mindegyik ünnepel.

Balogh Etelnek szinpadi hatásáról hiába akarnék én dicsérő éneket zengeni; minden dalnál, minden ragyogó epithetonnál szebben, fényesebben beszélnek arról a mi lelkes járásbiránk telesirt zsebkendői. A valódi müvésznő pedig sohasem lehet olyan büszke azokra a gyémántokra, melyeket az ékszerész boltjából tesz eléje a hódolat, mint azokra, miket a férfi-sziv hullat számára önkéntelenül: a meghatottság könycseppjeiben.

A hideg kritikusok azt mondják róla, hogy roppant gyorsan beszél. De hát hogyan beszéljen az lassu tempóban, akinek olyan sok mondanivalója van és akit e mellett mégis oly kevesen értenek meg?

Különben azok számára, akik őt megértik, van egy némán is gyönyörüen beszélő organuma: a szeme. Határozottan el lehet mondani, hogy két szemével, arcjátékával ugy beszél ő, (vagy talán sokszor még szebben) mint az iró az ő ajkaira adott szavakkal.

Hatalmas müvészi szárnyai vannak. Ezekkel már sok akadályon átszállott. Az a körülmény, hogy már a legkritikusabb position, a sóhajok hidján is átjutottnak látszik, szinte legendás alakká teszi.

Még sokat irhatnék róla a nélkül, hogy gyanuba keveredném; mert hisz én is tulvagyok a sóhajok hidján. [Csakhogy persze én nem ugy szárnyaltam át, hanem az évek cipeltek keresztül.] Ámde mikor kerülne a sor, akkor arra, aki majd a betüsorban az utolsó lesz?

Különben már nagymogulunk: a felelős szerkesztő is homlokát ráncolja. Szereti a rövidséget. Hát csak menjünk tovább!

Következik *Benkő Jolán*. A kedélyes gouvernant, a jóizü „Tereza mama“ — Szivesen látja őt a szinpadon mindenki. De tudtunkkal olyan ellensége sincs, aki csak a szinpadon látná szivesen. Nagyokat mond és nagyokat néz a sugáron, ha az rosszul viseli magát. Ha a hangereje döntene, minden nagyobb megerőltetés nélkül elsöpörhetné a zinpad deszkáiról a lengetermetü Balogh Etelt. A szeme villámlik, a hangja mennydörög. Kiss Pista legyen, aki egy-egy lendületes megjelenésének zefirjétől meg nem rendül. — Igen rokonszenves szinpadi alak. Ugy játszik, mint aki már jóllakott babérral s kegyelettel őrzi azoknak emlékeit, minden ujabb igény nélkül.

Vele körülbelül egyenlő mértékben osztozik a babérokon: *Bodroghyné*, a „Zsófi mama“ az Arany emberből.

Érzek magamban akkora igazságszeretetet és immunitást, hogy bele is mennék a babér-megosztásnak nem éppen könnyü munkájába: de kitelnék Follinusztól, hogy egyszer csak elém állana ő is a »Charlie nénje« kosztümjében és csinos pukkedlival azt mondaná, hogy »köszönöm, kérem alássan! Én is itt vagyok!«

No hát én is köszönöm kérem alássan! Akkor inkább egy hét mulva folytassuk majd K. Breznay Annával.

## HIREK.

— **Kitüntetés.** Ő felsége a király, megyeri Krausz Lajost, a hazai közgazdaság terén szerzett érdemeiért kir. tanácsossá nevezte ki. A királyi kitüntetés a magyar közgazdaság egyik legagilisebb és legrokonszenvesebb vezéralakját éri, aki igen sok parlagon heverő erőt mozgósitott a magyar gazdaság és vele a nemzeti erő gyarapodására. A milleniumi kiállitás szervező munkájában nagy szerepe van, s ha a nagy ipartárlatnák sikere lesz, e siker jórészt az ő érdeme lesz. A kitüntetést, amely a kereskedelmi és ipari tevékenység megbecsülését jelenti, a kereskedő és iparos körökben őszinte megelégedéssel fogják fogadni. A kitüntetett, mint gelsei *Gutmann* Vilmosné testvérbátyja a nagykanizsai sörfőzöde és malátagyár alapitásán is tevékenyen közreműködött és ezen társaságnak nemcsak egyik főrészvényese, hanem igazgatósági tagja is, ki gazdag tapasztalataikkal ezen iparvállalatnak is sok jó szolgálatot tesz.

— **Wlassics miniszter köszönete.** A nagykanizsai Kisdednevelő Egyesület — mint annak idején közöltük — folyó hó 12 én tartott közgyülésében *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszteri nagy lelkesedéssel örökös tiszteletbeli tagjának választá. Wlassics átiratilag értesittetvén tiszteletbeli taggá történt megválasztatásáról, forduló postával *Vidor* Samunéhoz, mint a kisdednevelő egyesület elnökéhez a következő meleghangu köszönő levelet intézte:

*Nagyságos asszonyom!*

*Nagyon kedves meglepetésben részesitett engemet a nagykanizsai Kisdednevelő Egyesület az által, hogy engemet az egyesület örökös tiszteletbeli tagjává megválasztani méltóztatott.*

*Kedves kötelességemnek fogom tartani azt az egyesületet, a melynek édes anyám is egyik alapitója volt, tőlem telhetőleg támogatni.*

*Fogadja és tolmácsolja kérem Nagyságod ezen nagybecsü figyelemért őszinte köszönetemet.*

*Kiváló tisztelettel vagyok*

*Nagyságod hive:*

*Wlassics Gyula.*

— **Hymen.** *Weisz* Ignác Keszthelyről junius 8-án vezeti oltárhoz *Klein* Illés unokahugát, *Strém* Márta kisasszonyt a nagykanizsai izr. imaházban. — *Tóth* Lajos jegyet váltott Krompacher Ilona kisasszonynyal helyben.

— **A kegyesrendiek gyásza.** A nagykanizsai főgymnasium épületén és a városi templomon gyászzászló leng, mely a magyar kegyes tanitórend tartományi főnökének, *Lévay* Imrének Budapesten történt elhunytát hirdeti. Az elhunyt mint lelkes hazafi, kitünő tanár és pap sok jó szolgálatot tett a közügynek, mint mintaszerü jóakaró főnök pedig gondos atyja volt a vezetése alatt álló tanitórendnek, mely egyik legjelesebb tagját vesztette el Lévayban, ki tevékeny életének 58. évében zárta le örök pihenőre szemeit. A szerdán végbe ment impozáns temetésén a nagykanizsai társház *Farkas* József házfőnök és igazgató képviselte.

— **Halálozás.** *Gross* Géza, a középkereskedelmi iskola II. osztályának növendéke, vasárnap délelőtt rövid szenvedés után elhunyt. Az elhunytban özv. Gross Emilia egyetlen szerető fiát, az iskola egy példás magaviseletü szorgalmas tanulót veszitett. Temetése kéttőn délután ment végbe. Az iskola tanári kara, tanuló ifjusága és nagyszámu közönség kisérte ki utolsó utjára a jó fiut, ki fölött a gyászházban dr. Neumann Ede főrabbi mondott megható beszédet. A temetőben Kohn Albert tanuló vett bucsut tanulótársai nevében az elköltözöttől.

— **Elhalasztott tavaszi ünnepély.** A nagykanizsai középkereskedelmi iskolának keddre f. hó 21-re tervezett tavaszi ünnepélye, az intézet egy növendékének elhalálozása folytán junius 11-ére halasztatott.

— **A tavaszi mulatság,** melyet *árva leánykák munka alapja* javára rendez jövő hó 9 én a keresztény jótékony nőegylet, rendkivül érdekesnek igérkezik. A nőegylet buzgó elnöknője, *özv. Zadubanszky* Lajosné azon fáradozik, hogy a mulatság kedélyesség és szellem tekintetében magas szinvonalt érjen el. A választmány tevékeny hölgytagjai serényen munkálkodnak; emellett az egylet titkára *Csesznyák* Miklós városunk három társas egyletének vigalmi bizottságát *egyesült rendező bizottságá* nyerte meg s igy a fiatalság tekintélyes számban lesz képviselve a mulatságon. A rendező-bizottság elnöke — mint értesülünk — *Csesznák* Miklós, alelnökök: *Ebenspanger* Leo, mint a Casino vigalmi bizottságának elnöke, *Eperjessy* Gábor, mint a polgári egylet vigalmi bizottságának elnöke, dr. *Plihál* Viktor, mint a társaskör vigalmi bizottságának elnöke; a bizottság titkára *Belus* Lajos, mint a nőegylet másodtitkára. A mulatság — megállapitott tervezet szerint — délután 5 órakor *uzsonnával* kezdődik a polgári egylet kertjében, hol *kézimunka bazár*, *tejcsarnok*, *virágkereskedés*, *hirlap elárusitó sátor* lesz felállitva s ezekben városunk és vidékünk szép hölgyei fognak buzgólkodni, hogy e jótékonycélu mulatság fényesen sikerüljön. Ugy halljuk, hogy többen festői jelmezekben fognak megjelenni. Itt lesz elárusitva az irodalmi és müvészeti kör által szerkesztendő emléklap, a »*Szeretet*«, melynek különösen érdeket kölcsönöz az, hogy a kör nőtagjaitól is hoz költeményeket. A mozgalmas és szingazdag vásár zsibongása este 7 órakor fog megcsendesülni, hogy irodalmi és müvészeti kör *férfi dalkarának* énekszámaiban gyönyörködjék a közönség. Nyolc órakor pedig az *ünnepi szinházi* előadás kezdődik, mely bizonyosan minden irányban felkelti az érdeklődést, mert *Somogyi* Károly, szinházunk derék és előzékeny igazgatója megigérte a rendező bizottságnak, hogy változatos műsorról fog gondoskodni. Lépéseket tett ugyanis, hogy Herceg Ferenc kis vigjátékát: *A nyolcadik Gyurkovics lány*-t előadhassa a jótékony célra. Ezt megelőzőleg *Poór* János prologját fogja szavalni a társulat egyik előrangu művésznője; a vigjáték után pedig fényes allegorikus előképben a *női szivek jótékonysága* lesz dicsőitve. A szinházi előadást követi a tánc — valószinüleg kivilágos kivirradtig. Remélhető, hogy a nemes cél, ily programm mellett közönségünk szinejávát össze fogja hozni.

— **A nagykanizsai kereskedőifjak önképző egyesülete** folyó hó 17-ről elhalasztott közgyülését e hó 20-án tartotta meg. A közgyülés iránt a tagok vajmi csekély érdeklődést tanusitottak. A közgyülést *Ebenspanger* Ernő alelnök nyitotta meg; a tagok szivélyes üdvözlése után a jegyzőkönyv vezetésére felkérte *Hirschler* Ödönt, a jegyzőkönyv hitelesitésére pedig *Pollák* Józsefet és *Weisz* Lipót egyleti tagokat. A közgyülés tárgysorozatának első pontját az alapszabályok 22. §-ának módositása képezvén, a közgyülés elfogadta a választmány abbeli előterjesztését, hogy az egyleti ügyész a választmány tagja legyen, a választmányi tagok száma pedig 12-ről 16-ra emeltessék fel. Ezen alapon is ejtetett meg már az uj választás a következő eredménynyel: *Unger Ullmann* Elek elnök, *Ebenspanger* Ernő alelnök, *Lichtschein* Pál igazgató, *Hirschler* Ödön titkár, dr. *Fried* Ödön ügyész, *Kondor* Ödön pénztáros, *Stolzer* Zsigmond könyvtárnok, *Weisz* Bódog háznagy. Választmányi tagok: Heltai József, Székely Tivadar, Roth Jakab, Zerkowitz Oszkár, Dobrin Richard Nádor Soma, Thun Lipót, Weisz Tivadar, Fischel Lajos, Burger Sándor, Friedländer Miksa, Heimler József, Weisz Izsó, Deutsch Bódog, Deutsch Mór és Engel Hugó. — Számvizsgálók: Neumann Lajos és Rosenberg Béla. A választás eredményének kihirdetése után elnök a közgyülést bezárta.

— **Fürdői menettérti jegyek.** A déli vasut a nyolcnapi érvényességü menettérti jegyeket, az egyes fürdőigazgatóságoknak ama bizonylatára, hogy a jegytulajdonos tényleg fürdőt használt, hatvannapi érvényességgel látja el. Az ilyfajta menettérti jegyek májustól egész szeptember végéig adatnak ki, és pedig nemcsak Siófok-, Boglár- és Balaton-Szt-Györgyig, hanem Daruvár-Pakrácra is. A jegyek ára osztályok szerint: Siófokig és vissza: 5.60, 4.20, 2.80; Boglárig és vissza: 5.20, 3.90, 2.60; B.-Szt.-Györgyig és vissza: 3.20, 2.40, 1.60.

— **Közgyülés.** A magyar szent korona országai vörös-kereszt-egyletének nagykanizsai választmánya 1895. évi május hó 26-án délután 6 órakor Kisdedóvoda nádor-utcai helyiségében tartandja évi rendes közgyülését.

A közgyülés tárgyai:

1. Elnöki megnyitás.
2. Jelentés a lefolyt évi működésről.
3. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
4. A sorrend szerint kilépő választmányi tagok helyett ujak, esetleg azok ismételi megválasztása.
5. Netáni inditványok.

— **Jégeső.** *Pilhokon* Keszthely mellett e hó 18-án jégeső volt, mely azonban a vetésekben jelentékenyebb kart nem okozott.

— **Tüzoltó szövetségi közgyülés.** A zalavármegyei tüzoltószövetség f. 1895. évi junius hó 2. és 3. napjain Nagy-Kanizsán rendkivüli közgyülést tart, amelynek egyik főtárgyát a szövetségi alapszabályok módositása képezi. Az uj alapszabályok szerint, amelyeket Knortzer György a nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egyesület fáradhatatlan buzgalmu főparancsnoka, kiváló gonddal és nagy szakértelemmel állitott egybe, a megyei tüzoltóság kerületi felügyeletekre oszlik fel s egyidejüleg megválasztják a kerületi, illetve járási tüzfelügyelőket is.

— **Mulatóhely megnyitás.** *Lazsnak* nyári mulatóhelyet Kluger Kálmán jó hirü vendéglős *Torma* Antal zenekara közreműködésével ma csütörtökön megnyitja.

— **Szeles Adorjánt elfogták.** A B. H.-nak távirják Genf városából, hogy Szeles Adorjánt a mult napokban Annemasseban, francia területen elfogták. A telegrammot egy ott élő honfitársunk küldötte, aki szemtanuja volt Szeless elfogatásának, s kit Szeles maga kért fel arra, hogy értesitse a B. H.-ot sorsa e fordulatáról. Semmi részlete ez eseménynek a tudósitásban nincsen; csak véletlenül fordult meg Szeless Annemasseban, amely egy község Genfhez nem messze, a francia határon, vagy hogy végképp el akarta hagyni Genfet, ahová Zürichből költözött, nem tudni. Elfogása nyilván magyar detektivek közbejöttével történt. Szeless további sorsa most már a tárgyalásoktól függ. A kormány, mint közönséges vétség elkövetőjét üldözi, és mint ilyennek fogja kiadását kérni. Szeless pedig, mint politikai menekült fogja kérni a francia köztárság oltalmát.

— **Elveszett óra.** Szinházunk egyik kedves müvésznője szerdán délelőtt a felső templomtól a polgári egyletig terjedő uton elvesztett egy négyszög alaku teljesen fekete női órát, rövidke ezüst lánccal, melynek végén kis acél patkó van. A becsületes találó adja át a kapitányságnál, hol részére illő jutalom biztositva van.

— **Kiadó lakás.** Keszthelyen közel a Balatonhoz a fürdőévad tartamára 2 elegánsan butorozott szoba kiadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

* **Kitünő** gyártmányu, alig használt kerékpár eladó. — Bővebb megtudható a kiadóhivatalban.

## Szinészet.

Szombaton este „*Katonásan*" cimü egy felvonásos vigjáték került szinre kerekded, összevágó előadásban. A szellemes darab Rónainé, Kalmár Piroska, Balla, Mészáros, Peterdi és Bognár megfelelő alakitásai folytán élénk tetszést aratott. — Ezt követte a „*Parasztbecsület*" Mascagni kitünő operája, melyben Turidut *Don Rainardi* tenorista énekelte. A vendég-müvész terjedelmes hangja, és elég érzelmes játékával a sajátos kiejtése folytán nem birt hatást elérni. A többi szereplőkről lapunk már az első előadás alkalmával megemlékezett, most csak ismételhetjük, hogy a karok igen jók voltak és hogy az egyes szereplők, Kaposi, Kézdi, Fodor és Polgár, ki Kiss Pistát helyettesitette buzgón igyekeztek nagy feladatukat megoldani.

Május 19-én vasárnap Jókai Mór „Arany ember" cimü szinművét játszották. Az előadás kissé vontatottan ment, de az egyes alakitásokban eléggé gyönyörködhetett a szépszámu közönség. A cimszerepben *Mészáros* Lajos sok bensőséggel játszott a itt-ott az arany-ember lelkében viharzó drámai belső küzdelmet is sikerült érvényre juttatnia. Nagyon kár, hogy teljesen nem birta magát azonositani szerepével. Ha nagyobb odaadással játszott volna, abban a nehéz jeleneteiben, mikor a balatonparti kastélyban Krisztyán Tódorral találkozik, s a belső küzdelmet néma játékkal kellett kifejeznie, semmiesetre sem esett volna meg az a drámai hatást teljesen tönkretevő mosolygás.

*R. Balogh* Etel Timea szerepében minta-szerüen mutatta be, hogy az alakitó szinész miként identifikálhatja magát szerepével. Azért tudott ő némajátékával is hatni, amikor megrázó közvetlenséggel mutatta be: miként vivnak lelkében szakadatlan harcot az asszonyi jogok a hitvesi kötelességekkel. Mészárosnak alakitásában is igy kellett volna kidomborodnia annak az elementáris erejü küzdelemnek, amit a férji kötelesség vivott a sziv örök-jogával.

*Follinus* Aurél (Krisztyán Tódor), *Dezséri* Gyula (Brazovits és *Bodroghiné* (Z-ófi mama) valóságos kabinet alakitást produkáltak. — *Kalmár* Piroska (Noemi) minden tulzás nélkül s egyes jelenetekben igaz bensőséggel mutatta be a társadalmi szokások és formák által nem szabályozott, hamisitatlan természetességgel érező és gondolkozó naiv lányka lelki világát. — *Balla* Kálmán (Kadiss kapitány) ugy játszott, mintha semmi különös sulyt nem fektetett volna szerepére. Azt kell hinnünk, hogy levertségének inkább fizikai oka lehetett, mert egyébkor mindig odaadással szokott játszani.

*K. Breznay* (Athália) arcjátékával elég ügyesen fejezte ki a szerepében érvényesülő sötét gyülöletet és a boszu vergődését, de hangjával nem találta el mindenütt a kellő szinezést. Igy például abban a jelenetben, mikor Timár Mihálynak tudtára adja, hogy a »márvány-szent« szive megdobbant. Timár azonban azt a tanácsát, hogy lessen a hütlen asszonyra, nem akarja elfogadni, és az emelt vádért szinlelt alázattal bocsánatot kér: hangját ugy kellett volna modulálnia, hogy az alázat alakoskodásából a legmetszőbb guny éle lett volna kiérezhető. Ő azonban ehelyett egyszerüen a siránkozó könyörgés legtermészetesebb alaphangját használta.

*Benkő* Jolán (Teréza mama) megállta helyét, habár szerepében sokkal szivesebben láttuk volna mindvégig Somogyinét. — A jelentéktelenebb szerepek közöl még *Rónai* [granicsár-tiszt] alakitása tetszett.

Hétfőn „*Frou-Frou*“ francia társadalmi tragédia adatott. A darab érdekes és hatásos; tele feszitő helyzetekkel és — belső képtelenségekkel. A darab irói csakis a szinpadi hatásra pontosan kiszámitott meglepő jeleneteket tárnak elénk, szeszélyes ötleteikkel alkotva a morált, melyben nincs, ami bennünket fölemeljen. A cimszerepet *R. Balog Etel* adta, ki végig játszta az emberi érzés és szenvedély minden skáláját, de szivünkhöz csak akkor fért, mi lőn a mélyebb érzések hurjait rezgeté. Szenvedésének ereje megindit, bánata szivünkig hat és a haldokló jelenetben, midön halotti koszorut köt magának emlékeinek virágából, könyekre fakaszt. *Kézdi* Juliskának természetessége és szeretete remélttősága, *Breznai* Anna és *Polgárné*, valamint *Follinusz* gondos alakitása jelentékeny tényezői a sikernek. *Somogyi* és *Balla* elegánsan és hatással játszták. —k.

# CSARNOK

## Cigány-élet.

I.

Neked panaszlom el elégedetlenségemet a sors iránt, oh szent Kleofás, hogy miért nem teremtettél engemet vándorcigánynak?

Mert nincs szebb élet a vándorcigányénál; ma itt, holnap ott, bejárja a félvilágot egy batka nélkül, szabad mint az erdő vadja, senki neki nem parancsol. Kijátsza a törvényt, nem törődik gyarló emberi szokással, előitélettel, ha itt a kora, összeáll avval, a kit szeret; ha megunja, otthagyja, és másikat keres vagy csereberél; mit neki Hekuba? Mint a madár, mely odarakja fészkét, a hol tetszik, ő is ott üti fel sátrát, a hol akarja, adót nem fizet és ha zavarják: felszedi sátorfáját és odébb áll egy határral. Ruházata egyszerü, néha bizony nagyon is fogyatékos, különösen az ifjabb sarjadéknál, csak egy két rongydarab, ruhafoszlány, melyről az ember azt se tudja, mi volt hajdanában? De a cigánygyerek azért csikorgós téli időben is mezitláb jár, hóban, jégen, mert hát megél ám az a jéghátán is! Zimankós hidegben csak a markába fuj és csak annyit mond, hogy: jaj, de hideg van odakin! Aztán egy kis rőzse akad mindenütt, ha éppen kell.

És mert a cigány a szabad természet embere, nem nagyon veszi a lelkiismeretére, ha olyan ludat, récét elemel, melyet nem neki hizlaltak, vagy olyan csikóra ül, melyet nem az ő számára nevellek; benne van az östermészet csorbátlan ereje, mely nem ismer korlátot, hatalmat maga felett, csak — és ebben összeüt a legmodernebb philosophiával — az erősebb hatalmát a gyengébb felett.

Ha rajt kapják valamely csinyján, elszenvedi hidegvérrel a ráméri büntetést, de szó sincs róla, hogy javul on; vérében van a cigánytempó, mint a tyukban a kapargálás az ismert mesében, mikor garmadával állt előtte a szép tiszta buza: a cigány is, ha nyakig ülne a jóban, mégis lopna.

Szivesen elnézem én ez apró hibákat, mert én e szivós fajban többet látok, mint más közönséges halandóban és szeretem őket, a napsütötte barna legényeket, szeretem azokat a tüzesszemü barna menyecskéket!

De van a cigánynak tisztességes mestersége is: a zene, a tekenő csinálás, östfoldozás, meg a vas lás. „Hátán háza kebelén kenyere“ — a közmondás szerint.

És milyen leleményes! Hogy ért a füllentéshez! Akár csak egy tárcacikkiró.

Amiqt mondám, nagyon szeretem a vándoréletet, be is jártam, ha nem is a félvilágot, de a testvérhazának nem egy szép vidékét, a Kárpátoktól az Adriáig, „Dunán innen, Tiszán túl, a szomszédtartományok nem egy remekpontját, voltam magyar, német, oláh, vendek és olaszok közt, a Lago di Garda, a Bodensee, meg Balaton partján, láttam Vajda-Hunyad restaurált remekszép várát és Margarethe Maultasch várromjait, meg sajnálatomra — a budai citadellát.

Igy jutottam vándorlásaim közepette Szent-Barnabásra, itt történt rajtam egy hatalmas disznótor után az, amit itt elmondok.

II.

— Szervusz Dani fiam — szólit meg a korcsmáros, amint beléptem, — tudtam, hogy majd csak haza kerülsz! Hát hol kóboroltál oly sokáig?

— Engedelmet kérek — mondok.

— Sohse teketóriázzunk! A mi történt, megtörtént, fátyolt reá!

Aztán kifordult a konyha felé:

— Hé, anyjukom! Böske! Jertek csak, jertek, ki van itt!?

És hivó szavára bejött egy töpörödött anyóka, meg egy halavány barnaszemü menyecske, kinek fejét annál értékesebbé tette a csokorra kötött fekete selyemkendő és se hall, se lát, mindkettő a nyakamba borul:

— Édes fiam! Édes gyermekem! Hozott isten!

— Drága szerelmem! Édes Danim, beh nehezen vártalak, beh sokat megsirattalak! — És édesdeden csókolgatott a menyecske, aztán karomba fonva gyenge karját, bevezetett a mellső szobába.

— Nézd csak, mi van itt! Ez a miénk! Ez a tied! — és szép göndörhaju, mintegy hároméves fiucskára mutatott, ki egy szürke macska farkiáját huzogatta, azzal mulatott.

— Az enyém? De az nem lehet, hiszen én nekem még feleségem se volt — mondok én.

— Hát én ki vagyok? Pedig hogy tudtál szeretni! Drága mindenségednek mondtál, aztán egyszerre, valami pénzvágy lepett meg, ementél házulról, és negyedfél esztendeje nem láttunk, hogy már azt hittem, el se jössz többé, hanem az édes anyám, ő biztatott mindig és most meg megtagadnál?

— Nem tagadok semmit, hanem tévedés van a dologban, nem vagyok én Dani, hanem Jani, ha éppen ugy tetszik: Bögözi János a becsületes nevem.

(Azért mondtam becsületesnek, hogy elhigyjék, hiszen ugyis mindegy lett volna, ha az igazat mondom is meg, ugy se hitte volna el senki!)

— Micsoda? Te nem volnál a Dani! Jöjjön csak be édes apám! Azt mondja, hogy ő nem Dani!

Erre bejön a korcsmáros, szólván:

— Mit mondtál? Te nem volnál a Dani, a mi Danink? No hisz öcsém, nem tészsz te minket lóvá, mert el nem eresztünk innen soha se! Vigyázz csak rá Böske lányom, hogy valahogy uti laput ne kössön megint a talpára, mert most el nem megy innen egy tapodtat se!

Aztán a menyecske is odajött és oly édesen beszélt, ölelt csókolt, hogy hát — mit tegyek? — engedtem. Majdcsak, gondolám, kivilágIik a dolog és szivesen elbocsájtanak. Az asszonyka pedig harapni valóan szép volt, mi türés-tagadás: visszacsókolgattam és odaadtam magamat szeretkezéseinek egészen.

Ölembe ültette a kis fiut, már mint az én fiamat, ki meg „édes apustájának“ hitt és a bajuszomat huzogatta. (Alkalmasint azt is a macska farkincájának nézte!)

Csaptak is aztán a tiszteletemre olyan ebédet, hogy a király is megehette volna, hogy Hencidától Boncidáig folyt a lé, a Böske meg tulboldog volt velem.

Én se vagyok fából, hát bizony felmelegedtem egy kicsit az ölelkezés alatt, csak azt szerettem volna már tudni, hogy mi lesz majd ennek a vége? Hogy teszik majd ki a szürömet, ha megtudják, hogy mégsem az vagyok, — akinek tartanak?

Cók-mókomat elszedték tőlem, azt vissza ugy sem kapom többé, legalább magamat mentem meg; mert sokalni kezdtem, hogy feleségre is, gyerekre is egy csapással tettem szert.

De a hány szem volt a házban, mind az én mozdulatomat leste; hihetőleg észrevehették, hogy miben forr a fejem, és bizony nem lehetett könnyü szerrel megugrani.

Csak nagy későn vettem észre a falon egy fényképet, mely tökéletes képmásomat mutatta: ez szakasztott én vagyok, magam sem tagadhattam volna el, nem csoda, hogy igy összetévesztettek bennünket.

Délután befogattak, hogy kimegyünk a mezőre. Böskémtől érzékeny bucsut vettem, ugy se látjuk többé egymást ez életben. Mert ő honmaradt, csak az öreg, meg két markos legény jött kivülem. Három egy ellen, kicsit sok, de kijátszom őkelméket, megfogadtam.

Jó távol volt a mező, belefáradt a két sárga, amig kiértünk. A kocsiról leszállva, alig megyünk vagy száz lépésnyire, egyszerre csak sülyed alattunk a föld: farkasverembe csaltak. Kapaszkodtam, de nem megy, magas volt a nyilás, hát kérésre fogtam a szót, hogy huzzanak ki.

Nem addig a! Mig be nem vallod, hogy a Böskénk ura vagy és meg nem igéred, hogy soha el nem hagyod, ki nem jössz abból a veremből, még ha itélet-napig kellene is benne vesztegelned!

Igy beszélt az öreg.

Megint csak azt mondtam, hogy a Bögözi János volnék, soha e vidéken nem jártam, sem őt, sem leányát eddig nem ismertem, házas nem vagyok; csakhogy nem használt, mert az öreg hátat forditott és a legényekkel együtt tovább ment, ott hagyott.

Kiáltottam torkom szakadtából, mire aztán visszajöttek.

— Hát vallasz vagy nem? — kezdi az öreg ujra.

Mit csináljak? Utóvégre csak nem maradhatok egy farkasveremben! Hát vallani kezdtem, mindent helyben hagyva, amit csak akart.

A két legény aztán lehasalt a verem nyilásához egyik jobb, másik bal karomat fogta, huztak ki felé.

Szerencsére, mikor haza értünk, már az igazi Dani ölelgette a menyecskét.

*Hedvig József.*

# Közgazdaság.

## Gabona üzlet.

*Nagy-Kanizsa*, 1895. május 21.

A mult hét közepe után beálltak végre a várvavárt kiadós esőzések, melyek vetéseinkre a képzelhető legjobb hatással voltak és ezek állása nagyjában igen kielégitőnek mondható.

A gabona-üzlet utolsó tudósitásunk óta meglehetős nyugodt hangulat mellett folyt le.

A buza forgalma csekély és vontatott, csökkenő árak mellett. Fogyasztóink a mult hetekben nagyobb vásárlatokat tévén, jelenleg meglehetősen tartózkodók.

Rozs iránt alaposan ellanyhult és az árak lényegesen alászálltak.

Árpa. A sörárpa-üzlet teljesen megszünt. Takarmányárpa sem örvend már nagy keresletnek, minthogy zöld takarmány már bőven létezik.

Tengeri folyton hanyatló irányzatot követ. A mérvadó budapesti piacon készáru csak nagy nehézségek mellett adható el, mert a kőbányai sertések között dul a lépfene, ugy hogy 25 kőbányai szállás hatóságilag zár alá vétetett. Mig tehát a fogyasztás egyrészt folyton csökken, másrészt megérkeznek most Budapesten a Romániában vásárolt jelentékeny tengeri mennyiségek,

melyek felhalmozódása alighanem fog további nagyobbmérvü árcsökkenéseket előidézni.

Mai jegyzésünk:

Buza... ... ... 6.70—7.—
Rozs... ... ... 5.70—5.90
Arpa... ... ... 6.——6.50
Zab... ... ... 6.20—6.40
Tengeri ... ... 7.——7.20.

*K—n B—a.*

## Vasuti menetrend

*Érvényes 1895. május 1-től.*

Kanizsa állomás.

| Irány | Indulás Kanizsáról: vonat | óra | perc | idő | Erkezés Kanizsára: vonat | óra | perc | idő |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Pragerhof | sz. v. | 4 | 42 | regg. | gy. v. | 5 | 33 | regg. |
| | sz. v. | 2 | 35 | d. u. | sz. v. | 12 | 59 | d. u. |
| | gy. v. | 12 | 20 | este | sz. v. | 11 | 22 | éjjel |
| | v. v. | 6 | 50 | este | v. v. | 7 | 59 | reg. |
| | v. v. | 9 | 30 | regg. | v. v. | 7 | 36 | este |
| Bécs Z. Eg. | sz. v. | 6 | 05 | regg. | sz. v. | 3 | 42 | regg. |
| | v. v. | 5 | 15 | d. u. | v. v. | 8 | 04 | regg. |
| | sz. v. | 2 | 05 | d. u. | sz. v. | 1 | 34 | d. u. |
| | sz. v. | 12 | 45 | éjjel | sz. v. | 10 | 15 | este |
| Budapest | gy. v. | 5 | 47 | regg. | sz. v. | 3 | 52 | regg. |
| | v. v. | 10 | — | regg. | sz. v. | 1 | 39 | d. u. |
| | sz. v. | 2 | — | d. u. | v. v. | 8 | 44 | este |
| | sz. v. | 12 | 15 | éjjel | gy. v. | 12 | 10 | éjjel |
| Barcs | sz. v. | 4 | 57 | regg. | v. v. | 9 | 45 | regg. |
| | | | | | sz. v. | 1 | 29 | d. u. |
| | sz. v. | 2 | 25 | d. u. | sz. v. | 11 | 34 | éjjel. |

## NYILTTÉR.*)

### Köszönetnyilvánitás.

Felejthetetlen drága jó Géza gyermekemnek elhunyta a'kalmával a kegyeletnek annyi és oly meginditó jeleivel találkoztam, hogy szivem parancsoló érzésének teszek eleget, midőn a nagykanizsai izr. hitközség t. Elöljáróságának, mely a temetési szertartást dijtalanul rendezte, azoknak, kik a szertartásban résztvettek, a kereskedelmi akademia t. Tantestületének és hallgatóinak, kik testületileg megjelenni sziveskedtek s különösen Kartschmeroff Leo főkántor urnak szives közreműködéseért, valamint főtiszt. dr. Neumann Ede főrabbi és Kohn Albert III-ik osztályu kér. ak. hallgató uraknak, kik oly lélekemelő szavakat szenteltek a drága halottnak, valamint mindazoknak, kik a temetésen való megjelenésük által részvétüknek tanujelét adni sziveskedtek, mély meghatottsággal mondok a magam és családom nevében forró hálát és köszönetet.

N.-Kanizsa, 1895. május 20-án.

*Özv. Gross Emilia.*

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:
**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:
**FISCHEL FÜLÖP.**

**Malom-eladás.**

Dolnji Torcsecz községben, vasuti állomás Dernye eladó junius 15-éig jelenleg üzemben nem levő 4 kerekü alulcsapó malom, a melyhez 9 hold telek is tartozik.

Felvilágositással szolgál a

**Jószág igazgatóság,**
Rasinja, Horvátország.

Egyedül valódi angol

**csodabalzsam**

THIERRY A. gyógyszerésztől,

**PREGRADÁ-ban.**

Ez a balzsam ugy belsőleg, mint külsőleg használ: 1. még addig el nem ért hatásu gyógyszer a tüdő és mell minden betegségénél, enyhiti a hurutot, csillapitja a kiháhyást és a fájó köhögést eltávolitja és gyógyit idült fájdalmakat; 2. kiválóan használ torokgyulladásnál; 3. eltávolitt minden lázt; 4. meglepően gyógyitja a gyomor minden betegségét; 5. megszüntet minden fájdalmat és gyógyitja az arany-eret; 6. a könnyü szekelést elősegiti és a gyárt tisztitja; 7. kitünően használ fogfájásoknál, a szájbüzt megszünteti; 8. jó ezer a szájbüzt megszünteti; 9. kitünően használ külsőleg mint gyógyiszer minden sebnél; 10. egyáltalán ugy belsőleg, mint külsőleg kétségtelen eredményével használható gyógyiszer. Csak akkor valódi és hamisitatlan a balzsam, ha minden üveg-egy vörös kupakkal. Kapható van 1 várva, a melyben czégem: „Thierry A. gyógyszertára az Orangyalhoz Pregradában" beleryomva. Minden más balzsam, mely nem az en kupakommal van lezárva és másként van kiállitva, hamisitvány és utánzat, a káros hatásu és dúrva anyagot, mint „Aloe" és ehhez hasonlókat tartalmaznak. Minden ilynemü balzsam ne fogadtassék el. Balzsamom hamisitói és utánzói a védjegytörvény alapján törvényesen, szigorunan üldöztetnek. A magas kormány 5782. B. 6105. sz. a. kelt vegyészeti, szakértői bizonyitvány alapján igazolva van, hogy készitményem semmineme tiltott, vagy az egészségre káros hatásu anyagot nem tartalmaz. Oly helyről, hol balzsamomból raktár nincs, tessék megrendelést közvetlenül hozzám: **Thierry A Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett** intézni. Ausztria-Magyarország bármely postaállomására bérmentve küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Boszniába vagy Hercegovinába bérmentve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 5 korona. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett eszközöltetnek **Thierry Adolf gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.**

THIERRY A. gyógyszertára az Orangyalhoz Pregradában.

Hatósági bejegyzett védjegy.

A valódi angol

**csodakenőcs**

**hatása és ereje.**

Az angol csodakenőcs, mely a **legjobb eredménynyel használt szer** a szenvedő emberiségnél a legsulyosabb és idült bajokban. A sebek gyógyitása, ugyszintén a fájdalom enyhitésében felülmulhatatlan; — főalkatrészét a piros rózsa **„rosa centifolia"**-ban létező **csodaszerű anyag, más kitünően ismert gyógyanyagok összetételeit képezik.**

Az angol csodakenőcs használható:

A gyermekágyasnő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, Orbánc (Szent-Antal tüze), mindennemü sérelmek, láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedtség, dagadt lábak, sőt csontszu ellen; fütés-, szurdás-, lö-, vágás és zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m. üveg-, faszálka-, homok-, szilánk- és tüskék eltávolitására. Mindennemü daganat, kinövés, pokolvar, ujképződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag és feldörzsölt lábak gyógyitására. **Mindennemü égési sebek,** fagyott testrészek, betegeknél hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fulladás és a gyermekeknél előfordulló kiseheszedések ellen stb. stb.

**Az angol csodakenőcs minél régibb, annál kitünőbb hatásában!**

Igen ajánlatos **ezen egyedül álló elővigyázati szerből** minden családnál készenlétben tartani.

Két dobozánál kevesebb nem küldetik; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése vagy pedig utánvétel mellett eszközöltetik. 2 tégely csomagolás, szállitólevél és bérmentes megküldéssel **3 korona 40 filér.**

**Számos bizonyitvány áll rendelkezésre.**

Figyelmeztetek mindenkit hatástalan hamisitványok megvétele ellen s kérem szigorunan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti **védjegy** és czégnek **„Thierry A. Orangyal gyógyszertára Pregradában"** beleegetve kell lenni és minden tégelynek egy használati utasitása, ugyanolyan jegygyel, mint itt látható, kell becsomagolva lenni.

Az egyedüli és valódi angol csodakenőcsöm hamisitói és utánzói, a védjegytörvény alapján, szigorunan üldöztetnek, ugyanugy e hamisitványok ismeretlárusitói.

**Egyedüli közvetlen beszerzési forrás**

**THIERRY A. Őrangyal gyógyszertára**

**PREGRADÁBAN, Rohits-Sauerbrunn mellett**

Oly helyről, hol raktár nincs, tessék a megrendelést **közvetlenül „Thierry Adolf Orangyal gyógyszertárához"** Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett czimezni.

Az ausztria-magyarországi védjegy lajstrom-száma 4524.

**Stahel és Lenner Budapest,**

**Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár.**

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

*Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségü:*

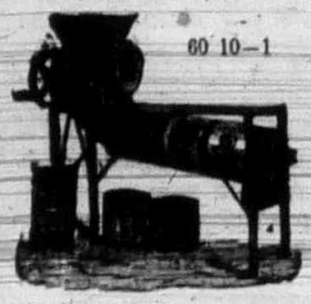

60 10—1

**Trieurök:** a konkoly és bükkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

**Trieurök:** a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.

**Lencsetisztitó és osztályozó-Trieurök:** az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

**Osztályozó-Trieurök.**

**Szabadalmazott Trieur** és **osztályozó-gépek** minden gabonafaj tisztitására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerü trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakitását.

**Malom-Trieur-hengerek** vagy burkolatai, **lyukasztott vagy hasitott lemezek** tetszés szerinti anyagban ipari vagy gazdasági célokra.

**Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.**

**Clayton & Shuttleworth**

mezőgazdasági géptárosok Budapest Váczi-körut 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

**Locomobil és gőzcséplőgép-készletek** 2½ egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, tisztitó-rostak, kondicionerszelek, darálók, őrlő-malmok, kolyvók, kaszitó- és aratógépek, boronák, szénagyujtók.

**„COLUMBIA"** a legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlő-malmok.

**Egyetemes acél-ekék** és minden egyéb gazdasági gépek.

**2 és 3 vasu ekék**

*Részletes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.*

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

42. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 26-án. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## A gazdák kongresszusa.

N.-Kanizsa, május 20.

(=n.) A magyar gazdák az ország fővárosába gyültek kongresszusra. Impozáns számban jelentek meg, hogy a magyar nemzet gazdasági bajai felett tanácskozzanak s módokról, eszközökről gondoskodjanak, hogy a válságos gazdasági helyzetből kiszabaduljanak. Válságosnak tartják a mezőgazdaság helyzetét, s e véleményben van is igazság, amennyiben e válságos helyzet nem pusztán hazánkban mutatkozó jelenség, hanem majdnem minden európai állammal közös. A gazdák mindenütt panaszkodnak, s mindenütt keresik azt a hatásos orvosszert, mely bajaikat gyógyitani képes. Igy keletkezett Németországban, ahol mindent tudományos rendszerbe szeretnek foglalni, az ugynevezett agrárpolitika, vagy egyszerűbben a német junkerek mezőgazdasági politikája, mely az ipar és kereskedelem igényeinek figyelembe vétele nélkül oly törvények hozását kivánja kieszközölni, melyek tisztán csak a gazdák érdekét szolgálják, egyszóval a maguk üdvét biztositsák. Csakhogy ez veszettül hasonlit ahhoz az önző osztály- és érdekpolitikához, melyet az államnak az ő magasabb céljai iránt való tekintetből megengedni nem szabad.

A mezőgazdaság javitására, a gazdasági érdekek fejlesztése és ápolásához egészen fölösleges a politikai tendencia, mely a legfelebb csak elhomályositja azt a sok megvitatni való fontos kérdést, mely a gazdasággal egybefügg. Abban a pillanatban, mikor az ily kérdésekben, az osztály- vagy pártpolitika dominál, vagy ily világitásban mutatják be a megoldandó kérdéseket, a a követendő célok s felhasználandó eszközök iránt már egyöntetű véleményre nem lehet jutni.

Nálunk sem szabad a mezőgazdaság kérdéseit politikai tekintetek alá helyezni, s oly tendenciát kölcsönözni nekik, mely a kérdéseket kivetköztetné eredeti jényegükből. Az országos gazdakongresszus, mely rendkivül bő programmban a magyar mezőgazdaság összes kérdéseit tárgyalta s különös figyelmére méltatta azokat a bajokat, — melyeknek általában a jelenlegi gazdasági válságot tulajdonitják, egyes kérdésekben és nagyjában kezdte a politika bevonását, egyes szónokok azonban nem kerülték a kérdések tendenciósus kiszinezését, ami sohasem járhat tévedések nélkül.

Az országos gazdakongresszus nagy és dicséretes munkát végzett. 5 szakosztályban a mezőgazdaság összes ágait vette tárgyalás alá, s az egyes szakosztályokban tartott sokszor bő és kimerető referatumokat nagy szakértelemmel vitatták meg.

Hogy némi fogalmat nyujtsunk olvasóinknak a végzett nagy munkáról, röviden, vázlatosan ismertetjük meg azt.

E hó 19-én délelőtt 10 órakor tartotta a kongresszus megnyitó gyülését. A kongresszusra több, mint ezer tag jelentkezett, kik a megnyitó gyülésen jelen is voltak. Dessewffy Aurél gróf nyitotta meg azt egy igen szép beszéddel. Megalakitották az egyes szakosztályokat: 1. A mezőgazdasági és szakoktatásügyi osztály. 2. A hitelbiztositási és adóügyi szakosztály. 3. Mezőgazdasági politikai értékesitési szakoszt. 4. Telepités és kivándorlás, munkás és cselédügyi szakosztály. E szakosztályok a kongresszus 2. napján ülést tartottak. Az első szakosztályban Szapáry Gyula gróf, majd Kodolányi Antal elnöklete alatt Szilassy Zoltán tartott hosszabb előadást a szakoktatás és készletezésről. Fölötte érdekes véleményt mondtak a gazdasági iskoláról. Egan Lajos gazdasági főiskolát, középiskolát és aliskolát akar. — Médrony Soma gazdasági főiskolát tart szükségesnek, melyet Kodolányi Antal Budapesten óhajt, ugy, hogy az az egyetemi fakultásokkal, egyjogu és egyenrangu legyen. A második szakosztálynál ifj. Széchenyi Jakab gróf elnököltt s Felszeghy Ferenc tartott előadást a biztositásról. Poor Jakab a biztositási társaságokat valóságos rablóbandáknak mondta, kit Fuchs Lajos cáfolt meg. A harmadik osztályban Hagara Viktor elnököltt, György Endre tartott előadást a vámügyekről. E szakosztályban Tisza István mondott terjedelmes beszédet. A 4. szakosztályban Bethlen András gróf elnököltt. Érdekes előadást tartott Bornemissza előadó a felvidéki kivándorlásról és az ottani nép mozgalmairól beszélt. Az 5. szakosztály Farkas Ábrahám és Bujanovics Sándor elnöklete alatt Rubinek Sándor értekezett a szállitási viszonyok nagymérvü változásáról, ami a forgalom uj alakulásaival együtt su-

## A „ZALA" tárcája.

### Hajnali álom.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Gyönyörű, verőfényes tavaszi nap volt. Abból a fajtából, amiről a modern tárcairók azt irják, hogy „a verőfényről megittasult porontomok bódultan kavarognak a virágillatról mámoros levegőben."

Biró Gézáné boldog nyugalommal dölt oldalt ottománján s álmos, lehunyó szemekkel olvasta valamelyik napilap tárcáját. Ennél kellemesebb ebédutáni szórakozás alig képzelhető. Átadni magunkat a tárcairó fantaziájának, bevenni az idealismussal fűszerezett realismus álomporozdozisát, azután elaludni azoktól a leghammitatlabbb naturalismusok.

Isten tudja: mi lehetett abban a tárcában! De az tény, hogy a szőke asszonynak le-lezáruló szempillái és kicsattanásig bövérű ajkai körül valami csintalan mosoly játszadozott. Vérpiros ajkai közül kedvesen rugyogtak ki alabastromfehérségű apró egérfogai.

Ha igy sikerül az álom karjaiba átlebbennie, bizonyára valami kellemes délutáni álom borul le kére.

Pedig már nagyon közel volt hozzá. A szeme elé tartott lap lassan-lassan hanyatlott lefelé, szemérmesen érdekes arcára.

Most egyszerre csendesen éllebbent a budoár ajtófüggönye. Gyönyörű, harmatos arcu, min egy tizenhétéves lányka kandikált be. Kezében pirostabas könyv volt. Jegyzek helyett parányi rózsás mutatóujját tette a levelek közé.

— Alszol, mamuskám?

Biróné szinte megrázkódott, ahogy kizavarodott le álmából. Farad', ködös szemekkel hézett az ajtó felé.

— Te vagy Jolánka?

— Én vagyok anyám. Nem zavarlak?

— Sürgős mondanivalód van?

— Nem... De igen... Tudod mamuskám, olyan váratlan fordulat állott be regényemben, hogy nem birok maradni, mig tudtodra nem adom.

— Nos?

— Arra még bizonyosan emlékezel, hogy Talay Béla hadnagy milyen váratlanul vált meg Gabronczy Ilkától. Gabronczy Ilka férjhez ment. A hadnagy megjárta az expedicióval Afrika belsejét. Arra is emlékszel ugy-e anyuskám, hogy már értesités is érkezett haza elveszettről. Az expedicio tagjai sem tudták mez: hova lett, de minden jel kétségtelenül arra mutatott, hogy a benszü öttek kezébe került s igy legtöbb valószinüség szerint már túlvan a földi bajokon. Gabronczy Ilka megsiratta egykori ideálját titokban. Mindenki elveszettnek hitte. És képzeld mamuskám, most hosszu évek mulva egy tavaszi délutánon, mikor Gabronczy Ilka épen az ő emlékével foglalkozott, beállitott hozzá, mint kapitány.

— Ugyan ne mondd! Hát mégis él? szólt Biróné kigyult arccal.

— Él, élt; meg is jött... De mért hatott ez meg téged annyira, aranyos anyu-kám?

— Ah nem, dehogy, éppen nem hatott meg, hanem tudod: ez u váratlan fordulat... Mert ez csakugyan váratlan fordulat... Hogyan találkoztak?

— Ah, nagyon hidegen, boszantóan hidegen.

— Persze: voltak szemrehányások ugy-e?

— Éppen nem. Hogy a regényiró szavaival éljek: Talay Béla kapitány ur semmit sem hozott haza az afrikai forróságból, sőt még az európai melegséget is ölt hagyta; ugy jött haza, mint egy sarkvidéki utazó: élve, de félig megdermedten.

— És a multt?

— Szóba sem igen jött. Csak mellesleg érintette azt Talay valami rejtett célzással, amire Gabronczy Ilka igen diszkréten mosolyogva csak annyit mondott: „Igen, igen, az egy futó hajnali álom volt."

— Valóban csak hajnali álom! — szólt Biróné nagyot sóhajtva.

— Igen, igen: hajnali álom... De tovább nem zavarlak, mamuskám... Talán már aludni szeretnél... Pá, pá!

Jolánka kilibbent a budoárból és egyedül hagyta anyját.

Biróné révetegszemekkel nézett az ide-oda libbegő ajófüggönyökre.

— Hajnali álom... Az a legszebb álom! — susogta.

Aztán elgondolkozott.

Milyen csodálatosan hasonlit Gabronczy Ilka és Talay Béla kapitány regénye az ő regényé-

lyos bajokat idézett elő a mezőgazdasági termények ára tekintetében.

E szakosztályok a következő napokon is folytatták működésüket. Az egyes szakosztályok előadói határozati javaslatok alakjában terjesztették elő az egyes felvetett kérdések körében szükségesnek tartott intézkedéseket melyek sokszor érdekes és alapos vita tárgyát képezték, mig a szakosztály a javaslat végleges szövegezésében állapodott meg. Igy jutottak elfogadásra az 1. szakosztályban az olcsó marhasó, a lótenyésztés, a méhészet, a kendertermelés, a cirók-termelés, a hazai tájfaju szarvasmarhák tenyésztése, a magyar-erdélyi marhatenyésztésre vonatkozó határozati javaslatok. A 2 szakosztályban az egyenes adók reformjára, a 3. szakosztályban a vámügyre és a mezőgazdasági statistikára, a 4. szakosztályban a telepitésre, a cselédtörvény módositására, az iszákosság meggátlására vonatkozó határozati javaslatok. Az 5. osztályban az értékesitési és fogyasztási szövetkezetek, a hadsereg ellátása, ankciók, vásárok, szállitások s á gazdatiszti kérdésre vonatkozó javaslatok.

A 4. napon a szakosztályok folytatták tárgyalásaikat, megtartván egyszersmind zárüléseiket, melyekben a határozati javaslatok telolvastattak és végleges szövegezéseikben lettek elfogadva. Az első szakosztály még a szőlőmivelés és bortermelés, a vizszabályozás, a talajjavitás, az öntözőcsatornák, a haltenyésztés, és cukorrépatermelés és a selyemhernyótenyésztésre vonatkozó előadásokat hallgatta meg, s a határozati javaslatokat tárgyalta. Gróf Szapáry Gyula elnöklete alatt pedig megtartván zárülését, az összes határozati rovatok szövegeit jóváhagyta, kivéve a lótenyésztésre vonatkozót, melyet uj szöveggel pótolt. A 2-ik szakosztály a hitelügyre vonatkozó javaslatot tárgyalta és vitatta meg, s a zárülésben Desewffy Aurél gróf elnöklete alatt a hitelügyre, az adóügyre és a biztositási ügyre vonatkozó határozati javaslatot. A harmadik szakosztály a tőzsdereformra vonatkozó javaslatot fogadta el; a 4. szakosztály meg a nagyipar- és gazdasági iparra, a kőziparra, a háziiparra, a munkás kérdésre, munkás-biztositásra s a szeszmonopoliumra vonatkozó határozati javaslatokat vitatta, melyeket a zárülés is vita nélkül elfogadott. Az 5. szakosztály a mezőgazdasági jog, s a szavatosságra vonatkozó határozati javaslatokat fogadta el, s a zárülésben Bujanovich Sándor elnöklete alatt a bizottság megállapodása szerint elfogadták.

A III. országos gazdakongresszus csütörtökön tartotta meg teljes záróülését, melyen az egyes szakosztályok, által megállapitott határozati javaslatokat elfogadták s a hozott határozatokat megerősitették. Kiküldöttek egy végrehajtó bizottságot, melyre egyuttal az a feladat is hárul, hogy az ezredéves kiállitás alkalmával egybehivandó gazdakongresszus szervezési és előkészitési munkálait végezte Az összes határozati javaslatok elfogadása után gróf Dessewffy Aurél bezárta a kongresszust, miután Apponyi Albert gróf igen szép szavakban meleg köszönetet szavazott az elnöknek.

---

*(—) Gróf Goluchowsky Agenor és a német császári udvar.* *Egy berlini diplomáciai körökből eredő levél jelenti, hogy a német császár közvetlen környezete és különösen herceg Hohenlohe kancellár igen kedvezően itél gróf Goluchowsky államférfiui és diplomáciai képességéről és arról, hogy Goluchowsky a német birodalomra mint az osztrák-magyar monarchia legbensőbb szövetségésre nézve ugyanazzal a feltétlen személyes megbizhatósággal bir, mint elődje, gróf Kálnoky. Herceg Hohenlohe már régóta ugy ismeri Goluchowskyt, mint meggyőződéses hívét a Németországgal fennálló szövetségnek. Ezt nemcsak a német császár, hanem a bajor királyi udvar is annál inkább tudja, minthogy gróf Goluchowsky neje, Murat-wagrami hercegnő révén rokoni viszonyban van a bajor királyi családdal olyformán, hogy Amália bajor királyi hercegnő volt a feleségе a híres első Murat wagrami hercegnek. Magától értendő, hogy ez a családi rokonság a bajor uralkodóházzal előnyösen visszahat Goluchowsky állására és a bizalomra, melylyel a német császár eleve viseltetik iránta.*

—

*— 3%-os magyar állami értékpapiros* *A magyar királyi pénzügyminisztérium, — mint lapunk illetékes helyről értesül, — a nemzetközi pénzpiac rendkivül kedvező helyzetét felhasználja s a vonatkozó törvényjavaslat szentesitése után haladéktalanul hozzáfog a 3 százalékos Vaskapu szabályozási kölcsön kötvényeinek kibocsátásához. Ez ügyre vonatkozólag az Unionbankcsoporttal már megállapodás történt és előnyös garanciák léteznek, melyek ezen 3 százalékos magyar aranykötvények első kibocsátásának elhelyezését a legkedvezőbb feltételek mellett biztositják, melyeket a magyar állam eddig a külföldi pénz-piacokon elért. E 3 százalékos kötvények egyuttal nemzetközi jellegü magyar értékpapirost képviselnek, — minthogy a kamatok és törlesztések a beszedendő hajózási dijakkal fognak fedeztetni. Értesüléseink szerint rendkivül élénk érdeklődés nyilvánul máris e kölcsön iránt nemcsak országszerte, de egész Európában is.*

---

hez. Ő is szeretett egy fiatal hadnagyot: Halvacs Eleket, akitől neki is olyan váratlan gyorsasággal kellett megválnia. A helyezték. Egy levelet ugyan kapott tőle a távolból is; de azután többé soha. Pedig arra az egy levélre adott feleletet. Hanem a fiatal hadnagy ur valószinüleg ujabb hóditásokkal üzte el a katonai unalmat. Fajt ez neki nagyon, sértette női büszkeségét is. De lassankint gyérültek a könyek, fogytak a sóhajok, hidegült az emlékezet s mikor Biró Gézával megismerkedett, abból a sirigtarlónak hitt forró szerelemből már nem volt meg más, csak teljesen hideg, kihült emléke. Szürke ködkép egy fényes szép álomból. Férjhez ment. Becsületes, hűséges asszony lett belőle. Az éhredő szív első, hajnali álma elröppent s helyébe lépett az asszonyi magasztos hivatás tudata. — Gyermekei vannak. A fészek álmadott regényéből megmaradt a fészek költészete: az anyai boldogság derüjében.

Ha most öt visszontiithatná az a nyalka hadnagy úr, aki azóta bizonyosan kapitány vagy őrnagy lett, vajjon milyen lenne az a találkozás?

Az asszonyi képzeletnél szinesebben nem dolgozik a legnagyobb festőművész ecsete sem.

Biró Gézáné kiszinezte, maga elé festette merész fantaziájával azt a találkozást...

Az inas belép és jelenti Halvacs Elek őrnagy urat.

— Vezesse a fogadó terembe!

Néhány pillanat multva szemben állanak egymással, kezet nyujtanak egymásnak hideg udvariassággal.

Ő leül a gázdagon bimezett pamlagra megszokott könönbösséggel; az őrnagynak helyet mutat a mellette álló szöllébe; aztán megkezdődik a rég látott ismerősökkel folytatni szokott sablonos társalgás, a konvencionalis hazugságok sima nyelvén.

(Vége következik.)

---

# Nem kell kölcsön.

A folyó év első negyedéről szóló állampénztári kimutatásnak alaptalanul terjesztett kedvezőtlen megitélése tökéletesen helytelen és hogy az a kalandos hir, mely szerint egy 100 millió frtos kölcsön felvétele szándékoltatnék, légből kapott esztelen koholmány. Ily kölcsön kötésére egyátalán nem létezik ok. Az állami kötségvetés fényes helyzete, az a ma már meglevő bizonyosság, hogy a folyó évben is körülbelül 20 millió forint tényleges költségvetési és pénztári feleslegeink lesznek: teljesen kizárják egy ily kölcsön felvételének eshetőségét.

Továbbá uj kölcsön nélkül biztositva van több befektetési szükséglet kielégitése is az 1889 óta gyüjtött pénztári feleslegek rendkivül kedvező állása által. Ha ugyanis a mérlegkészitésnek és állami könyvvitelnek azt a módszerét alkalmazzuk, amely Ausztriában és Németországban van használatban, ugy e rendszer szerint a magyar állam ma tényleg 193,981.449 forintnyi rendkivül magas összegre rugó pénztári készletek és költségvetési feleslegek felett rendelkezik. Magyarország ezekkel a kerek összegben 194 millió forintot tevő rendkivül nagy pénztárt készletekkel a pénzügyi biztosságra vonatkozólag ép oly magas állást foglal el, mint azok az európai államok, melyek hitelszükségleteiket 3%-nál alacsonyabb kamatláb mellett fedezik.

Lukács László pénzügyminiszter ezért is minden hivatalos nyilatkozatában határozottan kijelentette, hogy Magyarország pénzügyi prosperálása tökéletesen feleslegessé teszi, hogy jelenleg kölcsönt vegyen fel sajat céljaira. A mi pedig a nemzetközi egyezmények, következtében szükséges és az 1888. évi XXVI t. c. értelmében a folyó évben kibocsátandó kölcsönt illeti, — a Vaskapunak nemzetközi egyezmények alapján, Magyarország által végzett szabályozási költségei fedezésére, — ez egy önálló ügy, a mely az állami költségvetést csak annyiban érinti, hogy az állampénztári készletekből előlegezett szabályozási költségek most e kölcsönből vissza fognak téritteini az állampénztárnak. Annak idején a legérthetőbb módon tisztába lett hozva, hogy ennek a 3%-os Vaskapu szabályozási kölcsönnek a kibocsátása azért halaszthatlan és elkerülhetlen, mert a Dunán hajózási dijak szedését a dunai hajózás szabadságát védő nemzetközi szerződések csak azon összeg erejéig engedik meg, a melyeket e szabályozási költségek kamatozása és törlesztése követel.

A magyar államadósági cimletek éppenséggel jelzálogi jellegét az is tudokolja, hogy állami aktiváink valóságos értéke telemes összegekkel felülmuja a konszolidalt állami adósságaink teljes összegét. Ebben állami pénzügyeink ép oly kedvezőek, mint a Poroszkirályság vagy Belgium pénzügyei, a hol szintén matematikailag biztos jelzálogi fedezetük van az államadósságoknak, mint Magyarországon. Kétséget sem szenved tehát, hogy Magyarország, folyton előrehaladva állampénzügyi és gazdasági fejlődése utján, szintén el fogja érni a körülbelül 3%-os normál kamatlábot.

Az 1894. év végével kerek összegben 194 millió forintra rugó feleslegekből, miután 94,382,287 forint a valutarendezéshez szükséges aranykészlet beszerzésére és egyéb beruházásokra, valamint a költségvetés keretén kivül történt kölcsöntörlesztésre fordiltatott, még 100 millió forint áll szabad rendelkezésre, — szintén kerek összegben: számszerint 99,599.162 forint.

Az államkincstár rendelkezésére áll továbbá a konverziókból elért megtakaritásokból 48 millió forint. Az állam egész konverziónális nyereségе ugyanis, mint tudjuk, 72 millió forint. Ennek folytán a magyar pénzügyminisztérium a Magyarországra eső törvényes kvótánál 17 millióval több aranyat volt képes beszerezni, ugy hogy a kormány rendelkezésére álló 72 millió aranyjáradékból csak 24 milliót kellett kibocsátani és igy a magyar kincstárnak e czimen 48 millió aranyjáradék áll rendelkezésére.

Ha ezenfelül figyelembe vesszük, hogy költségvetésünk szigoru összeállitása mellett a folyó évre is 20 millió forintot jóval meghaladó feleslegünk lesz, — a legóvatosabb számitás mellett kétségtelen, hogy a magyar pénzügyminisztérium 1895 végén, a rendelkezésre álló aranyjáradék beszámitásával, kerek összegben mintegy 170 millió forintra rugó pénztári készletek felett log rendelkezni.

# HIREK.

— **Hymen.** *Barta* Lajos a nagykanizsai izr. hitközség titkára junius hó 3-án tartja esküvőjét Pápán *Eisler* Hermina kisasszonynyal. — *Goldschmiedt* Fülöp légrádi birtokos és kereskedő leányát *Gizella* kisasszonyt eljegyezte dr. *Lichtenberg* Izsó köz- és váltóügyvéd Gyurgyevácon.

— **A piáristák főnöke.** A piáristarend kormánytanácsa e hó 23-án tartott gyülésén az elhunyt Lévay Imre helyébe egyhangulag ideiglenes rendfőnöknek, Frank Ferenc budapesti házfőnököt és kormánysegédet választotta meg. A rendfőnöki állás véglegesen csak két év mulva, a rendtartomány gyülésén fog betöltetni.

— **Halálozás.** *Menzer* Ignác nagykanizsai kereskedő 15 éves leánya *Olga*, a polgári leányiskola 3-ik osztályának növendéke, e hó 23-án reggel elhunyt. Temetésén, mely e hó 24-én délután nagy részvét mellett ment végbe a leányiskola növendékei, a tanári kar vezetése alatt testületileg résztvettek.

— **Az irodalmi és művészeti kör**, — mint örömmel halljuk, minden irányban szépen fejlődik. A napokban megalakult Sterneck karnagy buzgó kezdeményezése folytán a kör zenekara is, melynek eddigelé tagjai lettek: Gürtler Ferenc, Dr. Hauser János, Neumann Arthur, Grincz József, Sauermann Mihály, Schüssler Albert, Szőllősy Pál, Unger Ullmann Elek és Weiszmayer Márk. Ezen az uton remélhető, hogy a zeneélet nálunk is élénkebb lendületet fog nyerni.

— **Tüzoltó szövetségi közgyülés.** A zalavármegyei tüzoltószövetség nem mint közölve volt, junius 2. és 3. napján, hanem junius 29-én és 30-án *fogja* Nagy-Kanizsán rendkivüli közgyülését megtartani.

— **A „Szeretet"** cimü emléklap, mely a keresztény jótékony nőegylet jövő hó 9-én tartandó *tavaszi mulatságán* lesz árusitva, érdekesnek igérkező, változatos tartalommal fog megjelenni. Ugy értesülünk, hogy a lap szerkesztőjéhez, Poór János főgymnasiumi tanárhoz már számosan küldtek kéziratokat, s a munkatársak diszes csoportjában városunk szép és szellemes hölgyei közül többekkel fogunk találkozni. A diszes kiállitásban megjelenő lap számára hirdetéseket is elfogad a szerkesztőség s ezen körülményre különösen felhivjuk kereskedőink és iparosaink figyelmét. A szerkesztőség célja ugyanis az, hogy a jutányosan megszabott hirdetési dijakból fedezze az emléklap kiállitási költségeit s igy ezzel is emelje a jótékony célra befolyó jövedelmet. A hirdetések szövegei szintén Poór János tanárhoz nyujtandók be.

— **Adóügy.** Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről közhirré tétetik: hogy a folyó évben tárgyalandó nyilv. számadásra kötelezett egyletek és vállalatok üzleti és III-ad oszt. kereset adó kivetési lajstrom az 1883. évi XLIV: t. c. 18. §. értelmében mai napon 8 napi közszemlére kitétetett; mely kivetési lajstrom a hivatalos órakban bárki által betekinthető, és észrevételeit ezen idő alatt a m. kir. pénzügyigazgatósághoz benyujthatja. Nagy Kanizsán 1895 évi máj hó 22-én.

— **A zsidók története.** *Dr. Neumann* Ede nagykanizsai főrabbi az „Izr. magyar irodalmi társulat"-tól azon megtisztelő megbizatást kapta, hogy a zsidók történetét irja meg. A nagytudományu főrabbi kezének nyilatkozott ezen epochalis mü megirására, melyben kiváló helyet fog nyerni a magyar zsidóság története. A mü három kötetre mintegy 1000 oldalra van tervezve és első kötete már 1896. év folyamában meg fog jelenni. A müvelt közönségnek dr. *Neumann* nagyszabásu munkája bizonyára igen becses tanulmány és olvasmányul fog szolgálni.

— **A kétszer eltünt 10 forint**, *Kordes* Mihály lángvizi korcsmáros szerdán megkért egy iskolás fiut, hogy váltasson részére egy 10 frtost. A fiu fogta a tizest és — eltünt. Midőn Kovács látta, hogy a fiut hiába várja, elment a rendőrséghez és jelentést tett az esetről. A rendőrségnek sikerült kinyomozni a fiut, ki azt állitja, hogy mire a váltott pénzzel visszatért, Kovácsot már nem találta, hanem egy sárga kaputos embert, ki azzal fogadta: „No fiam felváltottad a tizest?" Igenlő válaszára pedig azt mondá: »Hát ad ide a pénzt«, mit a fiu állitólag meg is tett. Most a rendőrség a sárga kaputos embert keresi.

— **Egy családapa rémtette.** Oberceller Antal, Kaposvár egyik régi polgára agyonlőtte két kis leányát forgópisztolylyal, hogy megmentse őket a nyomortól...

Oberceller Antal vadházasságban élt egy nála sokkal fiatalabb nővel, kinek egy 8 és egy 6 éves lánykája volt. Az asszonyt elküldötte petroleumért. Mig az asszony oda járt, az elméjében nyilván megháborodott ember a két kis leányt agyonlődözte. A nagyobbik leányka ébren volt, azt mellen és főbe lötte, a kisebbik már aludt, kit a halálos lövés az ágyban ért.

A lövések zajára berohant a szobába a boltból hazatért asszony; Oberceller arra is rálőtt, de nem találta. Az asszony erre az ugyanazon házban lakó szomszédokhoz menekült.

Oberceller ezután revolverrel kezében kiment az udvarra, s onnan hivta feleségét, ki azonban nem mert kilépni a szomszéd szobából, hanem már akkor a nép csoportosulni kezdett a ház előtt s az ujból a szobába tért Obercellert a rendőrök lefegyverezték.

Oberceller már ekkor az izgatottságtól teljesen kimerülve, tehetetlenül, s szinte öntudatlanul nézte áldozatait, csak akkor ébredt tettének tudatára, midőn a rendőrség vallatni kezdette.

Oberceller már régi lakosa Kaposvárnak; ifjabb korában vagyonos mészáros volt, vagyonát azonban minden ráció nélkül való épitkezésekbe ölte. A teljesen vagyontalanná lett ember fübözfához járt, hogy baján segitsenek, de sehol se nyerhetett biztató szót.

— **Bánffy ünneplése Párisban.** E cim alatt a P. N. a következőket irja: A Párisban élő magyar irók és művészek tudvalevőleg időközönkint ebédeket rendeznek, a melyek közös asztal köré gyüjtik nemcsak a mi hazánkfiait, hanem francia barátaikat is. A legutóbbi bankett e hét elején volt és politikai szempontból felette érdekes manifesztációra adott alkalmat. Jelen voltak Páris irodalmi és politikai notabilitásai sorából: Anatole France, Flammarion, Sarcey, Heredia, Muntz, Polignac, Berr. A társaság tagjai állva hallgatták végig a Marseillaise-t és a Rákóczi-indulót. A kitünő vendégeket Munkácsy Mihály üdvözölte, a pezsgő felszolgálásakor pedig Borostyány Nándor mondott köszöntőt. Ünnepelvén a francia géniuszt, lelkes szavakban emlékezvén meg arról a szoros kapocsról, a mely a francia és a magyar nemzetet mély szimpátiával füzi össze. Ezután Sarcey szólalt fel, kifejezvén a franciáknak a magyar nemzet iránt való igaz lelkesedését. Most következett a szenzáció: Heredia köszöntője. A francia republikánusoknak — ugymond — kötelességük ebben a pillanatban, hogy hálával és elismeréssel emlékezzenek meg báró Bánffy Dezső magyar kormányelnökről, aki olyan bátran és erélyesen szállt sikra a szabadelvüségért. A szabadság minden barátja üdvözli benne a felvilágosodás igaz bajnokát. A Journal főszerkesztője volt a következő szónok. Annak az óhajtásnak adott kifejezést, hogy a magyarok és a franciákat mindig szoros barátság egyesitse. Rémacle a Pesti Napló párisi levelezőire, Mulonyai Dezsőre és Pekár Gyulára, továbbá a Pester Loyd párisi tudósitójára, Borostyány Nándorra, emelte poharát, mint a kiknek nevezetes szerepük jut a francia-magyar barátság ápolásában.

— **Hogy mulatott Rubinstein.** Jellemző esetet beszél el Sullivan angol zeneszerző Rubinsteinról. Egyszer felkérte Sullivánt, hogy jöjjön hozzá a terrasra egy kis szivarozásra. Mind a ketten hintaszékbe ültek és rágyujtottak. Este volt. Ekkor a zeneköltők között a következő párbeszéd folyt le:

— Szereti ön Beethovent?

— Oh nagyon. — felelé Rubinstein.

— Hát Wagnert?

— Azt nem.

Ezzel tovább hintázott anélkül, hogy egy szót is szólt volna. Hosszu idő mulva Sullivan törte meg a hallgatást.

— No de már késő van, megyek haza.

— Ne siessen, mulassunk még egy kicsit.

Sullivan maradt és hajnali két óráig nézte a szivarzó, de egy szót sem szóló Rubinsteint.

Végre aztán mégis csak felállott és távozni akart.

Erre Rubinstein is felemelkedett, óráját megnézte és igy szólt:

— No lám, nem is hittem volna, hogy már három órára jár az idő. Minő gyorsan repül az idő, kellemes társaságban.

# Szinészet.

Mindenekelőtt ama változatosságot kell dicsérőleg felemlitenünk, mely a lefolyt szinházi estéken a müsorban észlelhető volt. Szerdán bohózat, csütörtökön népszinmü, pénteken tragédia és szombaton operette került szinre, szebbnél-szebb előadásban, de sajnos, többnyire csekély közönség jelenlétében.

*Az uj házıur* telve van bohóbbnál-bohóbb képekkel, melyek a nézőt megkacagtatják. E kacagtatáshoz a szerzőn kivül derekasan hozzájárultak Dezséry, Balla, Polgár, Erdélyi, Peterdi Follinus, Bognár, Végh. A nők közül Kézdy, Kalmár, Fodor, Breznay, Balogh és Benkő érdemeltek sok tapsot.

*A kondorosi szép csaplárné* a szokott keretben mozog, de olyan kényelmesen, hogy szinte attól félünk, hogy egyszer csak elakad a szerző, ki szinész létére ismeri ugyan a népszinmü alakjait, de azokat nem képes egy cselekmény köré egyesiteni. Ugy vélte, elég, ha meg van a gomb, a darab cime, a többit majd megcsinálják a szinészek. És ezek valóban sok buzgalommal igyekeztek az estét élvezetessé tenni. Első helyen magaslott ki Kézdy Juliska, ki ábrázolásának mérsékelt realizmusával, lényének természetes kellemével mindig gyönyörködtetni képes a nézőt. Különösen az altató dallal ragadta tapsra a közönséget. Parányi olyan »Olcsó Mózes« volt, volt, hogy jobbat képzelni sem lehet. Kiss Pista és Breznay Anna mint mindig, most is derekasan megállták helyüket.

*Sodoma pusztulásában* Sudermann 5 felvonáson keresztül tárja elénk a bün és emberi elzüllöttséget, melybe hőse egy festő azóta esett, mióta remek művét „Sodoma pusztulását" megfestette. A megdöbbentő realizmus, melylyel szerző alakjait elénk tárja, képes ugyan érdeklődéssel fentartani, de a főhős iránti rokonszenvünket felkölteni nem tudja. Sem tiszteletet, sem rokonszenvet nem érzünk ez undorító erkölcsi szörnyeteg iránt, ki a társadalmi kötelékeket széjjeltépve, megront mindenkit, kihez közel jut. Bukása nem gerjeszti fel bennünk a szánalmat, örvendünk inkább, hogy nem kell tovább e rémalakot néznünk. Ha az öreg Janikov, kit Dezséry és a kis Klárika, kit Kalmár Piroska személyesitett, a darabban nincsenek, kik örök emberi érzelmeket, költészetet, bájt visznek magukkal ama jelenetekben, melyekbe fellépnek, e darabot méltán sorozhatnók a legundoritóbb rémdrámák közé. A szereplők közül a már emlitett Dezséryn és Kalmár Piroskán kivül, kik művészi játékukkal elragadták a közönséget, kiemelhetjük a kisebb szerepekben Follinuszt, Rónait, Erdélyit és Peterdit.

A főszerepet **Mészáros** hévvel és szenvedélylyel játszta, partnere Breznay Annának ez volt talán az egész évadban legjobb szerepe. Somogyiné a müvelt szinésznő routinjával adta az anyát. Balla Krammerje művészi felfogásról tanuskodott. A különös, mondhatnók érthetetlen Kitty-ben hálátlan szerepe jutott Rónainénak. (k)

# TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

## Gyilkos szerelmes pár.

Alig érte el 16-ik tavaszát a kerecsényi biró szép leánya, máris eldobta a pártát s 1889-ben felesége lőn Rada község egyik legderekabb legényének, Horváth Istvánnak. Közel három év felhőtelenül vonult el az ifju házaspár feje fölött, midőn az ördög a közvetlen szomszédságukban vert tanyát, Németh József szemrevaló és katonaviselt szolgalegény személyében, aki csakhamar szemet vetett a takaros menyecskére.

Ahogy szerét ejtheté, alkalmat keresett s miután „Könnyü a Katót táncba vinni", a menyecske szivesen adott a találkára. A legény felszólitá: „vállalja el galambjának" s midőn erre az ártatlan egyszerüség pirulva ellenveté: „hogyan szerethetném én magát, midőn nekem uram van?" — a parasztphilosophia azzal csendesitette le a szegényke háborgó lelkiismeretét: „sebaj az húgám! ha két pár új csizmám van is, mégis csak az egyik párt viselem egyszerre s addig a másiknak semmi baja!"

Az első találkozást a második s ezt csakhamar egy „lakzi" (lakodalom) követte, amelyben mindketten megjelentek. „Itt megittam — mondja az asszony — két pohár bort a kinjából s azóta nem tudtam eszemmel hova lenni, meg voltam keveredve, vége volt nyugalmamnak, nem tudtam másra gondolni, csak őreá."

Természetes azonban, hogy eközben a szegény férj is kezdte sejteni növekvő szarvait s még a levegőtől is óvni iparkodott a tilosba tévedett asszonyt, annál is inkább Németh Józseftől, a ki időközben a szomszédos faluba költözött, mindazáltal szeliden bánt az asszonynyal s nincs rá adat, hogy csak egyszer is bántalmazta volna.

Ekkor már öntudatlanul gurultak a lejtőn lefelé; társadalmi állásukat nagyban fulhaladott értelmi fejlettségről tanuskodó levelezéssel pótolták a csak elvétve kínálkozó személyes találkozás hiányát s 1894. május hó óta közel 70 szerelmes levelet váltottak egymással. Az asszony levelei, melyek közül 11 darab a törvényszék szine elé került, mindenütt a fékezhetlen szenvedély bizonyitékát nyujtják, biztat, igér, rimánkodik s végeredményében mindig arra jut: „hogy én mindent megteszek, hogy boldogok lehessünk, mert kimondhatatlanul szeretlek; ha te is szeretsz, nincs lehetetlen előttünk; ha te akarod, megmenthetsz, ne félj, inkább meghalok, mint kimondjak reád valamit, aki akar, az előtt nincs lehetetlen; segits rajtam, tégy valamit, hogy boldogok lehessünk, mert nem érem meg az uj esztendőt."

Mult évi augusztus 12-én találkoztak utóljára, mely alkalommal megállapodtak abban, hogy Németh József a férjét saját házánál alvás közben agyonlövi.

A boldogtalan szerelmes egész héten tépelődik; szerdán, csütörtökön, pénteken, minden estve hozzákészül, nekiindul s majd ismét, midőn a csillagos ég alatt a bekövetkezhető eshetőségeket egybeveti, ujra mást gondol, istállója vackába tér s csillapitani igyekszik háborgó szenvedélyét.

Szombaton, augusztus 30-án azonban ujra levelet kap, melyben az asszony a részletekre körülményesen kitanitja kedvesét, s ennek nyomása alatt még azon estve fegyvert szerez s éji 10—11 óra között megjelenik a megirt helyen, hol férj és feleség — és pedig az előbbi mély álomba merülten — két szalmakazal között egymás melett feküszenek.

A gyilkos pillanatnyira tanácstalanul tépelődik, nehogy a kiszemelt áldozat helyett bünös szerelme tárgyát semmisitse meg. Felhuzza a fegyver bakkakasát az első kerékre, reszkető baljába szoritva, féltérdre hajol és megtapogatja az alvókat, megállapitja, hogy az, aki közvetlen előtte fekszik: a nő s tulról mellette a férfi. A nő az érintés miatt felébred s mereven néz a gyilkos szemébe, akinek eszébe villan: „ha most nem, gyávának fog nevezni!"

E pillanatban a bujdosó holdfény némi gyér világot vet a férj fehér ingére, latni engedi csendesen ziháló mellét, felhuzza fegyverét a második kerékre, s a nő testén keresztültartva, reásüti. A közvetlen közelből jött lövés természetesen azonnali halált okozott, a gyilkosokat még azon éjjelen elfogták, miután bünös viszonyuk a faluban köztudomásu volt.

A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Németh József a fegyvert a gyilkosság tervének előleges felfedezése mellett Pethő György, radai lakostól kérte kölcsön, aki ezért s csekély szivességért nem kivánt egyebet, minthogy Németh gyujtsa fel a Theil György gazdatiszt által kezelt kiskomáromi uradalmi majorokat, miután Pethő annak halálos ellensége volt.

A kir. törvényszék a bonyodalmas bünésetet Tóth László kir. törvényszéki elnök vezetése, Kovács Károly és Kiss István birák közbenjötte mellett 3 napon keresztül tárgyalta. A vádlottakat és pedig Németh Józsefet, Schwarz Adolf, Szabó Rózát, Oroszváry Gyula; Pethő Györgyöt Bentzik Ferenc ügyvédek védelmezték, mig a vádat Stokker Antal kir. alügyész képviselte. A vád és védbeszédek előadását közel 200 fényi közönség hallgatta végig, mely a törvényszék nagy tanácstermét zsufolásig megtölté.

A vád és védelem között kifejtett szellemi harcz hivatoltságra való ügyességgel volt mindegyik küzdő fél által végigvezetve; az összecsapásban gyákran szikrázó fegyverek arról tettek tanubizonyságot, hogy anyaguk nemes acélból van, csupán Bentzik fegyverzetén ütött némi rozsdafoltot az a jelenség, hogy nem vett magának annyi fáradtságot, hogy a különben hatalmas beszédet be is tanulja, s igy annak felolvasása épen nem a védence érdekeibe magát beleélni tudó védő benyomását tette a hallgatóságra. Megzavarta továbbá az összhangot, hogy mig a törvényszék tagjai és a többi védők a helyzet komolyságához mért fekete szalonruhában jelentek meg a tárgyalás folyamán, Bentzik egyszerű szürke ruhában hirdette igéit. Gondolja magában, mit neki Hecuba, kiki a maga módja szerint.

Az itélet kihirdetése pénteken, d. e. 10 órakor történt meg nagyszámu közönség jelenlétében, az itélet indokait logicai rendszerben csoportositva, a törvényszék elnöke közel egy óráig fejtegette. Eltérőleg az ügyész inditványától, ki Németh György és Szabó Róza fejére kötéláltali halált kért, az itélet ezeket élettogytiglan, Pethő Györgyöt pedig 8 évig terjedő fegyházzal sujtotta. A kir. ügyész a büntetés sulyosbitása iránt felebbezett.

## Vasuti menetrend

*Érvényes 1895. május 1-től.*

**Kanizsa állomás.**

| Irány | Indulás Kanizsáról | | | | Erkezés Kanizsára | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | vonat | óra | perc | idő | vonat | óra | perc | idő |
| Pragerhof | sz. v. | 4 | 42 | regg. | gy. v. | 5 | 33 | regg. |
| | sz. v. | 2 | 35 | d. u | sz. v. | 12 | 59 | d. u |
| | gy. v. | 12 | 20 | este | sz. v. | 11 | 22 | éjjel |
| | v. v. | 6 | 50 | este | v. v. | 7 | 59 | reg. |
| | v. v. | 9 | 30 | regg. | v. v. | 7 | 36 | este |
| Bécs Z. E. | sz. v. | 6 | 05 | regg. | sz. v. | 3 | 42 | regg. |
| | v. v. | 5 | 15 | d. u. | v. v. | 8 | 04 | regg. |
| | sz. v. | 2 | 05 | d. u | sz. v. | 7 | 31 | d. u. |
| | sz. v. | 12 | 45 | éjjel | sz. v. | 10 | 15 | este |
| Budapest | gy. v | 5 | 47 | regg. | sz. v. | 3 | 52 | regg |
| | v. v. | 10 | — | regg | sz. v. | 1 | 39 | d. u. |
| | sz. v. | 2 | — | d. u | v. v. | 8 | 44 | este |
| | sz. v. | 12 | 15 | éjjel | gy. v. | 12 | 10 | éjjel |
| Barcs | sz. v. | 4 | 57 | regg. | v. v. | 9 | 45 | regg. |
| | | | | | sz. v. | 1 | 29 | d. u |
| | sz. v. | 2 | 25 | d u. | sz. v. | 11 | 34 | éjjel. |

## NYILTTÉR.*)

**Foulárd-selymet** 60 krtól 3 ft 35 krig méterenként — japáni-, chinai, s a. t., a legujabb mintázattal és szinekben, u. m. **fekete, fehér** és **szines Henneberg-selymet** 35 krtól 14 forint 65 krig méterenkint sima, csikos, kockázott mintázottakat, s. a. t. (mintegy 240 féle különböző minőségben és 2000 szin és mintázattal s. a. t. postabér- és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat küld postafordultával: **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** — Svájcba cimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 5—(2)

A francia nyelvben

alapos oktatást ad felnötteknek és gyermekeknek könnyen elsajátitható módszer szerint

**Weinstein Regina**

Nagy-Kanizsán iskola-u'ca.

**Szappangyár és üzleti helyiség**

házamban a Király-utca legelőnekebb helyén

1895. évi nov. hó 1-ére

bérbe adatik.

**Weisz Jakab.**

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:

**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:

**FISCHEL FÜLÖP.**

## HIRDETÉSEK.

SARG-féle orvosbatóságilag megvizsgált 223 41—

(Bizonylat Bécs, 1887, jul. 3.)

sok MILLIÓ-szor

kipróbált és kitünőnek bizonyult, fogorvosilag ajánlva, egyszersmind a legolcsóbb fogtisztitó- és épségben tartó szer.

Mindenütt kapható.

**Téglaégető-telepek,**

agyagáruk, Chamott- és Kera mitgyárak

cementégetők,

mészégetők,

tejes tervek, égető kemencék mindennemü szerkezetben, berendezések és gpezetek minden a legujabb jónak bizonyult kivitelben.

**Hotop Ernó,**

221— agyagiparmérnök.

BUDAPEST, Külső váci ut 70. | BERLIN, Kurfürstenstrasse 122

(221) BRÜNN, Oumützergasse 9-ik sz.

Prospectusok és felvilágositások ingyen és bérmentve.

## HIRDETMÉNY.

O császári és apostoli királyi fel-égének f. é. januar hó 17-én Budapesten kelt legfelsőbb elhatározása folytán ezennel megindittatik a

XVIII. m. kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelméből a pesti szegénygyermekkórház-egylet, a budai nőegylet, vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére gyüjtendő alap, a Mensa-akademika, a háromszékmegyei árva fiu és szeretetház, a siketnémák kolozsvári országos intézete, az aradi siketnéma iskola, a fiumei Mária árvaház egyenkint egy tizedrészben és a Ranolder-féle tan- és nevelőintézet, a nagymihályi közkórház, a fehér keresztegylet és a budapesti angol kisasszonyok tanintézete egy huszadrészben fognak részesittetni.

E sorsjáték összesen 3282-ben megállapitott nyeremények az alább következő játékterv szerint **160,000 forintra rugnak**, és pedig:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 fényeremény | 6000 frt | | 2 nyer. egyenk | | 2000 frt |
| 1 „ | 15000 frt | | 4 „ | „ | 1000 frt |
| 1 „ | 10000 frt | | 20 „ | „ | 500 frt |
| 1 nyeremény | 5000 frt | | 50 „ | „ | 100 frt |
| 1 „ | 4000 frt | | 500 „ | „ | 50 frt |
| 1 „ | 3000 frt | | 3000 „ | „ | 10 frt |

az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A huzás visszavonhatlanul 1895. évi junius hó 26-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapitva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, félemelet), a hová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, só- és adóhivatalnál, a legtöbb posta-hivatalnál, a bécsi „Merkur"-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállitott egyéb sorsjegyárusló közegnél.

Budapesten, 1895. januar hó 17-én.

102 4—1 M. kir. lottó-igazgatóság.

# WEISER J. C.

## gazdasági gépgyára vas és ércöntődéje NAGY-KANIZSÁN.

A magy. kir. államvasutak gépgyára vezérügynökségének dunántuli képviselője.

Ajánlja: Egyetemes egyes és kétbarázdás acélekéit és ezekre felszerelhető összes földmivelő eszközeit, úgy hármas ekéit, lókapáit, töltögetőit és boronáit.

Amerikai rendszerü Hollingsworth szénagyüjtők, Planet jr. amerikai lókapák, rosták, konkolyozók, járgány-cséplőkészletek, járgányok, szecska- és répavágók, kukorica morzsolók kézi és gőzerőre nagy készletben vannak raktáron.

Ajánlja továbbá:

Szabad. **PERFECTA**

meritőkorongos sorvetőgépét

és mint ujdonságot 04 10—1

sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legujabb és legtökéletesebb

„ZALA DRILL"

(szabad. **SIMPLEX**)

könnyü sorvetőgépét egészen uj rendszerü vető-korongokkal és szab. kiválható kapacsuklyókkal.

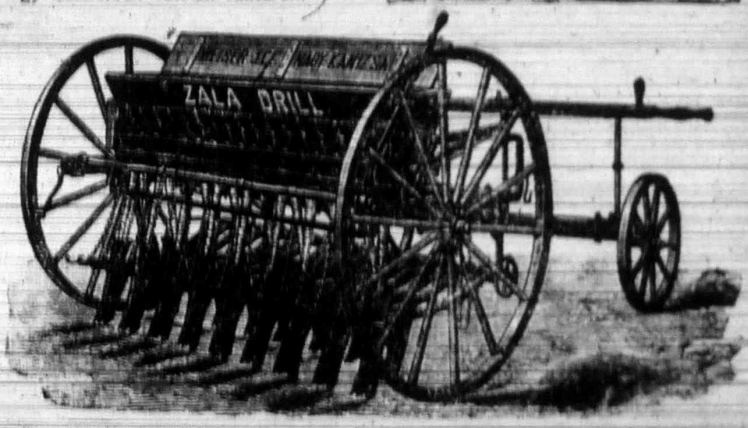


Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

---

**Malom-eladás.**

Dolnji Toresecz községben, vasuti állomás Dernye eladó junius 15-éig jelenleg üzemben nem levő 4 kerekü ajulcsapó malom, a melyhez 9 hold telek is tartozik.

Felvilágositással szolgál a

**Jószág igazgatóság,**
Rasinja, Horvátország.

---

*Egy doboz ára:*
*1 forint 20 krajcár.*

Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

**KLYTHIA** a bőr ápolására, szépítésére és finomitására **Puder.**

**Legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó PUDER.**
— Fehér, rózsaszin. és sárga —
vegyileg analyzált és ajánlva **Dr. Pohl J. J.** Cs. Kir. tanár által **Bécsben.**
**Elismerő levelek** a legjobb körökből minden doboshoz mellékelve vannak.

**TAUSSIG GOTTLIEB**

finom öltözéki szappan és illatszer-gyáros. Főraktár: **BÉCS,** I., Wollzeile 9. **Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer Kereskedésben és gyógyszertárban.**

11

---

A RICHTER-FÉLE

**Tinct. capsici comp.**

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismeretes, igazán népszerü háziszer most már **25 év óta legtöbb fájdalomcsillapitó hebörzsölésnek fonyesen babizonyuli köszvénynél, csuzmál, tagszaggatásnál stb. nél.** A föld összes országában nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

***A Tinct. capsici compos.***
**(Horgony-Pain-Expeller)**

kimagasló állásai a fájdalomcsillapitó bedörzsölések között diadalmasan megtartotta. Különféle felhujtás és utánzatok daczára; ez bizonyára a legjobb bizonyitéka arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rosszról.

**Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk,** bevásárlás alkalmával vedjegyünkre, **a vörös horgonyra** figyelendő és minden üveg szen jegy nélkül, mint **nem valódi visszautasitandó.** A gyógyszertárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kruvi árban üvegenként; Budapesten **Török József** gyógyszerésznél.

**Richter-féle gyár Rudolstadtban,** Türingiában.

---

**T. c.**

Miután a közlekedési idényre butorszállitó kocsik állnak rendelkezésünkre, azokkal bárhová is átköltözködéseket a legjutányosabb árak mellett elfogadunk, a butoroknak lerakását ügyes csomagolónk végezi, kinek átköltözködések eszközlése több izben dicséretet aratott. 95 3—1

**BRÜCK MÁRKUS és TÁRSA**

szállitó-cég Nagy-Kanizsán (Főtér).

# WEISS JAKAB

## BUTOR

## GYARI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGYKANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

# BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemű közönséget ezen raktáram megtekintésére meghívni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** — dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégíthetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron,** ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelöbben vásárolhat.

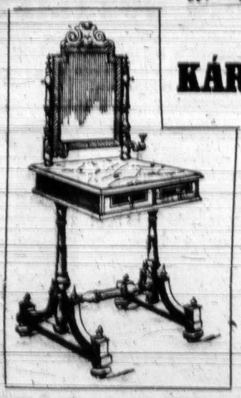

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

## KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

**WEISS JAKAB.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.

43. szám. Nagy-Kanizsa, 1895. május 30-án. XXIV. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismeri kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

# ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Hankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-Kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

## Pártszervezkedés.

(—n.) Országszerte megindult a pártszervezkedés. Igaz, hogy ez idő szerint csak a függetlenségi és 48-as párt szervezkedéséről hallunk, valamint a néppártéról, mely uj jelszóval indul, mintha csakugyan veszedelemben volna a vallás, a hit. Alig hihető, hogy maguk a néppárt emberei tisztában ne legyenek azzal, hogy egészen felesleges munkát végeznek, mikor egész uj alapon a pártok számát szaporitani akarják, oly alapon, amelynek a politikában semmi értelme sincs s a legjobb esetben is meddő erőlködésnek fog bizonyulni. Mert ugyan mit akarnak a derék néppártiak megvédeni, mit akarnak megmenteni? A minden oknélküli szenvedélyeskedéssel pedig ennek a népnek tesznek rossz szolgálatot, amely nép jogainak és igazainak megvédésére vállalkoztak. E védelmi munkában aztán, mely nagyon hasonlit az ismeretes szélmalom-harchoz, oly eszközöket kénytelenek igénybe venni, melyek éppen az ellenkezőt eredményezhetik csak, mint a mit ők elvárnak, mert a hatás csakis demoralizáló lehet ott, ahol a helyes és józan felfogás és itélet helyett, agyafurt okoskodásra, valótlanságokra megy ki az egész.

A 48-as és függetlenségi pártnak több oka van a szervezkedésre. Az ország függetlenségi érzelmü polgárainak nyilatkozniok, határozniok kell: vajjon a párt alkuvásnélküli szabadelvü csoportjához csatlakoznak-e, vagy az Ugron-Polónyi meghatározhatatlan (vagy talán nagyon is meghatározható szinü) csoportjához.

A szabadelvü párt annyira bizik elveinek helyességében, a szabadelvü eszme meggyőző erejében, hogy nem is tartják mindenütt szükségesnek a szervezkedést. Pedig nézetünk szerint éppen nem volna felesleges dolog, ha országszerte a szabadelvü párt korifeusai is hozzálátnának a párt szervezéséhez, hogy a leendő választások alkalmával sürü phalanxként szállna sikra a győzelemért, melyet a néppárt megvetendő eszközökkel iparkodik tőle elvonni.

Saját választókerületünkben is tudjuk, hogy mire képes a választások alkalmával a terrorismus és oly jelszavak hangoztatása, melyek a választók sziv- és kedélyvilágát érintik. Már az egyöntetü eljárás, a kölcsönös buzditás, az elvben való megszilárdulás érdekében is kivánatos volna, hogy a szabadelvü párt országszerte szervezkedjék s a maga részéről, a szabadelvüség eszméjének diadalra juttatása érdekében mindent elkövessen, a mit a legszigorubb törvényes eszközökkel lehet.

Aki figyelemmel kisérte a választásokat, az igen jól tudja, hogy a szabadelvü párt kortesei nem tudnak hazudni, mert nem lehet. Igéreteket tenni, a mint azt az ellenzéki kortesek és képviselőjelöltek teszik, a melyek sohasem teljesithetők, a szabadelvü párt kortesének nem lehet kenyere. Számon kérnék tőle. Valóban csodálatos, hogy a köznép rendesen az ily igéreteknek megy lépre, habár sohasem teljesitették azokat, az uj választásig elfeledi s aztán ujra lehet igérni neki. Azért mindig könnyebb dolga volt a korteskedésben ugy az ellenzéki kortesek, mint az ellenzéki képviselőjelöltek. Csodálatos, minő hatalma van még mindig a frázisnak, ennek a tartalomnélküli üres hangnak, különösen oly körökben, a hol az ellenzékiségre amugy is nagy a hajlam. S még csodálatosabb, hogy éppen az ellenzéki pártokon mily szenvedélyes tényezői a korteskedésnek a nők, kik gyakran nagy szenvedélyességgel vesznek részt (habár nem tényleg) a választásoknál. Hány olyan választókerület van, a hol éppen a nem-választók terrorismusának róható fel az ellenzéki jelölt megválasztása.

Hogy szükséges volna-e nálunk is ujra megalkotni a szabadelvü kört? ez iránt eltérők lehetnek a vélemények. Ha első izben nem sikerült azt fenntartani, abból nem lehet

## A „ZALA" tárcája.

### Hajnali álom.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

(Folytatás és vége.)

— Mikor érkezett őrnagy úr és honnan?

— Tegnap érkeztem meg. Kassáról helyezték át a 44-ezekhez.

— Szép, nagyon szép. Egyed — ugy látszik — gyorsan csinálta a karriert. Különben született katona volt.

— Teljesen pályámnak éltem.

— No igen, igen. — De e mellett bizonyára... Különben amint látom: testileg, lelkileg a régi erőben van. Sőt — ne vegye hizelgésnek! — bizonyos előnyére való változást is constatálhatok. Talán már meg is nősült?

Halvacs őrnagy úr megdöbbenéssel néz, szólni akar, de ajkai csak reszketnek, nem bir egyetlen artikulált szóhoz jutni. Ajkaira fagyassi minden szót a nem várt fogadtatási modor.

De ő kegyetlenül folytatja; a boszunak valami megmagyarázhatatlan gyönyöre i gatja idegeit.

— Nos, hát hallgat? Mondja meg kérem, hogy megnősült-e, vagy nem? — Hiszen, ha óhajtja, teljesen diszkrét leszek: nem fogom megmondani senkinek. Amennyiben tudom, hogy önök, katonák, bizonyos körülmények között, szeretik a nőtlent játszani. No, eltaláltam ugy-e?

— A nősülésre még eddig nem is gondoltam, nagyságos asszonyom.

— Nem-e? Tehát még mindig a régi rosszcsont. Még mindig játszik az elenállhatatlant, até e kis lányok, ártatlan libácskák megszomoritására. Ejnye, ejnye őrnagy úr!... Apropo, vannak-e önök között vig, társaságba való fiuk? Megvallom, nagyon szivesen mulatok az elegans tiszturakkal... No ne ijedjen meg! Csak a fiatal hadnagyokat értem, akiknek még egy kissé könnyebben megszédül a fejük. Ah, az okos, élemedett törzstiszt urakkal már legtöbb csak visztezni ül le az ember. Azok már a multé, a történelemé őrnagy úr, a szivesemények krónikáiban.

Halvacs Elek sápadoz, zavarban van, kényelmetlenül mozog a zsölyében; szemeinek támasz pontot keres; gondolatai megkuszálódnak.

Milyen édes ez a boszu. Nem lehet azt félbenhagyni. Tovább folytatja:

— De lássa: hogy össze-vissza fecsegek én mindent. Arról nem is szólok, ami talán önt, mint komoly stabilitiszt, sokkal inkább érdekelhetné. Férjem rendkivül kedves ember; majd meglogja ismerni. Mindenütt vezérszerepet játszik nemcsak vagyonával, hanem szellemi intelligenciájával és kiváló karakterével is. És e mellett valóságos minta férj. Kimondhatatlanul boldoggá tett. Az ő szerelmének tüzénél mind hamuvá égett még emléke is azoknak az ostoba álmoknak, melyeket, mint fiatal leány, éretlen lélekkel szöttem. Gyermekeim vannak őrnagy ur, gyönyörü szép gyermekeim. Legidősebb leányom tizenhét éves. Az idén már megkezdte a bálozást és a regényolvasást. A dicső hadserég már őt is ostromolja. Más anya talán gátat vetne az efféle ostromoknak, én nem. Azt akarom, hogy fiatalon ismerkedjék meg eszel a légkörre, hogy annál becsesebb, drágább legyen előtte később az a légkör, melybe kétségtelenül jutni fog. No mert remélem: abban őrnagy ur is egyetért velem, hogy a tiszturak udvarlása nem tartozhatik [legalább egy hivatása magasatán álló nő szemében], a komolyan veendő dolgok közé. Ugy-e bár igazam van?

Halvacs Elek, a komoly őrnagy, lesujtottan hajtja le fejét és ő kacag, kacag kegyetlenül a megsértett női büszkeség féktelen gunyjával.

— — — — — — — — — — — —

A leereszteti rolettákat meglebbentette a tavaszi szél és langy meleg levegő áramlatot vitt be az illatos budoárba.

Biró Gézáné felemelkedett és hátrasimitotta forró homlokáról az oda omlott gesztenyeszinü fürtöket. Szemeiben a diadalérzet langja lobbant meg.

Igen, ő majd igy beszélne Halvacs Elekkel arról a hajnali álomról...

De hisz mindez csak egy képtelen déli álom. Hogyan találkozhatnék ő Halvacs Elekkel az életben! Isten tudja; hol van? Talán már meg is halt? Talán érintetlenül sirba vitte egykori szerelmét? Ki tudja? Hisz olyan komoly, becsületes fiu volt!

Ujra maga előtt látja szelid, de férfias nyiltarcával, ahogy utolszor kezet fogtak. Kezeik reszkettek s ugy álltak ott egymással szemben, egymás kezét szoritva, a delejes szerelem elvál-

még arra következtetni, hogy másodszor fölösleges kisérletet tenni a körnek felelevenitésével.

Lesznek talán olyanok, kik pártviszonyainkat nem olyanoknak tartják, a melyek az emlitett kisérletet indokolttá teszik, de ebből a körülményből sem lehet biztos következtetést vonni, mert előre nem igen lehet meghatározni a leendő alakulást. De kétségtelen, hogy lesznek olyanok is, kik a szabadelvü kör felelevenitését nem tartják ez idő szerint feleslegesnek, sőt talán szükségesnek már abból a szempontból is, hogy a szabadelvü pártnak nálunk is egy kiinduló pontja legyen, a honnan müködését, mikor erre szükség van, megalkothassa és biztosan, határozottsággal irányithassa.

Talán irányadó politikai vezérférfiaink helyén valónak tartják, hogy e dologgal foglalkozzanak.

## A parlamenti évszak végén.

Förendiház, képviselőház megválasztotta a delegáció tagjait, a parlament nevezetesebb törvényhozási munkával a nyári szünet előtt már nem foglalkozik: még néhány nap és véget ért a politikai évszak. Korántsem volt e parlamenti szezon munkában, eredményben, sikerben annyira szegény, mint azt a szabadelvü kormány ellenségei elhitetni szeretnék. Csak az oly szerencsésen elháritott legutóbbi válságra kell visszapillantani, hogy ujból világosan magunk előtt lássuk az ellenzéki *„müdüh“* indokolatlan voltát, belássuk, hogy nem a rossz kormányok közül való az olyan, amelynek képességében ilyen megátalkodott honmentők szeretnének kételyeket támasztani amilyenek a mi parlamentünk többé-kevésbbé „titkos“ néppártbeliei.

Az a komoly válság, mely a kormányt és többségét fennállásában oly közelről megtenyegette, a *lehető legkedvezőbben* el van intézve. Az uralkodónak igazságos, alkotmányos és bölcs szelleme, mint annyiszor az évek hosszu során, ez alkalommal is megtalálta hü magyar nemzete szivéhez az utat és oly veszedelmeket háritott el fejünk töl, melyek nagyságáról a gondolkozni tudó hazafi csak most, az izgalom után alkothat magának kellő fogalmat. Oly *kényes* momentumok játszottak bele e nagy komplikációba, amelyek ugyancsak próbára tették az összes döntő és intéző faktorok körültekintését. A szabadelvü többségnek s vele az ország tulnyomó nagy részének száz oka van a dolgok fordulatával *megelégedettnek* lenni. A magyar állam tekintélye csorbitatlanul került ki. Amellett a külpolitikának országszerte helyeselt azon irányzata, mely a hármasszövetség fenntartásában látja a *béke* hatalmas biztositékát, rendületlenül megállhatja helyét. Külső belső ellenségeink a válság lefolyásából több rendbeli oly tanulságokat merithettek, a melyek csak termékeny és üdvös hatással lehetnek a szabadelvü nemzeti politika további fejlődésére. A *kabinet* állásával együtt a *delegáció* tanácskozásainak nyugodt menete is biztositva van. A hátralevő egyházpolitikai javaslatok terén ujból nagy lépés történt *előre*. „Megalkuvás“ e téren *nem* lesz. Az ügynek őszre való halasztása jól meg van fontolva és az akció sikerét többé nem veszélyeztetheti. A külügyi hivatallal *tiszta helyzet* van teremtve, anélkül, hogy a magyar közjog legstriktebb alkalmazása a kiegyezési müvet alapjában megrenditette volna, mint ezt a „nemzeti aspirációk“ bérlői reáfogni szeretnék.

Közéletünk *minden* tényezőinek jól fog esni a parlament két házának pihenője. A szabadelvü többség majd erőt merithet alatta a még programmon levő nagy reformmunkák megkezdéséhez, — a mindenáron való ellenzékeskedés meg, mely „nemzeti“ és „egyedül hazafias“ akar lenni, hadd szedje össze magát uj támadásokra, melyek csupán *teljes lejáratását* segitik elő. Tudja a nemzet józan többsége, hogy az ily viselkedéssel az ellenzék csak ama bizonyos madárnak nem éppen okos szerepét játssza a saját fészkével szemben.

## A kormány erélyes intézkedése a sertésjárvány ellen.

A kőbányai sertéspiacnak a földmivelésügyi minisztérium 33.258 szám alatt kiadott rendelete folytán történt zár alá helyezése, feltétlenül szükséges óvrendszabály a magyar sertéstenyésztés és kereskedés érdekében. Ez a rendszabály mint a kormány további intézkedéseinek előfeltétele is nélkülözhetetlen volt, a mely intézkedések a magyar mezőgazdaság érdekében a kőbányai sertéspiac javára történnek, ama sulyos mulasztások korrigálása végett, melyeket a fővárosi közigazgatás rendszeres tétlensége és a kőbányai egészségügyi viszonyok elhanyagolása által elkövetett Budapest főváros tanácsa Kőbánya egészségügyi érdekeiért tényleg mit sem tett és különösen elhanyagolta annak a legfontosabb feladatnak a teljesitését, hogy Kőbányán célszerü vizvezetékei és csatornázást létesitett volna. A kár, melyet e kötelességmulasztás által az országnak és főleg a magyar mezőgazdaságnak okozott, sok millióval többet tesz annál az összegnél, amibe a kőbányai technikai tekintetben legtökéletesebb vizvezetek és csatornázás kerülni fog, még akkor is, ha ehhez hozzáadjuk a legmagasabb igényeknek megfelelő és megnagyobbitott állategészségügyi rendőri szervezet költségeit.

Midőn tehát a kormány, tekintettel a veszedelem nagyságára és tekintettel arra a tapasztalatra, mely szerint a fővárosi közigazgatást gyors intézkedésre birni lehetetlen, rendkivüli rendszabályokhoz nyul: ezt pártszempontból tekinteni nem szabad, ez pártkérdés nem lehet, ha nem pártkülönbség nélkül csak helyeslendő és határozottan támogatandó. Az egyedüli rendszabály, melytől siker, a tartós rend helyreállitása várható: a főváros összes egészségügyi és állategészségügyi rendőri berendezéseinek gyors államositása. A tapasztalatok, melyeket a földmivelésügyi miniszter a tenyészállatvásár és a magyar részről létesitendő nemzetközi állatvásár ügyében szerzett, bizonyitják, hogy a fővárosi tanács e téren minden reformot megakadályoz prókátori huzavona politikájával. Ez által évekre megkárosittattak a magyar vidéki városok, az egész ország, főleg a magyar mezőgazdaság legfontosabb gazdasági életérdekei. Ha tehát a fővárosi egészségügyi és állategészségügyi rendőri szolgálatot most államositani lehetne: ezt az egész Magyarország pártkülönbség és minden fentartás nélkül támogatná és helyeselné.

Mindenesetre kivánatos, hogy a magyar vidéki városok foglalkozzanak a kérdéssel.

## Tollfuttában.

Amint igértem, folytatom szinésznőink bemutatását Kissné, Breznai Annával.

*Breznai Anna* a szinpadon drámai hősnő és született intrika. Mikor haragosan néz, beszédes nagy szemei villámlanak, tekintetéből gyülölet sötétlik; pedig alapjában véve nagyon csendes, szelid asszonyka lehet, aki már Kiss Pistával kiállta a „hét tél és hét nyár“ próbáját. Most már nyugodtak lehetnek mindketten arra nézve, hogy egymásnak vannak teremtve. Szemeinek intenziv sugarával lefegyverezné az oroszlánt is, nem csoda, ha a „falu rossza“ olyan szépen hozzászelidült s az ércesbangu baritonistát lágyan suttogó Romeová varázsolta. A szinpadra bizonyára szép álmokat vitt, amikből sok megvalósult a szinpadon is, de mindenesetre legtöbb: a csendes otthonban. A drámai szinésznő küzdelmei ott elsimulnak az asszony szerepében. Mint szinésznő kaphat tapsokat, de a babért férje nyujtja neki.

*Fodor Ilona* minden igénynélküli, szerény megjelenésü, kezdő szinésznő. Még csak egy éve van a pályán; de ez nem látszik meg rajta. A szinpadon elég otthonissan mozog; kellemesen énekel. Igen szép szinpadi alak. Ha hangereje nő s tehetsége teljesen kifejlődik, kétségtelenül nagyon kedves szinpadi alak lesz s babérokat fog aratni, annál többet, minél kevesebbre tart majd igényt. Nagyon jó, szelid, megvonuló teremtés lehet, mert igen keveset beszélnek róla. Még a kritikusok is csak amugy könnyedén surrannak el fölötte. Ez csak látszólag baj, tényleg: érdem is lehet.

*Hevesi Janka* igen élénk temperamentumu szinésznő, aki nemcsak tudását, hanem szivét is beleadja szerepeibe. Ha énekel, nem annyira bravuroz, mint inkább érez. Ezzel nyeri meg azután a közönséget. Érzéssel énekel, érzéssel játszik és szinpadi szereplésének melegsége, élénksége, heve annyira őszinte, hogy ő tulajdonképpen csak mindennapi életét, modorát folytatja a szinpadon, vagy szinpadi szerepét játssza tovább az életben. Neki a szinpad is élet és az élet is szinpad.

*Kalmár Piroskát* a valódi hivatás vetette a szinészi pályára. Előkelő családból származott s bizonyára családi traditiókkal is kellett szakitania. Nagyon kedves szinpadi alak, különösen mikor szőke álhajat visel. A közönség tudta róla, hogy igen tehetséges naiva. Mikor a „Bál után“ cimü monologban föllépett, egész tisztelettel meghajolt tehetsége előtt; de az elismerés megnyilatkozásában (Isten tudja!) nem volt meg az a valóban őszinte melegség, ami egy Kalmár Piroskához hasonló müvésznő ambicióját kielégithette volna. Hanem azután, mikor a „Sodoma pusztulásá“-ban a kis szőkefürtös Klárika megjelent és módjában volt tehetségét ragyogtatni, akkor teljesen meghóditotta nemcsak a közön-

---

hatlanságával. Csak néztek, néztek egymásra némán, kimondhatatlan fájdalommal; szempilláikon nehéz könycsepp rezgett...

Az inas behozta a helyi lapot, mely a budoár illatos levegőjébe nehéz nyomdafesték szagot kevert.

Biró Gézáné felbontotta s olvasta a hireket, az asszonyok legkedvesebb rovatát.

Egyszerre elváltozott arca; előbb elhalványult, azután kigyult, szinte lángolt.

Ez volt az első hir:

„**Uj őrnagy.** *Halvacs Elek őrnagyot Kolozsvárról hozzánk, a 44.-esekhez helyezték át. Állomását tegnap foglalta el.*“

Izgatottan kelt föl és elkezdett föl-alá járni a budoárban.

Alig tiz perc mulva, ismét bement az inas s egy névjegyet nyujtott át.

HALVACS ELEK
cs. és kir. őrnagy.

— Vezesse az őrnagy urat a fogadó terembe!

Néhány pillanat mulva most már csakugyan szemtől szembe álltak.

Reszketve tartották egymás kezét, mint tizenkilenc év előtt. Ugy álltak ott a meghatottság némaságával. Szempillaikon megint ott rezgett a mindennél fényesebben beszélő nehéz könycsepp......

Egyszerre fölpattant a mellékterem ajtaja, — Jolanka ragyogó képpel szökkent be s ahogy az egyenruhás katonatisztet meglátta, megállott, és komolyan közeledett.

Biróné megfogta leánya kezét és bemutatta.

Az őrnagy szokatlan melegséggel szoritott kezet a fiatal leanynyal, mire az egyszerre visszaszökkent a szokott bizalmasságba.

— Tudod, miért sietek hozzád anyuskám?

— Miért kicsikém?

— Hát lett ám a hajnali álomnak folytatása.

— Ne mondd!

— Lett bizony. Még pedig nagyon szép. Az ember nem is várta volna attól a megnégeresedett afrikai kapitánytól.

— Nos?

— Gabroncy Ilka férjével jó barát lett s Gabroncy Ilkát is szerette, nem ugy mint hadnagy korában, hanem tiszta, hü, önzetlen baráti érzelemmel, hogy a regényiróval szóljak: a szentek szerelmével... Nagyon szép, igazán nagyon szép!

Biróné sugárzó, megdicsőült arccal nézett az őrnagyra s halk rezgő hangon szólt:

— Igen, igen! A szentek szerelmével! — **y.**

séget, hanem a komolyképü kritikusokat is. Akkor teljesen meghóditotta nemcsak az elméket, hanem a sziveket is. A vidék ezt a minden izében tehetséges és ambiciózus művésznőt nemsokára elveszíti. Szerződtetve van a fővárosi Vig-szinházhoz nagyon kedvező föltételek mellett. A vidék ezzel sokat veszit, de a művészet nyer, mert Kalmár Piroska müvészi ereje ott fog csak a maga teljességében kidomborodni és babérokat aratni. De azért a vidéken szerzett babérok emléke bizonyára oda is el fogja öt kisérni.

*Kaposi Józsa* csupa tüz, csupa elevenség, csupa kedvesség a szinpadon. Operett primadonna, nagyon szépen iskolázott hanggal, jól iskolázott alakitó képességgel, de iskolázatlan ambicióval. Szereti a szinpadot és a közönséget, mert az egyik teret, a másik babért nyujt ambiciójának. De haragszik a kritikusokra, mert iskolázni akarják ambicióját. Ez nem csuda; még nagyon fiatal szinésznő, csak három éve van a pályán s e rövid időt tekintve, aránytalanul nagy sikereket aratott. Ne is álljon el ambiciójától, bármit mondanak is a kritikusok. Amint tehetsége izmosodni fog, oly mértékben fog fegyelmezettebbé lenni ambiciója s akkor majd lassan-lassan kibékülnek vele a kritikusok is; neki pedig kevesebb bróm-kálira lesz szüksége a kritikák miatt. Határozottan szép jövő áll előtte s ez a jövő (én igen hiszem) azoknak a kritikusoknak fog igazat adni, akik ezt a nagyon fiatal és nagyon ambiciózus müvésznőt határozottan szinpadra termett tehetségnek tartják.

*Kézdi Juliska* operett- és népszinmüénekes; az utóbbi szerepkörben: primadonna. Babérait főleg a népszinmüvekben aratja. Szép, rokonszenves szinpadi alak. Nagy előnye, hogy nemcsak a vig, hanem a drámai részletekben is megállja helyét. A közönség szivesen hallgatja mindenkor, érzéssel énekelt magyar nótáit. Mi azonban már nagyon kevés ideig gyönyörködhetünk azokban, mert — amint halljuk — junius elsején egyhavi szabadságra megy. Aki azután akarja még hallani csattogását, annak már el kell csónakázni a balatonfüredi park árnyékába.

*Polgárné, Kovács Mariskát* férje babérai vonzották a szinpadra. Előbb férje szivét nyerte meg, aztán a szinpadot. Csak két év előtt lett szinésznővé. Azóta a szive egyforma hüséggel ragaszkodik férjéhez is, meg a szinpadhoz is. A szinpad nyert benne egy kedves szendét. Férjének, a kedvelt komikusnak, most mindenütt van alkalma gyönyörködni szendeségében: a szinpadon is, otthon is. Polgár azonban azt mondja, hogy ő legszivesebben látja, ha a szende mamát játszsza s két szép gyermekét becézgeti. Szinpadon és szinpadon kivül egyformán nagyon megnyerő, kedves teremtés.

*Somogyiné, Nagy Juliát* egy évtized előtt ismertük már. Aradi Gerő szintársulatánál, mint drámai hősnő, nagy sikereket ért el. Most mint drámai anyaszinésznő szerepel. Egyéniségén rajt van szerepkörének egész kinyomata. Az anyai szeretet, szelidség és jóság leirhatatlan bája ömlik el arcán. Szemeiben, homlokán valami magasztos glóriafény tündököl, mintha szakadatlanul ott trónolna az anyai hivatás öntudata, büszkesége. És ennek az anyai hivatásra született jóságos léleknek mégis csak a szinpadon jutott ki az anyai szerep! Igy időről-időre a szinpadon szerzi meg magának azt a gyönyörüséget, mit az élet megtagadott tőle. De ott aztán igazán dicsőséggel szerzi meg.

---

# HIREK.

— **Wlassics miniszternél.** Közöltük annak idején, hogy a *nagykanizsai Kisdednevelő Egyesület* közgyülésileg elhatározta, hogy óvódái fentarthatására segélyt kérelmez a kormánytól. Mint értesültünk *Vidor* Samuné a Kisdednevelő Egyesület elnöke és *Bátorfi* Lajos az egyesület titkára e hó 25-én tisztelegtek *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél, hogy élőszóval is ecseteljék az Egyesület és ennek óvódái helyzetét és hogy ezen ügynek a miniszter pártfogását megnyerjék. Wlassics a küldöttséget mint kedves jó ismerősöket a lehető legszivélyesebben fogadta és a hivatalos részt is képzelhető legbarátságosabb modorban tárgyalta az Egyesület képviselőivel. A folyó évre azonban — fedezet hiányában — miniszter semminemű segélyezésben nem részesitheti az egyesületet, de a jövő évben a tőle telhetőt meg fogja tenni a kisdednevelési ügy további virágzása érdekében. A hivatalos rész elintézése után a tisztelgők még huzamosabb időt töltöttek a miniszterné', ki mellőzve a hivatalos formát, kedves vendégeinek tekintette a tisztelgőket és mint ilyenektől is vett szivélyes bucsut.

— **Kerékpár-klub.** Nagy-Kanizsán e napokban megalakult a »*Kerékpár klub*« melynek ez idő szerint 15 tagja van. Az alakuló gyülésben megválasztattak: *Vécsey* Zsigmond elnökké, Ludvig *Franz* alelnökké és meneparancsnokká, dr. *Rauch* Zsigmond titkárrá és *Virth* Henrik pénztárossá. Beiratási dij 2 frt. Az évi tagsági járulék 6 frt.

— **Eljegyzés.** *Dr. Lichtenberg* Izsó ügyvéd Gyurgyevácról [Horvátország] eljegyezte, *Goldschmied* Fülöp kereskedő leányát: *Gizellát*, Légrádról.

— **A városházából.** Nagy-Kanizsa város képviselőtestülete e hó 28-án délután közgyülést tartott. A szőnyegen levő tárgysorozat következőleg nyert elintézést.

1. *Vécsey* Zsigmond r. főkapitánynak a kért 6 heti szabadságidő megadatott.

2. *Néhai Blau Mór* volt vágrábi lakosnak szegénysorsu tanulók téli ruhával leendő ellátására végrendeletileg tett 3000 frtos alapitványa köszönettel tudomásul vétetett, mégis a kezelésbe vétel iránti intézkedések megtétele előtt, — az eredeti végrendeletbe való betekintés után — ujabb előterjesztés teendő a képviselőtestületnek.

3. A nagykanizsai Kereskedők társulata kérvénye folytán az általa fentartott alsófoku kereskedelmi tanonc iskola céljaira az 1895. évre 200 frt segélyösszeg szavaztatott meg.

4. *Szeitl János* nagykanizsai lakos kérvénye a király-utcai sikátor tárgyában élénk eszmecserére szolgáltatott alkalmat, anélkül azonban, hogy a közgyülés dülőre vitte volna a dolgot, mert csak annyit határozott, hogy a sikátor további fenntartását avagy ennek hasznositását a városi tanács bölcs belátására bizza.

5. Jelentetett, hogy a városi tiszti-, segéd-, kezelő- és szolga személyzet, valamint azok özvegyei és árvai nyugdijintézményének alapszabályai felsőbb hatóságilag jóváhagyattak, mely bejelentés tudomásul vétetvén, a kezelő választmányba rendes tagokul: Ebenspanger Lipót, Haba József, Grünhut Fülöp, Györffy János, póttagul pedig ifj. Fesselhoffer József választattak meg.

6. Következett a 6-ik: „Zalavármegye közigazgatási bizottságának 729/895 sz. a. határozatával megállapitott közkórházi alapszabályrendelet bejelentése és a 12 tagból álló kórházi bizottság megválasztása.

Ezen tárgyhoz számosan szóltak hozzá. Néhányan azt hangoztatták, hogy ily terjedelmes alapszabályrendelet alapos tárgyalása, minden előzetes tanulmányozás nélkül egyszeri előadás után lehetetlen. Viszont mások ugy találták, hogy a város autonom joga sértetik meg az által, ha a közgyülés a közigazgatási bizottságból en-bloc elfogad szabályrendeleteket. Az élénk vitának vége az lett, hogy a közigazgatási bizottság által küldött közkórházi szabályrendelet kinyomattatni, a városi képviselőtestület minden egyes tagjának megküldetni és tárgyalás végett annak idején ismét napirendre tüzetni fog. Ezen határozat folytán a kórházi bizottság megválasztása ez idő szerint tárgytalanná vált.

— **A vasárnapi szünetelés.** A megelőző években szerzett tapasztalatok késztetnek bennünket a közönséget figyelmeztetni, miszerint pünkösd vasárnapján lép ismét érvénybe a munkaszünetre vonatkozó miniszteri rendelet következő pontja: *A junius és julius hónapokba eső vasárnapokon oly városokban, melyek lakossága a 20,000-et meghaladja, következő munkák csak délelőtt 10 óráig folytathatók:*

a) a gépiparnál a sürgős és halaszhatlan javitási munkák:

b) a kisiparnál a sürgősen rendelt javitási munkák;

c) a pékiparnál az áru elkészitése és szállitása;

d) a mészáros, hentes és kolbászkészitő iparnál az elkészités, elárusitás és szállitás;

e) ipari és kereskedelmi üzletekben az elárusitás és házhoz szállitás, amennyiben ezekről a rendelet külön nem intézkedik;

f) kereskedelmi és gyári alkalmazottak irodabeli munkája.

— **Emlékünnep.** A keszthelyi községi elemi népiskola 25 éves fennállásának emlékére junius hó 3-án, pünkösd másodnapján, nagyszabásu tavaszi mulatságot rendez az urodalmi erdőben. Az összes tanulók kora reggel zeneszóval mennek ki tanitóikkal az erdőbe, hol a délelőtti időt játékokkal töltendik. Délben közös ebéd lesz. Délutánra hivatalosak a szülők, tanügybarátok s az iskola volt növendékei. A délután tréfás játékokkal és tánccal fog eltöltetni. Visszatérés az erdőből este 7 órakor történik. Hogy a szegény tanulók is kivétel nélkül jelen lehessenek e mulatságon, Keszthely város hatósága 50 frttal járul a felmerülendő költségek fedezéséhez.

— **Kiküldetés.** A milleniumi kiállitásban az országos régészeti és embertani társulat is részt szándékozik venni magyarországi tárgyak kiállitásával. A nevezett társulat e célból az ország több vidéken rendez kutatásokat. A Csepelszigeten árpádkori régiségeket óhajt feltárni s e célból megbizta Hencz Antal műépitészt az ottani kutatások vezetésével, mint aki Römer Flórist, továbbá Pulszky Ferencet — Keszthely vidékén ilynemü kutatásaikban sikeresen kalauzolta.

— **Állami tisztviselők lakbérügye.** A zala-egerszegi állami tisztviselők végrehajtó bizottsága e hó 22-én ülést tartott, melyen véglegesen megállapittatott a Zala-Egerszeg városnak magasabb lakbérosztályba sorozására irányult, s a pénzügyminiszterhez intézett kérvény szövege. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő, Gernya László m. kir. pénzügyigazgató és Nagy Géza kir. törvényszéki helyettes elnök az összes állami tisztviselők és egyéb alkalmazottak nevében felkérték Svastits Benő főispánt a kérvény szives támogatására, ki ezt nemcsak legnagyobb készséggel megigérte, hanem a tisztviselők sorsára irányuló legmelegebb érdeklődéssel jelentette ki a küldöttségnek, hogy a város és tisztviselők összes viszonyáról gyüjtött adatokkal felszerelt kérvényt személyesen fogja illetékes helyen bemutatni.

— **Déli vasut.** Pünkösd ünnepe alkalmával folyó évi junius hó 1-én a déli vasut magyar vonalainak állomásairól *Budapest, Bécs, Fiume, Triest és Velencébe* rendkivül mérsékeltáru menettérti jegyek lesznek kiadva, melyek 14 napig érvényesek és még azon kedvezményt is nyujtják, hogy visszajövetkor ezen jegyekkel az utazást kétszer tetszés szerinti állomásokon félbe lehet szakitani. Ezen jegyek kiadására és áraira külön hirdetmények adattak ki, melyekben a vonatok, melyekhez ezen rendkivül mérsékelt áru jegyek érvényesek, — indulási idejükkel fel vannak emlitve.

— **Posta nélkül.** *Mura-Vid* község közönsége azon kellemetlen helyzetben van, hogy postáját Alsó-Domboruba kell vinni, mert a kerületi posta és távirda igazgatóság a muravidi postahivatalt bezáratta. Ezen intézkedésre az szolgáltatott okot, hogy a postamesternő engedély nélkül hetek óta távol volt hivatalától és a hivatalos teendőket férjére bizta. A váratlanul megjelent felügyelő ezen helyettesitéssel azonban semmikép nem volt megelégedve, miért is a postamesternőt felfüggesztette és a hivatalt addig, mig kinevezés által a postamesteri állás rendszeresen betöltve nem lesz, bezáratta.

— **Kitüntetett közbaka.** Még a mult évben történt Komáromban, hogy kutatás közben a kipárolgó széngáz által elbóditva, néhány munkás a mélységbe zuhant. *Turopali* közlegény a cs. és kir. 48-ik gyalogezredben saját élete koczkáztatásával leereszkedett a kutba, hogy lehetőleg a munkásokat megmentse. Ez ugyan nem sikerült neki, mert a kut mélyében már csak élettelen embereket talált. Ezen sajnos körülmény azonban mit sem vont le a derék közbaka derék tette érdeméből, melyért neki a legfőbb hadur az ezüst érdemkeresztet adományozta. Mult vasárnap volt ezen kitüntetés ünnepélyes átadása a nagykanizsai laktanyában, mert időközben a

14-ik század, melyhez Turopali beosztva van, NagyKanizsára helyeztetett át. *Krizmanič* százados zászlóalj-parancsnok szép beszéd kiséretében tüzte mellére a kitüntetettnek az érdemkeresztet, a kivonult disszázad pedig tisztelgett előtte. Hogy nemcsak szép, de jó napja is legyen a derék közbakának még tiz forint készpénz jutalmat is kapott az ezred pénztárából.

— **Veres-keresztegylet.** Az országos Veres-kereszt-egylet nkanizsai városi választmánya e hó 26-án tartotta meg közgyülését Babóchay György polgármester elnöklete alatt a Nádor-utcai óvóda helyiségében. Elnök melegen üdvözli megjelent tagokat s a közgyülést megnyitván, Tripammer Gyula titkár felolvassa jelentését, melynek értelmében az egylet összes vagyona 2271 frt 89 kr; az évi bevétellel 306 frt 13 krral szemben 99 frt 61 kr. kiadás áll. A mult évben ismét egy betegápolónő képeztetvén ki, jelenleg 4 képzett betegápolónő van Kanizsán. A közgyülés a jelentést örvendetes tudomásul véve, a pénztár-vizsgáló bizottság javaslatához mérten a pénztárnoknak a felmentvényt megadta. A közgyülés még a kisorsolt tagok helyébe ujra részben ujonnan beválasztattak:

Babóchay Györgyné, Stirling Sandorné, Eisinger Henrikné, Fischl Pálné, Rosenberg Israelné, Rosenfeld Adolfné urhölgyek. Ebenspanger Leó, ifj. Fesselhoffer József, gelsei Gutmann László, dr. Szekeres József, dr. Schreyer Lajos, Unger Ullmann Elek urak.

A közgyülés után nyomban a választmány is megtartotta ülését, melyben az eddigi tisztikar választatott meg ujra.

— **Trachoma kórház.** A julius hó elején Perlakon felállitandó trachoma-kórház megnyitására és átvételére a belügyminiszterium — értesülésünk szerint dr. *Feuer* egyetemi tanár és közegészségi felügyelőt küldi ki, aki az operatió eljárásokat megkezdi. A kórház vezetője dr. *Böhm* járásorvos, kezelő dr. *Vizteleki* körorvos. Ugy értesülünk, hogy dr. *Feuer* közegészségi felügyelő most is utjába fogja ejteni Nagy-Kanizsát, hogy meggyőződést szerezzen magának arról, hogy a csatornázás ellen tett kifogásai, és egyéb utasitásai mennyiben nyertek elintézést. A gőzfertőtlenitő gép ugyan be van szerezve, de a csatornázás ép olyan mostoha állapotban van, mint annak előtte, mely utóbbi körülmény nem valami kellemesen fogja a közegészségügyi felügyelőt meglepni.

— **Árvíz.** Az esőzések tetemes károkat okoztak a keszthelyi-vidéki gazdáknak. A két napon át szakadatlanul tartó esőzés folytán a hévvizi fürdő tava a dobogói rétekről beleömlő nagymennyiségü vizet nem lévén képes a hévviai csatorna levezetni — kiöntött, s a sétányokat lábnyi magas piszkos viz boritotta. Az ár a csatorna piszkos töltését átszakitván, az összes réteket elárasztotta. Sármellék, Égenföld, Zalavár községek és a hidvégi gazdaság összes legelői és kaszálói viz alatt állanak, s a gazdák kénytelenek szarvasmarháikat — mintha csak tél volna — benntartani. Szénatermésről szó sem lehet, mert nincs kilátás arra, hogy a Balaton magas vizállása mellett a réteket boritó viztömeg egyhamar lefolyhasson.

## A közönség köréből

Ismert kézből kapjuk a következő sorokat:

A nagykanizsai »Chevra-Gadisa« [izr. szentegylet] a felekezeti hivek részéről már több izben meginterpelláltatott azért, hogy a városi közkórházban elhelyezett zsidó vallásu betegek, ha netán üt részükre a halál órája, minden vallási végszertartás nélkül lehelik ki lelköket. Nincs senki körülte, ki az elszálló lelket az ima néhány szavával kisérje. Igen természetes, hogy egy közkórházban nem engedhető meg, hogy idegen egyének napokon át egy beteg mellett őrködjenek, már pediglen a halál óráját előre pontosan megállapitani nem lehet. De van egy igen egyszerü mód, melylyel elérhető lenne, hogy a szegény haldokló zsidó ember ne nélkülözze a bucsu-ima vigaszát. *A közkórházba be kell vezetni a telefont* és ha egy, a zsidó felekezethez tartozó betegnek elérkezett az utolsó órája, az izr. hitközség irodája [hol telefon van], erről haladéktalanul értesitendő és az iroda vezetősége a többiről kötelességszerüleg gondoskodni fog. — De nemcsak ezen szempontból szükséges, hogy a közkórháznak telefonja legyen, hanem mulhatlanul szükséges ez már azért is, hogy a hivatalos érintkezés az orvosokkal, rendőri és egyéb hivatalokkal lehető gyorsan legyen eszközölhető.*

.*.

* Értesülésünk szerint már legközelebb lesz telefon a közkórházban. A szerk.

## IRODALOM.

— **Előfizetési felhivás.** Értesitem e becses lapok t. olvasó közönségét, hogy „Séta a magyar Tempe-völgyben. Uti vázlatok a Balaton vidékéről" cimen e lapokban közölt munkámat önálló könyvalakban is közrebocsájtom s ezen a jövő hó 15-én megjelenő könyvre előfizetést hirdetek. Teszem ezt egyrészt azon véleményem alapján — melyre pályanyertes munkám kedvezően hangzó birálata jogosit fel — hogy tán számottevő munkával sikerül gyarapitanom a hazai utleirásokban gazdagnak éppen nem mondható irodalmunkat; másrészt azon reményben, hogy e lapok tisztelt olvasói, kikkel mint a lap egyik szerény munkása már közel két évtized óta szellemi összeköttetésben állok, bizonyára nem vonják meg anyagi támogatásat: a megyénk büszkeségét, a kies Balaton vidéket turista szempontból (tehát nem száraz s elvont tudományossággal, hanem könnyed s utaztató modorban) ismertető, fürdő, kiránduló és nyaraló helyeinek fellendülését, látogatottságát emelni, fokozni célzó munkámtól. Ára: 1 korona, mely összeget legcélszerübben postautalványon junius hó 15-éig cimemre Zala-Koppányba kérem — 5 kros postadijjal együtt — beküldeni, melynek ellenében a könyvet bérmentve küldöm meg. Gyüjtőknek 5 példány után tiszteletpéldánynyal szolgálok. A munka csinos kiállitással »Fischel Fülöp« nagykanizsai nyomdájában készül. Zala-Koppány 1895. máj. 5. Tisztelettel; Békefi Elek, népisk. igazg. tanitó. — A pályadijjal is kitüntetett derék müvet a legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe.)

— **„Anyák egészségtani könyvtára"** cim alatt uj vállalat indult meg, melynek célja a nőnek és a gyermeknek egészségtanát folytatólagosan megjelenő füzetekben a müvelt családok számára tárgyalni. Minden egyes füzet önálló egészet képez s a nő vagy a gyermek életének mozzanatát, vagy az emberi test egy-egy szervének gondozását egészséges és ápolását beteg állapotban, tárgyalja, s különösen arra iparkodik, hogy észszerü életrend által a betegségeket lehetőleg elkerülhetővé tegye, s hogy esetleges megbetegedés esetén az anya képes legyen arra, hogy az orvos rendeleteit pontosan végrehajthassa, s igy az ápolónői szerepet lelkiismeretesen betölthesse. Az első füzetben dr. Mohr Mihály fővárosi szemorvos tárgyalja a gyermek szemének ápolását és pedig a csecsemő- és a gyermekkorban, ugy egészséges, mint beteg állapotban. Különösen figyelemre méltó a gyermek szemének gondozása az iskoláztatás alatt, mely fejezetben a szemre vonatkozó adatokon kivül sok egyéb megszivlelni való intés is van, igy pl. a gyermekek tulterheltetéséről, a kézimunkákról stb. Az alapos müvecskénél a tudományos becsen kivül még különösen a jó magyaros irály, s világos nyelvezet emelendők ki. Ezen dolgozatot nemsokára tárgyakról szóló füzetek fogják követni: Az idegességről. A himlőoltásról. A szoptatásról. A vérszegénységről. Az angol betegségről. A gyermek fülének ápolása. A gyermek bőrének ápolása stb. Kivánatos volna, ha ezen életrevaló vállalat minél szélesebb körökben válnék ismertté, kedveltté. A kiadó cég gyönyörü kiállitásról és az egészségtani követelményeknek megfelelő papirosról és nyomásról gondoskodott. Egy füzet ára 1 kor.

## Szinészet.

*Május 25-én: szombaton,* »*Fanchon asszony leánya*« cimü négy felvonásos operettet adták, itt először. Az ujdonság nagyszámu közönséget vonzott a szinházba. Ámbár határozottan tudjuk, hogy sokat visszatartott a meleg. Nalunk most a melegnek lehütő hatása van; lehüti az előadások iránti érdeklődést. A jelenvoltak mindvégig élvezettel hallgatták a kellemes zenéjü operettet, mely változó zenei motivumok variatiójával van megalkotva, teljesen francia zsánerben s igy azokat talán, kik a különböző áriákból szőtt német operettekhez vannak szokva, nem is gyönyörködtette teljes mértékben. A szöveg egyszerü kis mesén épült, de elég leleményesen s az itt-ott kiütő kissé „nagyon" is erős vonatkozásokat és érdesebb célzásokat eltekintve, elég szellemesen is van kidolgozva. A cimszerepben *Kaposi Józsa* mutatta be ezuttal is szépen iskolázott hangját, rendkivül eleven játékát s kiváló alakitó képességét. Élénk temperatumát kellő discrecióval mérsékelte, amit ezuttal elismeréssel kell kiemelnünk. A közönség már beléptekor tapsokkal fogadta. Két szép virágcsokrot kapott. Egyes énekrészleteket meg kellett ismételnie, s mindannyiszor zajosan megtapsolták. Partnere: *Sz. Nagy Imre* (Jaquett) szintén igen élénken játszott, nagy könnyedséggel s igen szépen énekelt. Hangja különösen a magasabb regiszterekben kellemes csengésü, érces és gyönyörködtető. Előadásában mozgásában nincs ugyan meg a kellő simaság, de ez nem éppen szembeötlő. Csupán arra figyelmeztetjük egész jóakarattal, hogy szemöldökeit ne vonogassa fel ének és beszéd közben akkor is, mikor ennek a különös arcjátéknak semmi értelme nincs. Ez könnyen szinpadi modorossággá öröködhetik meg nála s idövel sokat ronthat megjelenésének rokonszenvességén, ami most még teljes mértékben megvan. *Fodor Ilonának* (a közjegyző felesége) kellemes tiszta szabatos éneke tetszett. — *Dezséri* (Saint-Florent lovag) *Follinus* [flótás] és *Polgár* [Bellavoine közjegyző] egymással versenyezve mulattatták a közönséget helyzetük és előadásuk komikumával. A zenekar és énekkar egybevágóan, kifogástalanul müködtek. Az egész darab gördülékenyen s annyira mulattatóan folyt, hogy egyik jelenetben (a „princálás" jelenetében] még Kaposi és Fodor is belepukkadtak szerepökbe, de a hálás közönség ezt az önkéntelen improvizációt is megtapsolta.

*Május 26-án:* délutáni félhelyáras előadásul a „Hamupipőke" került szinre. Este rendes helyárakkal Dankó Pista három felvonásos énekes népszinművét: a »Pataki-leányok«-at játszották kisszámu közönség előtt. A népszinmü a Tisza mellett játszódik le. Meséje az, hogy Pataki Pál [Peterdi] egyik leányát: Ilkát [R. Balogh Etel] Kasza Mátyás kováeshoz [Rónai] akarja erőltetni; de a lány tudni sem akar Kaszáról, mert már a szive özv. Gavallárné [Benkő Jolán] jómódu asszony Jani fiáé [Kiss Pista.] Az esküvő napján már indulni akar a násznenet, mikor Gavallárné megjelenik és szemére veti az öreg Patakinak, hogy megcsalta, elhagyta s később férje előtt is gyalázatosan rágalmazta és kérdőre vonja, hogy miért akarja most az ő Jani fiát is, meg a saját leányát is szerencsétlenne tenni ezzel az erőszakolt házassággal? Szóváltás közben érkezik meg hosszu távollét után Gavallár Jani s mikor meglátja Pataki Ilka fején a menyasszonyi koszorut, elkeseredik s elrohan. Anyja is utána rohan. Pataki Ilka letépi menyasszonyi koszoruját és szintén elrohan. Ezzel véget ér az első felvonás. A Kasza Mátyással tervezett esküvő füstbe ment. Most a második Pataki lány: Terka [Kézdi Juliska] azon van, hogy Ilka testvérét vigasztalja és meggyőzze, hogy őt Gavallár Jani szereti. E közben azt is észreveszi, hogy magánál az mérget rejteget. Elveszi tőle és a Tiszába dobja. Özv. Gavallárné szintén minden módon megakarja Jani fiát győzni arról, hogy Ilka őt szereti. E közben Pataki uram feje fölött összecsapnak a hullámok. Az exvőlegénynek: Kasza Mátyásnak nagyobb összeggel adósa; ez bepörli és házát árverezteti. Az árverésen a házat özv. Gavallárné veszi meg, aki azonban nem a saját nevére iratja, hanem Pataki Ilkáéra. Ezzel azután szent a béke. Gavallár Jani és Pataki Ilka egymásé lesznek. A darab fömeséjét, mint epizódmese Kásatörő János [Dezséri] Imre fiának [Balla Kálmán] a szókimondó Pataki Terka iránti szerelme kiséri; amiből a darab végén természetesen szintén házasság esz. A darabban jelentékeny szerep jut Lompos Jóska [Polgár] cigánynak, aki a darab elején jő ki a börtönből, azután kis-biró lesz. Az első felvonásban [eltekintve a sok fölösleges, beerőszakolt, érthetetlen mókáktól] a drámai cselekmény szépen indul. Ez jól is végződik; kielégiti a közönséget; hanem itt — mintha teljesen kimerült volna a szerző, belebonyólódik logikai és lélektani képtelenségekbe s végül olyanképpen oldja meg a dolgot, amit nemcsak a büszke Patakinak, hanem leányának: Ilkának is vissza kellett volna utasitania. A drámai cselekmény kiszáradt medrébe mégis csak kellett valami; megtöltötte hát azt a szerző három zsidó-fináncçal, malacbandabeli cigányokkal s orfeumba való banalitásokkal. Igazán kár pedig, hogy a szépen induló darab bonyodalmának és megoldásának kidolgozására nagyobb gondot nem forditott, mikor olyan szép alkalma nyilott volna a maga eredeti jellemében bemutatni a Tiszavidéki népet és a halász-élet költészetét. Sokkal nehezebb, de többet érőbb és hálásabb munkát végzett volna bizonyára ezzel, mint a galleriának zánt temérdek mókával. Igy a darab nyelvezete is bizonyára választékosabb, a nép sajátos szakitottabb lett volna, mint azokkal a szemenszedett póriss, banális mondásokkal. — A szereplők mind ügyekeztek lelket adni a darabba ott is, a hol azt a szerző kifeledte. *Kézdi Juliska* szépen énekelt, s zajos tapsokat aratott. *R. Balogh Etel* egyénisége erejével iparkodott megérteni az általa személyesitett alak drámai küzdelmét akkor is, mikor annak már nagyon csekély magyarázatot adhatott a szerző. *Dezséri* és *Polgár* a nekik jutott hálás epizód szerepeket kitünően megjátszották. *Kiss Pista* szépen énekelt. — *Bodroghyné* [Duni Kata] megkacagtatta a közönséget. [Hogy ez az alak mit keres a darabban, azt talán a szerző sem tudná megmondani.) Legtöbbet érték az egész előadásban kétségtelenül Dankó Pistának [a zeneszerzőnek] jóizü magyar nótái.

*Május 27-én* Schakespeare tündérregéje „*A szentivánéji álom*" került szinre. A darabot középszámu, de igen diszlingvált közönség nézte végig. A dekoráció a körülményekhez képest elég megfelelő és szép volt. A szereplők is elég ügyesen mozogtak. De mégis azt a benyomást nyertük az egész előadásból, hogy ilyen darabot csak nagyobb szinpadon lehet bemutatni teljes hatással. Itt csakis Mendelssohn szép zenéjét lehetett élvezni egész zavartalanul és teljes odaadással. A szereplők: *Benkő Jolán* [Hippolita] *Polgárné* [Hermia] *R. Balogh Etel* [Helena] *Kézdi Juliska* [Titania] *Kalmár Piroska* [Puck] *Peterdi* [Theseus] *Bognár* [Ezeus] *Mészáros* [Lysander], *Balla* [Demetrius] *Polgár* [Verczkor] *Dezséri* [Zuboly] *Follinus* [Osztóvér] s a t. mind szépen játszottak. Nagy tetszésben különösen Dezséri részesült, aki mint minden szerepében, ugy ebben is tényleg uj és eredeti alakitást mutatott be. Az énekrészek jól sikerültek; Fodor Ilona magán-énekét is, tetszéssel fogadta a közönség.

*Május 28-án* az „Eleven ördög" cimü operette került szinre, melyről helyszüke miatt csak röviden annyit irunk, hogy nagyon csekélyszámu közönség előtt, de igen szép előadásban folyt le. A cimszerepben *Kaposi Józsa* aratta a tapsokat; nagyon szépen játszott a egyes részekben egész bravurral énekelt. Mellette *Kézdi Juliska* szép énekével, továbbá *Polgár és Dezséri* pompás alakitásukkal nyerték meg a közönség tetszését.

— **Jutalomjáték.** *Kézdi* Juliska jutalomjátékául ma csütörtökön szinre kerül „*A falu rossza*" népszinmű. A jutalomjátékot melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

# CSARNOK.

## A turistaságról.

Irta: **Békeffi Elek.**

A Balatonvidéket turista szempontból ismertető „Séta a magyar Tempe-völgyben" cimü munkám közlése után alkalomszerünek találom, de mintegy (a munka kerekded egészét illetőleg) annak kiegészitésére szükségesnek is tartom függelékül röviden magát a turistaságot is a maga valójában megismertetni. Szólok azért néhány sorban a turistaságról általánosságban, hogy a róla elterjedve levő annyi előitélet, téves fogalom helyébe tisztult nézetet állitsak fel, hogy t. i. helyes és szorosabb értelemben véve: ki is az a turista s mi is voltaképen az a turistaság?

Mert hiszen t. olvasóim! tágabb értelemben véve mi mindnyájan azon időtől fogva turistákká lettünk, hogy a társas utazások rendezésének legelső öse a paradicsombeli kigyó diadalmasan megküzdvén Ádám apánk kényelemszeretetével ennek következményeképpen a lángpallossal őrtálló Cherub megmutatá ős-szüleinknek, hogy „merre van az országuja..." azon időtől kezdetét vette az emberiség lótás-futása, a turistáskodás, mely szónak a francia „tour"-tól származva, jelentősége az, hogy „körutat tevő." Végső állomásunk pedig mindnyájunknak, a nagy körutat tevőknek, ahol a nagy turista utazás után hosszas pihenőt tartunk majd: az az érdekes barlang, 1 méter széles, 2 méter hosszu ott a „temető-országban".

A világtörténelemben tágabb értelemben vett turistáskodásnak minden időben számos és hatalmas nyomát találjuk; nagy turista vállalkozás volt teszem fel Nagy Sándor, Hannibál világhódító turja, aztán a népvándorlás, Attila hadjáratai. Arpád apánk is, bár még akkor nem létezett a hegymászásra készlető »Kárpát-Egyesület«; ezelőtt ezer évvel rendezte a honfoglaló nagy bércmászatot, a Kárpát-hegyek megmászását, melynek végeztével turistatársaival, a mi ősapáinkkal Munkácsnál megpihentek és ősi turista szokás szerint (melyet a jelenkor is akceptált) »fecerunt magnum áldomás.« Utánna következtek a turista hősök: Lehel és Bolond, ki mert turista utjában o'yan goromba korcsmárosra akadt, a ki nem akarta beereszteni, Konstantinápolyban bárdjával döngetve a kaput, kért szállást. Bármilyen nagy büszkeséggel tekintsünk is azonban e nagy hősökre, nem lehet őket eltérő céljok miatt szorosabb értelemben turistáknak tartanunk.

E sport csak a haladó kulturának terméke, de már keletkezésének első percében szintén számos fajtát különböztet meg, melyek ugyan a „turista" helyes fogalmát meg nem állapitják. Igy p. o. turistának tartja magát a kejutazó is, ki a vasuti szalonkocsiból blaziran tekint a világba, vagy egy aldunai gőzhajó fedélzetén a bekebelezett nagy ebéd és rengeteg konyak, sör, bor hatásától nagyokat hortyogva nyujtózkodik, mig a hajó a legfestőibb vidékeken siklik át. Ezek az uri kényelem turi-fái, kiknek a turistaság csak eszköz a »szent heverdel napok« uj kiadásaira. Ezek a gyalogjárást csak vándortegénynek való sportnak, és a velocipedistát őrült köszörüsnek mondják. Elvük, hogy: jobb állni, mint járni, jobb ülni, mint állni, de mindenekfelett legjobb heverni. Turistának tartja magát az a vasárnapi kiránduló is, kinek utiprogrammja: minden korcsma előtt megállni, — s hegyeket alulról, templomokat kivülről, korcsmákat belülről vizsgálni.

Folytatás köv.

# Közgazdaság.

**A triesti általános biztositó-társaság** [Assicurazioni Generali] f. é. május hó 11-én tartott 63-ik közgyülésén terjesztettek be az 1894 évi mérlegek.

A zárszámadási jelentésből látjuk, hogy a társaság *életbiztositási dijtartaléka* 1894. évi december hó 31-én 43.200.401 frt 59 krra emelkedett, *mig* kár- és nyeremény részesülési tartalékok czimén 1.083.976 frt 46 kr. vezeletett uj számlára elő 1894. december 31-én az érvényben volt életbiztositási tőke összegek 169.929.625 frt 03 krra emelkedtek; az életbiztositási ágban az év folyamán bevett dijak 7.074.156 frt 18 krt tettek.

A tüz- és szállitmány-biztositási dijakban a dij és illeték bevétel 9.819.270 frt 01 kr. volt, a miből 2.778.822 frt 46 kr. mint dijtartalék és 602.905 frt 69 kr. mint hátra'ék lett minden tehertől menten a jövő évre átvitelezve. Az 1894 december hó 31-én érvényben volt biztositáso kért a jövő években érdekessé váló dijkötelezvények összege 30.541.700 frt 61 krra emelkedett.

Károkért az 1894 évben 9. 737.614 frt 48 krt fizetett ki. Ehhez hozzádva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket, a társaság alapitása óta károk fe'ében 272.139.320 frt 99 krnyi izen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 51.009.119 frt 80 kr. esik melyeket a társaság 758.254 káresetben fizetett.

Az értékpapirok árfolyam fogadozás: fedezetére alakitott tartalék 1.190.544 frt 33 krról 1,091.467 frt 11 krral gyarapitatott, ugy, hogy az 1894. december 31-én 2,282.011 frt 44 krt tett ki dacára annak, hogy a kisorsolás alá eső és a névértékükön beváltható értékpapirok csakis névértékükön vétettek fel a mérlegbe, mig a nyeréség tartalék alapszabályszerü mérvében, a részvénytőke fele összegében, vagyis 2.625.600 frtban, a kétes követelések tartaléka 80.000 frtnál változatlanul fenntartatott.

A társaság biztositék a'apjai az idei átutalások folytán 54.990.003 frt 34 krról 58.071.673 frt 84 krra emelkedtek s következőképen vannak elhelyezve.

| | |
|---|---|
| 1. Ingatlanok és jelzálog követelések... ... ... ... | 7,886,069 frt 48 kr. |
| 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök | 4,383,122 „ 25 „ |
| 3. Letéteményezett állampapirokra adott kölcsönök... ... ... ... ... ... | 52,314 „ 51 „ |
| 4. Értékpapirok... ... ... | 39,020,240 „ 59 „ |
| 5. Tárca váltók... ... ... | 284,735 „ 02 „ |
| 6. Folyó szám'ák [Adó hitelezők követeléseinek levonásával]... ... ... | 1,244,297 „ 40 „ |
| 7. Készpénz az intézet pénztárában és bankoknál... ... ... ... ... | 1,244,297 „ 59 „ |
| 8. A részvényesek biztositott adóslevelei... ... | 3,675,000 „ — „ |
| O. ö. | 58,071 673 frt 48 kr. |

Ezekből több mint *15 millió magyar értékekre esik.*

Az elért 818.536 frt 92 krnyi tiszta nyereményből a társaság osztalékul részvényenkint 120 frtot aranyban vagyis 300 frankot fizet.

A közgyülés az eszközölt uj választásoknál az igazgató-tanácsa magyar tagjait *Hegedüs* Sándort és dr. *Jókai* Mórt egyhangulag ismét megválasztotta.

# NYILTTÉR.*)

**Megvételre keresztetik**

jó karban levő

**BICIKL PNEUMATIK**

*készpénz fizetés mellett.*

Vevő cime a kiadóhivatalban megtudható.

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:

**Dr. LŐKE EMIL.**

Laptulajdonos és kiadó:

**FISCHEL FÜLÖP.**

# HIRDETÉSEK.

2733/1895.

## Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött biróságí végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a nagykanizsai kir. járásbiróságnak 1721/1895 szám és a nagykanizsai kir. törvényszéknek 2231/1895. sz. végzésével dr. Rothschild Jakab nagykanizsai ügyvéd által képviselt Giuseppe Vivante és Wetzler Abeles et Ig. Eisler cég felperesek részére Markbreiter L. nagykanizsai kereskedő cég alperes ellen 263 frt 56 kr. és 63 frt 70 kr. tőke követelések és jár erejéig elrendelt biztositási és kielégitési végrehajtás folytán alperestől együttesen le és fölülfoglalt 680 frt 10 krra becsült ingóságokra, a nagykanizsai kir. járásbiróság 2733/1895. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak Hoffmann Gyula alapfoglaltató, Weisz Jakab, Franz Weisz, Pollizer József és Löbl Jakab fölülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna Nagy-Kanizsán alperes lakásán levő megtartására határidőül

**1895. évi junius hó 4-ik napjának d. e. 9 órája**

tüzetik ki, amikor a hiróilag le- és fölülfoglalt bútorok, ágynemüek, wertheim-szekrény s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitetésbe tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás eszközöltetett volna korábban, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kitüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Nagy-Kanizsán, 1895. évi május hó 21. napján.

VARGA JANOS,
kir. jbiróságí végrehajtó.

**Malom-eladás.**

Dolnji Torcsecz községben, vasuti állomás Dernye eladó junius 15-éig jelenleg üzemben nem levő 4 kerekü alulcsapó malom, a melyhez 9 hold telek is tartozik.

Felvilágositással szolgál a

**Jószág igazgatóság,**
Rasinja, Horvátország.

# ASSICURAZIONI GENERALI 1894. ÉVI MÉRLEGE.

## Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez (1894).

BEVÉTEL.

| A tétel neve | | Üzlet frt | kr | Vagyon frt | kr | Összes frt | kr |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Tűzbiztositási ág: | | | | | | | |
| Díjtartalék a mult évről | 2500201 67 | | | | | | |
| Függő károk tartaléka a mult évről | 440764 87 | | | | | | |
| Díj a törlések levonásával | 7968649 81 | | | | | | |
| Kötvényilletékek | 307235 35 | 11216851 | 70 | — | — | 11216851 | 70 |
| Szállitmánybiztositási ág: | | | | | | | |
| Díjtartalék a mult évről | 228004 79 | | | | | | |
| Függő károk tartaléka a mult évről | 555428 14 | | | | | | |
| Díj a törlések levonásával | 1536129 51 | | | | | | |
| Kötvényilletékek | 7253 34 | 2327805 | 78 | — | — | 2327805 | 78 |
| Jégbiztositási ág: | | | | | | | |
| Díjtartalék a mult évről | 10198 — | | | | | | |
| Függő károk tartaléka a mult évről | 1762 64 | | | | | | |
| Díj a törlések levonásával | 7031 46 | | | | | | |
| Kötvényilletékek | 3909 26 | 22901 | 36 | — | — | 22901 | 36 |
| Balesetbiztositási ág: | | | | | | | |
| Díjtartalék a mult évről | 110649 55 | | | | | | |
| Függő károk tartaléka a mult évről | 36234 07 | | | | | | |
| Díj a törlések levonásával | 320524 79 | | | | | | |
| Kötvényilletékek | 4883 53 | 472291 | 94 | — | — | 472291 | 94 |
| Tőkeelhelyezések jövedelme: | | | | | | | |
| a) Jelzálogkövetelések | 4000 — | | | | | | |
| b) Értékekre adott előlegek | 1165 90 | | | | | | |
| c) Állam- és más értékpapirok | 208974 67 | | | | | | |
| d) Kamatok váltóleszámitolásból, folyó számlától | 18250 53 | | | | | | |
| e) Ingatlan birtok | 52803 97 | — | — | 285195 | 07 | 285195 | 07 |
| A tűzbiztositási ágba befoglalják a tükörüveg biztositásban elért eredmények. | | | | | | | |
| Összesen | — | 14039850 | 78 | 285195 | 07 | 14325045 | 65 |

KIADÁS.

| A tétel neve | | | Üzlet frt | kr | Vagyon frt | kr | Összes frt | kr |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Tűzbiztositási ág: | | | | | | | | |
| Viszontbiztositási díjak | | 3411296 48 | | | | | | |
| Károk a viszontbiztositás levonásával kifizetve | frt 2898724.57 | | | | | | | |
| függőben | » 319976.19 | 3218700 76 | | | | | | |
| Díjtartalék az 1894. deczember 31-én még folyó biztositásokra | | 2614958 88 | | | | | | |
| Jutalékok | | 898533 81 | | | | | | |
| Igazgatási költségek | | 631813 68 | | | | | | |
| Adók és illetékek | | 222047 90 | 10892352 | 52 | — | — | 10892352 | 52 |
| Szállitmánybiztositási ág: | | | | | | | | |
| Viszontbiztositási díjak | | 592526 53 | | | | | | |
| Károk a viszontbiztositás levonásával kifizetve | frt 1066872.08 | | | | | | | |
| függőben | » 282929.50 | 1349801 58 | | | | | | |
| Díjtartalék az 1894. deczember 31-én még folyó biztositásokra | | 163962 57 | | | | | | |
| Jutalékok | | 72184 53 | | | | | | |
| Igazgatási költségek | | 183863 63 | | | | | | |
| Adók és illetékek | | 5013 37 | 2327254 | 21 | — | — | 2327254 | 21 |
| Jégbiztositási ág: | | | | | | | | |
| Viszontbiztositási díjak | | 6960 13 | | | | | | |
| Károk a viszontbiztositás levonásával kifizetve | frt 7805.36 | | | | | | | |
| függőben | » 1733.79 | 9539 15 | | | | | | |
| | | 395 86 | | | | | | |
| Jutalékok | | 24 17 | | | | | | |
| Igazgatási költségek | | 112 61 | 17041 | 15 | — | — | 17041 | 15 |
| Adók és illetékek | | | | | | | | |
| Balesetbiztositási ág: | | | | | | | | |
| Viszontbiztositási díjak | | 75049 94 | | | | | | |
| Károk a viszontbiztositás levonásával kifizetve | frt 138044.29 | | | | | | | |
| függőben | » 53577.13 | 191621 42 | | | | | | |
| Díjtartalék az 1894. deczember 31-én még folyó biztositásokra | | 117245 28 | | | | | | |
| Jutalékok, költségek és illetékek | | 84573 68 | 468890 | 34 | — | — | 468890 | 34 |
| Az ellátási pénztár kamatai | | — — | — | — | 23869 | 57 | 23869 | 57 |
| Leirás kétes követelésekre | | — — | — | — | 60200 | — | 60200 | — |
| Nyereség | | — — | 237812 | 56 | 201125 | 50 | 438938 | 06 |
| Összesen | | — — | 14039850 | 78 | 285195 | 07 | 14325045 | 65 |

## Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztositási osztály (1894).

BEVÉTEL.

| A tétel neve | | Üzlet frt | kr | Vagyon frt | kr | Összes frt | kr |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. Díjtartalék a mult évről | 39757609 91 | | | | | | |
| le viszontbiztositások | 1390695 25 | 38366914 | 66 | — | — | 38366914 | 66 |
| 2. Tartalék függőben levő károkra | — — | 438109 | 34 | — | — | 438109 | 34 |
| 3. Díjbevétel a) halálesetre szóló biztositásokra | 6325137 16 | | | | | | |
| b) elélésre szóló biztositásokra | 534442 84 | | | | | | |
| c) járadékra szóló biztositásokra | 129884 42 | 6989464 | 42 | — | — | 6989464 | 42 |
| 4. Kötvényilletékek | — — | 84691 | 76 | — | — | 84691 | 76 |
| 5. Díjtartalék átadott viszontbiztositásokra | — — | 1487926 | 24 | — | — | 1487926 | 24 |
| 6. Elhelyezett tőkék jövedelme: | | | | | | | |
| a) Jelzálogkövetelések | 81918 78 | | | | | | |
| b) Értékekre adott előlegek | 1619 25 | | | | | | |
| c) Állam- és más értékpapirok | 1474361 63 | | | | | | |
| d) Folyó számlák kamatai | 4087 24 | | | | | | |
| e) Városi ingatlanok | 194145 18 | | | | | | |
| f) Életbiztositási kötvényekre adott előlegek | 241507 66 | | | | | | |
| összesen | 1907550 44 | | | | | | |
| miből is levonva a tartalék rendes jutalékát | 1601587 80 | 1601587 | 80 | — | — | 1601587 | 80 |
| marad | 305962 64 | — | — | 305962 | 64 | 305962 | 64 |
| 7. Nyereség különféle értékesitések folytán | — — | — | — | 17144 | 57 | 17144 | 57 |
| Összesen | — — | 48968694 | 22 | 323107 | 21 | 49291801 | 43 |

KIADÁS.

| A tétel neve | Készpénzb. | Tartalékb. | Üzlet frt | kr | Vagyon frt | kr | Összes frt | kr |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. Viszontbiztositási díjak | — — | — — | 570984 | 69 | — | — | 570984 | 69 |
| 2. Fizetések esedékes biztositásokért | 2023715 78 | 249257 76 | | | | | | |
| a) halálesetre szóló biztositásokért | 550838 92 | 140968 93 | | | | | | |
| b) elélés esetére szóló biztositásokért | 196567 87 | 1519 48 | | | | | | |
| c) járadékokért | 2720142 57 | 391680 17 | | | | | | |
| Levonva viszontbiztositások fejében | 61880 — | 8947 94 | | | | | | |
| | 2658262 57 | 382741 22 | | | | | | |
| | | 2658262 57 | 3041003 | 79 | — | — | 3041003 | 79 |
| 3. Kötvényvisszavásárlások | — — | — — | 706563 | 12 | — | — | 706563 | 12 |
| | Tartalék | Költs.-tart. | | | | | | |
| 4. Díj- és költségtartalék az 1895. évi számlára a) Halálesetre szóló biz. | 36863031 68 | 525997 20 | | | | | | |
| b) Elélésre | 6048699 24 | 15094 25 | | | | | | |
| c) Járadékbiztositás | 1325645 56 | — — | | | | | | |
| | 44237376 48 | 541091 55 | | | | | | |
| | | 44237376 48 | | | | | | |
| Összesen | — — | 44778468 03 | | | | | | |
| Levonva a kiegészitési részleteket | — — | 1578066 44 | | | | | | |
| Netto tartalék | — — | — — | 43200401 | 59 | — | — | 43200401 | 59 |
| 5. Orvosi tiszteletdíjak (az év folyamán kifizetve) | — — | — — | 54943 | 66 | — | — | 54943 | 66 |
| 6. Jutalékok (az év folyamán kifizetve) | — — | — — | 374414 | 72 | — | — | 374414 | 72 |
| 7. Költségek (az év folyamán kifizetve) | — — | — — | 628911 | 04 | 11075 | 50 | 639986 | 54 |
| 8. Adó és helyeg (az év folyamán kifizetve) | — — | — — | 66637 | 50 | — | — | 66637 | 50 |
| 9. Kamatok a nyereménnyel biztositottak javára | — — | — — | — | | 20874 | 19 | 20874 | 19 |
| 10. Leirás kétes követelésekre | — — | — — | — | | 58526 | 62 | 58526 | 62 |
| Nyereség | — — | — — | 328804 | 67 | 224630 | 90 | 553435 | 57 |
| Összesen | — — | — — | 48968694 | 22 | 323107 | 21 | 49291801 | 43 |

## Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1894. deczember 31-én.

VAGYON.

| Folyó szám | A tétel neve | A frt | kr | B frt | kr | Összesen frt | kr |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | A részvényesek adóslevelei a tőke be nem fizetett részéről | 1837500 | — | 1837500 | — | 3675000 | — |
| 2 | Ingatlan birtok frt 6864080.92; Levonva az ingatlan tartalékot » 1289480.92; frt 5574600.— | | | | | | |
| | a) Városi ingatlanok | — | — | 4297000 | — | 4297000 | — |
| | b) Mezőgazdasági birtokok | 1277600 | — | — | — | 1277600 | — |
| 3 | Gazdasági termények | 126654 | 75 | — | — | 126654 | 75 |
| 4 | Épités alatt álló intézeti ház Prágában | — | — | 488701 | 42 | 488701 | 42 |
| 5 | a) Kölcsönök a társaság életbiztositási kötvényeire | — | — | 4383622 | 25 | 4388122 | 25 |
| | b) Jelzálog által biztositott, a felek halálakor felveendő tőkék | — | — | 4500 | — | | |
| 6 | Kamatozó jelzálogilag biztositott tőke-kölcsönök ingatlanokra a jelzálog osztályba tartozók, kivételev. I. a) folyó frt 1688764.35; b) hátralékos » 2509.02 | 80000 | — | 1611273 | 37 | 1691273 | 37 |
| 7 | Kölcsönök letéteményezett állam- és más értékpapirokra | 41340 | 79 | 10973 | 72 | 52314 | 51 |
| 8 | Állam- és más értékpapirok | 4330076 | 76 | 34409005 | 31 | 38739076 | 07 |
| 9 | Folyó kamatok | 79063 | 14 | 202101 | 38 | 281164 | 52 |
| 10 | Váltók a tárczában | 284735 | 02 | — | — | 284735 | 02 |
| 11 | Előlegek a jelzálogosztálynak (alapsz. I. cz. e. pont) | — | — | 4889 | 94 | 4889 | 94 |
| 12 | Pénzek folyó számlán különböző bankoknál és hitelintézeteknél | 1524809 | 28 | 353871 | 62 | 1878180 | 90 |
| 13 | Készpénz-készlet a triesti és velenczei igazgatóságok pénztárában | 355260 | 57 | 4075 | 39 | 359335 | 96 |
| 14 | Készpénz-készlet a fiókok pénztárában | 78786 | 96 | 23127 | 69 | 101914 | 65 |
| 15 | Maradvány a viszontbiztositók számláiból | 376508 | 42 | 17701 | 25 | 394209 | 67 |
| 16 | Maradvány az intézet fiókjainak számláiból | 843429 | 31 | 168470 | 33 | 1011899 | 64 |
| 17 | Maradvány az A mérleg folyó számlájából (L. Teher) | — | — | 526897 | 42 | 526897 | 42 |
| 18 | a) Adósok különböző czimek alatt | 574586 | 63 | 218599 | 93 | 793185 | 56 |
| | b) Adósok jelzálog kölcsönökre hátralékos kamatokkal | 1000 | — | 4566 | 13 | 5566 | 13 |
| | c) Letétek kezesség és biztositék gyanánt | 1232140 | — | 635188 | 61 | 1867328 | 61 |
| | d) Letét Goldschmiedt alapitvány | 3000 | — | — | — | 3000 | — |
| | e) » Besso József alapitvány | 6000 | — | — | — | 6000 | — |
| | f) » Calabi R. alapitvány | 3000 | — | — | — | 3000 | — |
| 19 | Díjtartalék átadott életviszontbiztositásokra | — | — | 1487926 | 24 | 1487926 | 24 |
| 20 | Butorzat és vasszekrények a társaság összes hivatalaiban, czégtáblák, papir- és nyomtatvány az összes raktárakban | — | — | — | — | — | — |
| 21 | Előlegezett jutalékok és szervezési költségek | — | — | — | — | — | — |
| | | 13055484 | 63 | 50689442 | — | 63744926 | 63 |

Az 1894. deczember 31-én a jövő évekre érvényben maradó díjkötelezvények értéke: frt 30541700.64

TEHER.

| Folyó szám | A tétel neve | A frt | kr | B frt | kr | Összesen frt | kr |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Alaptőke | 2625000 | — | 2625000 | — | 5250000 | — |
| 2 | Tőkésitett nyereségtartalék | 1312500 | — | 1312500 | — | 2625000 | — |
| 3 | Tartalékalap az értékpapirok árfolyam ingadozásának fedezésére | 1027514 | 77 | 1254496 | 67 | 2282011 | 44 |
| 4 | Tartalékalap kétes követelések fedezésére | 40000 | — | 40000 | — | 80000 | — |
| 5 | Díjtartalék még érvényben levő biztositásokra a) az A mérlegen | 2892067 | 74 | — | — | 2892067 | 74 |
| | b) a B mérlegen | — | — | 43200401 | 59 | 43200401 | 59 |
| 6 | Tartalék bejelentett, de deczember 31-én még ki nem fizetett károkra: az A mérlegen | 658216 | 61 | — | — | 658216 | 61 |
| | a B mérlegen | — | — | 382741 | 22 | 382741 | 22 |
| 7 | Osztalékalap az életbiztositásban nyereménnyel biztositottak javára: haláleset bizt. frt 348674.31; vegyes biztositás » 352560.93 | — | — | 701235 | 24 | 701235 | 24 |
| 8 | A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyona | 651729 | 67 | — | — | 651729 | 67 |
| 9 | Jelzáloghitelezők | — | — | — | — | — | — |
| 10 | Egyenleg a viszontbiztositók számláján | 958514 | 40 | 43560 | 24 | 1002074 | 64 |
| 11 | Egyenleg az intézet fiókjainak számláján | 42211 | — | 2499 | 08 | 44740 | 08 |
| 12 | a) Hitelezők különböző czimeken | 675409 | 68 | 118583 | 24 | 793992 | 92 |
| | b) Letétek kezesség és biztositék gyanánt | 1232140 | — | 635188 | 61 | 1867328 | 61 |
| 13 | A B mérleg folyó számlájának egyenlege | 526497 | 42 | — | — | 526497 | 42 |
| 14 | Gidoni alapitvány | 5975 | 10 | — | — | 5975 | 10 |
| 15 | Girard alapitvány | 4977 | 50 | — | — | 4977 | 50 |
| 16 | Goldschmiedt alapitvány | 3000 | — | — | — | 3000 | — |
| 17 | Besso József alapitvány | 6000 | — | — | — | 6000 | — |
| 18 | Calabi R. alapitvány | 3000 | — | — | — | 3000 | — |
| 19 | Felosztható nyereség | 440081 | 81 | 178236 | 11 | 618356 | 92 |
| | | 13055484 | 63 | 50689442 | — | 63744926 | 63 |

A jövő években lejárandó tűzbiztositási díjak frt 30541700.64

**A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.**

**Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Br. Bruck Ottó, Romanin-Jacur Manó, Br. Morpurgo József, Segré V.**

A vezértitkár: **Richetti Ödön.**

**Magyarországi vezérügynökség: HEGEDŰS SÁNDOR,** igazgató-tanácsos. **ROTT JÓZSEF,** főnök,

**Az intézet hivatalos helyiségei Budapesten, Dorottya-utcza 10. sz., az intézet saját házában.**

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágositások a legnagyobb készséggel adatnak és *élet-, tűz-, szállitmány- és üvegbiztositások* az **Assicurazioni Generali** *jégbiztositások* a **Magyar jég és viszonbiztositó részv.-társaság** és *baleset elleni biztositások* az **Első o. ált. baleset ellen biztositó társaság** számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A nagy-kanizsai főügynökség: **Scherz és Engländer.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1895.